

จากฟ้า...สู่ดิน

เล่ม ๑๒

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ

สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

จัดพิมพ์เผยแพร่พุทธศักราช ๒๕๔๑

เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรโครงการพัฒนาพื้นที่หนองใหญ่
ตามพระราชดำริ อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

จากฟ้า...สู่ดิน

เล่ม ๑๒

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี
จัดพิมพ์เผยแพร่พุทธศักราช ๒๕๔๑

คำนำ

ตลอดระยะเวลาอันยาวนานที่ผ่านมากว่า ๕๐ ปี นับแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติ เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๙ และทรงประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓ พร้อมกับได้มีพระปฐมบรมราชโองการว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” ตราบจนบัดนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงงานหนักอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ของพสกนิกรทุกหนทุกแห่งให้ดีขึ้น จนเป็นที่ประจักษ์แก่สายตาทั้งชาวไทยและชาวโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ยากไร้ด้อยโอกาสในชนบทห่างไกล มีพระราชดำริที่จะพัฒนาความเป็นอยู่ของราษฎร ให้เกิดความ พออยู่ พอกิน สามารถช่วยตนเองได้ จากผลของโครงการพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริหลากหลายกว่าสองพันโครงการ

งานและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริเหล่านี้ ได้ก่อคุณูปการอนันต์แก่ประเทศชาติเป็นส่วนรวม คณะอนุกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติจึงได้จัดทำรายการวิทยุ จากฟ้า...สู่ดิน เพื่อเผยแพร่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งมีแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ อันเกิดจากพระอัจฉริยภาพและพระปรีชาสามารถ ตลอดจนพระวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลทุกโครงการรวมทั้งได้ทราบถึงความเจริญก้าวหน้าของโครงการจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานและราษฎรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ ต่างสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณอย่างหาที่สุดมิได้

หนังสือเล่มนี้จัดพิมพ์ขึ้นโดยรวบรวมบทวิทยุจากรายการสารคดี “จากฟ้า...สู่ดิน” ซึ่งออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ตั้งแต่เดือนมกราคม ๒๕๔๐ ถึงเดือนธันวาคม ๒๕๔๐ จำนวน ๑๗ เรื่อง ภาษาที่ใช้ยังคงรูปแบบบทวิทยุไว้มากที่สุด ค่อนข้างจะเป็นภาษาพูดมากกว่าภาษาเขียน

ในโอกาสนี้ คณะอนุกรรมการฯ ขอขอบคุณกองข่าว กองการในพระองค์ สำนักราชเลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) และผู้เกี่ยวข้องทุกท่านที่มีส่วนช่วยในการเผยแพร่พระราชกรณียกิจในครั้งนี้ให้บรรลุเป้าหมาย และหวังว่าหนังสือ “จากฟ้า...สู่ดิน” เล่มที่ ๑๒ นี้ จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจทั่วไป

คณะอนุกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ
ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

สารบัญ

๑. โครงการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตร บ้านห้วยซอน ห้วยซั่ว ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	๑
๒. โครงการพัฒนาพื้นที่เกษตรน้ำฝน บ้านแดนสามัคคี ตำบลคุ้มเก่า อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	๑๔
๓. โครงการส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยแม่และเด็กในถิ่นทุรกันดาร	๒๓
๔. โครงการส่งเสริมกิจกรรมของโรงเรียนเลี้ยงเด็กกำพร้า แขวงเวียงจันทน์ ตามพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (หลัก ๖๗)	๓๕
๕. ๕๐ ปี แห่งการพัฒนาตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	๔๙
๖. ผลการพัฒนาการเกษตรตามพระราชดำริ ที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๕๔
๗. ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน...เพื่อชาวอีสาน	๖๔
๘. โครงการปลูกป่าช่วยพัฒนาแม่ฟ้าหลวง	๘๑
๙. พระบารมีปกเกล้าเหล่านักกฎหมาย	๙๐
๑๐. โครงการพัฒนาลุ่มน้ำลำพะยังตอนบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลสงเปลือย อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์	๑๐๓
๑๑. โครงการพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด อันเนื่องมาจากพระราชดำริของ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ บ้านเนินอัมมัง และบ้านค้อแดง อำเภอเข็รใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช	๑๑๕
๑๒. พระราชทานการศึกษาช่วยประชาชนพื้นที่	๑๒๓
๑๓. ทรงคืนประชาสู่มาตุภูมิ	๑๓๓
๑๔. “แก้มลิง” ทฤษฎีการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ตามพระราชดำริ	๑๔๕
๑๕. สถานีเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าปางตอง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	๑๕๔
๑๖. โครงการขยายผิวการจราจรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ตามพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	๑๖๕
๑๗. การพัฒนาพื้นที่ฟูป่าไม้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	๑๗๗

โครงการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตร บ้านห้วยซอน ห้วยซั่ว ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๒ มกราคม ๒๕๕๐ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายเฉลิมเกียรติ แสงวิเศษ ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการพิเศษ

เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.)

นายโห่งด เคือบคำวอน หัวหน้าโครงการศูนย์พัฒนาและบริการ

ด้านการเกษตรห้วยซอน ห้วยซั่ว

นายจิตรภัทร ลินธุเสก เอกอัครราชทูตไทย

ประจำสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ผู้จัดรายการ

อรุณี แดงพันธ์ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

โคเต็ลรายการ

จากฟ้า...สู่ดิน

เพลง

อันความกรุณาปราณี

บรรยาย (อรุณี)

สวัสดีค่ะ ท่านผู้ฟังรายการ จากฟ้า...สู่ดิน ซึ่งออกอากาศเป็นประจำทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ในนามของคณะอนุกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ด้วยความร่วมมือของสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และกองข่าวสำนักราชเลขาธิการ ในวันที่เสนอเรื่องโครงการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรบ้านห้วยซอน ห้วยซั่ว

ชาวลาว (ภาษาลาว)

ประชาชนลาวของเราโดยเฉพาะใน ๕ หมู่บ้านของเราซึ่งในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทำให้ประชาชนชาวลาว มีความคิดมีความรู้ ที่กว้างไกลทางด้านเทคนิคและวิทยาศาสตร์ ซึ่งในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่สละทรัพย์ส่วนพระองค์มาช่วยเหลือพวกเรา ซึ่งทำให้โครงการห้วยซอน ห้วยซั่วของพวกเราเจริญก้าวหน้าเป็นที่รู้จักและเป็นตัวอย่างให้ทุกโครงการในประเทศลาวของเรา

บรรยาย (อรุณี)

ตลอด ๕๐ ปี แห่งรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ก่อให้เกิดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริมากกว่า ๒,๐๐๐ โครงการ ซึ่งยังประโยชน์สุขต่อประชาชนชาวไทยที่ทุกซอกทุกมุมทุกภูมิภาคทั่วประเทศ ไม่เพียงแต่เท่านั้นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระองค์ยังได้ขยายผลไปสู่มิตรประเทศเพื่อนบ้าน คือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวด้วย ลักษณะของความช่วยเหลือเป็นลักษณะการถ่ายทอดเทคโนโลยี และความรู้วิชาการเกษตรแก่ราษฎรชาวลาวเพื่อนำไปประกอบอาชีพและยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้น ภายใต้

โครงการที่มีชื่อว่า “โครงการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรบ้านห้วยซอนห้วยซั่ว” สำหรับที่มาของโครงการนี้ นายเฉลิมเกียรติ แสงวิเศษ ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ชี้แจงว่า

นายเฉลิมเกียรติ

เริ่มต้นจากที่ ขณะฯ ท่านไกรสร พรหมวิหาร อดีตประธานประเทศลาว ได้เดินทางไปเยี่ยมประเทศไทยและได้ไปเยี่ยมศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ที่จังหวัดเชียงใหม่ หลังจากนั้นท่านรู้สึกประทับใจศูนย์ศึกษาการพัฒนาของเรามาก ก็เลยทำสาส์นกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ว่าอยากจะได้ศูนย์ในลักษณะแบบนี้ที่ประเทศลาวของท่านบ้าง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ได้พระราชทานศูนย์นี้ขึ้นมา แต่ถ้าดูแล้วท่านจะเห็นว่าชื่อของศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับชื่อของศูนย์การพัฒนาและบริการมันแตกต่างที่วัตถุประสงค์ คือ ศูนย์ศึกษาการพัฒนา กับศูนย์ส่งเสริมอันนี้จะแตกต่างตรงที่ว่า เราได้นำรูปแบบที่สำเร็จศูนย์ศึกษาต่างๆในบ้านเรา ซึ่งมี ๖ ศูนย์ ที่สำเร็จแล้วนำมาเป็นตัวอย่าง และหลังจากทำเป็นตัวอย่างแล้วเราก็ได้ถ่ายทอดสิ่งต่างๆที่สำเร็จนั้นให้คณะของเจ้าหน้าที่นำไปเผยแพร่ในหมู่บ้านรอบศูนย์หรือในพื้นที่ที่อยู่ใกล้เคียงไป

บรรยาย (อรุณี)

หลังจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานโครงการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรให้แก่ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ใน พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการทั้ง ๒ ฝ่าย ทำการคัดเลือกพื้นที่โครงการและได้กำหนดบริเวณพื้นที่ ๓๒๕ ไร่ ในเขตเมืองนาทรายทอง ห่างจากนครเวียงจันทน์ ๒๒ กิโลเมตร ซึ่งมีหมู่บ้านเป้าหมาย ๕ หมู่บ้าน คือ บ้านนายาว บ้านนาซอน บ้านห้วยซั่ว บ้านน้ำเกียงเหนือ บ้านน้ำเกียงใต้ มีครัวเรือนทั้งหมด ๙๒๘ ครัวเรือน ราษฎร ๕,๐๒๕ คน บริเวณนี้เป็นเขต ๑ ในจำนวน ๕ เขต ของเขตพัฒนาชนบท

ของประเทศลาว

คณะกรรมการฝ่ายไทยประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันสำรวจภูมิประเทศ สภาพแวดล้อม รวมทั้งสภาพเศรษฐกิจและสังคม ออกแบบอ่างเก็บน้ำห้วยซอน ห้วยข้าววางแผนความร่วมมือในการสร้างอาคารถาวร โดยเงินสนับสนุนจากมูลนิธิชัยพัฒนา ทางฝ่ายลาวร่วมในการสร้างโครงสร้างพื้นฐานอาคารสถานที่ สาธารณูปโภค ร่วมวางแผนทางด้านวิชาการ การถ่ายทอดเทคโนโลยี คัดเลือกหมู่บ้านเป้าหมายและดูแลดำเนินการระหว่างประเทศ

นายเฉลิมเกียรติ

โดยที่เราได้นำเอาแนวคิดหลักการและวิธีการ ขั้นตอนต่างๆจากศูนย์การศึกษาพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่เราเห็นว่ากิจกรรมที่มีผลสำเร็จมาแล้วเรานำมาขยายผลที่นี่ โดยเริ่มที่จะให้ทางฝ่ายลาวเป็นผู้รับวิชาการมีการอบรมต่างๆให้มีความรู้พื้นฐาน เพื่อที่จะเป็นเจ้าหน้าที่ ที่จะเป็นผู้เผยแพร่ในลำดับต่อไป

งานที่เราทำมาส่วนใหญ่เราก็เริ่มจากการวางแผนในการวางแผนว่าให้มีการจัดการทางด้านแหล่งน้ำ ทางด้านการพัฒนา ทางด้านการเกษตร ทางด้านปศุสัตว์ ทางด้านประมง ทางด้านการเกษตรก็จะมีทั้งไม้ผล เช่น มะม่วง ลำไย แล้วก็ด้านไม้ดอก และพืชผักต่างๆ ผลไม้ส่วนใหญ่ในช่วง ๒ ปีที่ผ่านมาเราไม่ได้ประเมินคนเดียว เราประเมินร่วมกับฝ่ายลาวด้วย เพราะเห็นว่าศูนย์ฯนี้ได้รับความสำเร็จก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วมาก เราสามารถไปเผยแพร่ความรู้ให้แก่ราษฎรใน ๕ หมู่บ้านโดยรอบของศูนย์และฝ่ายลาวก็มีความยินดีที่จะรับแนวทางวิชาการจากเรา

บรรยาย (อรุณี)

นั่นคือการประเมินผลโครงการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน ห้วยข้าว โดยคร่าว ๆ ของทางฝ่ายไทย จาก นายเฉลิมเกียรติ แสงวิเศษ ผู้ช่วยเลขาธิการ กปร. ส่วนทางฝ่ายลาวนั้น นายโห่งต เคือบคำวอน หัวหน้าโครงการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน ห้วยข้าว ได้ชี้แจงถึงเป้าหมายสำคัญของโครงการและผลความก้าวหน้าของการดำเนินงาน

นายโห่งต

วัตถุประสงค์ คือ

๑. การพัฒนาพื้นฐานโครงร่างและพื้นฐานวัสดุ เทคนิค
๒. พัฒนาทางด้านแหล่งน้ำ
๓. พัฒนาทางด้านวิชาการด้านการเกษตร
๔. พัฒนาทรัพยากรมนุษย์
๕. ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตของประชาชน

การปฏิบัติงานตั้งแต่เริ่มต้นโครงการจนถึงปัจจุบัน ขณะนี้ประสบความสำเร็จในด้านการก่อสร้าง โครงร่างพื้นฐานทางด้านวัสดุเทคนิค ขณะนี้พวกเราได้มีการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยซอน ห้วยข้าว เสร็จสิ้นไปแล้วประมาณ ๓๐ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งรัฐบาลไทยได้ช่วยเหลือในส่วนนี้ประมาณ ๔๑ ล้านบาท อยากจะเสนอข่าวเพิ่มเติมให้ทราบว่า อ่างเก็บน้ำห้วยซอน ห้วยข้าวนี้เป็นอ่างเก็บน้ำแห่งที่สองที่ประชาชนชาวลาวยังรอเงินในการก่อสร้าง ประชาชนชาวลาวมีความทุกข์ยากลำบาก ขาดแคลนน้ำมาก เพราะที่ผ่านมาจากรัฐบาลอิตาลีบอกว่าจะสร้างให้ แต่มูลค่าในการก่อสร้างสูงมากไม่สามารถจะก่อสร้างให้ได้ ปัจจุบันพวกเราได้งบประมาณมาจำนวนหนึ่ง ด้านชลประทานจาก รัฐบาลอิตาลีในวงเงิน ๓๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์อิตาลี จะนำมาสร้างฝายน้ำล้น ๒ แห่งคือ ฝายน้ำล้นบ้านนาชัยและบ้านนาซอน จะเริ่มก่อสร้างปลายเดือนธันวาคม ศกนี้ นอกจากนี้ได้นำบาดาลเพิ่มเติมอีก ๑๕ บ่อ และรถขุดเจาะจำนวนหนึ่ง งานที่สอง พวกเราได้นำเอาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปาล์ม มาทดลองปลูกและขยาย

พันธุ์ เอาใจใส่ดูแล ปรับปรุง บำรุงดินอนุรักษ์ดินและน้ำ ในขอบเขตของโครงการ

ได้มีการฝึกอบรมทางด้านวิชาการให้กับพนักงานและประชาชน ได้มีการดูแลเอาใจใส่ ติดตามประเมินผล ให้คำปรึกษาเรื่องส่งเสริมสนับสนุนการผลิตของประชาชน ซึ่งก็ได้ทำไปครั้งหนึ่งแล้ว เรื่องความสัมพันธ์และความร่วมมือในโครงการระหว่างเจ้าหน้าที่วิชาการฝ่ายลาวกับฝ่ายไทย ที่ผ่านมาพวกเราได้อะไรบ้าง อยากจะเรียนเพิ่มเติม ดังนั้นทางฝ่ายลาวจึงมอบหมายให้กระทรวงกลาโหมป่าไม้เป็นผู้รับผิดชอบ โดยมีพนักงานวิชาการและกรรมกรประจำโครงการมีทั้งหมดประมาณ ๕๐ คน ฝ่ายไทยโดยสำนักงานกปร. ได้มอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งมีเจ้าหน้าที่จากกรมชลประทาน กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมปศุสัตว์ และกรมประมง ได้หมุนเวียนกันมาปฏิบัติหน้าที่ดำเนินงานกับเจ้าหน้าที่ของลาว จนประสบผลสำเร็จระดับหนึ่ง อย่างที่ทุกท่านเห็น โดยเฉพาะโครงการที่ศูนย์ด้านวิชาการสำเร็จไปแล้ว ๙๕ เปอร์เซ็นต์ และจะได้นำความรู้เหล่านี้มาขยายผลไปสู่ประชาชน ๕ หมู่บ้าน เพื่อให้ได้มาซึ่งความเป็นเอกภาพ มิตรภาพ ร่วมมือไทย-ลาวทั้งสองชาติ

เพลงค้น

เพลงบรรเลง

บรรยาย (อรุณี)

ในช่วงนี้ขอนำท่านผู้ฟังไปพบกับครอบครัวตัวอย่างของศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรห้วยซอน ห้วยซั่ว หัวหน้าครอบครัวคือ นายบุญสงวน กรมสิทธิ์ เกษตรกรวัย ๓๗ ปี

อรุณี

เล่าให้ฟังหน่อยนะคะว่ามาอยู่ในนี้ได้อย่างไร

นายบุญสงวน

ครั้งแรกผมเป็นนักเรียนและเมื่อเรียนจบ High School ทางกระทรวงได้จัดมายังศูนย์พัฒนา เมื่อเข้ามาอยู่ในศูนย์พัฒนา

ทางเจ้าหน้าที่ศูนย์ก็แบ่งงานให้รับผิดชอบ โดยให้มาอยู่ใน
ครอบครัวตัวอย่าง งานที่ทำก็คือ ทดลองปลูกพืชไร่ พืชสวน พืช
ผัก ส่วนนาไม่ได้ทำ มาอยู่ที่นี้ได้ ๑ ปี เลี้ยงหมู เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่
ปลูกข้าวไร่ ส่วนพืชที่ปลูกมีพืชไร่ เช่น งา มัน อ้อย มะละกอ มะเขือ
พืชบางอย่างก็เก็บเกี่ยวไปแล้ว เฉลี่ยแล้วรายได้เดือนละ ๔๕.๐๐๐
ปีหนึ่งก็จะมีรายได้ประมาณ ๕๔๐.๐๐๐

อรุณี

ความเป็นอยู่ดีขึ้นอย่างไรบ้างคะ

นายบุญสงวน

ความเป็นอยู่ดีกว่าที่ผ่านมา เคยทำงานเป็นพนักงานมาแล้ว
แต่ชีวิตก็ไม่ดีเท่ากับเข้ามาอยู่ที่ศูนย์พัฒนาโครงการอันเนื่องมา
จากพระราชดำริ

อรุณี

แล้วได้นำความรู้ไปเผยแพร่ให้กับชาวบ้านหรือยังคะ

นายบุญสงวน

มีเพียงแต่การแลกเปลี่ยนความรู้กับ ๕ หมู่บ้านและ
ครอบครัวตัวอย่าง ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จาก
ธรรมชาติ

บรรยาย (อรุณี)

ส่วนนายคำพลอย เพชรอินทาว วัย ๕๖ ปี เป็นหัวหน้า
โครงการปลูกหม่อน เลี้ยงหม่อนของศูนย์พัฒนาและบริการด้าน
การเกษตรห้วยซอน ห้วยซั่ว ได้บอกเล่าถึงผลการส่งเสริมการ
ปลูกหม่อนเลี้ยงหม่อนในหมู่บ้านเกษตรกรชาวลาว

นายคำพลอย

โครงการปลูกหม่อนเลี้ยงหม่อน ประชาชนให้ความสนใจ
และได้นำเอาต้นหม่อนไปปลูก เลี้ยงหม่อนขายไหม ส่งตลาดกิโล
ละ ๑๕ พันกีบ

อรุณี

มีสมาชิกประมาณกี่คน

นายคำพลอย มีสมาชิกมาทำงานร่วมโครงการที่นี้อาทิตย์ละ ๑๐-๑๕ คน เพื่อศึกษาเรียนรู้ถึงวิธีการทำ จนสำเร็จแล้วจึงกลับไปทำในสวนของตน

อรุณี ช่วงที่สมาชิกมาทำงาน มีงบประมาณให้เขาหรือเปล่า หรือเอาเขามาฝึกเฉยๆคะ

นายคำพลอย นโยบายด้านงบประมาณของกลุ่มไม่มีให้กับสมาชิกที่เข้ามาทำงานที่นี่ต้องช่วยเหลือตัวเองทุกอย่างที่มีให้เฉพาะการศึกษาเรียนรู้ถึงวิธีการเลี้ยงหม่อน ความรู้ทางด้านวิชาการ แล้วนำความรู้ที่ได้ไปทำของตนเองซึ่งก็ได้ผลดี ไม่ใช่เฉพาะ ๕ หมู่บ้านรอบศูนย์พัฒนาที่ได้ความรู้เท่านั้น แต่จะได้ความรู้กันทั้งเมือง

อรุณี งบประมาณที่ได้ ได้มาจากไหนคะ

นายคำพลอย งบประมาณได้มาจากรัฐบาลส่วนหนึ่งและได้มาจากโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่ภูพานในเมืองไทยส่วนหนึ่ง

อรุณี โครงการนี้มีอุปสรรคและปัญหาอะไรบ้าง

นายคำพลอย เกี่ยวกับการปลูกหม่อนเลี้ยงหม่อน ระยะ ๒ ปีที่ผ่านมาพวกเราก็พอทำได้ดี ผลผลิตที่ได้ขึ้นอยู่กับธรรมชาติและสถานที่เหมาะสมของดิน ทางรัฐบาลและผู้เชี่ยวชาญโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริภูพาน ได้เอาใจใส่ให้ความช่วยเหลือตั้งแต่เริ่มต้นโครงการจนถึงขณะนี้ ทำให้งานของเราดำเนินไปด้วยดี

อรุณี ยังต้องการความช่วยเหลืออีกหรือไม่

นายคำพลอย ยังต้องการความรู้ทางด้านวิชาการ วิธีปลูกหม่อนเลี้ยงหม่อนอีกมากเพื่อให้ทันกับสถานการณ์ของความต้องการของ

ประชาชนชาวลาว ส่วนเครื่องที่ผลิตปั่นสาวไหม เดิมทีโครงการฯที่ภูพานจะนำมาช่วยแต่จนถึงบัดนี้ก็ยังไม่ได้นำมาช่วยที่ผ่านมาก็ยังคงใช้วิธีการทำอย่างเดิมซึ่งไม่ทันกับความต้องการของประชาชน

อรุณี

โครงการเลี้ยงหม่อนปลูกหม่อนทำได้ตลอดปีหรือไม่

นายคำพลอย

การปลูกหม่อนเลี้ยงหม่อน ปลูกได้ช่วงระยะ ๖ เดือนเริ่มตั้งแต่เดือนมกราคมจนถึงเดือนกันยายน แล้วหลังจากนั้นจะบำรุงต้นหม่อนด้วยการใส่ปุ๋ยเพื่อให้มันเจริญเติบโตในระยะปีหน้า ส่วนอาชีพเสริมในช่วงนี้ก็คือ ปลูกถั่วเหลือง คนงานจะได้มีงานทำตลอดปี

อรุณี

แล้วรู้สึกอย่างไรกับโครงการฯ ที่ประเทศไทยให้ความช่วยเหลือ

นายคำพลอย

โครงการนี้ได้ นำความรู้ทางด้านวิชาการ เทคนิคทางด้านวิทยาศาสตร์และวิทยาการใหม่ ๆ เข้ามาสู่ประเทศลาว ทำให้ประชาชนของประเทศลาวได้ความรู้เพิ่มเติมมากขึ้น โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์ พวกเราสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่สละทรัพย์ส่วนพระองค์มาช่วยเหลือทำให้โครงการช่วยเหลือ ห้วยข้าว ของพวกเราดำเนินงานไปได้ด้วยดีเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปมากขึ้น และเป็นตัวอย่างให้กับทุกโครงการที่มีอยู่ในประเทศลาว

บรรยาย (อรุณี)

การดำเนินงานของโครงการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรช่วยเหลือ ห้วยข้าว นั้นได้รับความร่วมมือและประสานงานเป็นอย่างดี จากคณะทำงานทั้งฝ่ายไทยและฝ่ายลาว ทำให้การดำเนินงานก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ราษฎรชาวลาวนำความรู้ด้านการเกษตรไปใช้ประโยชน์ได้ผลเป็นอย่างดี ทำให้มีรายได้

เพิ่มมากขึ้นและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น พระมหากษัตริย์คุณของ
เจ้ามหาชีวิตไทย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ นี้ ยิ่งความ
ซาบซึ้งใจแก่ราษฎรชาวลาวเป็นอย่างยิ่งนัก ดังคำบอกเล่าของนาย
จิตรภัทร สีนุสเสก เอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศลาว

นายจิตรภัทร

สำหรับประชาชนชาวลาวมีความซาบซึ้งมากต่อโครงการฯ
ไม่เฉพาะประชาชน เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งระดับสูง ระดับกลาง
ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับโครงการฯ ทั้งสองแห่งนี้ เขามีความรู้สึก
ประทับใจและเห็นประโยชน์อย่างมากเพราะเกิดรูปธรรมให้เห็น
ชัดเจน เขาเห็นว่าความตั้งใจ หรือความจริงใจของเรา ของ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ของเจ้าหน้าที่ระดับสูงของเรา
ทุกคน ทำงานอย่างเต็มที่ มีความมานะพยายามที่จะแก้ไข
ปัญหาอุปสรรคต่างๆ ซึ่งมีอยู่ในช่วงแรก ตอนหลังก็
ราบรื่น ที่แรกก็เกิดความไม่เข้าใจกันบ้างแต่เราก็ผ่านขั้นนั้นมาได้
ด้วยความยากลำบาก ปัจจุบันราบรื่นมาก ทั้งระดับสูง ระดับกลาง
ระดับผู้ปฏิบัติการ รวมทั้งประชาชนที่ได้เห็นรูปธรรมเห็นคุณค่า
ทั้งสองโครงการนี้อย่างมาก สำหรับพระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ทรงเป็นขวัญใจ
ประชาชนลาวโดยแท้ อันนี้เป็นเรื่องความรู้สึกของประชาชนจริงๆ
ที่ผมได้พบได้เห็นได้สัมผัสเพราะผมอยู่ที่นี้มาปีกว่า ไม่เฉพาะ
ประชาชนรวมทั้งข้าราชการประชาชนชาวลาวนิยมชมชอบทั้ง
สองพระองค์ อันนี้เป็นเรื่องจริงและเป็นประโยชน์ต่อความ
สัมพันธ์ไทย-ลาว เป็นอย่างยิ่ง

เพลง

ต้นไม้ของพ่อ

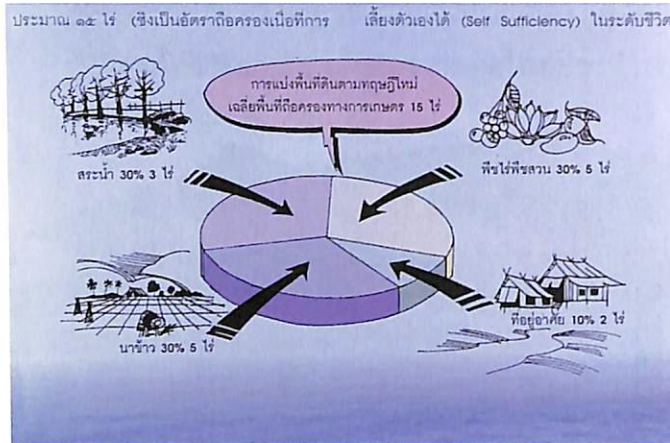

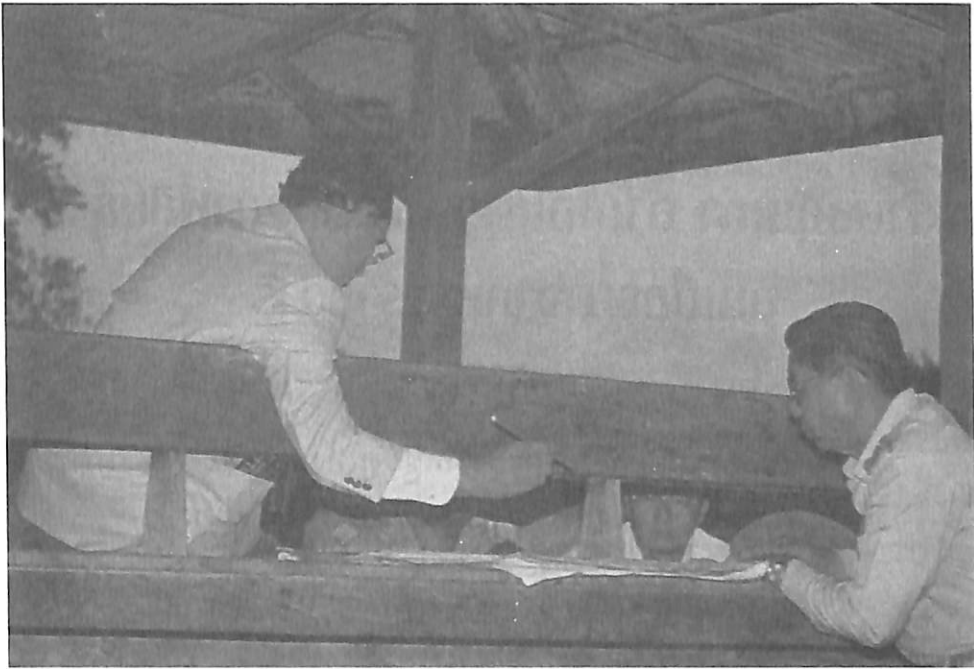
โครงการศูนย์พัฒนาและบริการด้านการเกษตรบ้านห้วยซอน ห้วยซั่ว

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ได้ขยายผลไปสู่มิตรประเทศ
โดยนำแนวคิด วิธีการและขั้นตอนของศูนย์การศึกษาพัฒนาภูพาน นำมาขยายผล

โครงการพัฒนาพื้นที่เกษตรน้ำฝน บ้านแคนสามัคคี ตำบลคุ้มเก่า อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์

โครงการพัฒนาพื้นที่เกษตรน้ำฝน บ้านแคนสามัคคี ตำบลคุ้มเก่า อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๐ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

ดร. สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการ

อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

นายสถาพร สันติบุตร อดีตนายอำเภอเขาวง

ผู้จัดรายการ

พัชรินทร์ เขยกลั่นเทศ ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

โตเติลรายการ

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (พัชรินทร์)

ปัญหาเรื่องน้ำจะเป็นปัญหาหลักที่สำคัญของชาวชนบท ในการทำมาหากินทางการเกษตร รวมไปถึงการบริโภคด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูร้อนหรือหน้าแล้ง ดินจะแห้งเพราะขาดน้ำ เราคงจะปฏิเสธกันไม่ได้เลยว่า น้ำมีความสำคัญต่อชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อชีวิตของเกษตรกรถึงแม้จะได้มีการแก้ปัญหา น้ำอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ แต่ทุกปีก็ยังมีปัญหาน้ำแล้งเกิดขึ้นกับเกษตรกรไทยตลอดมา

เพลงค้น

เพลงพระราชนิพนธ์

บรรยาย (พัชรินทร์)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงคิดค้นหาหนทางในการแก้ไขปัญหาน้ำที่เกิดขึ้นกับเกษตรกร โดยใช้ “ทฤษฎีใหม่” เข้าแก้ไขปัญหาน้ำเพื่อการเกษตร และทรงให้ทำการทดลองเป็นตัวอย่างที่วัดมิ่งคลชัยพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้เล่าให้ฟังถึง “ทฤษฎีใหม่” ซึ่งจะส่งผลต่อเกษตรกรที่ประสบปัญหาดินแห้ง น้ำแล้ง และการเก็บน้ำไว้ใช้ในการเกษตร

ดร.สุเมธ

“ทฤษฎีใหม่” ถ้าดูผิวเผินแล้วก็จะมีทฤษฎีที่สามารถจะกล่าวได้โดยสรุปว่า ๓๐-๓๐-๓๐-๑๐ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้คืออะไร ๓๐ แรกนั้นก็คงจะเป็นพื้นที่ซึ่งพระองค์ท่านรับสั่งว่าพื้นที่ที่เกษตรกรถือครอง นั้น ส่วนมากจะมีขนาดประมาณ ๑๕ ไร่ เพราะฉะนั้น ๓๐ ไร่ก็จะเป็นพื้นที่ของ ๑๕ ไร่ ออกมาก็ประมาณ ๓ ไร่กว่าๆ หรืออะไรทำนองนั้น ส่วนนี้ควรจะขุดสระน้ำซึ่งลึกประมาณ ๓ เมตร เพราะฉะนั้นเมื่อขุดมาแล้วน้ำจะอยู่ในสระประมาณ ๒ หมื่นลูกบาศก์เมตร ทีนี้ ๓๐ ไร่ไปนั้น พระองค์ท่านยังให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องข้าว อยู่ เพราะประชาชนนั้นจะต้อง

มีข้าวกินอยู่ตลอดเวลา อย่างน้อยตัดค่าใช้จ่ายที่จะไปซื้อข้าวข้างนอก และมีอิสระเสรีภาพนั้น เวลาฤดูฝนทั้งนาทั้งไร่สวนผสมนั้นก็สามารถดำเนินการไปได้โดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ตอนระยะช่วงนั้นก็เก็บน้ำไว้ในสระด้วย แต่ว่าพอถึงภาวะหน้าแล้งน้ำสวนหนึ่งก็จะระเหยไป พระองค์ท่านคำนวณด้วยพระองค์เอง จะระเหยไปประมาณหนึ่งส่วนสาม เพราะฉะนั้นก็จะเหลือเศษหนึ่งส่วนสามของสองหมื่น หลังจากนั้นก็จะนำไปใช้อะไรต่ออะไรต่างๆ ทรงใช้คำว่าส่อแหลมมาก เพราะอาจจะไม่พอ แต่ทฤษฎีของพระองค์นั้นจะต้องเข้าใจว่าถ้าหากมีความสมบูรณ์ขึ้นจะต้องมีแทงก์น้ำใหญ่ ถ้าสมมุติว่าสระนี้เป็นตุ่ม จะต้องมีแทงก์น้ำใหญ่เข้ามา ประกอบด้วย แทงก์น้ำใหญ่นั้นคืออะไร คือจะต้องมีอ่างน้ำที่จะสามารถส่งน้ำเข้ามาเต็มบริเวณสระที่อยู่ในพื้นที่ของชาวบ้านได้ในช่วงหน้าแล้ง เวลาหน้าฝนอ่างก็ปิดไว้เลยและคราวนี้แทนที่น้ำจากอ่างปล่อยตามระบบเดิม คือไปตามท่อผ่านพื้นที่เกษตรซึ่งทำบ้างไม่ทำบ้าง นับว่าเป็นการสิ้นเปลืองเป็นอย่างมาก แต่คราวนี้ปล่อยตรงลงไปบรรจุเอาไว้ในสระเลย เกษตรกรจะทำตอนนั้นหรือไม่ทำตอนนั้น เป็นอันว่ามีต้นทุนของน้ำได้บรรจุได้ถูกใส่ไปในสระต่างๆ เหล่านั้นของตัวแล้ว เพราะฉะนั้นน้ำทุกหยดจะถูกใช้ได้ ได้ทรงคำนวณมาเลยว่าถ้าหากใช้ระบบนี้แล้วจะเพิ่มพื้นที่การทำเกษตรจากเดิมถึง ๕ เท่าตัว หรือ ๖ เท่าตัว อันนี้คือหลักใหญ่ของที่เราเรียกว่าทฤษฎีใหม่

เพลงคัน

กษัตริย์-เกษตร

บรรยาย (พัชรินทร์)

พื้นที่ภาคอีสานหรือภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย มักจะได้รับความเดือดร้อนจากการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและเพื่อการอุปโภคบริโภคมากกว่าภาคอื่น เพราะภาคอีสานมีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสูง ดินปนทรายไม่อุ้มน้ำ และมีภูมิอากาศที่แห้งแล้ง ซึ่งอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ก็เป็นอีกอำเภอหนึ่งของภาคอีสานที่มีลักษณะดังกล่าว และ

ประสบปัญหาน้ำเพื่อการเกษตร **ทฤษฎีใหม่เกี่ยวกับน้ำ** หรือ **โครงการพัฒนาพื้นที่เกษตรน้ำฝน** จึงเกิดขึ้นที่บ้านแคนสามัคคี ตำบลคุ้มเก่า อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ จากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดังที่นายสถาพร สันติบุตร อดีตนายอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้รับสนองพระราชดำรินโยบายโครงการพัฒนาพื้นที่เกษตรน้ำฝนบ้านแคนสามัคคีตำบลคุ้มเก่า อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้เล่าให้ฟังว่า

นายสถาพร

อำเภอเขาวงเดิมก็แห้งแล้ง และประสบปัญหาดอนฝนทิ้งช่วง ทำนาาก็ไม่ได้ผล ข้าวก็ลีบ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ มาเมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ ก็ทรงพบว่าข้าวลีบจึงเป็นแรงบันดาลใจในการนำทฤษฎีใหม่ที่วัดมงคลชัยพัฒนามาทดลองใช้เพื่อมาช่วยเหลือ ซึ่งในปัจจุบันหลังจากที่มีโครงการตรงนี้ขึ้นมา ก็สามารถแก้ไขปัญหามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วงที่ผ่านมานี้ สามารถเอาน้ำในสระที่สำรองไว้มาใช้ ทำให้ต้นกล้าไม่ตาย แล้วข้าวนั้นก็สมบูรณ์ได้ผลเป็นอย่างดี แล้วเราก็เข้าสู่ขั้นที่สองแล้ว คือที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงแบ่งทฤษฎีใหม่เป็น ๓ ขั้น ขั้นที่ ๑ **ขุดสระ** พอขั้นที่ ๒ เมื่อมีขุดสระหลายๆสระบ้านก็ให้รวมกลุ่มจัดเป็นสหกรณ์ ตอนนั้นเขาก็รวมกลุ่มกันเป็นสหกรณ์แล้ว ก็สู่ในขั้นที่ ๓ แล้วขั้นต่อไปขั้นที่ ๓ ก็เป็นการพัฒนาสหกรณ์ของเขาให้มีร้านค้า ให้มีโรงสี อะไรของเขา อันนั้นก็ต้องรออีกระยะหนึ่ง

พัชรินทร์

พระองค์มีพระกระแสเพิ่มเติมอะไรอีกบ้างหรือเปล่าคะ

นายสถาพร

ที่มีพระกระแสโดยตรงไม่มี ผมก็คอยติดตามพระราชดำรัสของพระองค์ท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๔ ธันวาคม ของทุกๆปี ผมก็เฝ้าดูรายละเอียด แล้วก็เอาข้อมูลทุกอันมาศึกษาต่อกัน แล้วก็รวบรวมเอามาวิเคราะห์อีกครึ่งหนึ่ง

พัชรินทร์

พระองค์เสด็จฯ มาบ้างหรือเปล่านั้น

นายสถาพร

พระองค์ไม่ได้เสด็จฯ มาเลย เนื่องจากว่าพระวรกายของพระองค์ท่านยังไม่สมบูรณ์ คือหลังจากที่เสด็จฯ มาที่เขาวงเมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ แล้ว พระองค์ยังไม่เสด็จฯ มา แต่พระองค์ทรงให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มาติดตามผลที่บ้านแคนสามัคคี ที่อำเภอเขาวง เมื่อปี ๒๕๓๖ และเมื่อปี ๒๕๓๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ทรงรับสั่งให้สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มาติดตามผลความคืบหน้าของโครงการ

พัชรินทร์

ทรงรับสั่งเรื่องการขยายผลบ้างหรือไม่คะ

นายสถาพร

สำหรับเรื่องการขยายผล พระองค์ท่านรับสั่งโดยตรงไม่มี แต่ทรงรับสั่งรวมๆ เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม อันนั้นเราก็จับมาขยายผลอีกครั้งหนึ่ง

พัชรินทร์

การขยายผลได้ผลอย่างไร แล้วมีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้างหรือเปล่า

นายสถาพร

ปัญหาอุปสรรคในการขยายผลที่สำคัญก็คือพระองค์ท่านได้มีพระราชกระแสไว้ว่า ผู้ที่จะทำหน้าที่ขยายผลนั้นจะต้องมีความเข้าใจในตัวทฤษฎีใหม่ของพระองค์ท่านอย่างลึกซึ้ง ต้องเข้าใจตรงนี้ก่อนแล้วจึงจะเผยแพร่ ที่นี้ส่วนมากเป็นการขยายแบบนโยบายแบบไฟไหม้ฟาง คือ ผู้ที่จะขยายก็ยังไม่ค่อยเข้าใจ ที่นี้ประเด็นสำคัญของตัวโครงการนี้คือเงินทุน พระองค์ท่านทรงกล่าวไว้ว่า เงินทุนในการขุดสระตรงนี้สำคัญ ถ้าเราสามารถขุดสระให้เขาได้จะช่วยได้ หัวใจสำคัญคือการขุดสระ เมื่อขุดสระเรียบร้อยแล้วก็ต้องมีการอบรมให้ความรู้ว่าจะใช้น้ำหรือใช้พื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด อันนี้สำคัญ

คือถ้ามีสระอย่างเดียวแล้วเขาไม่มีความรู้หรือไม่มีกำลังงาน ก็ไม่ประสบความสำเร็จ ยังไม่ถูกต้อง ทีนี้ถ้าเขาทำสำเร็จแล้ว หลาย ๆ ราย ก็คือเข้าสู่ขั้นที่ ๒ ที่ผมบอกไว้ เขาต้องรวมกลุ่มกัน จัดตั้งเป็นชมรมหรือเป็นกลุ่มสหกรณ์ตรงนี้ขึ้นมา เพื่อให้สามารถ ช่วยตัวเองแล้ว คือเมื่อผลิตผลของเขามีน้ำแล้ว ก็มีผลิตผล ขายได้ เขาจะต้องรวมกลุ่มกันเพื่อให้ขายได้ราคา ก็ต้องมีเงินทุน มาขยายผลให้เพิ่มมากยิ่งขึ้นมาปรับปรุงขยายผล เป็นระบบ สหกรณ์มาช่วยในขั้นที่ ๒ แล้วขั้นที่ ๓ เป็นการพัฒนา ระบบสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็งมั่นคงยิ่งขึ้น จึงจะครบสมบูรณ์

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์

บรรยาย (พัชรินทร์)

จากการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จ พระราชดำเนินเยี่ยมราษฎร อำเภอลำปาง จังหวัดกาฬสินธุ์ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ และได้ทอดพระเนตรเห็นข้าวของ ราษฎรส่วนใหญ่มีแต่รวงไม่มีเมล็ด เนื่องจากฝนแล้งทำให้ขาดน้ำ พระองค์จึงทรงมีพระราชดำริให้นำเทคโนโลยีใหม่เกี่ยวกับน้ำเพื่อ การเกษตร มาทดลองที่บ้านแคนสามัคคี ตำบลคุ้มเก่า อำเภอลำปาง จังหวัดกาฬสินธุ์ ดังพระราชดำรัสที่ทรงพระราชทานแก่คณะ รัฐมนตรีและกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ที่เข้าเฝ้าถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๓๕ ณ ศาลาดุสิตาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต ซึ่งได้ อัญเชิญมาตอนหนึ่งว่า

เสียงอ่านพระราชดำรัส

“.....เมื่อไม่กี่วันนี้ไปอยู่ที่ภาคอีสานประมาณสองสามอาทิตย์ แล้วก็ไปได้ไปเยี่ยมที่แห่งหนึ่ง คืออำเภอลำปาง จังหวัดกาฬสินธุ์ ถามชาวบ้านที่อยู่ที่นี่ว่าเป็นอย่างไรปีนี้ เขาก็บอกว่าเก็บข้าว ได้แล้วข้าวก็อยู่ตรงนั้น กองไว้แล้ว ก็ไปดูที่รวงข้าว นั้น มีรวงข้าว จริงแต่ไม่มีเมล็ดหรือรวงหนึ่งมีสักสองสามเมล็ด ก็หมายความว่า ไร่หนึ่งก็คงได้ประมาณสักถังเดียว หรือไม่ถึงถังต่อไร่ ก็ถามเขา

ว่าทำไมเป็นเช่นนี้ เขาก็บอกว่า เพราะไม่มีฝน เขาปลูกกล้าไว้แล้ว เมื่อขึ้นมาแล้วปักดำก็ไม่ต้องดำ เพราะว่าไม่มีน้ำ ก็ปักในทราย ทำรูในทรายแล้วปักลงไป เมื่อปักแล้วตอนกลางวันมันเฉา มันงอกลงไป แต่ตอนกลางคืนมันก็ตั้งตัวตรงขึ้นมาเพราะมีน้ำค้าง แล้วในที่สุดก็ได้รวง แต่ไม่มีข้าวเท่าไร อันนี้เป็นบทเรียนที่ดี เขาก็เล่าให้ฟังอย่างตรงไปตรงมาแสดงให้เห็นว่า ข้าวนี้เป็นพืชที่แข็งแกร่งมาก ขอให้มันน้ำค้างก็พอ แม้จะเป็นข้าวธรรมดาไม่ใช่ข้าวไร่ ถ้าหากว่าเราช่วยเขาเล็กน้อย เขาก็จะสามารถที่จะได้ข้าวมากขึ้น พอที่จะกิน ฉะนั้นโครงการที่จะทำทฤษฎีใหม่ มิใช่จะต้องทำโครงการใหญ่โตมากนัก จะได้ผลถ้าทำเล็กๆ ก็เลยเกิดความคิดขึ้นว่า ในที่อย่างนั้นฝนก็ดีพอสมควร แต่ตกลงมาไม่ถูกระยะเวลา ก็คือฝนทิ้งช่วง วิธีการที่จะทำก็จะต้องเก็บน้ำฝนที่ตกลงมา ก็เกิดความคิดว่าอยากจะทำคลองสัก ๑๐ ไร่ ในที่อย่างนั้น ๓ ไร่ จะทำเป็นบ่อน้ำคือเก็บน้ำฝน ถ้าจะต้องบุด้วยพลาสติกก็บุด้วยพลาสติกทดลองดู แล้วอีก ๖ ไร่ทำเป็นที่นา ส่วนที่เหลือก็เป็นบริการ หมายถึง ทางเดินหรือเป็นกระต๊อบหรืออะไรก็แล้วแต่ ก็หมายความว่า น้ำ ๓๐ เพอร์เซ็นต์ ที่ทำนา ๖๐ เพอร์เซ็นต์ ก็เชื่อว่าถ้าเก็บน้ำได้จากไร่ละ ๑ ถึง ๒ ถึง หรือมากกว่า อาจถึง ๓๐ ก็ได้..... และพระองค์ยังทรงมีพระราชดำรัสอีกว่าถ้าทำโครงการนี้สำเร็จก็หมายความว่า ที่ต่าง ๆ ในอำเภอเขาวงที่แห้งแล้งจริงๆ หรือที่อื่นก็ตาม จะทำได้ทั้งนั้น.....จะต้องทดลองต้องใช้ความคิด แล้วมีการทดลอง เสียก็เสียไป แต่ว่าน่าจะได้.....”

เพลงสั้น

เพลงพระราชนิพนธ์

บรรยาย (พัชรินทร์)

จากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โครงการพัฒนาพื้นที่เกษตรน้ำฝนบ้านแคนสามัคคี ตำบลคุ้มเก่า อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ จึงเกิดขึ้น โดยการขุดสระ เก็บกักน้ำตามทฤษฎีใหม่ ในบริเวณบ้านแคนสามัคคี ตำบลคุ้มเก่า อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ซึ่งหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องได้สนองพระราชดำริ

ร่วมกันจัดทำโครงการดังกล่าว และดำเนินงานเป็นโครงการ
สาธิตตัวอย่างที่ประสบผลสำเร็จ ราษฎรมีน้ำกินน้ำใช้ น้ำเพื่อ
การเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ มีรายได้เพิ่มมากขึ้น สามารถเลี้ยงชีพ
ตัวเองและครอบครัวได้

เสียงราษฎร ๑

“เมื่อก่อนฝนแล้ง แล้งจริง ๆ ตอนนี้ดีขึ้น รายได้เฉลี่ยไม่ได้
เมื่อก่อนนี้ เพราะรับจ้างทั่วไป มีรายได้ไปวันๆหนึ่ง หยุควัน วัน
วัน สองสามวันทำที แต่ตอนนี้รายได้ตกประมาณสักพันกว่าบาท
ดีขึ้นเรื่อยๆ แต่ก่อนผมไม่ยอมมานานี้เพราะมันแล้ง น้ำกินก็
ไม่ค่อยมี ต้องเอามาจากบ้าน ไม่มีน้ำ พอมีโครงการพระราชดำริ
แล้วก็รู้สึกว้า โอ้โฮ...ดีขึ้นเยอะ...พระองค์ท่านบอกว่าให้ขยัน
พระองค์ท่านบอกว่าขยันซะอย่างไม่ต้องกิน ขอขอบคุณพระองค์
ท่านที่มาช่วยเหลือ จุนเจือคนจนอย่างผมครับ”

เสียงราษฎร ๒

“ไม่มีน้ำ หน้าแล้งไม่มีน้ำเลย มาร่วมโครงการให้ขุดสระ
จึงได้น้ำใช้ เพราะมันแห้งแล้ง พอถึงหน้าแล้งไม่มีเลย น้ำใช้นี้
ต้นไม้ก็ไม่มี หน้าแล้งมันแห้งแล้ง มันไม่มีอะไร น้ำแถวนี้มันไม่มี
เลย ทำนาก็ตามฤดูของมัน หน้าแล้งก็อยู่เฉยๆ ไม่มีอะไร
หลังจากมีโครงการแล้วมีน้ำนี้ หน้าแล้งก็ได้ปลูกข้าวโพด พืชผัก
พืชผลต่าง ๆ”

เสียงราษฎร ๓

“มีได้จับจ่ายใช้สอยบ้าง ไม่มาก พออยู่รอด ตอนนี้ได้เพิ่ม
ขึ้นกว่าแต่ก่อน หลังจากได้เข้าร่วมโครงการนี้แล้ว หน้าแล้งก็มี
งานทำ กลับบ้านกลับที ผมได้เข้าร่วมโครงการนี้ก็มีชีวิตที่ดีขึ้น
กว่าแต่ก่อน ไม่มากแต่ก็พออยู่รอด พระองค์ท่านให้ทฤษฎีใหม่
เพื่อโครงการนี้ ได้มาให้ชีวิตใหม่กับพวกเกษตรกรอย่างผม ก็รู้สึก
ว่าดีขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก ๆ เลยครับ”

เสียงราษฎร ๔

“พอเข้าร่วมเสร็จปุ๊บ ไปอบรมที่ภูพาน ได้ความรู้มาก็เอา
มาทำ ไม่ท้อใจเพราะมันมีสิ่งที่น่าสนใจ คือโครงการนี้ของ

ในหลวงท่านนี้ จุงใจที่ว่าโครงการนี้ไม่ใช่แบบโครงการธรรมดา ๆ มีที่อยู่ ๑๐ ไร่ ขุดบ่อประมาณ ๓-๗ ไร่ ก็ปลูกข้าว พอหน้าแล้ง เกี่ยวข้าวเสร็จก็เอาพวกผักไปปลูก”

บรรยาย (พัชรินทร์)

นี่คือส่วนหนึ่งของเกษตรกรบ้านแคนสามัคคี ที่ได้เข้าร่วมในโครงการพัฒนาพื้นที่เกษตรน้ำฝน บ้านแคนสามัคคี ตำบลคุ้มเก่า อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ อันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งพวกเขาเหล่านั้นพูดกันเป็นเสียงเดียวว่า นับเป็นโชคและวาสนาอันหาที่เปรียบมิได้ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้นำทฤษฎีใหม่มาทดลองปฏิบัติ และขยายผลในท้องที่อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ เปรียบประดุจตั้งฝนซึ่งหลั่งลงมาจากฟ้า...สู่ดิน สวัสดิ์ค่ะ

โครงการส่งเสริมโภชนาการ และสุขภาพอนามัยแม่และเด็กในถิ่นทุรกันดาร

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๐ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายกิติ ชันธมิตร ผู้อำนวยการ

โครงการสวนพระองค์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
นายแพทย์ วิชัย เทียนถาวร ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมสุขภาพ กรมอนามัย

ผู้จัดรายการ

อรุณี แดงพันธ์ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

โตเติลรายการ

จากฟ้า...สู่ดิน

เพลง

อันความกรุณาปราณี

บรรยาย (อรุณี)

จากการที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ตามเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เยี่ยมเยียนประชาชนชาวไทย ในท้องถิ่นทุรกันดาร ทำให้พระองค์ทรงตระหนักถึงปัญหาต่างๆ ของชาวชนบท ไม่ว่าจะเป็นด้านชีวิตความเป็นอยู่ อาชีพ การศึกษา สุขภาพอนามัยและอื่นๆ ซึ่งเป็นเหตุให้ประชาชนในท้องถิ่นทุรกันดาร มีคุณภาพชีวิตที่ต่ำกว่ามาตรฐานมาก นอกจากนี้การคมนาคมที่ไม่สะดวก ทำให้การพัฒนาต้อยกว่าที่อื่น ๆ ด้วยเหตุนี้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จึงมีพระราชดำริให้มีโครงการต่างๆ ขึ้นอย่างมากมาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในถิ่นทุรกันดาร โดยเฉพาะเด็ก ๆ ซึ่งเป็นทรัพยากรของประเทศ ทรงดูแลเอาใจใส่ตลอดมา และล่าสุดนี้พระองค์มีพระราชดำริให้ดำเนินโครงการส่งเสริมโภชนาการ และสุขอนามัยแม่และเด็กในถิ่นทุรกันดารขึ้น เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ที่ผ่านมา ดังคำชี้แจงของ นายกิติ ชันธมิตร ผู้อำนวยการโครงการสวนพระองค์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

นายกิติ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงทำโครงการช่วยเหลือประชาชนในถิ่นทุรกันดารมาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๓ มีโครงการหลายโครงการเป็นโครงการส่งเสริมโภชนาการ โครงการทางด้านการศึกษา โครงการทางด้านอาชีพ และโครงการทางด้านสิ่งแวดล้อม โครงการต่าง ๆ ได้ทรงทำในโรงเรียนไกลคมนาคมตามชายแดน มี ๑๔๕ โรงเรียนกระจายอยู่ใน ๓๕ จังหวัดชายแดนรอบประเทศไทย นอกจากนั้นก็ยังทรงทำในโรงเรียนการประถมศึกษาอีกกว่าร้อยโรงเรียน โครงการต่าง ๆ ที่

ดำเนินมาจนกระทั่งถึงปี พ.ศ. ๒๕๓๔ สมเด็จพระเทพฯ มีพระราชดำริ ว่าการที่ทรงทำโครงการส่งเสริมโภชนาการใน ๑๖ ปีมา ก็ได้ผลทำให้เด็กมีสุขภาพอนามัยดีขึ้น แต่เอาจริงแล้ว ในการที่จะพัฒนาคนก็จะต้องพัฒนาให้ได้รับอาหารที่ดีมาตั้งแต่แรกเกิด สมองก็จะเจริญเติบโตได้ดี ฉะนั้นใน พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงมีพระราชดำริให้ทำโครงการส่งเสริมโภชนาการอนามัยแม่และเด็กในถิ่นทุรกันดาร โดยรับบริการโครงการโภชนาการที่ โรงเรียนต่อ ก็ได้ทำในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ๑๘๕ โรงเรียน ที่ได้กล่าวมาแล้ว

บรรยาย (อรุณี)

โครงการส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยแม่และเด็กในถิ่นทุรกันดาร เกิดขึ้นเพราะพระราชดำริของสมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงเห็นว่าการพัฒนาเด็กให้มีการเจริญเติบโตและมีพัฒนาการทางร่างกายและสติปัญญาอย่างเต็มศักยภาพนั้นต้องเริ่มต้นตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา นั่นคือ แม่จะต้องมีภาวะโภชนาการและสุขภาพอนามัยที่ดีด้วย ดังนั้นจึงต้องส่งเสริมให้หญิงมีครรภ์ หญิงให้นมบุตรและเด็กทารกแรกเกิดจนถึงอายุ ๓ ปี ที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารได้รับบริการที่เหมาะสมและได้รับความรู้ด้านอาหารและโภชนาการด้วย สำหรับหน่วยงานซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการให้บริการด้านโภชนาการและสุขภาพอนามัยนั้นก็คือ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ซึ่ง นายแพทย์วิชัย เทียนถาวร ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสุขภาพ จะเป็นผู้เล่าให้ฟังถึงการดำเนินงานที่ผ่านมา

นายแพทย์วิชัย

สำหรับในโครงการนี้เป็นภารกิจของกรมอนามัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมสุขภาพก็ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งข้อมูลของการพัฒนางานกรมอนามัยแม่และเด็ก ขอเรียนว่าในช่วงของเสร็จสิ้นแผนฯ ๗ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๔ เราสามารถวัดอัตราการตายของทารกได้ ๒๖ ต่อการเกิดมีชีพ ๑,๐๐๐ ซึ่งเป้าหมายเรา ๒๓ ต่อการเกิดมีชีพ ๑,๐๐๐ อัตราการตายของ

มารดาตกลงเหลือ ๐.๒ ต่อการเกิดมีชีพ ๑,๐๐๐ ซึ่งจริง ๆ แล้วพบว่าประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่จริงๆแล้วในเรื่องของการดูแลหญิงตั้งครรภ์ พบว่าการคลอดด้วยเจ้าหน้าที่ประมาณ ๘๘ เปอร์เซ็นต์ได้ตามเป้าหมาย แต่การดูแลก่อนคลอดหรือในช่วงที่ผู้หญิงตั้งครรภ์มีเพียง ๖๖ เปอร์เซ็นต์ เป้าหมายเราตั้งไว้ ๗๕ เปอร์เซ็นต์ หลังคลอดเราตั้งเป้าหมายไว้ ๗๐ เปอร์เซ็นต์ ได้ประมาณ ๖๐ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งในส่วนของขาดเราจะพบว่าเป็นส่วนที่ห่างไกลในถิ่นทุรกันดาร การคมนาคมเข้าไม่ถึง ประชาชนขาดโอกาสที่จะได้รับบริการในจุดนี้ ฉะนั้นโครงการของพระองค์ท่านก็จะสอดคล้องและเป็นส่วนที่เสริมสนับสนุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ห่างไกลการคมนาคม คนที่ด้อยโอกาส โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางกรมได้ทำโครงการแผนฯ ๕ ปีรองรับโดยเสนอผ่านทางกระทรวงเพื่อบรรจุอยู่ในแผนฯ ๘ ครับ

ถาม

อันนี้คือ สิ่งที่ทางกรมอนามัยได้ดำเนินการมาแล้ว คือ แม่ต้องมีภาวะโภชนาการและสุขภาพอนามัยที่ดีด้วย เพราะถ้าแม่ขาดสารอาหารก็จะส่งผลกระทบต่อเด็กที่เกิดมา ท่านครับ สำหรับผลการดำเนินการที่ผ่านมาและเป้าหมายที่ทางกรมอนามัยได้ตั้งเอาไว้ได้บรรลุไปสู่เป้าหมายมากน้อยแค่ไหนครับ

นายแพทย์วิชัย

ครับ สำหรับการดำเนินงานนี้ เราได้มีการประสานงานกับหน่วยงานหลักๆ ๓-๔ หน่วยงาน หน่วยงานแรกคือ *สำนักงานโครงการส่วนพระองค์* หน่วยงานที่สองคือ *กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน* หน่วยงานที่สามคือ *กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข* และ *สถาบันโภชนาการมหาวิทยาลัยมหิดล* โดยมีประชุมของคณะทำงานประมาณ ๕ ครั้ง ในเดือนมกราคม กุมภาพันธ์ มีนาคม เมษายน พฤษภาคม โดยสรุปก็คือ ก็ได้มีการชี้แจงพระราชดำริและพิจารณาร่างโครงการ ในโครงการพระราชดำริ และมีการแนะนำองค์กรต่างๆของ ๔ หน่วยงานหลักและพิจารณาถึงพื้นที่ดำเนินการ โดยที่เราแบ่ง

พื้นที่ใน ๓๙ จังหวัด ซึ่งเป็นสถานที่ตั้งตำรวจตระเวนชายแดน ใน ๑๘๘ หมู่บ้าน โดยเราแบ่งพื้นที่ว่า พื้นที่ที่ทางไกลการคมนาคม เข้าไม่ถึงและน้ำไฟไม่มีซึ่งจะมีอยู่ ๒๗ แห่ง พื้นที่ที่สองจะเป็นพื้นที่ยากและมีการดูแลบ้างแต่การคมนาคมไม่ยากเท่ากับพื้นที่ระดับหนึ่ง มีอยู่ ๒๔ แห่ง พื้นที่ระดับสามจะเป็นพื้นที่ปกติ ซึ่งมีการเข้าถึงบริการอยู่ ๑๓๐ แห่ง ส่วนพื้นที่พิเศษก็จะมี เช่น พื้นที่ชาวเขา พื้นที่มุสลิมภาคใต้เป็นพื้นที่เฉพาะ เป็นพื้นที่เฉพาะที่มีปัญหาเรื่องทางด้านทัศนคติหรือความเชื่อถือ เรื่องศาสนา อันนี้ก็จะพื้นที่ยากหรือเฉพาะก็จะมี ๑๙ แห่ง หลังจากนั้นเราได้มีการกำหนดบทบาทของแต่ละส่วนในการที่จะรับผิดชอบ เช่น ในพื้นที่ที่หนึ่ง ทางเจ้าหน้าที่ของเรากับกรมอนามัยเข้าไม่ถึง ทางครู พยาบาล โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนก็จะรับผิดชอบในการดูแล ในกรณีที่จะต้องการทำคลอดเร่งด่วน เขาก็สามารถเข้าถึงบริการได้ อันนี้กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุขดูแล ส่วนพื้นที่สามก็จะเป็นไปตามปกติที่มีรับบริการอยู่แล้ว หลังจากนั้นเราก็มีการสำรวจในพื้นที่ซึ่งผมอยากจะยกตัวอย่างว่า เราได้ไปดูพื้นที่ในกิ่งอำเภอแม่ฟ้าหลวง โรงเรียน เจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ซึ่งอยู่ในจังหวัดเชียงราย เราพบว่าครอบครัวหนึ่งของพื้นที่ชาวเขาซึ่งมีหลากหลายเผ่า ครอบครัวหนึ่งมีลูก ๖ คน ๗ คน การคลอดก็คลอดเองในบ้าน ไม่ได้มาหาบริการถึง ๔๕ เปอร์เซ็นต์

ถาม

ทำคลอดกันเองหรือครับ

นายแพทย์วิชัย

คลอดกันเอง และอัตราการตายสูง จะเห็นว่าบางที่เขาท้อง ๑๐ ท้อง แต่คลอดจริง ๆ มาเหลือ ๖ คน ๕ คน และลักษณะต่ำกว่าเกณฑ์ก็เยอะประมาณ ๔๗ เปอร์เซ็นต์ จากที่เราไปดูในพื้นที่ก็จะสอดคล้องกับพระราชดำริ ท่านทรงเล็งเห็นตรงจุดนี้ว่าประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชาวเขาสูงมากและอัตราการตายสูง และคลอดเองไม่สามารถเข้าถึงบริการ หลังจากที่เราได้

ไปดูในพื้นที่และวิเคราะห์สถานการณ์ ทางคณะทำงาน ส่วนกลางก็ได้มีการจัดเตรียมที่จะทำรายละเอียดต่าง ๆ ในเรื่อง กิจกรรมและหลักสูตร คู่มือ แบบพิมพ์ วัสดุอุปกรณ์ เพื่อที่จะ สนับสนุนให้กับครู พยาบาล โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่หนึ่ง ๒๗ แห่ง และพื้นที่สองอีก ๒๔ แห่ง อันนี้ก็เป็น การเตรียมการ ส่วนในเรื่องของการเตรียมผู้ บริหารให้รับทราบถึงนโยบายและโครงการ โดยสำนักงาน โครงการเป็นแกนหลักในการที่จัดประชุมในเรื่องนี้ ก็ได้เรียนเชิญ ผู้กำกับตำรวจตระเวนชายแดน ผู้บังคับหมวดการแพทย์ แพทย์ สาธารณสุขจังหวัด ผู้อำนวยการโรงพยาบาลที่เกี่ยวข้อง ผู้อำนวยการศูนย์สุขภาพเขต จำนวน ๒๐๕ คน มีการประชุมเมื่อ วันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๓๔ ที่โรงแรมทูลุสเตรฟเวล ดอนเมือง เพื่อ ที่จะได้รับทราบนโยบายและก็เพื่อที่จะประสานงานในพื้นที่ ระหว่างกองกำกับตำรวจตระเวนชายแดน สำนักงาน สาธารณสุขจังหวัด และศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขตกรมอนามัย นั้น ก็เป็นเรื่องของการเตรียมบริหาร ในการเตรียมระดับผู้ปฏิบัติการ หลังจากที่เราได้มีการจัดทำหลักสูตรคู่มือต่าง ๆ แล้ว เราได้มีการ ประชุมชี้แจงและอบรมครู พยาบาล โรงเรียนตำรวจตระเวน ชายแดน ๑๔๖ ท่าน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ๑๕๐ ท่าน ผู้บังคับหน่วยแพทย์ ๑๖ ท่าน รวมทั้งสิ้นประมาณ ๓๕๒ ท่าน เราได้จัดประชุมวันที่ ๒๐-๒๔ มกราคม ๒๕๔๐ ที่ผ่านมา ที่โรง แรมเวลคัม จังหวัดชลบุรี อันนี้ก็เป็นสิ่งที่เราเตรียมการในเรื่อง ของพื้นที่ ภารกิจ เตรียมผู้บริหาร เตรียมระดับผู้ปฏิบัติการให้ รับทราบแนวทางนโยบายการดำเนินงานในช่วงที่ผ่านมาถึง เดือนมกราคม

ถาม

ท่านครับ ถ้าเราจะพูดถึงปัญหาจริงๆ แล้ว โครงการนี้อาจจะ กล่าวได้ไหมครับว่ากลุ่มเป้าหมายของเราอยู่ในพื้นที่ทุรกันดาร การ บริการต่างๆของเรานี้เข้าไปไม่ถึง ตรงนี้เราจะมีการแก้ปัญหา กัน อย่างไรบ้างครับ

นายแพทย์วิชัย

ประเด็นที่ ๑ การแก้ปัญหาของเราก็คือเฉพาะในพื้นที่ หลังจากที่เรามีการประชุมครั้งล่าสุดเมื่อเดือนมกราคม ที่ผ่านมา เราจะต้องมีการฝึกปฏิบัติอบรมภาคปฏิบัติให้กับครู พยาบาล ในพื้นที่ ๑ และ ๒ คือพื้นที่แรนแค้นจริงๆ การคมนาคมไม่สะดวกจริงๆ ในกรณีเร่งด่วน สามารถที่จะช่วยเหลือในยามฉุกเฉิน ทำคลอดได้ซึ่งเราจะทำการจัดอบรมในช่วงเดือนเมษายน พฤษภาคม ที่จะถึงนี้ โดยศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต ๔ ราชบุรี จะอบรม ๑๒ คน ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเขต ๖ อบรม ๑๒ คน ที่ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพเชียงใหม่อบรม ๒๐ คน แล้วก็อีก ศูนย์หนึ่งคือเขต ๑๒ จังหวัดยะลา อบรมอีก ๔ คน ซึ่งเป้าหมายของการอบรมครู พยาบาล ดำรวจตระเวนชายแดน คือ เราต้องการให้เขา ในกรณีที่เป็นเร่งด่วนสามารถช่วยเหลือมารดาที่ตั้งครรภ์แล้วจะคลอด ในกรณีที่มาไม่ถึงสถานพยาบาล

ประเด็นที่ ๒ ถ้าหากในช่วงที่เขามาฝากครรภ์แล้วก็ช่วงใกล้คลอดเราก็จะมีระบบของการส่งต่อหรือว่าพาคนไข้ หรือคนที่ตั้งครรภ์ในใกล้ระยะคลอดสักอาทิตย์หนึ่ง มานอนที่โรงพยาบาล อำเภอ โรงพยาบาลที่เป็นที่ตั้งของโรงพยาบาลตำรวจตระเวนชายแดน เมื่อถึงระยะคลอดแล้วจะส่งกลับ ก็จะได้รับความสะดวกขึ้นครับ

ถาม

ท่านครับ สำหรับเป้าหมายของโครงการนี้ที่ตั้งไว้ไม่ทราบว่าเป็นอย่างไร แล้วดำเนินการไปตามเป้าหมายที่ได้คาดหวังเอาไว้มากน้อยแค่ไหนครับ

นายแพทย์วิชัย

เป้าหมายที่ ๑ เป้าหมายในเชิงกิจกรรมเราก็อยากจะเรียนในเบื้องต้นไว้แล้วว่าเราได้ทำโครงการเสนอกระทรวงในแผนฯ ๔ ซึ่งมีกิจกรรมกับงบประมาณ ซึ่งเราตั้งไว้ปีละประมาณ ๖ ล้าน ซึ่งสิ้นแผนฯ ๔ เราก็จะใช้ประมาณ ๓๗ ล้านกว่าๆ กิจกรรมในปี ๒๕๓๙ และ ๒๕๔๐ ที่ผ่านมา เราสามารถที่จะดำเนินการได้ตามเป้าหมาย ส่วนเป้าหมายในเชิงผลกระทบของการดำเนินงานตรง

จุดนี้ อย่างที่ผมกราบเรียนแล้วว่าเราต้องการให้หญิงที่ตั้งครรภ์ ได้มาฝากครรภ์กับครู พยาบาล ตำรวจตระเวนชายแดน ประมาณ ๓๕ เพอร์เซ็นต์ นะครับ แล้วก็สามารถคลอดในสถานบริการ ๘๐ เพอร์เซ็นต์ และติดตามหลังคลอด ๗๐ เพอร์เซ็นต์ ซึ่งเราจะตั้งเป้าหมายเท่ากับแผนฯ ๗ แล้วท้ายสุดผลกระทบอีกอันหนึ่งคือ ลดอัตราการตายของมารดาและทารก ซึ่งจะพบว่าในพื้นที่ดังกล่าวค่อนข้างสูง เราก็จะตั้งเป้าหมายให้เท่ากับที่ดำเนินการอยู่ในแผนฯ ๗ โดยที่อัตราการตายของแม่นั้น เราตั้งเป้าหมายที่ ๐.๓ ต่อการเกิดมีชีพ ๑,๐๐๐ แล้วอัตราการตายของทารก ๒๓ ต่อการเกิดมีชีพ ๑,๐๐๐

ถาม

ในช่วงท้ายของรายการสนทนาในวันนี้ก็คงจะให้ท่านผู้อำนวยการได้ฝากอะไรไปถึงผู้ฟังเกี่ยวกับโครงการนี้ว่าจะมีการดำเนินการอย่างไรต่อไปอย่างไรหรือมีอะไรที่จะพูด เรียนเชิญครับ

นายแพทย์วิชัย

สำหรับโครงการส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยแม่และเด็กในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริของสมเด็จพระเทพฯ นั้น ก็อยากจะเรียนว่าเป็นโครงการที่พระองค์ท่านทรงตระหนักและเห็นความสำคัญของประชาชนที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารห่างไกลการคมนาคมและขาดโอกาสหรือโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของความรู้ของประชาชนในถิ่นนั้นก็คงจะไม่เท่าเทียมในเมือง อันนี้ก็เป็นโครงการที่ได้ช่วยเหลือในส่วน of ประชาชน อีกทางหนึ่ง คือ ในแง่ของงานบริการของกระทรวงที่ทำอยู่ ซึ่งจริง ๆ แล้วในส่วน of กระทรวงเอง บางส่วนก็ไม่สามารถเข้าถึง เพราะฉะนั้นในโครงการของพระองค์ท่านนั้นก็สนับสนุนในส่วนราชการโดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทรวงสาธารณสุข นอกจากนี้ยังเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนห่างไกลและยากจนอีกด้วยครับ

บรรยาย (อรุณี)

หลังจากที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำริให้จัดทำโครงการส่งเสริมโภชนาการ

และสุขภาพอนามัยแม่และเด็กในถิ่นทุรกันดาร และหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องได้รับสนองพระราชดำริไปดำเนินการแล้ว พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินติดตามผลของโครงการและได้พระราชทานคำแนะนำให้มีการขยายโครงการนี้ต่อไปอีกตามคำบอกเล่าของ นายกิติ ชันธมิตร ผู้อำนวยการโครงการ ส่วนพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

นายกิติ

เมื่อปลายปีที่แล้วก็ยังมีพระราชดำริเพิ่มเติม ให้ทำโครงการส่งเสริมโภชนาการอนามัยแม่และเด็กในถิ่นทุรกันดารที่อำเภอกุสุมา จังหวัดสกลนคร ที่นั่นมีโรงเรียนที่ทำโครงการอยู่ ๑๕ โรงเรียน ที่เป็นชาวไทยโซ่ง และก็ดำเนินโครงการมานาน มีพระราชดำริให้ทำโครงการนี้เพิ่มไปอีก คือ โดยทั่วไปหนุ่มสาววัยทำงานมักจะเข้ามาทำงานในกรุงเทพมหานครทั้งคนแก่ เด็ก ให้อยู่ในหมู่บ้าน ก็มีพระราชดำริให้ฝึกอบรมคนแก่ ปู่ ย่า ตา ยาย ให้มีความรู้ในเรื่องของโภชนาการและการเลี้ยงดูเด็กให้มาช่วยเลี้ยงดูเด็ก นอกจากนั้นโปรดให้ฝึกอาชีพด้วย เพื่อคนแก่ในหมู่บ้านได้มีบทบาทในการเลี้ยงดูเด็กและยังเป็นสวัสดิการช่วยเหลือคนแก่คนชรา เหล่านั้นด้วย

บรรยาย (อรุณี)

นับเป็นเวลาอันเนิ่นนานที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มีพระราชดำริให้ดำเนินโครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเด็กยากไร้ในชนบท และทรงดูแลเอาพระทัยใส่การดำเนินงานของโครงการตลอดมา โดยได้พระราชทานเงินและสิ่งของสนับสนุน ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมเยียน ตรวจสอบงานในโครงการ เป็นขวัญกำลังใจให้กับเจ้าหน้าที่ รวมทั้งพระราชทานคำแนะนำการปฏิบัติงานต่างๆ จนกระทั่งในปัจจุบัน เด็กๆในถิ่นทุรกันดารมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีการศึกษา และมีอนาคต และนี่ก็คืออีกเสี้ยวหนึ่งของพระมหากรุณาธิคุณแห่งสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีที่มีต่อพสกนิกรชาวไทย

เพลงตามรอยเท้าพ่อ

ฉันเดินตามรอยเท้าอันรวดเร็วของพ่อโดยไม่หยุด
พาเข้าไปในป่าใหญ่ นากลับ ทึบ
แผ่ไปโดยไม่มีที่สิ้นสุด มีด กว้าง
มีต้นไม้ใหญ่ ๆ เหมือนหอคอย ที่เข้มแข็ง
พ่อจำ ลูกหิว จะตายอยู่แล้ว และเหนื่อยด้วย
ดูซิจะ เลือดไหลออกมาจากเท้าทั้งสองที่บาดเจ็บของลูก
ลูกกลัว งู เสือ และหมาป่า
พ่อจำ เราจะถึงจุดหมายปลายทางไหม

ลูกเอ๋ยไม่มีที่ไหนรื่นรมย์และความสบายสำหรับเจ้า
ทางของเรามีได้ไปด้วยดอกไม้สวย ๆ
อันความกรุณาปรานี

เพลง

โครงการส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยแม่และเด็ก ในถิ่นทุรกันดาร

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
มีพระราชดำริให้จัดทำโครงการส่งเสริมโภชนาการและสุขภาพอนามัยแม่และเด็กในถิ่นทุรกันดาร ใน พ.ศ. ๒๕๓๕

โครงการส่งเสริมกิจกรรมของโรงเรียนเลี้ยงเด็กกำพร้า แขวงเวียงจันทน์ตามพระราชดำริ

โรงเรียนนี้ ก่อตั้งเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๙
อยู่ภายใต้ความดูแลของกระทรวงภายในประเทศ
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

นักเรียนและครูทำการเพาะปลูก

โครงการส่งเสริมกิจกรรมของโรงเรียนเลี้ยงเด็กกำพร้า
แขวงเวียงจันทน์ตามพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
(หลัก ๖๗)

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๔๐ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการ กปร.

ท่านกำแพง แก้วนุเพชร ผู้อำนวยการโรงเรียนเลี้ยงเด็กกำพร้าแขวงเวียงจันทน์

ผู้จัดรายการ

ปราณี ศรีสุกใส ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

เพลง

เพลงบรรเลง ขอพื้นเมืองลาว

บรรยาย (ปราณี)

ประชาชนชาวไทยทุกคนทราบดีในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีที่มีต่อพวกเราตลอดมา โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนผู้ด้อยโอกาส เป็นกลุ่มคนที่ทรงทุ่มเทความสนพระทัยศึกษาหาแนวทาง เพื่อช่วยเหลือเป็นพิเศษให้ได้รับคุณภาพชีวิตที่ดี จะเห็นได้จากโครงการต่างๆที่มีพระราชดำริจัดทำขึ้น เช่น โครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน โครงการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เป็นต้น และนอกจากความสนพระทัยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับเด็กไทยแล้ว พระเมตตาที่ยังได้แผ่ไปยังเด็กๆผู้ด้อยโอกาสในประเทศเพื่อนบ้านของเราอีกด้วย เด็กเหล่านี้คือเด็กนักเรียนในโรงเรียนเลี้ยงเด็กกำพร้า แขวงเวียงจันทน์ สำหรับโรงเรียนแห่งนี้ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๐๙ อยู่ในความดูแลของกระทรวงภายในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว นักเรียนจะเป็นเด็กกำพร้าจากสงคราม เด็กขาดที่พึ่งและเด็กที่มาจากครอบครัวยากจน ปัจจุบันมีเด็กนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษา จนถึงชั้นอุดมศึกษา แต่จากข้อจำกัดของงบประมาณ นักเรียนเหล่านี้จึงขาดแคลนทั้งที่พัก อาหารการกิน น้ำเพื่ออุปโภคบริโภค ทำให้นักเรียนเป็นโรคขาดสารอาหารและโรคผิวหนังเป็นจำนวนมาก ด้วยน้ำพระทัยที่มีเมตตาต่อเด็กนักเรียนเหล่านี้ โครงการส่งเสริมกิจกรรมของโรงเรียนเลี้ยงเด็กกำพร้า แขวงเวียงจันทน์ตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีจึงได้เกิดขึ้น ดร. สุเมธ ดันติเวชกุล เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริหรือเลขาธิการ กปร. จะได้พุดถึงจุดเริ่มต้นของโครงการค่ะ

สำหรับความเป็นมาของโครงการนั้นก็เริ่มมาตั้งแต่ปี ๒๕๓๔ คือ เมื่อครั้งที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นครั้งแรก ในโอกาสนั้น ก็มีพสกนิกรไทยที่ประกอบอาชีพอยู่ในนครเวียงจันทน์มีความชื่นชมและมีความยินดีเป็นอย่างยิ่งในการเสด็จพระราชดำเนินเยือนลาวในครั้งนั้น ก็ได้มีการถวายเงินโดยเสด็จพระราชกุศลตามพระราชอัธยาศัย เป็นจำนวนเงิน ๑๒ ล้านบาท เงินดังกล่าวนี้หลังจากที่ได้มีการถวายแล้ว พระองค์ก็ได้มีพระราชประสงค์ที่จะนำไปทำประโยชน์ให้กับชาวลาวที่นั่นเอง ก็ได้ทรงมอบหมายให้สถานเอกอัครราชทูต ท่านเอกอัครราชทูตไทยประจำลาวในขณะนั้นคือ ฯพณฯ นิคม ตันเต็มทรัพย์ และทางสำนักงาน กปร. ก็ลองสำรวจดูว่าจะเอาเงินจำนวนนี้ไปทำอะไรดี ทำโครงการอะไรที่จะให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศลาว หลังจากนั้นทางสถานทูตก็ทำรายงานว่ามีโรงเรียนเด็กกำพร้าที่ห่างจากเวียงจันทน์ประมาณ ๖๗ กิโลเมตร ที่เราเรียกย่อ ๆ ว่า “โรงเรียนเด็กกำพร้าหลัก ๖๗” มีความต้องการที่จะหาที่พักคือเรือนนอนของนักเรียนหญิงที่ยังขาดอยู่ ก็เลยขอพระบรมราชานุญาต จัดสร้างส่วนนี้ให้กับโรงเรียนนี้จะดีหรือไม่ ปรากฏว่าพระองค์ก็มีพระราชวินิจฉัยชอบด้วย และเนื่องจากเงิน ๑๒ ล้านบาท ที่ประชาชนไทยถวายในครั้งนั้นไม่พอ ก็ได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เพิ่มอีก ๑๐ ล้านบาท รวมทั้งสิ้นเป็น ๒๒ ล้านบาท ได้ทำการสร้างเสร็จเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๓๔ และให้ชื่อว่า “อาคารสิรินธร”

หลังจากนั้น ทางสำนักงาน กปร. ได้เดินทางไปราชการที่ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ก็เลยได้ผ่านไปดูและได้ถ่ายรูปอาคารสิรินธรและรอบๆบริเวณโรงเรียน มาถวายให้ทอดพระเนตรว่างานนั้นได้คืบหน้าไปแค่ไหนอย่างไร หลังจากที่ได้ทอดพระเนตรแล้วก็เกิดความสนพระทัยขึ้นมาว่า โรงเรียนนี้มีเนื้อที่มากมายและเป็นที่น่าสนใจถ้าหากจะทำการจัดตั้งโครงการขึ้นมาสักอย่างหนึ่งในโรงเรียน ซึ่งได้มีพระราช

กรณีศึกษาในประเทศไทยอย่างมากคือ โครงการอาหารกลางวัน พัฒนาด้านการศึกษา เป็นต้น พระองค์ก็คิดว่าถ้าทำที่ลาวก็อาจจะเกิดประโยชน์ขึ้น คือมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างต่างประเทศ เมื่อโครงการดังกล่าวนี้ไปดำเนินการในต่างประเทศกับดำเนินการในประเทศของเรานั้นจะให้ผลเปรียบเทียบในลักษณะไหนอย่างไร ก็คงจะเป็นประโยชน์และถ้ามีข้อมูลใดๆ อาจจะใช้ในลักษณะเชิงสากลได้เมื่อเจอสภาพอย่างนั้น สภาพทางด้านสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมอย่างนั้น การพัฒนาในเชิงดังกล่าวนี้จะสามารถดำเนินการอย่างไร ก็เลยเป็นรูปแบบขึ้นมา ก็ได้มีการเจรจากับทางด้านรัฐบาลลาว ลาวก็มีความดีใจอย่างยิ่งที่มีโครงการของสมเด็จพระเทพฯ อย่างที่เขาเรียกกันอย่างชื่นชม ณ ที่นั้น อันนี้แหละครับเป็นจุดเริ่มต้นตั้งแต่ปี ๒๕๓๔ ช่วงปลายปีเป็นต้นมาครับ

บรรยาย (ปรามิ)

เมื่อมีพระราชดำริที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กในโรงเรียนเลี้ยงเด็กกำพร้าแขวงเวียงจันทน์แล้ว ได้ทรงมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันบริหารงานค่ะ

ดร.สุเมธ

ในการบริหารโครงการนั้นพระองค์มีพระราชประสงค์ใช้ทีมเดียวกับที่ได้ดำเนินการอยู่ในประเทศ หน่วยงานหลัก คือ สถาบันวิจัยโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล กรมส่งเสริมการเกษตร กรมปศุสัตว์ กรมประมง และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมาร่วมมือกัน โดยมีสำนักงานกปร.เป็นผู้ประสานงาน ในระยะแรกก็ทำการสำรวจสภาพทั่วไปของโรงเรียนก่อนว่าเป็นอย่างไร เราได้พบว่ามียุติกาจำนวนมาก อยู่ในโรงเรียน และปัญหาหลัก คือ เรื่องอาหารการกิน เราพบว่าภาวะการเจริญเติบโตของเด็กต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน และยังมีปัญหาที่เกิดจากภาวะทุพโภชนาการ เช่น โรคคอตีบพอก ตา เป็นเกล็ดกระดี่ที่เกิดจากการขาดวิตามินเอ โรคปากนกกระจอก เนื่องจากขาดวิตามินบี มีอาการขาดตามปลายมือปลายเท้าหรือ

บวมเนื่องจากขาดวิตามินบี และโรคโลหิตจางเนื่องจากขาดธาตุเหล็ก ฉะนั้นเขาจะมีปัญหาด้านสุขภาพอนามัยที่เกิดกับภาวะทุพโภชนาการอย่างมากเลยครับ

บรรยาย (ปราณี)

หลังจากที่คณะทำงานได้สำรวจพื้นที่โรงเรียนและทราบปัญหาต่างๆแล้วได้เริ่มต้นแก้ปัญหา โดยการใช้ทรัพยากรในพื้นที่ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์กำหนดเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ค่ะ

ดร.สุเมธ

เมื่อได้รับข้อมูลอย่างนั้นแล้วก็กลับมาทราบบังคมทูลพระองค์ก็ได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อให้การช่วยเหลือสนับสนุน การดำเนินการของโรงเรียนมีอยู่ ๕ กิจกรรมด้วยกันในระยะแรก กิจกรรมแรกสุดคือ การก่อสร้างถังเก็บน้ำฝน ๑๕ ถัง หมายความว่าน้ำบริโภค มีเป็นน้ำฝน คือ หลังคาห้องประชุมใหญ่มากได้ปริมาณน้ำเพียงพอทีเดียว มีการสนับสนุนอุปกรณ์การเกษตร เครื่องสูบน้ำ และอาคารก็เพิ่มเติมอีก ๓ หลัง เป็นอาคารเรียนหลังหนึ่ง อาคารหอพักอีก ๒ หลัง นอกนั้นก็มีการเรียนการสอน อุปกรณ์กีฬา ยารักษาโรค และถัดมาอีกช่วงหนึ่งก็มีการเพิ่มเติมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ก็มีระบบประปาของโรงเรียนทั้งหมด มีการขุดอ่างน้ำใหญ่ด้านหลัง มีการขุดลอกบรจน้ำ และมีระบบประปา เสด็จพระราชดำเนินครั้งล่าสุด มีการก่อสร้างโรงประกอบอาหาร ซึ่งแต่เดิมแสงสว่างไม่เพียงพอ สุขอนามัยไม่ดี มีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อเลี้ยงปลานำมาเป็นโปรตีนให้กับเด็กปรุงอาหาร มีการขุดลอกห้วยตู้ให้เป็นแหล่งเก็บกักน้ำต่อไป ทีมงานจากมหาวิทยาลัยมหิดล จากหน่วยราชการต่างๆ เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมชลประทาน กรมปศุสัตว์ เป็นต้น ได้ดำเนินการตามแผนต่างๆ ในส่วนแรกได้ปรับปรุงรอบๆ โรงเรียนพยายามแนะนำโครงการอาหารกลางวันที่มีการดำเนินการในประเทศไทย มีการให้นักเรียนและครูทำการเพาะปลูกเลี้ยงสัตว์ กรมปศุสัตว์ ก็มีการนำหมูเทศเปิดเทศมาให้เลี้ยง มีพืชพันธุ์

อีกหลายอย่างก็พัฒนารอบๆโรงเรียน ทีมแพทย์ก็ติดตามตรวจร่างกายนักเรียน ผึกครูให้รู้จักการชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง บันทึกการชั่งวัดเอง

สิ่งที่เราภูมิใจมากก็คือว่าเมื่อเสด็จพระราชดำเนินไปริเริ่มโครงการ ในปีถัดมาคนที่ถวายเป็นคนฝ่ายลาว เพราะเรามีหลักการในการพัฒนาโครงการพระราชดำริ คือ ให้เจ้าหน้าที่ท้องถิ่นนั้นดำเนินการทุกสิ่งทุกอย่างด้วยตัวเองโดยเร็วที่สุด เพราะฉะนั้น เราค่อยๆถอยห่างกลายเป็นพี่เลี้ยงคอยแนะแนวเท่านั้นเอง แต่หลังจากดำเนินการไปแล้ว ก็ปรากฏว่าลักษณะทุพโภชนาการหรือการขาดแคลนสารอาหารต่างๆก็ดี โรคผิวหนังก็ดี ลดลงอย่างเห็นทันตา สุขภาพอนามัยดีขึ้นอย่างมาก จนน่าประหลาดใจ แต่เดิมนั้นโรงเรียนเลี้ยงเด็กกำพร้าไม่ค่อยมีคนสนใจเท่าไร พอหลังจากที่โครงการได้ลงไป ๓-๔ ปี ตอนนี้เป็นที่นิยมมาก ตอนเราเริ่มโครงการมีนักเรียนเพียง ๓๐๐ คน เวลาผ่านไป ๓-๔ ปี เพิ่มขึ้นเป็น ๗๐๙ คน เวลานี้ต้องเสนอแนะว่า ต้องมาศึกษาดูว่า นักเรียนจริงๆควรมีจำนวนเท่าไร เพราะจำนวนนักเรียนเพิ่มจนเกินขีดความสามารถของครูและสถานที่ที่จะรับได้ จะเป็นปัญหาด้านคุณภาพต่อไปก็ได้ ผมขอเสริมชนิดหนึ่งคือว่า การพัฒนาที่ถึงแม้จะใช้โรงเรียนเป็นศูนย์ แต่ผลพลอยได้ไปถึงประชาชนที่อยู่รอบๆ โรงเรียนด้วย ในอำเภอโพธารามที่อยู่ใกล้ๆได้มาอาศัยในเรื่องการปศุสัตว์ วิชาการด้านต่างๆ นับเป็นบทบาทหนึ่งของโรงเรียนที่จะให้กับชุมชนในท้องถิ่นครับ

เพลงค้น

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน

บรรยาย (ปราณี)

นับตั้งแต่ปี ๒๕๓๔ ที่พระองค์ได้พระราชทานโครงการส่งเสริมกิจกรรมในโรงเรียนเลี้ยงเด็กกำพร้าแขวงเวียงจันทน์ หลัก ๖๗ นั้น ทรงติดตามความก้าวหน้าของโครงการและได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียน ตลอดจนพระราชทานคำแนะนำเพิ่มเติมอยู่เสมอ ดังที่ ท่านกำแหง แก้วนุเพชร ผู้อำนวยการ

โรงเรียนเลี้ยงเด็กกำพร้าแขวงเวียงจันทน์ หลัก ๖๗ เล่าให้ฟังว่า

ท่านกำแพง

พระองค์ได้พระราชทานเงินที่คนไทยในลาวถวายให้มา
ดำเนินการก่อสร้างเรือนนอนให้กับเด็กนักเรียน ก็รู้สึกว่
มิตรภาพลาว-ไทยแน่นแฟ้นขึ้น โดยเฉพาะสมเด็จพระเทพฯ
นอกจากจะพระราชทานเงินให้แก่เด็กเรียนแล้ว ยังพระราชทาน
ระบบประปาขนาดเล็ก พระราชทานหมอมาดูแลโภชนาการให้
เป็นเรื่องที่ดี

บรรยาย (ปราณี)

การเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมโครงการฯ เมื่อปลายปี
๒๕๓๔ ที่ผ่านมา คณะทำงานที่ตามเสด็จได้พบความก้าวหน้า
อย่างไรบ้างนั้น ฟังเลขาธิการ กปร. ชี้แจงค่ะ

ดร.สุเมธ

ก็รู้สึกว่าครูได้มีความเข้าใจในโครงการฯ เพราะมีเรือน
นอนสมเด็จพระเทพฯ ถังน้ำสมเด็จพระเทพฯ คือ สมเด็จพระเทพฯ
ก็คงจะเหมือนกับที่อยู่ในเมืองไทยนั่นเอง ก็เป็นขวัญจิตขวัญใจ
ของประชาชนที่อยู่ในบริเวณนั้น โดยเฉพาะครูกับนักเรียนที่อยู่
ในโรงเรียนต่างๆ และได้ทรงเยี่ยมประจำเลย หลังจากที่ได้เริ่ม
โครงการฯ ในปี ๒๕๓๔ จนกระทั่งบัดนี้ ทุกครั้งไม่ว่าจะเสด็จ
พระราชดำเนินไปทางเหนือและทางใต้ของลาว แต่ก่อน
จะเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมหลัก ๖๗ ก่อนเป็นประจำ
นอกเหนือไปจากนั้นทีมงานที่เป็นส่วนของมหาวิทยาลัยมหิดล
ข้าราชการต่างๆ องค์กรต่างๆ ยังมีเป็นแผนงานเลยนะครับ เรา
ดำเนินการเป็นแผนงานประจำปีเลย แต่ละเดือนแต่ละช่วงนั้น
จะมีทีมไหนไป ทีมไหนจะมา ทุกอย่างได้มีพระราชกระแส
กำหนดเป็นแผนงานประจำปี ซึ่งเราได้ปฏิบัติตามแผนงานนั้น
อยู่ตลอดเวลา และการเปลี่ยนแปลงจะเห็นได้ชัดเจนเลยว่า มี
การเปลี่ยนแปลงอย่างมากครับ

บรรยาย (ปราชญ์)

จากความคืบหน้าของการดำเนินงานโครงการส่งเสริมกิจกรรมของโรงเรียนเลี้ยงเด็กกำพร้าแขวงเวียงจันทน์ที่เห็นผลเป็นรูปธรรมอย่างมาก แต่ประโยชน์ในอนาคตทั้งในส่วนของประเทศไทยและประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวจะได้รับนั้นมื่ออย่างแน่นอน ซึ่งเลขาธิการ กปร. ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล ยืนยันว่า

ดร.สุเมธ

ประการหนึ่ง คือ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ แน่นอนที่สุด โครงการนี้เป็นจุดศูนย์รวม อาจจะเป็นครั้งแรกของโครงการพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ ที่ได้เสด็จไปในต่างประเทศ และเป็นความชื่นชมของทั้งสองฝ่ายทั้งฝ่ายไทยและฝ่ายลาว ประการที่สองเป็นเรื่องของการศึกษาเปรียบเทียบ ว่าการดำเนินการในประเทศของเราซึ่งมีพระราชกรณียกิจมากมายในส่วนนี้ กับการดำเนินการในต่างประเทศ ที่ถึงแม้สภาพของลาวกับไทยจะใกล้เคียงกันแต่นับว่ามีประโยชน์ที่มีการศึกษาเปรียบเทียบสำหรับโครงการนี้ เพื่อสามารถนำไปกำหนดเป็นรูปแบบที่อาจเรียกว่าเป็นสากล หรือเป็นทฤษฎีที่สามารถจะแพร่หลายไปในลักษณะคล้ายๆกัน สรุปว่าในภูมิภาคนี้น่าจะนำไปใช้ได้ ประการที่สามที่เกิดขึ้นก็คือ บุญกุศลที่เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียน ๔๐๐ คน ที่หลุดพ้นจากสภาพภาวะทุพโภชนาการจะได้เป็นประชาชนลาวที่มีคุณภาพต่อไป ประการถัดไปคือ โรงเรียนสามารถแปรสภาพเป็นแหล่งผลิต พุดงาย ๆ ก็คือมีลักษณะการพัฒนาที่ยั่งยืน คือ หมุนเวียนการใช้ทรัพยากรในโรงเรียนให้เกิดขึ้นในโรงเรียนนั่นเอง และไม่เพียงเท่านั้นแต่สามารถขยายเอาเทคโนโลยีต่างๆด้านการเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การประมง สุขภาพพลานามัยในการรักษาทั่วไปนั้นแพร่ขยายไปในหมู่บ้านเพื่อประชาชนที่อยู่รอบๆด้วย หรือแม้กระทั่งผู้ปกครองของนักเรียน เพราะฉะนั้นในสิ่งต่างๆที่ผมกล่าวมานี้คงจะเป็นประโยชน์อย่างมากซึ่งจะนำความภาคภูมิใจและเกียรติยศเข้ามาสู่ประเทศด้วยครับ

บรรยาย (ปราณี)

นอกจากประโยชน์ที่ทั้งสองประเทศจะได้รับในอนาคตแล้ว ท่านเลขาธิการกปร.ยังกล่าวอีกว่า การพระราชทานโครงการส่งเสริมกิจกรรมของโรงเรียนเลี้ยงเด็กกำพร้าแขวงเวียงจันทน์ พระองค์ได้พระราชทานคำแนะนำเพิ่มเติมและยังพระราชทานความช่วยเหลือเด็กๆ เหล่านั้นตลอดไปอย่างแน่นอน ยังความซาบซึ้งแก่เด็กๆ ในโรงเรียนเลี้ยงเด็กกำพร้าแขวงเวียงจันทน์ค่ะ

ดร.สุเมธ

การพัฒนาใดๆไม่ว่าจะในลาวหรือในประเทศไทยนั้นผมคิดว่าไม่มีจุดจบ ต้องขยับขยายไปเรื่อยๆ เมื่อสมบูรณ์สิ่งนี้แล้วแต่สิ่งที่ขาดแคลนก็ยังมีอยู่ ถึงแม้ว่าจะขจัดความขาดแคลนไปแล้ว จะย่างก้าวไปข้างหน้า จะเดินไปอย่างไร เป็นการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การศึกษา การพัฒนาในชีวิตประจำวันของทุกคนเหล่า ผมคิดว่ามันเป็นขบวนการที่ไม่มีวันจบ ถ้าจบเมื่อไหร่คือถอยหลังทันที เพราะฉะนั้นเสด็จไปแต่ละครั้งจะมีเรื่องใหม่ทันที ซึ่งฝ่ายลาวได้หยิบยกขึ้นมา ขอความร่วมมือมา ฝ่ายเราอาจมองในบางแง่บางมุมที่จะพัฒนาก้าวหน้าขึ้นไปอีก มีกิจกรรมใหม่ ๆ เริ่มขึ้นมาครับ

บรรยาย (ปราณี)

ท่านเลขาธิการ กปร. ยังได้ถ่ายทอดความซาบซึ้งของเด็กๆ ในโรงเรียนเลี้ยงเด็กกำพร้าแขวงเวียงจันทน์ที่มีต่อสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ให้เราฟังด้วยค่ะ

ดร.สุเมธ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีของเราเป็นที่รู้จักของคนลาวนานแล้ว เพราะคนลาวสามารถรับข่าวสารจากประเทศไทยทั้งทางด้านวิทยุ โทรทัศน์ หรือหนังสือพิมพ์ เขาจึงรู้จักและรับทราบในพระราชกรณียกิจ เขาซาบซึ้งมากและติดตามข่าวสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มานานแล้ว เขาตื่นเต้นดีใจเป็นอันมากที่สมเด็จพระเทพฯ ที่เขาเคยเห็นได้เสด็จพระราชดำเนินไปเยี่ยมเยียนเขา

ด้วยพระองค์เอง ฉะนั้นครั้งที่เสด็จพระราชดำเนินไป
นั้น เท่าที่ผมสังเกตและได้พูดคุยกับเขา เต็มๆตั้งใจมากและพร้อม
ที่จะให้ความร่วมมือในโครงการฯ เขาจะตั้งใจมากในแต่ละครั้งที่
พระองค์ได้เสด็จพระราชดำเนินไปครับ

บรรยาย (ปราณี)

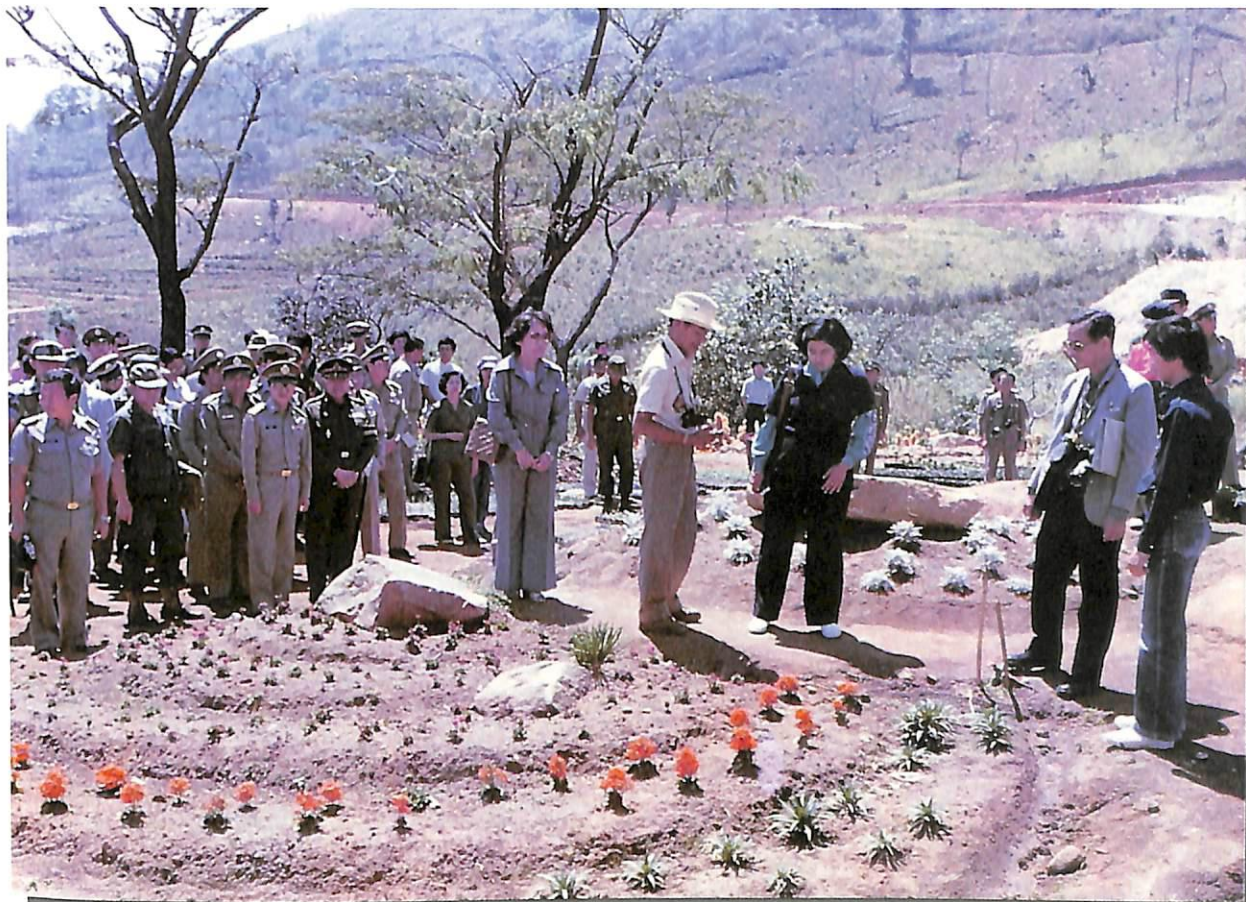
พระมหากษัตริย์คุณที่พระราชทานโครงการส่งเสริม
กิจกรรมของโรงเรียนเลี้ยงเด็กกำพร้าแขวงเวียงจันทน์ หลัก ๖๗
มาตั้งแต่ปี ๒๕๓๔ มีผลความก้าวหน้าเป็นลำดับอย่างรวดเร็ว
การดำเนินงานของโครงการเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์อัน
ดีระหว่างสองประเทศให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ตลอดจนเป็นการ
แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน เป็นการมุ่งยกระดับ
ฐานะความเป็นอยู่ของราษฎรชาวลาวให้ดีขึ้นด้วย หากประเทศ
เพื่อนบ้านใกล้เคียงอยู่ดีมีสุข การพัฒนาเป็นไปในระดับ
เดียวกันก็จะส่งผลให้ภูมิภาคมีความสงบสุข มีความมั่นคงและ
สมบูรณ์ดังพระราชปณิธานของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี ค่ะ

เพลง

อันความกรุณาปราณี

๕๐ ปี แห่งการพัฒนาตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

เสด็จทอดพระเนตรการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรความก้าวหน้าในการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เกี่ยวกับการสร้างอ่างเก็บน้ำในพื้นที่
บริเวณทุ่งมะขามหย่อง ตำบลบ้านใหม่ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรโครงการผันน้ำจืดจากคลองสุโขงป่าติ ไปช่วยเหลือพื้นที่ด้านทิศใต้ของบ้านยูโนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลบางขุนทอง อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส

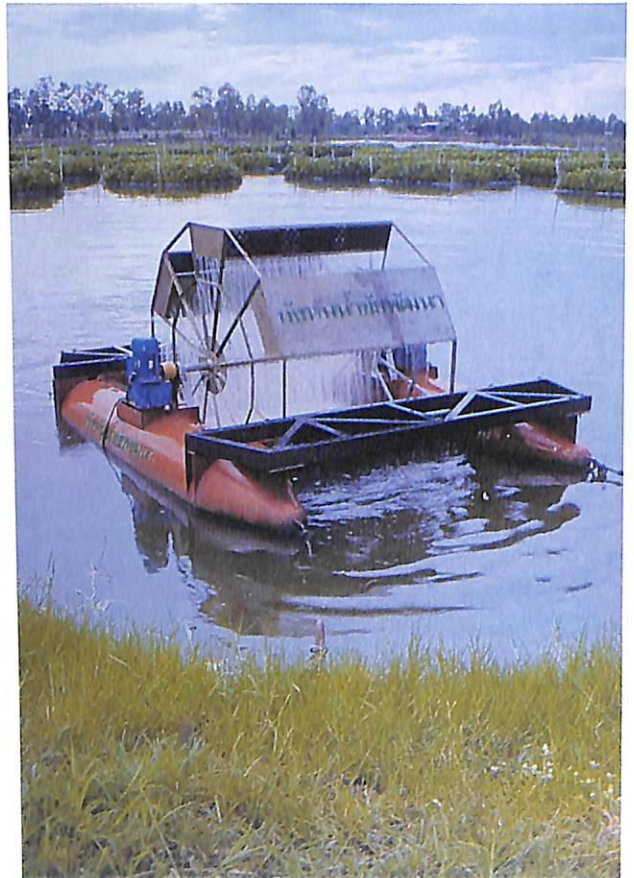

เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

สิทธิบัตร

ประกาศนียบัตร

กังหันน้ำชัยพัฒนา

๕๐ ปี แห่งการพัฒนาตามโครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ออกอากาศทาง สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
วันพฤหัสบดีที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๐ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการ กปร.

ผู้จัดรายการ

พัชรินทร์ เขยกลิ่นเทศ ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ไต่เต้ลรายการ

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (พัชรินทร์)

ตลอดระยะเวลาอันยาวนานที่ผ่านมาถึง ๕๐ ปี นับจากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติ เมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๘๙ และทรงประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษก เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๙๓ พร้อมกับได้ทรงมีพระปฐมบรมราชโองการว่า **“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”** จากนั้นจนบัดนี้ พระองค์ทรงปฏิบัติพระราชภารกิจเพื่อประโยชน์สุขของปวงชนชาวไทยเสมอมา จนเป็นที่ประจักษ์แก่สายตาทั้งชาวไทยและชาวโลกมาโดยตลอด

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์

บรรยาย (พัชรินทร์)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชหฤทัยมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาคาความเดือดร้อนของราษฎร จึงทรงมีพระราชดำริที่จะพัฒนาความเป็นอยู่ของราษฎร ให้เกิดความ **“พออยู่พอกิน”** สามารถช่วยตนเองได้ ดร. สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้เล่าให้ฟังถึงพระมหากรุณาธิคุณในโครงการต่าง ๆ ตลอดระยะเวลา ๕๐ ปี แห่งการครองราชย์

ดร. สุเมธ

พวกเราคงจะจำกันได้ นับตั้งแต่วันที่เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๔๘๙ มาจวบจนกระทั่งบัดนี้เป็นเวลากว่า ๕๐ ปี แล้ว ซึ่งถือว่าเป็นการครองราชย์ที่ยาวนานที่สุด ที่นี้ถ้าเรามองย้อนหลังไป ๕๐ ปี ที่แล้วนั้น ก็คงจะได้รับทราบว่าประเทศไทยนั้นมีประชากรเพียง ๒๐ ล้านคน ในขณะที่มีถึง ๖๐ ล้านแล้ว สภาพทั่วไปก็อยู่ในสภาพที่เรียกว่าประเทศด้อยพัฒนาอยู่ คนส่วนใหญ่ก็ยังไม่รู้หนังสือ การคมนาคมต่าง ๆ ก็ยังลำบาก มีโรคหลายชนิด อหิวาต์ มาลาเรีย โรคเรื้อน วัณโรค

ส่วนมากก็จะเป็นเรื่องการเกษตร ในการผลิตการยังชีพ ระดับรายได้เฉลี่ยก็อยู่ในเกณฑ์ต่ำ เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าตั้งแต่ต้นรัชกาลมา ตั้งแต่ระยะเวลา ๕๐ ปี ที่ผ่านมา ระยะเวลาเริ่มแรกนั้น ได้ทรงเน้นในเรื่องการพัฒนาด้านสาธารณสุขการแพทย์เพื่อแก้ไขในเรื่องสุขภาพอนามัยก่อน เพราะว่าในเรื่องนี้ก็ได้ยินพระองค์ท่านรับสั่งโดยตรง เมื่อปวดหัวตัวร้อนก็ต้องรักษา ปัญหาเบื้องต้นเสียก่อน

จะเห็นได้ว่าในระยะแรกๆ นั้น ได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ประมาณห้าแสนบาท สร้างอาคารตึกมหิตลวราวุธสรณ์ ในบริเวณสถานเสาวภา เพื่อใช้ในกิจการด้านวิทยาศาสตร์ ผลิตวัคซีนบีซีจีเพื่อแก้ไขปัญหาวัณโรค เป็นต้น นอกเหนือไปจากนั้นได้มีการสร้างตึกวชิราลงกรณ์ สภากาชาดไทย เรือเวชพาท์ของกาชาด ใช้รักษาตามลำน้ำด้วย เพราะจะเห็นว่าชุมชนของไทยในสมัยโบราณนั้นจะอยู่สองข้างฝั่งของแม่น้ำ จากนั้นก็ยังส่งเสริมในระยะแรก ๆ นั้นมีการหาแหล่งอาหารโปรตีน โดยทรงริเริ่มให้มีการเลี้ยงปลานิล ปลาหมอเทศ พัฒนาถนนหนทาง ที่บริเวณจังหวัดเพชรบุรี ที่ห้วยมงคล อย่างนี้เป็นต้น

ช่วงแรกที่ทรงครองราชย์และหลังจากนั้นสภาพเศรษฐกิจอยู่ในสภาพหรือเกณฑ์ที่ไม่ค่อยจะแน่นอนหรือไม่ใช่เกณฑ์ที่ดี ปัญหาความมั่นคงก็ยังคุกรุ่นอยู่ มีการก่อการร้าย จะเห็นได้ว่าได้ทรงใช้เวลาหลายปีทีเดียว เป็นสิบๆปี ที่เสด็จไปตามแนวชายแดน ไปในพื้นที่ที่มีการแทรกซึมต่างๆแล้วก็ทรงรับสั่งว่าเป็นยุทธศาสตร์พัฒนา ในรูปของการพัฒนาเพื่อความมั่นคง มีโครงการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นส่วนของชาวเขา ในส่วนของโครงการหลวงที่ภาคเหนือ หรือว่าในพื้นที่ทั่วไป ตลอดจนบริเวณ ชายแดนนั้น ได้ทรงมุ่งใช้วิธีการพัฒนาไปแก้ไขปัญหา ไม่ใช่ด้วยการรบหรือด้วยอะไร แต่เป็นการรบแบบหนึ่งคือรบด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งผลก็ปรากฏอย่างที่เรารับทราบอยู่ในขณะนี้

ปัจจุบันสถานการณ์ได้เปลี่ยนไปโดยสิ้นเชิง ประชากรจาก

๒๐ ล้าน ถึง ๖๐ ล้านแล้ว สภาพเศรษฐกิจก็เปลี่ยนไป เปลี่ยนจากผลิตเพื่อยังชีพมาเป็นการผลิตส่งออก การแพทย์ไทยก็เจริญรุดหน้าไปดี การพัฒนาด้านอุตสาหกรรมนั้นก็เพิ่มสัดส่วนแทนการเกษตร แต่อย่างไรก็ตามปัญหาต่างๆนี้ก็ยังคงมีอยู่ การกระจายรายได้ระหว่างคนรวยคนจนก็ยังมียู่ การกระจายบริการของรัฐด้านการศึกษา สาธารณสุข ก็ยังคงมีอยู่เช่นกัน การคมนาคมยังกระจุกอยู่ในส่วนกลางและบางจุดเท่านั้นเอง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่สำคัญที่สุดคือความเสื่อมโทรมทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ จะเห็นได้ว่าเป็นปัญหาที่เราทุกขั้วรอนใจกันมาก เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าระยะหลังได้ทรงสนพระทัยไปในเรื่องนี้เป็นอย่างมาก มีการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ก็เพราะว่าจำเป็นจะต้องมีการจัดการเรื่องแหล่งน้ำในประเทศของเรา ถึงแม้จะเจริญก้าวหน้าในด้านอุตสาหกรรมก็ตาม แต่ว่าการเกษตรนั้นยังมีความสำคัญอยู่แล้วก็ผมเน้นคำว่า “จัดการ” เพราะส่วนมากประเทศชาติ ของเรานั้นจะแก้ไขปัญหาอะไรแล้วมักจะแก้ไขที่ปลายเหตุ ยังไม่มีการจัดการไปในลักษณะขบวนการที่ครบถ้วนหรือครบวงจร แต่พระองค์ท่านเมื่อรับสั่งถึงอ่างน้ำแล้วจะมีขบวนการต่อเนื่องกันไป จนกระทั่งประชาชนนั้นอยู่ได้ ไม่ใช่ว่ามีโครงสร้างเศรษฐกิจไปวางแล้วประชาชนไม่ได้รับประโยชน์จากอันนั้นเลย ซึ่งมีปรากฏอยู่หลายอย่างหลายแห่งด้วยกัน

การพัฒนาที่นฟูป่าก็ทำอย่างมาก การอนุรักษ์ต้นน้ำลำธารปรับปรุงปัญหาเรื่องดิน ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของดินพังทลาย ดินเปรี้ยว ดินเค็ม อะไรต่างๆนี้ ก็ทรงเล็งเห็นว่าปัญหาเรื่องทรัพยากรธรรมชาติ ถ้าหากว่าไม่แก้ไขอย่างทันท่วงทีก็จะมีปัญหาอย่างมากต่อไป เพราะเราจะไปหวังพึ่งอุตสาหกรรมหรืออะไรต่ออะไรไม่ได้ ประชาชนต้องกินต้องใช้ ต้องดำเนินการในด้านนี้อย่างมากเช่นกัน อย่างปัญหาเรื่องน้ำเน่า ก็คงทราบแล้วว่าทรงทุ่มเทเวลาสละทุกสิ่งทุกอย่างแม้กระทั่งออกแบบกั้นน้ำชัยพัฒนา จนกระทั่งได้สิทธิบัตรสากลมา ก็จะได้ทรงทุ่มเท

ทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อแก้ไขปัญหาของประเทศชาติ ตามลักษณะ
ปัญหาแต่ละช่วงเวลาตลอดระยะเวลา ๕๐ ปี

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์

บรรยาย (พัชรินทร์)

ด้วยความห่วงใยในทุกข์สุขของอาณาประชาราษฎร์
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงได้เสด็จพระราชดำเนิน
เยี่ยมเยียนประชาชนตามพื้นที่ต่างๆทั่วประเทศ โดยเฉพาะใน
พื้นที่ชนบทห่างไกลและทุรกันดาร เพื่อทรงค้นหาข้อมูล พร้อม
ทั้งสังเกต สำนวณสภาพพื้นที่และปัญหาต่างๆ แล้วพระราชทาน
พระราชดำริให้ดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ต่อไป ซึ่งปัจจุบันมีมากมายครอบคลุมไปทั่วประเทศ ดังที่ ดร.
สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสาน
งานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้เล่าให้ฟังว่า

ดร.สุเมธ

พระราชดำริที่พระราชทานมีอย่างมากมายทีเดียว แต่ผม
คิดว่าพระราชดำริต่างๆ นั้น เริ่มแรกตั้งแต่ปี ๒๔๙๕ ถ้าถือว่า
โครงการสร้างถนนเข้าไปในหมู่บ้านห้วยมงคล ตำบลหินเหล็กไฟ
อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นโครงการแรก ที่คิดว่า
ตั้งแต่บัดนั้นมาบัดนี้จะมีพระราชกระแสรับสั่งเกี่ยวกับโครงการ
อันเนื่องมาจากพระราชดำริอย่างมากมายทีเดียวจบจนกระทั่ง
บัดนี้ เรามักจะใช้คำจำนวนคร่าวๆ เพราะเรานับไม่ถ้วนเหมือนกัน
พยายามรวบรวมมาให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้และครบถ้วนที่สุด
เท่าที่จะทำได้ ประมาณสองพันโครงการ สำหรับสองพัน
โครงการนี้ก็จะแบ่งเป็นสาขาเกือบครบถ้วนทุกประการ
แต่ก็ต้องยอมรับว่าส่วนมากนั้นเป็นเรื่องการพัฒนาแหล่งน้ำ
เพราะว่าในสวนชนบทห่างไกลที่ทรงไปพระราชทานความ
ช่วยเหลืออยู่นั้นเป็นเกษตรกรเกือบทั้งสิ้น เรื่องน้ำเป็นเรื่อง
สำคัญ เรื่องที่สองเป็นเรื่องการพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม การเกษตร
ส่งเสริมอาชีพ สวัสดิการในด้านสังคม คมนาคม และมีอีกหลาย

โครงการที่เกี่ยวกับทางด้านสาธารณสุข ซึ่งเป้าหมายนั้น ก็อย่างที่เราเรารู้กันเกี่ยวกับโครงการพัฒนา ก็เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของราษฎรให้ดีขึ้น ให้มีการประกอบอาชีพได้ตลอดปี หรือมีรายได้เพียงพอที่จะใช้จ่าย มีสุขภาพพลานามัยที่ดี แต่ว่าเป้าหมายที่สำคัญก็คือมีการพัฒนาในลักษณะที่เรียกกันว่ายั่งยืน คือลักษณะที่สร้างสรรค์ไม่ทำลาย แล้วก็ใช้กันอย่างต่อเนื่อง อันนั้นเป็นหลักการที่สำคัญ แล้วก็เป้าหมายทั้งหมดคือให้ราษฎรนั้นสามารถยืนอยู่บนขาของตัวเอง หรือว่าช่วยเหลือตัวเองได้ในบั้นปลายที่สุด และก็มีการสร้างชุมชน ครอบครัวที่อบอุ่น ชุมชนที่เข้มแข็ง ที่เรากำหนดไว้ในแผนฯ ๘ ซึ่งความจริงพระองค์ท่านได้ทรงกำหนดมาก่อนล่วงหน้านั้นนานทีเดียว

เพลงคั่น

เพลงนมมินทร์รามหาราช

บรรยาย (พัชรินทร์)

แนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่างๆ ที่ทรงมอบให้ประชาชนชาวไทย ตลอดระยะเวลา ๕๐ ปีที่ผ่านมา นอกจากจะทรงแฝงไปด้วยแนวคิดและทฤษฎีที่ได้ทรงพิจารณาและทรงกลั่นกรองอย่างรอบคอบแล้วว่า จะก่อประโยชน์ให้แก่ราษฎรอย่างเต็มที่แล้ว ยังเป็นการให้ราษฎรหรือชาวบ้านได้เข้ามามีส่วนร่วมในงานที่ดำเนินการตามพระราชดำริอีกด้วย พร้อมกับที่พระองค์ทรงติดตามผลในโครงการที่ได้ทรงพระราชทานแนวพระราชดำริให้นำไปปฏิบัติ

ดร.สุเมธ

เรื่องการติดตามผลเป็นเรื่องติดตามเป็นระยะๆ ในภูมิภาคต่างๆ และสำนักงาน กปร. เองซึ่งรับผิดชอบในหน้าที่นี้โดยตรง จะต้องทำรายงานกราบบังคมทูลขึ้นไปเป็นระยะๆ อยู่ตลอดเวลา เรามีทีมงานที่จะไปสำรวจติดตามประเมินผล ในงานส่วนแรกก็จะประเมินผลด้วยว่างานต่างๆ โครงการต่าง ๆ ที่ได้มีการดำเนินการไปนั้นส่งผลกระทบต่อประชาชนอย่างไรบ้าง และ

ถ้าหากมีข้อผิดพลาดประการใดก็จะทำการแก้ไขปรับปรุง และ นำความกราบบังคมทูลเป็นระยะๆ ไป แล้วอีกประการหนึ่งจะ เห็นว่า นอกเหนือจากงานที่เรารายงานเป็นระยะ ๆ แล้วนั้น ยังเสด็จฯ ไปทอดพระเนตรด้วยพระองค์เองในโครงการต่าง ๆ นั้น เป็นรอบวงจรทั้งปี ไม่ว่าจะเป็นโครงการไหนที่สำคัญ ๆ จะเสด็จฯ ไปติดตามด้วยพระองค์เองอย่างต่อเนื่อง

พัชรินทร์

พระองค์ท่านทรงพอพระทัยในผลงานโครงการอันเนื่อง มาจากพระราชดำริอย่างไรบ้างคะ

ดร.สุเมธ

ก็พอพระทัยในระดับหนึ่ง อันนี้ต้องเรียนให้ทราบโดยตรง มี หลายสิ่งหลายอย่างที่พระองค์ท่านอยากให้มีการดำเนินการอย่างมี ประสิทธิภาพรวดเร็วกว่านี้ สำนักงาน กปร. ก็มีหน่วยราชการ การสนองตอบก็ต้องทำอยู่ในหน่วยราชการ จะวางระบบให้มี ความคล่องตัวอย่างไรนั้น ระบบราชการคือระบบราชการ คือทำ อย่างปัจจุบันทันด่วนไม่ได้ อันนี้เราพยายามจะแก้ไขกันอยู่ **พระองค์ท่านต้องการให้ปัญหาของประชาชนนั้นได้สิ้นสุด ได้ รับการแก้ไขอย่างรวดเร็วที่สุด** เราก็พยายามจะปรับระบบให้ ทันกับพระทัยที่ทรงมุ่งหวังไว้

ถาม

พระองค์ทรงสนพระทัยหรือเน้นในเรื่องของการพัฒนา ด้านใดเป็นพิเศษอย่างไรหรือไม่คะ

ดร.สุเมธ

ก็โดยทั่วไปเป็นเรื่องแหล่งน้ำ อย่างที่พวกเราคงจำกันได้ พระองค์ทรงขอไว้เป็นของขวัญวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๗๒ พรรษา พระองค์ก็ทรงมีโครงการใหญ่ๆที่ทรงสนพระทัยเป็น พิเศษ **ป่าสัก** ซึ่งกำลังดำเนินการอยู่ในขณะนี้ **ปากพนัง** ก็ยังมี การดำเนินการอยู่ แล้วก็**คลองท่าด่าน** **ทีนครนายก** ก็รู้สึกว่าเป็น ๓ โครงการ ที่ได้ทรงขอไว้ แล้วก็ทั้งสามโครงการนั้นมีความ สำคัญอย่างมาก จะเห็นได้ว่าในป่าสักนั้นถ้าทำได้ การแก้ไข

ปัญหาจะตลอดทั้งจังหวัดลพบุรี สระบุรี มาถึงทางกรุงเทพฯ ด้วยเข้าไป ทางด้านนครนายก ชื่อก็บอกแล้วว่านครนายก พระองค์ท่านรับสั่ง นครนายกคือไม่ต้องเสียภาษีเพราะว่าเดี๋ยว น้ำท่วม เดี่ยวแห้งแล้งอยู่ตลอดเวลา ถ้าทำเสร็จก็จะแก้ไขปัญหานี้ลุ่ลวงไป ปากพนัก การทะเลาะเบาะแว้ง การประกอบกิจกรรมระหว่างน้ำจืด น้ำกร่อย น้ำเค็ม นั่นก็จะทะเลาะกันอย่างนี้ไม่มีวันสิ้นสุด ก็ทรงแบ่งพื้นที่ในโครงการของปากพนัก เพราะฉะนั้น การทะเลาะเบาะแว้งของประชาชนที่ประกอบกิจกรรมในลักษณะที่ไม่เหมือนกันนั้นก็สิ้นสุดลงด้วย อันนี้เป็น ๓ โครงการใหญ่ ๆ ที่พระองค์ทรงสนพระทัยเป็นพิเศษ

เพลงสั้น

เพลงพระราชนิพนธ์

บรรยาย (พัชรินทร์)

จากพระราชหฤทัยที่ทรงมุ่งมั่นจะให้การพัฒนานั้นๆเป็นผลดี และเป็นประโยชน์ตักถึงประชาชนอย่างแท้จริง ๕๐ ปีแห่งการพัฒนา ตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ส่งผลให้คนมีกินมีที่อยู่ พึ่งตนเองได้ ทั้งสุขภาพของคน สภาพชุมชน และสิ่งแวดล้อมก็ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด สิ่งเหล่านี้ล้วนเกิดขึ้นได้ด้วยสายพระเนตรอันยาวไกล ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการทรงงานเพื่อประชาชนของพระองค์ ตามพระราชปณิธานที่ได้ให้ไว้ “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”

เพลง

...อันความกรุณาปราณี... จะมีใครบังคับก็หาไม่...
หลังมาเองเหมือนฝนอันชื่นใจ....

ผลการพัฒนาการเกษตรตามพระราชดำริ ที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
วันพฤหัสบดีที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๐ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายภักดี ชมพูมิ่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน
นายชูเกียรติ เทพสาร เจ้าพนักงานการเกษตร ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่
นายสุรพล ผดุง เจ้าพนักงานการเกษตรประจำศูนย์การเกษตรที่สูง ห้วยมะเขือล้ม

ผู้จัดรายการ

อรุณี แดงพันธ์ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

โตเติลรายการ

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (อรุณี)

แม่ฮ่องสอนเป็นอีกจังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือที่มีปัญหาด้านการเกษตรและได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานโครงการพระราชดำริเพื่อส่งเสริมการเกษตรให้กับราษฎรเพื่อยึดเป็นอาชีพหลัก มีรายได้สามารถเลี้ยงตัวได้โดยโปรดเกล้าฯให้จัดตั้งศูนย์พัฒนาและบริการเกษตรทุกอำเภอ สำหรับที่อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้นมีศูนย์ที่เป็นหลักอยู่ ๒ ศูนย์ ศูนย์การพัฒนาการเกษตรที่สูง ที่ตำบลปางตองและศูนย์การพัฒนาและบริการการเกษตรที่ราบ ตำบลโป่งแดง ดังที่ นายภักดี ชมพุ่มิ่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ชี้แจงให้ทราบ

นายภักดี

คือตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จมาพร้อมกับสมเด็จพระนางเจ้าฯพระบรมราชินีนาถ ท่านทรงมองเห็นแนวทางที่จะพัฒนาและก็มีพระราชดำริไว้หลายเรื่อง สิ่งที่เราในนี้หมายถึงกรมต่างๆ ท่านอธิบดีกรมต่างๆ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นแกนกลางประสาน มีศูนย์พัฒนาและบริการอยู่ ๒ ศูนย์คือ ศูนย์ข้างบน ชาวบ้านเรียกศูนย์ปางตอง ข้างล่างเรียกว่า โป่งแดง แต่ละศูนย์มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างกันคือ ที่ปางตองจะทดลองหรือส่งเสริมหรือให้การศึกษากับพืชเมืองหนาว พืชที่อยู่ที่สูง ข้างล่างโป่งแดง เน้นในเรื่องพืชที่อยู่ข้างล่าง ๒ ศูนย์ข้างล่างจะเข้าไปทางซ้ายมือเป็นกรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมปศุสัตว์ กรมประมง รวมทั้งกรมป่าไม้ ตรงนี้เป็นเหมือนโรงเรียนที่ให้เห็นด้วยตาไม่จำเป็นต้องมานั่งบรรยาย ชาวบ้านสนใจเข้ามาดู จะเห็นตัวอย่างว่าจะทำอย่างไรถ้าเลี้ยงโค เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา และในขณะเดียวกันแต่ละกลุ่มก็สนับสนุน ใครจะเลี้ยงปลาก็ให้ลูกปลาไปใครเลี้ยงโค ก็มีโครงการให้ยืมพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ ขึ้นไปปางตองที่ป่าสักใครอยากจะทำปลูกพืชอะไร ปลูกพันธุ์อย่างนี้ ปลูก

พืชในเรือนประทับหรือเรียกว่าพระตำหนักปางตอง ปลูกออก
ลูกออกผลดีอย่างไรเอาไปปลูกบ้านเรา กรมต่างๆที่เป็นเจ้าของ
แต่ละตอนเราจะแบ่งในแต่ละตอนให้สนับสนุน ก็เลยกลายเป็นศูนย์
๒ อย่าง เป็นศูนย์จำลองรูปแบบเกษตรในที่สูงกับเกษตรในที่ราบ
และวัตถุประสงค์ประการที่สองสนับสนุนเรื่องพืช สนับสนุนเรื่อง
ความรู้และนอกจากนั้นให้ส่วนราชการ สังกัดแต่ละกรมซึ่งมีอยู่นี้
คอยติดตาม ตรงนี้ผมก็คิดว่ามีประโยชน์อยู่มากที่ชาวไทยภูเขาที่
อยู่ในป่าลึกเขาสูง เขาไม่รู้จะทำอะไรเขามาดูตรงนี้ก็เขาก็รู้แจ้ง ไม่
ต้องมานั่งเข้าห้องเรียน มาเรียน มาดู แต่ละกรมก็อธิบายให้เขา
ฟัง สนใจจริงมาอบรมก็รับ เป็นศูนย์อบรมให้ด้วย มาฝึกงานก็ได้
อันนี้ก็ ได้ผลมากครับ

บรรยาย (อรุณี)

การพัฒนาทั้งที่สูงและที่ราบ ตามพระราชดำริของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ผลอย่าง
ไรนั้น ติดตามไปรับฟังจากเจ้าหน้าที่ของศูนย์บริการทางการ
เกษตรทั้งสองแห่งกันค่ะ

เพลงค้น

พื้นเมืองไทยใหญ่

บรรยาย (อรุณี)

ศูนย์การพัฒนา ไปงแดงเป็นศูนย์ที่อยู่ในที่ราบ ส่งเสริม
การปลูกพืชผลเมืองร้อน พืชหลักคือ มะคาเดเมีย และกาแฟ
เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์แห่งนี้คือ นายชูเกียรติ เทพสาร เจ้า
พนักงานการเกษตร ระดับ ๕ กรมวิชาการเกษตร จากศูนย์วิจัย
เกษตรหลวงเชียงใหม่ได้ตอบคำถามเกี่ยวกับการดำเนินงาน
โครงการพัฒนาตามพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน
โดยเฉพาะที่ศูนย์ไปงแดงดังนี้

อรุณี

กรุณาเล่าถึงสภาพพื้นที่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน แต่เดิม
เป็นอย่างไร แล้วการที่นำเอาพันธุ์พืชต่างๆมาส่งเสริมมีความ
เหมาะสมกับท้องถิ่นนี้อย่างไรบ้าง

นายชูเกียรติ

จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นจังหวัดชายแดน พื้นที่ส่วนใหญ่ เป็นภูเขาสลับซับซ้อน ราษฎรส่วนใหญ่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นชนหลายเผ่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ เยี่ยม จังหวัดแม่ฮ่องสอน เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ทรงเล็งเห็นว่าควรให้มีการพัฒนาเรื่องการเกษตร เลยมีพระราชดำริให้ตั้งศูนย์ขึ้น เป็น ศูนย์ศึกษาการพัฒนาศูนย์การศึกษาพัฒนาจะมีทั้งหมดอยู่ ๔ ศูนย์ คือ ศูนย์โป่งแดง ปางตอง ศูนย์ในสอย และกัศูนย์ห้วยมะเขือ ส้ม ศูนย์หลักมี ๔ ศูนย์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๔ ศูนย์ทุกศูนย์จะมี กระทรวงเกษตรและกองทัพบกที่ ๓ ร่วมกันดำเนินงาน กระทรวงเกษตรมีคำสั่งให้แต่ละกรมเข้ารับผิดชอบในพื้นที่ อย่างเช่น กรมวิชาการเกษตร กรมป่าไม้ กรมชลประทาน กรม ปศุสัตว์ กรมพัฒนาที่ดิน ร่วมกับกองทัพบกที่ ๓ กองทัพบกที่ ๓ จะเป็นตัวประสานงานทุกหน่วยทุกกรมของกระทรวงเกษตร จะศึกษาค้นคว้าในเรื่องของการเกษตร ปัจจุบันนี้งานที่ศึกษา และค้นคว้า ได้มุ่งสู่ชาวบ้านหมดแล้ว คือ ที่ได้จากการศึกษา ออกสู่ชาวบ้านหมดแล้ว เช่น กรมวิชาการเกษตรก็มี ในเรื่องของพืชไร่ ไม้ผล พืชไร่ส่วนใหญ่เป็นถั่ว ถั่วเหลือง ข้าว ในเรื่องของข้าวเราจะสนับสนุนพันธุ์ข้าว ๒ ดันต่อปี ให้แก่ เกษตรกร สำหรับเป็นผลิตภัณฑ์หลัก ในเรื่องของพืชไร่ เป็นเรื่องของไม้ผล ได้แก่ ถั่วเหลือง เราจะผลิตพันธุ์เชียงใหม่ ส่ง ที่นี่โดยส่งผ่านทางทหารไปยังกรมส่งเสริมฯ อีกที่หนึ่งเพื่อให้ ชาวบ้านเก็บเมล็ดพันธุ์

อรุณี

ที่พูดนี้เป็นภาพรวมของศูนย์ทั้งหมดคณะคะ อยากจะให้เล่า เฉพาะส่วนโป่งแดง มีพันธุ์พืชอะไรบ้างที่ได้ส่งเสริมอยู่ขณะนี้

นายชูเกียรติ

พันธุ์พืชในส่วนของศูนย์โป่งแดงที่เราสนับสนุนก็มีพันธุ์ ข้าวขาวดอกมะลิ ๑๐๕ จำนวน ๒ ดัน เราจะผ่านทางทหารและ ทางกรมส่งเสริมฯ คือ ทางเกษตรจังหวัด เพื่อสนับสนุนให้กับ

เกษตรกร แล้วพันธุ์พืชอะไรที่เราได้ทำการผลิตเมล็ดพันธุ์ที่มีจำนวน ๒ ตัน ส่วนใหญ่จะเป็นพันธุ์ถั่วเหลือง สจ ๕ กับเชียงใหม่ ๖๐ สำหรับเรื่องผลไม้ทุกอย่าง เราสนับสนุนให้เกษตรกรและหน่วยงานต่างๆที่มารับการสนับสนุน ส่วนใหญ่จะเป็นลิ้นจี่ และมะม่วง ๒ อย่าง สำหรับในเรื่องของ อโวคาโด มะคาเดเมีย เรามีบ้างประปราย ทั้งหมดจำนวน ๑๕,๐๐๐ กิ่ง เฉพาะลิ้นจี่ประมาณ ๑๐,๐๐๐ กิ่งและมะม่วงประมาณ ๕,๐๐๐ กิ่ง ที่เราสนับสนุน วิธีการสนับสนุนก็เหมือนกันเราจะผ่านทางโครงการพระราชดำริ คือ ทางกองร้อย ๒๑ ชลบุรี เข้ามาประจำอยู่ที่นี้ และมาเป็นหัวหน้าศูนย์โป่งแดง ที่นี้ เราจะผ่านทางทหารให้เขาไปแจกเกษตรอีกทีหนึ่ง

สำหรับงานในส่วนของการรวบรวมกล้วยไม้ป่านี้เป็นพระราชเสาวนีย์ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๖ เมื่อพระองค์ท่านเสด็จฯ เยี่ยมศูนย์ปางตอง ได้มีพระราชเสาวนีย์ให้รวบรวมพันธุ์ กล้วยไม้ป่า โดยเฉพาะเอื้องแซะ ทางกรมวิชาการเกษตรก็ได้รวบรวมจากแหล่งต่างๆมาเก็บไว้ โดยแหล่งต่างๆที่เราเอามาจะแยกเป็นสองส่วน ส่วนหนึ่งเราจะเก็บไว้ที่ปางตอง และอีกส่วนหนึ่งเราจะเก็บไว้ที่โป่งแดง ซึ่งทั้ง ๒ ศูนย์ ทั้งปางตองและโป่งแดง ศูนย์โป่งแดงจะสูงกว่าระดับน้ำทะเล ๒๕๐ เมตร ถือว่าเป็นที่ต่ำ สำหรับศูนย์ปางตองนี้สูงจากระดับน้ำทะเล ๑,๔๐๐ เมตร ซึ่งถือว่าเป็นที่สูง สรุปแล้วเราทำการศึกษาแล้วที่ศูนย์ปางตอง เจริญเติบโตได้ดีกว่า เพราะว่ากล้วยไม้ชนิดนี้ขึ้นได้ในที่สูงเท่านั้น สำหรับที่โป่งแดงเราจะช่วยได้ในเรื่องของความชื้นเป็นส่วนใหญ่

ในตอนนี้ทางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยร่วมกับกองทัพภาคที่ ๓ และกรมวิชาการเกษตร ได้ทำการสกัดน้ำหอมจากกลิ่นของเอื้องแซะ โดยการใช้เป็นสารสังเคราะห์ซึ่งได้ทูลเกล้าฯถวายแด่ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ ที่ผ่านมา ทางกรมวิชาการเกษตรได้ขอพระราชทานชื่อน้ำหอมดังกล่าว ในขณะที่อยู่ในระหว่างการพระราชทานชื่อ

น้ำหอมจากดอกเอื้องแซะ แล้วในปีต่อไปเราจะทำการขยายพันธุ์ โดยการทำการเพาะเนื้อเยื่อ เมื่อเราขยายพันธุ์ได้แล้ว เราจะนำเอากล้วยไม้ชนิดนี้กลับคืนสู่ป่าตามพระราชเสาวนีย์ต่อไป

อรุณี

ขอให้เล่าให้ฟังเป็นความรู้สักนิดนะคะว่าเอื้องแซะมีกี่พันธุ์ อะไรบ้าง และต้องบำรุงดูแลอย่างไร

นายชูเกียรติ

เอื้องแซะจะมีอยู่ ๓ ปาก คือปากเหลือง ปากสีทอง ปากสีเขียว ปากสีทองจะมีกลิ่นหอมมากที่สุด ลักษณะในระบบนิเวศ จะชอบอยู่ในที่สูงและก็มีลมโกรกมากๆ สำหรับความชื้นแล้วที่สูงก็ต้องชื้นแน่นอน เมื่อเรานำมาไว้ในที่ต่ำเราก็ต้องช่วยความชื้น สำหรับเรื่องปุ๋ยเราต้องให้เป็นธรรมชาติ โดยการใช้ปุ๋ยทางใบ ให้เดือนละประมาณ ๒ ครั้ง

อรุณี

ถ้านำมาจากแม่ฮ่องสอนไปปลูกที่อื่นจะมีปัญหาไหมคะ

นายชูเกียรติ

ก็ต้องควบคุมความชื้น ต้องให้ความชื้นมากหน่อย คิดว่าคงปลูกได้

อรุณี

แล้วในขณะนี้ได้มีการส่งเสริมปลูกเอื้องแซะไปยังหมู่บ้านต่าง ๆ บ้างหรือยังคะ

นายชูเกียรติ

ยังครับ เพียงแต่นำมาเก็บรวบรวมไว้ เมื่อเรามาถึงจุดนี้ที่ว่าเราผลิตน้ำหอมได้แล้ว เราจะนำมาขยายพันธุ์เมื่อถึงจุดที่เราขยายพันธุ์เสร็จแล้ว เราจะนำออกสู่ชาวบ้านอีกที อาจจะเป็นป่าชาวบ้านหรือป่าที่ชาวบ้านรักษาไว้เราจะเอาพวกนี้ไปปลูกไว้

อรุณี

หลังจากที่พระราชทานชื่อมาแล้วก็จะส่งเสริมอย่างไรต่อไปอีกคะ

นายชูเกียรติ

หลังจากที่พระราชทานชื่อให้กับน้ำหอมจากดอกเอื้องแซะ แล้ว ก็จะให้บริษัท บิการ์ร่วมกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลิตน้ำหอม แล้วก็จำหน่ายเป็นการค้า เงินส่วนหนึ่งจะเข้ามูลนิธิ ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถและอีกส่วนหนึ่งเข้า โครงการศิลปอาชีพ

อรุณี

ใช้เอื้องแซะปริมาณมากเท่าไรที่จะผลิตน้ำหอมได้

นายชูเกียรติ

อันนี้ใช้เป็นสารสังเคราะห์ผลิตได้จากจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย เขารับผิดชอบไป

บรรยาย (อรุณี)

นอกจากการส่งเสริมการปลูกพันธุ์กล้วยไม้พันธุ์เอื้องแซะ แล้ว ก็ยังมีการส่งเสริมปลูกพืชผลอื่นๆ ที่เริ่มเป็นที่นิยมกันทั่วไป

นายชูเกียรติ

ส่วนใหญ่จะเน้นในเรื่องของ มะคาเดเมีย เพราะว่าไม้ผล ชนิดนี้ใช้ปลูกร่วมกับป่าได้ โดยที่ว่าเราไม่ต้องไปทำลายป่า เหมือนกับพืชไร่และไม้ผลบางอย่างและเราจะใช้ มะคาเดเมียปลูกร่วมกับป่าได้เลย ตัวที่สองก็เป็นเรื่องของกาแฟ กาแฟนี้ ปลูกในร่มเงาของไม้ป่าได้ จะเน้นหนักในเรื่องของไม้ทำลายป่า เป็นหลัก ไม้ผลจะเน้นจุดนี้มากกว่า อโวคาโด ไม้ผลชนิดนี้ขึ้นได้ ทั้งที่ต่ำที่สูงจากระดับน้ำทะเลจนถึง ๑,๖๐๐ เมตร

อรุณี

กี่ปีถึงจะให้ผลคะ

นายชูเกียรติ

ถ้าการดูแลรักษาที่ดีแล้ว จะประมาณ ๖ ปี

อรุณี

การเก็บจะเก็บอย่างไรคะ

นายชูเกียรติ

การเก็บก็รอให้เมล็ดแก่และร่วงลง

อรุณี

การขยายพันธุ์ล่ะคะ

นายชูเกียรติ

การขยายพันธุ์ก็เพาะเมล็ดและเสียบยอดดีที่สุด

อรุณี

ต้นต่อละคะ

นายชูเกียรติ

ต้นตอก็เพาะจากเมล็ด ไม้ที่เราส่งเสริมเข้าไปจะไม่มีผลกับ
ป่าไม้ครับ ก็คือ กาแฟกับมะคาเดเมีย

อรุณี

แล้ว ๒ ตัวนี้ได้ขยายผลไปหรือยังคะ

นายชูเกียรติ

สำหรับกาแฟขยายผลไปแล้ว และก็ได้ผลด้วย คือ เรา
ได้ทำการสนับสนุนให้เมื่อ ๗-๘ ปีที่แล้ว ได้ผลเป็นที่น่า
พอใจของกรมวิชาการเกษตร สำหรับในเรื่องของกาแฟนะครับ
สำหรับในเรื่องมะคาเดเมียนี้เรายังไม่ได้สนับสนุน แต่ว่ามีหน่วย
งานเอกชนที่ว่าเขารู้เรื่องของมะคาเดเมีย เขาได้มาลงทุนไว้
หลายจุดเหมือนกันอย่างที่ อำเภอป่า อ่าเภอแม่สะเรียงเขาก็ลง
ไปแล้ว แต่ถ้าเราจะเจาะแล้ว เราจะใช้วิธีการรวมกลุ่มของ
เกษตรกรกรใช้เป็นส่วนใหญ่ ส่วนใหญ่ในเรื่องของมะคาเดเมีย
แต่ตอนนี้ยังไม่ได้สนับสนุนเพราะว่าไม้ตัวนี้มันยากสักหน่อย เมื่อ
ติดดอกแล้วจะต้องมีวิชาการเข้าไปเสริมด้วย ไม่เช่นนั้นแล้วจะ
ทำให้ไม่ติดดอก

อรุณี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเคยพระราชทานพระราชดำริ
อย่างไรบ้างเกี่ยวกับศูนย์

นายชูเกียรติ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท่านเสด็จฯเมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๒
หลังจากนั้นในปี พ.ศ.๒๕๒๗ แล้วก็เสด็จฯ อีกครั้งเมื่อปี
พ.ศ.๒๕๓๔ มีพระราชดำริไว้ว่า ในสวนไม้ผลเราพยายามใช้
พื้นที่ให้เต็มที่ หมายถึงว่าใช้พืชล้มลุก พืชผัก พืชไร่ พวกนี้แซม
ในส่วนของไม้ผลอีกทีหนึ่ง ซึ่งเราก็ดำเนินการแล้ว แต่ว่าเมื่อไม้
ผลเราโตมากๆ เราใช้ไม้ผลพวกนี้แซมไม่ได้เพราะว่ามันจะมี
ผลกระทบต่อไม้ผล

บรรยาย (อรุณี)

สำหรับการพัฒนาการเกษตรบนที่ราบสูงซึ่งปลูกพืชเมืองหนาวนั้น ไม้ผลองุ่นเป็นที่น่าพอใจยิ่ง ดังคำบอกเล่าของนายสุรพล ผดุง เจ้าพนักงานการเกษตรระดับ ๕ ประจำศูนย์การเกษตรที่สูง ห้วยมะเขือส้ม ในเขตพระตำหนักปางตอง ตำบลหมอกจำแป่ อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

นายสุรพล

สำหรับการดำเนินงานในบริเวณพื้นที่พระตำหนักปางตอง เราได้แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ส่วนแรกคือภายนอกโรงเรียน เราจะทำการทดสอบปลูกผักให้ปลอดภัยจากสารพิษ ซึ่งตัวนี้เราจะใช้ชนิดผักหลากหลายชนิด เช่น ผักสลัด เลอร์ดีส กระหล่ำปลมคะน่า ผักกาดขาว หรือสลัดม่วง คื่นช่าย หรือผักกาดหัว ซึ่งมีหลากหลายชนิด ในส่วนนี้ เราได้ทำที่พระตำหนักปางตองและอีกส่วนหนึ่งได้ส่งเสริมให้เกษตรกรชาวไทยภูเขาปลูกตามสวนหลังบ้านเพื่อใช้บริโภค นอกเหนือจากนี้จะได้จำหน่ายเพื่อเป็นรายได้ เพิ่มรายได้ให้ครอบครัว กลับมาในส่วนของพื้นที่ที่เราทดสอบอยู่นี้ ภายนอกโรงเรียนเราได้ส่งเสริมหรือว่าปลูกผักให้ปลอดภัยจากสารพิษ หมายถึงในส่วนนี้เราจะกำจัดแมลงโดยการใช้กับดักกาวเหนียวเป็นอันดับแรกนะครับ หมายถึงว่า เราจะจัดหากระป๋องที่เป็นสีเหลืองนำมาล้างแล้วทา กาวเหนียวเข้าไป แล้วปักสูงจากยอดผักประมาณ ๒๐ เซนติเมตร เพื่อจะล่อแมลงให้ไปติดกับดักกาวเหนียว เพราะแมลงจะเห็นสีเหลืองที่กระป๋องแมลงก็จะไปติดกับดักกาวเหนียวได้ตัวนี้จะเป็นตัวลดปริมาณแมลงปริมาณศัตรูพืช

ส่วนที่สองจะใช้เชื้อแบคทีเรียในการฉีดพ่น เชื้อแบคทีเรียนี้จะไปทำลายระบบภายในของแมลงเพื่อให้แมลงไม่สามารถเจริญเติบโตต่อไปได้ ใช้งานในการกินอาหาร แมลงก็จะตายได้

ส่วนที่สามใช้ไส้เดือนฝอยในการฉีดพ่น สำหรับไส้เดือนฝอยนี้ก็จะทำลายแมลงในลักษณะเดียวกับเชื้อแบคทีเรีย เพราะว่าในตัวไส้เดือนฝอยเองจะมีแบคทีเรียอยู่จะเข้าไปทำลายช่วงที่เป็นไข่ เป็นตัวหนอนและตัวเต็มวัยของแมลงที่จะมารบกวนมาทำลายผักของเรา ก็ใช้ใน ๓ ส่วนนี้ อีกประการหนึ่ง คือ พลาสติก

เท่าคำ ที่เรากลุ่มแปลงนี้ก็สามารถเก็บความชื้นและกำจัด วัชพืชไปได้ในตัว ในโรงเรือนที่เราทำอยู่ ๑๕ โรงเรือน ทดสอบ ปลูกไม้ดอกเมืองหนาว มีทิวลิป ดอกกลีบลี และเบญจมาศ ซึ่งทั้ง ๓ ชนิด เราได้ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกในพื้นที่ ได้แก่ เบญจมาศ สำหรับกลีบลีและทิวลิปเป็นการทดสอบสายพันธุ์ว่าจะปลูกได้ใน จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในพื้นที่สูงในเขตหนาว ได้ผลดีเพียงใด ซึ่งกำลังทำการทดสอบอยู่ในขณะนี้

อรุณี ขอรบกวนว่าในส่วนที่ให้ชาวบ้านไปปลูกได้ผลเป็นอย่างไรบ้าง

นายสุรพล ในส่วนที่ให้เกษตรกรปลูกไปแล้ว ผักสวนครัวได้ผลเป็น อย่างดี เพราะว่าในส่วนนี้จากเดิมชาวบ้านจะหาผักหาปลาอะไร กินตามธรรมชาติ เราก็เพิ่มจำนวนชนิดผักเข้าไป เพื่อให้ชาวบ้าน มีผักหลากหลายชนิด ส่วนหนึ่งได้บริโภคอีกส่วนหนึ่งก็สามารถที่จะจำหน่ายเป็นรายได้เพิ่มให้กับครัวเรือนได้

อรุณี ไปจำหน่ายที่ไหนบ้างคะ

นายสุรพล สำหรับผักจำหน่ายในตลาด ในหมู่บ้านเป็นเบื้องต้น จาก นั้นก็ถึงในตัวจังหวัดแม่ฮ่องสอน ตลาดใหญ่ของแม่ฮ่องสอนครับ บางส่วน เช่น ผักกาดเขียวปลี สามารถจำหน่ายออกนอกเขตพื้นที่ เพราะว่าส่วนนี้จะมีชนกลุ่มน้อยที่สามารถจะนำไปแปรรูปเป็น ผักกาดดองหรือว่าสามารถนำไปบริโภคได้เลย

บรรยาย (อรุณี) ท่านผู้ฟังคะ ทุกพื้นที่ในประเทศไทยที่มีปัญหา ด้าน การเกษตรไม่ว่าจะอยู่ห่างไกลทุรกันดารเพียงใด พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะพระราชทานโครงการเพื่อช่วยเหลือและฟื้นฟู พัฒนาการเกษตรจนได้ผลทำให้ราษฎรได้ลืมตาอ้าปากอีกครั้ง

เพลง *ต้นไม้ของพ่อ*

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน...เพื่อชาวอีสาน

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๐ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายเสน่ห์ แก้วบุญเรือง ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน

นายประภาส ชูลักษณะ ผู้อำนวยการสถานีทดลองพืชไร่สกลนคร

ผู้จัดรายการ

ปราณี ศรีสุกใส ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

บรรยาย (ปรามั)

คงเป็นที่ทราบกันว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือ ภาคอีสานเป็นภาคที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทย แต่ทรัพยากรธรรมชาติของภาคอีสานอยู่ในลักษณะที่ไม่อุดมสมบูรณ์เหมือนภาคอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของดินและน้ำ ปริมาณน้ำฝนก็ต่ำกว่าภาคอื่นเนื่องมาจากการตัดไม้ทำลายป่า จึงมีผู้พูดอยู่เสมอว่า ภาคอีสานเป็นภาคที่แห้งแล้งและยากจนที่สุด จากการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนราษฎรในภาคอีสาน เป็นเวลากว่า ๔๐ ปีต่อเนื่องตลอดมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทราบปัญหาความเดือดร้อนของชาวอีสานเป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้เอง จึงทรงมีพระราชดำริให้จัดตั้ง ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน ขึ้นที่บ้านนานกเค้า ตำบลห้วยยาง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร เมื่อปี ๒๕๒๗ พื้นที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานประมาณ ๑๓,๓๐๐ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่พัฒนาเกษตรกรรมประมาณ ๒,๓๐๐ ไร่ และพื้นที่เขตปริมนทลเพื่อการพัฒนาป่าไม้ประมาณ ๑๑,๐๐๐ ไร่ และเพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับพระราชดำริ พระองค์จึงได้ทรงกำหนดวัตถุประสงค์ของศูนย์ฯ ขึ้น ๔ ประการ คือ เพื่อให้เป็นศูนย์ศึกษาและทดลองตลอดจนถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่เพื่อเป็นตัวอย่างให้ราษฎรนำไปใช้ปฏิบัติในพื้นที่ของตนเอง เพื่อส่งเสริมให้มีการบำรุงรักษาและพัฒนาป่าไม้ในเขตปริมนทลของศูนย์ด้วยระบบชลประทาน เพื่อส่งเสริมให้ปลูกพืชเศรษฐกิจและนำผลผลิตทางการเกษตรมาแปรรูปเป็นสินค้าเกษตรอุตสาหกรรม และเพื่อส่งเสริมการพัฒนาอาชีพทางการเกษตรต่างๆ ให้ราษฎรมีอาชีพที่มั่นคงและมีรายได้พอเลี้ยงครอบครัว นายเสน่ห์ แก้วบุญเรือง ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน ได้ให้รายละเอียดเพิ่มเติมค่ะ

นายเสน่ห์

หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จเยี่ยมเยียน

ประชาชนทั่วประเทศ พระองค์ได้เสด็จมาที่ภาคอีสานและทรงเห็นว่า พื้นที่ภาคอีสานเป็นพื้นที่แห้งแล้งกันดารและเป็นพื้นที่กว้างใหญ่ไพศาล จะเป็นหนึ่งในสามของประเทศก็ว่าได้ เกษตรกรและประชาชนภาคอีสานก็มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ยากแค้นมากกว่าภาคอื่นๆ โดยเฉพาะรายได้ต่อหัวต่อบีคิดเทียบกับภาคอื่นๆ ทางภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคอีสานมีรายได้ต่ำ เพราะฉะนั้น พระองค์จึงมีพระราชดำริก่อตั้ง ศูนย์ศึกษาขึ้นมาเพื่อเป็นศูนย์ศึกษาค้นคว้าทดลองวิจัยและแสวงหาแนวทางทุกรูปแบบในการพัฒนาด้านการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรและราษฎรมาดูงานและศึกษาดูงานรวมทั้งเข้าฝึกอบรมและนำความรู้ที่ได้รับจากศูนย์ศึกษาแห่งนี้ไม่ว่าจะเป็นด้านพัฒนาเกษตรกรรม ด้านป่าไม้ ด้านประมง ด้านปศุสัตว์ ด้านอุตสาหกรรม ด้านพัฒนาที่ดินมากมายนะคะ

ปราณี

พื้นที่ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานที่มีอยู่ ๑๓.๓๐๐ ไร่ มีงานทดลองค้นคว้าอะไรบ้างคะ

นายเสน่ห์

งานวิจัยค้นคว้าส่วนใหญ่จะเป็นการพัฒนาการเกษตร โดยเฉพาะกิจกรรมข้าว กิจกรรมพืชสวน กิจกรรมพืชไร่ กิจกรรมเพาะเห็ด กิจกรรมประมง กิจกรรมปรับปรุงบำรุงดิน และอื่น ๆ อีกหลากหลาย ซึ่งทุกสาขาทุกหน่วยงานที่ทุกส่วนราชการเข้ามาร่วมกันวิจัยที่นี่ ซึ่งผลสำเร็จของการทดลองวิจัยเราก็จะนำไปขยายผลสู่เกษตรกรรอบศูนย์ฯ และภาคอีสานต่อไปครับ

บรรยาย (ปราณี)

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน มีกิจกรรมศึกษาและพัฒนา งานครอบคลุมทุกด้านไม่ว่าจะเป็นด้านชลประทาน ด้านเกษตรกรรม ด้านป่าไม้ ด้านประมง ด้านปศุสัตว์ ด้านส่งเสริมอาชีพ อุตสาหกรรมในครอบครัว ด้านการฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยี เป็นต้น สำหรับการศึกาและพัฒนาเกษตรกรรมอยู่ในความรับผิดชอบของสถานีทดลองพืชไร่สกลนคร กรมวิชาการเกษตร

มีการแบ่งงานออกเป็น ๒ ส่วน คือ ศูนย์ศึกษาและพัฒนา
เกษตรกรรม เป็นการศึกษาวิธีการที่เหมาะสมต่อเกษตรกรใน
การเพิ่มผลผลิต และรายได้โดยศึกษาด้านพันธุ์และเกษตร
กรรมพืชไร่พืชสวน ข้าว หม่อนไหม ยางพารา การเพาะเห็ด
และการจัดระบบการทำฟาร์ม ตลอดจนศึกษาวิธีการแปรรูป
ผลิตผลทางการเกษตรต่างๆ นอกจากนี้ยังรับผิดชอบงานฝึ
กอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้วยค่ะ สถานีทดลองพืชไร่
สกลนครได้ดำเนินกิจกรรมการศึกษาและพัฒนาเกษตรกรรมมี
ความก้าวหน้าไปมากน้อยแค่ไหนอย่างไรนั้น นายประภาส ชูลักษณะ
ผู้อำนวยการสถานีทดลองพืชไร่สกลนคร ในฐานะผู้แทนกรม
วิชาการเกษตรในศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน จะเล่าให้ฟังค่ะ

นายประภาส

อันดับแรกคงจะพูดถึงเรื่องของข้าว เราจะดำเนินการ
ศึกษาในส่วนของพันธุ์และวิธีการปฏิบัติ เราถือว่าภาคอีสานส่วน
ใหญ่บริโภคข้าวเป็นหลัก โดยเฉพาะข้าวเหนียวจะให้ป็นข้าว
สำหรับบริโภค และต่อไปข้าวเจ้าจะปลูกให้เป็นข้าวสำหรับ
จำหน่ายในระยะต่อไป งานหลักๆของข้าวจะเป็นงานศึกษา
ค้นคว้าทดสอบภายในศูนย์ฯ เมื่อได้ผลแล้วก็จะมีการฝึกอบรม
หรือถ่ายทอดให้กับเกษตรกรเพื่อขยายผลสู่หมู่บ้าน หลังจากเรา
ดำเนินการมาระยะหนึ่งนานพอสมควร เราก็ได้ข้าวที่
เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในพื้นที่โดยรอบหรือบริเวณใกล้เคียง ได้แก่
ข้าวพันธุ์ กข.๖ ขาวมะลิ ๑๐๕ และพันธุ์หอมภูพาน หรือ สกลนคร
๖๙ ข้าวพันธุ์นี้ให้ผลผลิตประมาณ ๔๐-๔๙ ถังต่อไร่ สำหรับข้าว
ไร่เราก็จะมี ทิวไม้จันและหอมภูพาน ที่เป็นทั้งข้าวนาสวนและ
ข้าวไร่ นอกจากนี้ ในความก้าวหน้าของข้าวเราดำเนินการใน
ลักษณะที่ค่อนข้างเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน คือ การปลูกข้าวหอม
มะลิ ๑๐๕ ในลักษณะครบวงจรโดยเกษตรกรมีส่วนร่วม เมื่อ
เกษตรกรปลูกแล้ว เราจะนำงบประมาณส่วนหนึ่งมาจัดซื้อและ
นำไปจำหน่ายแทนให้เขา เรามีเงินหมุนเวียนให้ ซึ่งสามารถ
ดำเนินการอย่างได้ผลในระดับหนึ่ง สำหรับด้านพืชสวน

เนื่องจากทางภาคอีสานป่าไม้มีน้อย ฉะนั้นจะเน้นเรื่องไม้ผลยืนต้น เป็นหลัก ในการเข้าไปดำเนินการร่วมกับเกษตรกรหรือการศึกษาที่เราดำเนินการมาเราจะเน้นเพื่อให้เกิดเป็นป่า แต่ให้เป็นป่าที่มีผลผลิตที่บริโภคได้หรือจำหน่ายได้ พวกไม้ผลเราแบ่งออกเป็น ๓ ส่วน ส่วนหนึ่งเป็นพืชที่เรานำมาพัฒนา ส่วนที่สองเป็นพืชที่เราจะนำมาขยายผลสู่เกษตรกร และส่วนที่สาม เป็นพืชที่นำมาศึกษาความเป็นไปได้ว่าจะเป็นไปได้แค่ไหน ในส่วนพืชที่นำมาศึกษานั้นเมื่อได้ผลพอสมควร เราจึงจะนำมาพัฒนาเพื่อที่จะขยายผลต่อไป สำหรับไม้ผลที่นำมาพัฒนาและสามารถขยายผลออกไปได้ มีพวกลิ้นจี่ ลำไย กาแฟ ขนุน ฝรั่ง มะม่วง เป็นต้น แต่สำหรับพืชใหม่จริงๆ ที่เป็นไปได้ก็มีเงาะ ทุเรียน มังคุด ส่วนพืชที่นำมาศึกษาและจะไม่พัฒนาต่อไปข้างหน้า เพราะต้องการแปรรูปเป็นอุตสาหกรรม เราจะหยุดแค่ศึกษาความเป็นไปได้เท่านั้น เช่น มะคาเดเมีย ท้อ แอปเปิ้ล กล้วย เราจะศึกษาแค่ว่ามันนำมาปลูกได้แต่ไม่เป็นพืชเศรษฐกิจ สำหรับพืชใหม่ตัวหนึ่งที่เรานำมาศึกษาที่ศูนย์ศึกษาภูพานก็คือ ลองกอง เพราะเราตรวจสอบดูแล้วมีความเจริญเติบโตที่ดีกำลังรอว่าเมื่อไหร่จะตกผล

ในเรื่องพืชไร่เราจะเน้นว่า เป็นพืชระดับพืชแซมในแปลงที่ปลูกไม้ผล หรือ ปลูกพืชสวนต่างๆ ให้พืชไร่เป็นตัวแซมซึ่งจะทำได้ในระยะสั้น เช่น ถั่วลิสง ข้าวโพด ข้าวโพดฝักอ่อน มันสำปะหลัง ในด้านของหม่อนไหม จะมีวงจรทั้งปลูกหม่อนและเลี้ยงไหมซึ่งต้องใช้เวลาและความปราณีต เพราะฉะนั้น ในศูนย์ของเราจะดำเนินการในส่วนของการเลี้ยงไหมวัยอ่อนวัย ๑-๓ ในระยะของวัยแก่เราจะส่งไปให้เกษตรกรเลี้ยงเป็นการลดการตายของตัวไหม อันนี้ถือเป็นแนวทางที่จะทำให้เกษตรกรนำไปปฏิบัติได้ในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหม และนอกจากนี้ เราจะนำอีกระบบหนึ่งเข้ามาเกี่ยวกับการปลูกหม่อน โดยการปลูกหม่อนในลักษณะเอนกประสงค์ โดยนำพืชผักอย่างอื่นเข้าไปแซมในแปลงหม่อน ในด้านของยางพารา เราดำเนินการปลูกเมื่อปี ๒๕๒๘ มี

ยางพาราอยู่ ๓ พันธุ์ คือ พันธุ์พีอาร์ ๒๕๕ พันธุ์อาร์อาร์ไอเอ็ม ๖๐๐ และพันธุ์จีที ๑ หลังจากการศึกษามาระยะหนึ่งยางพารามีความเจริญเติบโตดีก็ถือว่าไม่แพ้ทางภาคใต้ที่เราปลูกกันมาจำนวนวันกรี๊ดโดยเฉลี่ย ๑๑๐ วัน ในปีที่ผ่านมาได้ผลผลิตประมาณ ๓๑๒ กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ซึ่งผลผลิตเหล่านี้เท่าเทียมกับทางภาคใต้ ถือว่าการปลูกยางพาราทางภาคอีสาน โดยเฉพาะในศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน ซึ่งมีพื้นที่ปลูกยาง ๑๔ ไร่ ก็ได้ผลเป็นที่น่าพอใจและจะเป็นแหล่งเก็บตัวเลขข้อมูลแนะนำต่อไปในอนาคต สำหรับการปลูกยางพาราทางภาคอีสานที่มีความเป็นไปได้สูง

ทางด้าน การเพาะเห็ดเป็นพระราชดำริหลักอันหนึ่งเหมือนกัน มีพระราชดำริให้ดำเนินการเรื่องการเพาะเห็ดตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงขั้นเป็นดอกเห็ด เช่น เรามีการเลี้ยงเชื้อเห็ดในหลอดแก้ว มีการขยายเชื้อ มีการทำเชื้อเข้มข้น และมีการทำเห็ดถุง แต่ที่ภูพานเรามีเพิ่มในส่วนเพาะเห็ดในถุงเพื่อลดการตัดไม้ทำลายป่า เห็ดมีอยู่ ๓ ชนิด คือ เห็ดเศรษฐกิจ เห็ดพื้นเมือง และเห็ดสมุนไพร เช่น เห็ดหลินจือ เห็ดหัวลิง ส่วนเห็ดเศรษฐกิจ เช่น เห็ดฟาง เห็ดนางรม เห็ดนางฟ้า สำหรับงานแปรรูปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับงานหลายๆด้าน ความก้าวหน้ายังไม่ชัดเจนแต่เราดำเนินการได้ เช่น การผลิตวุ้นเส้นจากถั่วเขียวและกากที่เหลือเรานำมาทำซีอิ๊ว ส่วนอื่นยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควรซึ่งเป็นงานที่เราต้องพัฒนาต่อไปอีกครับ

บรรยาย (ปราณี)

ในส่วนองงานฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีไปสู่เกษตรกรในหมู่บ้านรอบศูนย์สถานีทดลองพืชไร้สกลนครได้ดำเนินการอะไรบ้าง และได้ผลอย่างไรบ้าง ฟังคุณประภาส ชูลักษณะ ชี้แจงค่ะ

นายประภาส

ในศูนย์ศึกษาภูพาน จะมีส่วนหนึ่งที่เป็นงานศิลปาชีพ คือ งานส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือน เป็นงานฝึกอบรมของศูนย์ฯ ผู้ที่จะมาเข้ารับการฝึกอบรมแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม

กลุ่มแรกจะเป็นหน่วยงานหรือส่วนราชการส่งเข้ามาฝึกอบรมในเรื่องต่างๆตามที่เกษตรกรเลือกหรือหน่วยงานได้สอบถามความสมัครใจจากเกษตรกรแล้ว กลุ่มที่สอง เป็นกลุ่มที่เกษตรกรรวมกลุ่มกันเข้ามาฝึกอบรมและอีกกลุ่มหนึ่งเป็นหน่วยงานภาคเอกชนในลักษณะของเอ็น.จี.โอ. ส่งเข้ามาอบรม อันนี้เราดำเนินการเพื่อสนองพระราชปณิธาน เป็นการเปิดกว้างและให้ความคล่องตัวในการเข้ามารับการฝึกอบรม การฝึกอบรมมีทุกด้านและวิทยากรมาจากผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ เช่น การพัฒนาเพื่อการประมง วิทยากรก็จะมาจากกรมประมง ส่วนด้านปศุสัตว์ก็มาจากกรมปศุสัตว์ เป็นต้น เกษตรกรรอบศูนย์ฯได้เข้ามารับการอบรมในทุกสาขาที่เราจัดขึ้น โดยเฉพาะสาขาการเกษตร มีคนเข้าฝึกอบรมมากเป็นพิเศษ

เพลงสั้น

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน

บรรยาย (ปราณี)

กิจกรรมภายในศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริดำเนินงานมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๗ จนถึงขณะนี้เป็นเวลามากกว่า ๑๐ ปีแล้ว ภาพรวมของศูนย์ฯแห่งนี้พัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรหรือไม่ ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานฯ คุณเสนห์ แก้วบุญเรือง กล่าวว่

นายเสนห์

ทุกกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นไปเรื่อยๆ ตั้งแต่ปี ๒๕๒๗ เป็นต้นมา สิ่งที่ได้พัฒนาได้แล้วได้ผลประโยชน์ก็ได้ขยายผลสู่เกษตรกรในหมู่บ้านและในภาคอีสาน สิ่งใหม่เราก็ค้นคว้าศึกษาต่อไปจะไม่ได้หยุดนิ่งอยู่แค่นี้ ทุกปีจะมีการศึกษาทดลองสิ่งใหม่ๆแปลกๆ เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่เกษตรกรเอง ในบริเวณรอบศูนย์ฯ เรามีหมู่บ้านรอบศูนย์ฯอยู่ ๑๕ หมู่บ้าน ตอนนี้มีโครงการแนวทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวคือ ขุดบ่อให้เกษตรกรตามไร่นา ตอนนี้อยู่ศูนย์ฯเราได้ดำเนินการไปแล้วประมาณ ๒๕ บ่อ สำหรับปี ๒๕๔๐

เราจะขยายผลต่อไปเรื่อยๆ เราดำเนินการไปแล้ว เท่าที่ผ่านมา
ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของพระองค์

ปราณี

ทราบว่ามีทำการปศุสัตว์ด้วยไหมคะ

นายเสน่ห์

ถูกต้องครับ มีการทำปศุสัตว์ด้วย ด้านปศุสัตว์เราก็มีการ
เลี้ยงเปิดเทศตามแนวพระราชดำริ พวกสัตว์ปีกก็มีไก่พื้นเมือง มี
หมูหมุยซาน ก็เป็นพระราชดำริของสมเด็จพระเทพฯ อันนี้จะมี
การขยายผลสู่ชาวบ้านสู่เกษตรกรเช่นเดียวกันครับ

ปราณี

มีการพัฒนาอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวบ้างไหมคะ

นายเสน่ห์

ด้านอุตสาหกรรมเราก็มีหลายอย่างที่ให้เกษตรกรเข้ารับ
การฝึกอบรม เช่น การทอผ้าพื้นบ้าน ทอผ้าไหม มีการจักสาน ทำ
เฟอร์นิเจอร์ไม้ไผ่ ผลิตภัณฑ์จากใบเตย จากผักตบชวาทำเป็น
กระเป๋ า ของชำร่วย หมวก เป็นต้น ด้านอุตสาหกรรมก็มี
เช่น การบัดกรีโลหะ การซ่อมรถยนต์ และมีการตีเหล็ก ถ้าไป
สัมผัสเองก็จะทราบครับ

ปราณี

จากที่ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานได้กล่าวไป
แล้วว่า กิจกรรมต่างๆ ของศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน ได้
ก้าวหน้าไปในระดับหนึ่ง มีราษฎรในหมู่บ้านรอบศูนย์ทั้ง ๑๕ แห่ง
นำความรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดไปใช้ในพื้นที่การเกษตรของตัวเอง
แล้ว ซึ่งราษฎรเหล่านั้นประสบความสำเร็จแค่ไหนอย่างไร คุณ
เสน่ห์ แก้วบุญเรือง เล่าว่า

นายเสน่ห์

หมู่บ้านที่ประสบความสำเร็จก็ล้วนเสียกันไป แต่หมู่บ้านที่
เด่นๆ ก็มีหมู่บ้านที่ใกล้ศูนย์ฯ หมายถึง บ้านนานกเค้า ซึ่งอยู่
ใกล้บริเวณศูนย์ฯทางเข้าหมู่บ้านศูนย์นี้เอง ชาวบ้านก็มีการ
พัฒนาเพราะว่าอยู่ใกล้ชิดและมีนักวิชาการ วิทยากรของเราไป

ให้คำแนะนำอย่างต่อเนื่องอย่างใกล้ชิด ฐานะความเป็นอยู่จะอยู่ที่
ดีเกินกว่าที่อื่นๆ นะครับ

ปราณี

มีการประเมินผลอยู่ตลอดเวลาใช่ไหมคะ

ผอ.เสน่ห์

เรามีการประเมินผลทุกปีครับ หลังจากที่เราไปส่งเสริม
และขยายผลออกไปแล้วจะมีเจ้าหน้าที่ออกไปติดตามประเมินผล
ว่า ปีนี้ได้ครอบครัวยุติแล้วกี่ครอบครัว ปีต่อไปได้เท่าไร ปีต่อไปได้เท่าไร ซึ่ง
ปรากฏผลออกมาแสดงให้เห็นว่าตัวเลขที่เราคำนวณออกมา
มีตัวเลขรายได้ที่เพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี นะครับ

ปราณี

พระมหากษัตริย์คุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มี
พระราชดำริจัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานมาตั้งแต่ปี ๒๕๒๓
จนถึงปัจจุบัน ชาวอีสานทราบดี และศูนย์ฯแห่งนี้จะได้ให้
ประโยชน์อะไรกับพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและประชาชน
ในภูมิภาคนี้บ้าง ฟังคำบอกเล่าของผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการ
พัฒนาภูพาน คุณเสน่ห์ แก้วบุญเรือง กับผู้อำนวยการสถานี
ทดลองพืชไร่สกลนคร คุณประภาส ชูลักษณะ ดังนี้ค่ะ

นายเสน่ห์

ที่นี่เป็นจุดศูนย์รวมที่เกษตรกรเข้ามาศึกษาดูงาน ณ จุด
เดียวก็สามารถจะดูได้ทุกอย่าง และได้เรียนรู้จากที่นี่นำไป
ปฏิบัติในพื้นที่ของตนเองได้เปรียบเสมือนเป็น “พิพิธภัณฑ์
ธรรมชาติที่มีชีวิต” ซึ่งสามารถสัมผัสได้ เคลื่อนไหวได้ เจริญ
เติบโตได้ ที่นี่เป็นแหล่งศึกษาหาความรู้ให้แก่เกษตรกรที่เข้าฝึก
อบรม สำหรับเกษตรกรที่เข้ารับการฝึกอบรมและดูงานที่นี่แล้ว
สามารถกลับไปทำในพื้นที่ของตนเองได้และสามารถทำรายได้แก่
เกษตรกรเป็นการยกฐานะเกษตรกรให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นครับ

นายประภาส

ศูนย์ศึกษาแห่งนี้นอกจากประชาชนจะได้ประโยชน์
สูงสุดแล้วยังจะเป็นแนวคิดในการพัฒนาสำหรับหน่วยราชการด้วย
มีลักษณะการประสานงานของหน่วยราชการในลักษณะของการ

พัฒนาอาชีพต่าง ๆ ที่เป็นแนวทางให้ส่วนราชการได้ขบคิดในส่วนนี้
ในส่วนของเกษตรกรทั้งภาคนี้จะได้ด้านอาชีพต่างๆ ผมถือว่าเป็น
เป็นความโชคดีมหาศาลของประชาชนที่เรามีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่พระราชทานสิ่งนี้ให้เราครับ

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน

บรรยาย (ปราณี)

จะเห็นได้ว่า เมื่อมีการจัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน
อันเนื่องมาจากพระราชดำริแห่งนี้ขึ้นที่จังหวัดสกลนครแล้ว ผลที่
ตามมาก็คือ ศูนย์ฯ นี้จะเป็นศูนย์กลางในการฝึกอบรมและ
เผยแพร่การศึกษาแก่ข้าราชการและเกษตรกรในเขตภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง ๑๔ จังหวัด ตลอดจนเป็นการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าไม้ อันเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารและยังสามารถ
ส่งเสริมอาชีพให้แก่ราษฎรมีรายได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งยังพัฒนา
หมู่บ้านในด้านต่างๆอีกด้วย ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ศูนย์
ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริแห่งนี้
เปรียบเสมือนพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต หมายถึงว่า
ทุกสิ่งทุกอย่างสามารถเคลื่อนไหวได้ เจริญเติบโตได้ สัมผัสได้
และนำไปปฏิบัติได้ เป็นการมาศึกษาหาความรู้ และฝึกอบรมใน
ด้านต่าง ๆ โดยมาเรียนรู้จากของจริงค่ะ

เพลงคั่น

กษัตริย์-เกษตร

บรรยาย (ปราณี)

ท่านผู้ฟังคะ ทั้งหมดนี้คือพระมหากรุณาธิคุณในพระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มีพระราชดำริจัดตั้งศูนย์ศึกษาการ
พัฒนาภูพานเพื่อชาวอีสาน ซึ่งโครงการพระราชดำรินี้ที่ได้
พระราชทานแก่พสกนิกรไทยยังมีอีกมากมายค่ะ

เพลง

อันความกรุณาปราณี....

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
เปรียบเสมือนพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต

พระราชทานปรัชญาในการปลูกป่า

“การปลูกป่าจะต้องทำด้วยความสมัครใจมิใช่ใช้การบังคับ จะต้องปลูกโดยมีการปลูกจิตสำนึก...ให้ปลูกต้นไม้ในใจคนเสียก่อน”

โครงการปลูกป่าชายพัฒนาแม่ฟ้าหลวง

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๔๐ เวลา ๒๐.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา

นายสมพงษ์ ปองเกษม อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน

ผู้จัดรายการ

พัชรินทร์ เชยกлінняเทศ ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

บรรยาย (พัชรินทร์)

การเกิดภาวะแห้งแล้ง ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล เมื่อเกิดน้ำบ่าก็เกิดน้ำท่วมฉับพลันและมีการพังทลายของดินอย่างรุนแรงสาเหตุที่ทำให้เป็นเช่นนี้เพราะป่าไม้ ต้นน้ำลำธารถูกทำลายลงนั่นเอง

ท่านผู้ฟังคะ ป่าไม้ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญอย่างหนึ่งของประเทศไทยได้ลดจำนวนลงอย่างรวดเร็ว จนทำให้เกิดปัญหาตามมาอย่างต่อเนื่อง...น้ำแห้ง...ฝนแล้ง...ดินพังทลายและเสื่อมสภาพ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้เป็นอย่างมาก จึงทรงพยายามค้นหาวิธีนานาประการ ที่จะอนุรักษ์และเพิ่มปริมาณป่าไม้ในประเทศไทย ซึ่งเราจะเห็นได้จากที่ทรงสร้างป่าไม้สาธิตในโครงการสวนพระองค์สวนจิตรลดา เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๐๘ ส่วนป่าไม้ที่มีอยู่ก็ทรงคิดค้นหาวิธีที่จะอนุรักษ์ป่าไม้นั้นให้ยืนยงคงอยู่ตลอดไป โดยมีแนวพระราชดำริสร้างความตระหนักให้ทุกคนมีความรักป่าไม้ด้วยจิตสำนึกร่วมกันมากกว่าการใช้อำนาจหรือบังคับ สำหรับการเพิ่มปริมาณป่าไม้ของประเทศไทยนั้น ก็ได้พระราชทานพระราชดำริในการปลูกป่าทดแทนหลายวิธีการด้วยกัน ดังที่ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา ได้เล่าให้ฟังว่า

ดร.สุเมธ

คำแนะนำที่ได้พระราชทานไว้ในเรื่องเกี่ยวข้องกับการปลูกป่าทดแทนนั้น คือก่อนหน้านั้นได้พระราชทานปรัชญาในการปลูกป่าเอาไว้ก่อนแล้ว ปรัชญานั้นก็คือว่าการปลูกป่าจะต้องทำด้วยความสมัครใจมิใช่ใช้การบังคับ จะต้องปลูกโดยมีการปลูกจิตสำนึก คือพระองค์ท่านได้รับสั่งว่าให้ปลูกต้นไม้ลงในใจคนเสียก่อน กินความหมายที่ลึกซึ้งมาก เพราะว่าการปลูกที่ไม่ได้มีจิตสำนึก ก็ปราศจากการดูแล ผลสุดท้ายก็ไม่ได้ผลอย่างที่ปรากฏอยู่เนืองๆ ในประเทศไทยของเรา

การปลูกป่าทดแทนนั้น จะเห็นว่าทรงพิถีพิถันมากไม่ใช่
ว่าจะเอาต้นไม้ลงหลุมแล้วกลบแล้วก็ปล่อยให้ต้นไม้ขึ้น
เท่านั้นเอง แต่เรื่องนี้ถ้าหากประมวลกันได้ถึง ๔ ข้อด้วยกัน
เกี่ยวกับเรื่องการปลูกป่าทดแทน

ประการแรก ได้มีพระราชกระแสรับสั่งเตือน
หลายครั้งหลายหนว่าการปลูกป่าทดแทนในพื้นที่ป่าไม้ที่ถูกแผ้วถาง
และพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมนั้น ควรจะต้องปลูกต้นไม้ชนิดโตเร็วคลุม
แนวร่องน้ำไว้ก่อน แล้วก็ทำให้เกิดความชุ่มชื้นขึ้น แผ่ขยายทั้ง
สองร่องน้ำ และก็ขยายการปลูกออกไปเรื่อยๆ จะทำให้ต้นไม้ขึ้น
งอกงามและมีส่วนช่วยป้องกันไฟป่าด้วย

ประการที่สอง เท่าที่จำได้ ก็ได้มีพระราชกระแสแนะนำ
ไว้ว่า การปลูกป่าทดแทนตามไหล่เขาจะต้องปลูกต้นไม้หลายๆ
ชนิด เพื่อให้ได้ประโยชน์เอนกประสงค์ คือมีคำพังเพยว่า ปลูกไม้
สามอย่างประโยชน์สี่อย่าง เป็นต้น อันนั้นคือมีไม้ผล ไม้สำหรับ
ก่อสร้าง ทำบ้านทำช่อง และไม้สำหรับเชื้อเพลิง หรือไม้สำหรับ
ทำฟืนซึ่งในเรื่องราวต่างๆนี้ก็เกี่ยวข้องกับชีวิตของประชาชนทั้งสิ้น
และเมื่อตัดไม้ใช้แล้วก็จะสามารถปลูกทดแทนหมุนเวียนกันได้ทันที
ที่นี้บริเวณต้นน้ำตามยอดเขาสูงหรือเนินเขาสูงนั้น จะต้องมีการ
ปลูกป่าโดยปลูกไม้ยืนต้นและปลูกไม้พุ่ม ซึ่งไม้พุ่มนั้นราษฎร
สามารถตัดไปใช้ได้ แต่ต้องมีการปลูกทดแทนเป็นระยะๆ ส่วนไม้
ยืนต้นนั้นก็ช่วยให้อากาศมีความชุ่มชื้น ซึ่งเป็นขั้นเป็นตอน
ของการใช้ระบบน้ำฝนแบบธรรมชาติ แล้วยังช่วยยึดยึดบนดิน
ไม่ให้พื้นดินพังทลายตอนเกิดฝนตกด้วย และสิ่งที่สำคัญที่สุด
อีกข้อหนึ่งทรงรับสั่งไว้ว่า ในบริเวณที่จะเป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์นั้น
ควรจะต้องศึกษาดูเสียก่อนว่า บริเวณนั้นจะมีพืชหรือต้นไม้อะไรขึ้น
อยู่เดิม แล้วพยายามอย่าเอาต้นไม้ที่มีความแปลกปลอมหรือว่า
ต้นไม้อะไรที่ไม่เคยขึ้นบริเวณนั้นเข้าไปปลูก ควรจะใช้สิ่งที่เคยขึ้น
อยู่แล้วมีอยู่แล้วเป็นหลักก่อน

ประการถัดไป การปลูกก็ให้ปลูกป่าที่ยอดเขา
ตั้งแต่ยอดเขาลงมาตีนเขา ไม่ใช่จากตีนเขาขึ้นไปหา

ยอดเขา และควรจะตัดพันธุ์ไม้ที่มีเมล็ดเป็นฝัก ทำให้เกิด
ธรรมชาติของขบวนการปลูก เพราะว่าต้นไม้ที่เป็นฝักเมื่อเกิด
เมล็ดขึ้นมาฝักมันก็แตก มันก็โปรยลงมาสู่ดินเขาได้โดยง่าย จะได้
เหนือหนเดียว ขึ้นไปปลูกบนยอดเขาแล้วที่เหลือก็ใช้กระบวนการ
ธรรมชาติดำเนินการไป บริเวณรอบๆอ่างเก็บน้ำ หรือเหนืออ่าง
เก็บน้ำที่ไม่มีความชุ่มชื้น ก็ให้ปลูกต้นไม้คลุมเสียจะได้
มีความชุ่มชื้นและก็มีกรปลูกป่าเพื่อพัฒนาลุ่มน้ำแหล่งน้ำให้มีน้ำ
สะอาดบริโภค ปลูกป่าเพื่อให้มีรายได้ของราษฎรเพิ่มเติม และให้
ประโยชน์แก่สัตว์ป่าด้วย ก็มีพระราชกระแสรับสั่งในเรื่องนี้
มากมาย โดยสรุปผมคิดว่าคงจะมุ่งเพื่อประโยชน์และการใช้ของ
คนเป็นหลัก

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์

บรรยาย (พัชรินทร์)

ในขณะนี้ประเทศไทยเรามีพื้นที่ป่าไม้เหลืออยู่เพียง ๔๐
ล้านไร่ เท่านั้น ซึ่งก็เท่ากับร้อยละ ๒๕ ของพื้นที่ของประเทศ สิ่ง
ที่พบเห็นได้ตามพื้นที่ป่าและภูเขาส่วนใหญ่ เราจะเห็นแต่สภาพ
แห้งแล้ง และทิวเขาหัวโล้นโผล่เตียนมากมาย ข้าด้วยการ
ลักลอบตัดไม้ทำลายป่า และเผาผลาญป่าไม้เพื่อการเกษตรโดย
ขาดความรู้ความเข้าใจเท่าที่ควร ดังนั้นป่าพระราชทานจึง
บังเกิดขึ้น ด้วยพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ด้วยพระราชปณิธาน
อันแน่วแน่และแรงกล้า ในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราช-
ชนนี ที่เคยทรงมีพระกระแสรับสั่งอยู่เสมอว่า **“ฉันอยากจะปลูก
ป่า”** เพื่อที่จะฟื้นฟูป่าของประเทศไทย ประกอบกับไวรัสกาส
ฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ป่าพระราชทานงานฉลองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ระหว่างมูลนิธิชัย
พัฒนาและมูลนิธิแม่ฟ้าหลวง จึงเกิดขึ้นในชื่อ **โครงการปลูกป่า
ชัยพัฒนาแม่ฟ้าหลวง** ตั้งที่ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการ
มูลนิธิชัยพัฒนา ได้เล่าให้ฟัง

ดร.สุเมธ

ความจริงแนวความคิดเดิมนั้นเป็นของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้มีพระราชดำริที่จะพระราชทานโครงการอะไรขึ้นมาสักอย่างหนึ่ง ในวาระที่ทรงครองราชย์ ๕๐ ปี ก็ได้มีพระราชกระแสว่าจะปลูกป่าพระราชทานถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อความถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวก็ได้มีพระราชกระแสรับสั่งให้สองมูลนิธิปลูกร่วมกันก็แล้วกัน คือ มูลนิธิแม่ฟ้าหลวง ซึ่งเป็นของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี และมูลนิธิชัยพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๓๖ คือเมื่อ ๔ ปีที่ผ่านมา ให้สองมูลนิธิดำเนินการปลูกป่าเพื่อพระราชทานให้แก่ประชาชน ก็ให้มีหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและเอกชน มูลนิธิ ประชาชน หรือใครก็ตามที่สนใจได้เข้ามาร่วมขบวนการนี้ด้วย สำหรับวัตถุประสงค์นั้นก็เป็นเรื่องของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ที่จะพระราชทานป่าไม้ให้กับพสกนิกรชาวไทยทั่วทุกภาคทุกพื้นที่ในประเทศ และเป็นการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ทุกภูมิภาคในพื้นที่ในภูมิภาคต่างๆด้วย และฟื้นฟูการปลูกป่าทุกรูปแบบตามแนวพระราชดำริ โดยให้หลักการตามที่เรียนไว้ให้ทราบตอนต้น คือ **ไม้ผล ไม้ใช้สอย และไม้เศรษฐกิจ** เป็นไม้สามอย่างในพื้นที่ป่าอนุรักษ์หรือป่าเศรษฐกิจของชุมชน แล้วก็เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเฉลิมฉลองในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงครองราชย์ปีที่ ๕๐ และยังเป็นการปลูกฝังให้ประชาชนเกิดความรักความหวงแหนในทรัพยากรป่าไม้ต่อไป อันนี้ก็เป็นวัตถุประสงค์โดยทั่วไป ของโครงการนี้

พัชรินทร์

แนวพระราชดำริในการปลูกป่าของโครงการนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีหรือทรงวางหลักเกณฑ์แนวทาง ให้ปลูกป่าไปในลักษณะรูปแบบไหนหรืออย่างไรคะ

ดร.สุเมธ

ผมคิดว่าอาจจะแยกออกเป็น ๒ รูปแบบหลักๆ รูปแบบ

หนึ่งนั่นก็คือป่าอนุรักษ์ หมายความว่าป่าที่เราปลูกหรือฟื้นฟูในเขตอนุรักษ์ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตต้นน้ำ อย่างนี้เป็นต้น พื้นที่บริเวณดังกล่าวนี้ส่วนมากจะเป็นพื้นที่ว่างเปล่าไม่มีราษฎรถือครอง แล้วก็ให้ใช้หลักการเดิมคือ เตรียมกล้าไม้ที่มีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ กำหนดรายละเอียดขั้นตอนต่างๆ แล้วก็ให้รายงาน มีระบบแรงงานด้วย เพราะฉะนั้นในส่วนนี้ก็เป็นป่าอนุรักษ์ ป่าที่สองนั้นก็เป็นที่ป่าเศรษฐกิจเพื่อชุมชน สำหรับป่านี้ก็หมายความว่ามุ่งให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์ด้วย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของหมู่บ้าน พื้นที่ป่าใช้สอยของหมู่บ้าน พื้นที่วัด ในโรงเรียน สถานที่ศึกษาต่างๆที่สามารถเข้ามาปลูกและใช้ประโยชน์จากการนี้ ซึ่งในส่วนนี้เองนั้นก็อาจจะดำเนินการในสองลักษณะด้วยกัน คือลักษณะเป็นป่าเศรษฐกิจผืนใหญ่เลย มีการปลูกพืชบางอย่างที่เหมาะสมกับสภาพนั้น แล้วก็ประชาชนเข้าไปประกอบกิจกรรมเชิงธุรกิจหรือเชิงเศรษฐกิจด้วย อีกส่วนหนึ่งก็เป็นระบบวนเกษตร สำหรับเกษตรกรรายย่อย คือปลูกไม้ผสมผสานกัน อาจจะเป็นไม้ผล ไม้เชื้อเพลิง ไม้อะไรต่ออะไรต่าง ๆ อันนี้ก็เป็นการปลูกป่าเศรษฐกิจเพื่อชุมชน ก็คงมี ๒ ลักษณะ ๒ รูปแบบใหญ่ ๆ ด้วยกัน

พัชรินทร์

พื้นที่เป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ในการปลูกป่าช่วยพัฒนาแม่ฟ้าหลวงนี้ ได้กำหนดไว้อย่างไร และขณะนี้ได้ดำเนินการไปอย่างไรคะ

ดร.สุเมธ

ก็ไม่ได้กำหนดเป็นสิ่งแน่ชัด แต่เราเอาความพร้อมของการดำเนินงานเป็นหลักมากกว่า อย่างในภาคเหนือนี้ถ้าบวกเบ็ดเสร็จแล้วก็ในราวประมาณ ๔ พันไร่ ในพื้นที่โดยดงเองก็ประมาณ ๔ พันไร่ แล้วที่อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ประมาณ ๔ พันไร่ ลุ่มแม่น้ำแม่ลาว จังหวัดลำพูน พันหนึ่ง แล้วรวมเบ็ดเสร็จประมาณ ๔ พันไร่ ที่ได้ดำเนินการอยู่ในขณะนี้ ในภาคกลางนั้นประมาณ ๕ พันไร่ เป็นพื้นที่ตำบลหนองพลับ

อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แล้วก็ตำบลไร่ใหม่พัฒนา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี สำหรับในภาคตะวันออกเฉียงเหนือนั้นประมาณ ๔ พันไร่ แบ่งออกเป็นแปลงเล็กแปลงน้อย อย่างที่ด่านสีสุก อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย ประมาณ ๕๐๐ ไร่ โครงการบ้านเล็กในป่าใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ๑,๒๐๐ ไร่ แล้วก็ที่นครพนม ที่อำเภอปลาปาก อีก ๕๕๐ ไร่ อำเภอโพนสวรรค์ จังหวัดนครพนมอีก ๖๐๐ ไร่ ทำอุทยาน ที่นครพนมด้วยเช่นกัน อีก ๑๕๐ ไร่ แล้วที่มหาสารคามอีก ๑,๐๐๐ ไร่ จะเห็นว่าบางครั้งแบ่งเป็นแปลงเล็กแปลงน้อย โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แต่วาระรวมเบ็ดเสร็จ แล้วก็ได้ ๔,๐๐๐ ไร่ สำหรับภาคใต้นั้นประมาณ ๑,๐๐๐ ไร่ ลักษณะแตกต่างออกไปนิดหนึ่ง คือเป็นการปลูกป่าชายเลน บริเวณทะเลสาบสงขลา ตำบลหัวเขา กิ่งอำเภอสิงหนคร แล้วก็อีกพื้นที่หนึ่งคือ อำเภอหนองจิก อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี เราจะทำการบูรณะฟื้นฟู อันนี้เป็นพื้นที่ซึ่งรวมทั้งหมดก็ประมาณหมื่นกว่าไร่ทั่วประเทศไทย

พัชรินทร์

ในพื้นที่ต่างๆเหล่านี้ ก็คงดำเนินการไปแล้ว ขณะนี้ได้ดำเนินไปแค่ไหนแล้วก็อย่างไรบ้างคะ

ดร.สุเมธ

ถ้าพูดโดยสรุปแล้ว โครงการปลูกป่าช่วยพัฒนาแม่ฟ้าหลวงนี้จะดำเนินการแล้วเสร็จประมาณ ๔๐ เปอร์เซ็นต์ คือมีพระราชกระแสดำรัสในปี ๒๕๓๓ เรามาเริ่มจริงๆในปี ๒๕๓๔ แล้วก็บำรุงรักษาอย่างต่อเนื่องในช่วงปี ๒๕๓๔-๒๕๔๐ แล้วก็กำลังทยอยอันไหนที่เราดำเนินการแล้วอย่างเต็มที่และสมบูรณ์แล้ว เราก็มีแผนที่จะส่งมอบให้กรมป่าไม้ได้รับช่วงไปดูแลรักษา สำหรับในการดำเนินงานนั้นเราก็ได้รับความร่วมมือ จากหลายส่วน ทั้งภาครัฐบาล กรม กองต่าง ๆ รวมทั้งสถาบันการศึกษา อย่างสงขลานครินทร์ หรือที่อื่น เป็นต้น ก็ได้เข้ามาร่วม แล้วก็ยังมีบริษัทลีเวอร์บริทาเธอร์ เครือเจริญโภคภัณฑ์ โมโตโรล่า แล้วก็ยังมีผู้

มีจิตศรัทธาต่างๆรวมทั้งการบินไทยด้วย สนับสนุนกิจกรรมของมูลนิธิชัยพัฒนา กับมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในเรื่องนี้ ถ้าเราเอารายละเอียดขึ้นไป ก็ที่หนองพลับ ได้ดำเนินการไปแล้วร้อยละ ๘๐ ในส่วนของการฟื้นฟูปลูกป่าชายเลนนั้นก็กระทำได้ประมาณ ๒๐๐-๓๐๐ ไร่ ในเขตของจังหวัดกำแพงเพชร จากเป้าหมาย ๔,๐๐๐ เราก็ปลูกไปได้แล้วร้อยละ ๕๐ คือประมาณ ๒ พันกว่าไร่ แล้วก็อัตรารอดที่นี้มากที่สุดคือประมาณร้อยละ ๔๐ สำหรับในภาคตะวันออกเฉียงเหนือนั้นก็ดำเนินการภายในพื้นที่ ๒,๕๐๐ ไร่ ปลูกเสร็จแล้วราษฎรได้เข้ามาดูแลรักษาด้วย นี่ก็เป็นผลงานคร่าวๆ ที่ได้ดำเนินการอยู่ในขณะนี้

เพลงคั่น

ต้นไม้ของพ่อ

บรรยาย (พัชรินทร์)

ในการปลูกป่าตามพื้นที่ต่างๆนั้น จะได้ผลตามวัตถุประสงค์ ก็จะต้องมีการพัฒนาปรับปรุงบำรุงดินและน้ำ โครงการปลูกป่าชัยพัฒนาแม่ฟ้าหลวงก็เช่นกัน นายสมพงษ์ ปองเกษม อธิบดีกรมพัฒนาที่ดินได้เล่าให้ฟังถึงพื้นที่เดิมและการปรับปรุงบำรุงดินในโครงการปลูกป่าชัยพัฒนาแม่ฟ้าหลวง ที่ตำบลหนองพลับ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเป็นพื้นที่แห่งหนึ่งของโครงการนี้

นายสมพงษ์

โครงการนั้น เดิมทีบริษัทโคเวไทยแลนด์ จำกัด ได้เช่าที่ดินจากโครงการจัดพัฒนาที่ดินหนองพลับ-กัลดีหลวง ตามพระราชประสงค์ ระยะเวลาเช่าเป็นเวลา ๒๐ ปี ปัจจุบันนี้การเช่าได้สิ้นสุดไปแล้ว มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๔,๗๔๔ ไร่ ทางโครงการจัดพัฒนาที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ได้พิจารณาเห็นว่าหากจะจัดพื้นที่ให้ราษฎรก็มีปัญหาดินเสื่อมโทรม เนื่องจากว่าทางบริษัทโคเวไทยแลนด์ จำกัด นั้น ได้ใช้พื้นที่นี้มาเป็นเวลา ๒๐ ปีเศษแล้วสภาพพื้นที่นี้เสื่อมโทรมเป็นอย่างมาก มีดินกัดเซาะและทำให้สภาพนิเวศวิทยาเปลี่ยนสภาพไปหมด จึงเห็นว่าน่าจะนำมาใช้

ประโยชน์เป็นพื้นที่ศึกษาและพัฒนาการฟื้นฟูคุณภาพดิน น้ำ ป่าไม้ เป็นการขยายผลการศึกษาจากโครงการพระราชดำริห้วยทราย โครงการเขาชะงุ้ม และโครงการห้วยฮ่องไคร้ อันนี้เพื่อที่จะไปขยายต่อไปทั่วประเทศ เกี่ยวกับการที่จะฟื้นฟูสภาพดินที่เสื่อมโทรมนี้ ในการที่จะแก้ปัญหาสภาพแวดล้อมต่างๆกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินงานค้นคว้า ทดลอง วิจัย สาธิต และดำเนินการส่งเสริมให้เกษตรกรนำหญ้าแฝกเข้าไปใช้ในการอนุรักษ์ดินและน้ำ และปรับปรุงสภาพแวดล้อมตามแนวพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง ในพื้นที่ทั่วประเทศ

บรรยาย (พัชรินทร์)

ท่านผู้ฟังคะ การฟื้นฟูสภาพของดินโดยกรมพัฒนาที่ดินดำเนินการ นั้น ยังมีอีกมากมาย แต่การปลูกป่าพระราชทานได้ทำการปลูกหญ้าแฝกเสริมกับการปลูกต้นไม้ไปพร้อมกัน เพื่อสนองพระราชดำริในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ตลอดจนป้องกันการชะล้างพังทลายของดินอีกด้วย นับเป็นพระเมตตาคุณส่องสว่างไสวกลางดวงใจไทยทั้งแผ่นดินยิ่งนัก โครงการปลูกป่าช่วยพัฒนาแม่ฟ้าหลวง เป็นอีกหนึ่งโครงการที่เอื้ออำนวยให้ประโยชน์แก่ชาวไทยถ้วนหน้า ในการที่จะพัฒนาป่าไม้และแก้ปัญหาความแห้งแล้งที่เกิดขึ้นในประเทศ

พระบารมีปกเกล้าเหล่านักกฎหมาย

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
วันพฤหัสบดีที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๐ เวลา ๒๐.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

รองศาสตราจารย์ชงทอง จันทรางศุ รองคณบดีฝ่ายวิชาการ
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้จัดรายการ

อรุณี แดงพันธ์ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

บรรยาย (อรุณี)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน พ.ศ.๒๔๘๙ ตามกฎหมายเถียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ พ.ศ. ๒๔๖๗ ประกอบด้วยความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎร ต่อมาได้ทรงประกอบพระราชพิธีบรมราชาภิเษกเป็นพระมหากษัตริย์โดยสมบูรณ์ ตามโบราณราชประเพณี เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๓ ในพระราชพิธีนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระปฐมบรมราชโองการพระราชทานแก่ปวงชนชาวไทยว่า **“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”** และทรงหลังทักษิโณทกตั้งพระราชสัตยาธิษฐาน จะทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจปกครองราชอาณาจักรไทย โดยทศพิธราชธรรม จากวาระนั้นจนถึงบัดนี้ เป็นระยะเวลา ๕๐ ปี ในรัชสมัยของพระองค์ประชาชนชาวไทยประจักษ์และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณแล้วว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจน้อยใหญ่ด้วยพระวิริยะอุตสาหะ ตรากตรำพระวรกาย สมดังพระปฐมบรมราชโองการที่ว่า **“เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”** ธรรมที่สำคัญ คือ ทศพิธราชธรรมและหนึ่งในธรรม ๑๐ ประการดังกล่าวได้แก่ อวิโรจน์ การมั่นอยู่ในธรรมหรือไม่คลาดเคลื่อนจากความยุติธรรม ธรรมข้อนี้มีในพระราชหฤทัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอย่างเต็มเปี่ยม โดยพิจารณาจากพระราชดำรัสพระบรมราชาโชวาทเกี่ยวกับข้อกฎหมายต่างๆ อันเป็นที่ยอมรับในวงการนักกฎหมายทั่วไปว่า เป็นแนวทางที่ปฏิบัติเพื่อธำรงไว้ซึ่งความยุติธรรมอย่างแท้จริง ดังที่จะได้รับฟังจาก รองศาสตราจารย์ธงทอง จันทรางศุ รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในช่วงแรก ร.ศ.ธงทอง ได้เล่าถึงพระราชประวัติทางการศึกษาด้านนิติศาสตร์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งประทับ ณ ต่างประเทศ อันเป็น

ที่มาของพระราชวิจารณ์ญาณอันลึกซึ้งในข้อกฎหมายต่าง ๆ

ร.ศ. ธงทอง

สำหรับการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้น ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ทรงศึกษาวิชาวิทยาศาสตร์ครับ เพราะทรงสนพระทัยในด้านวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับเรื่องเทคโนโลยีสมัยใหม่เหล่านั้น แต่อย่างไรก็ดี เมื่อเกิดเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงสำคัญขึ้น และต้องทรงตัดสินพระราชหฤทัยรับภาระอันหนักของแผ่นดินเป็นพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ของพระมหาจักรีบรมราชวงศ์ เสด็จจากเมืองไทยครั้งนั้นไป ทรงพระอักษร ไปเรียนหนังสือต่อที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ก็ได้เปลี่ยนวิชาที่ทรงศึกษาจากทางด้านวิทยาศาสตร์มาเป็นนิติศาสตร์ และรัฐศาสตร์ แต่เป็นการเรียนตามลักษณะของเจ้านายในทวีปยุโรปทั้งหลายที่เรียนหนังสือในมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นการเรียนเพื่อรู้มิใช่เรียนเพื่อสอบรับปริญญา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระอักษรวิชานิติศาสตร์และรัฐศาสตร์ในมหาวิทยาลัยโลซานเป็นเวลาหลายปีต่อเนื่องกัน ๓-๔ ปี จนกระทั่งได้มีโอกาสที่จะทรงศึกษาวิชาที่จำเป็นต่อการปฏิบัติพระราชภาระในหน้าที่ของพระมหากษัตริย์เพียงพอแล้ว ก็ได้เสด็จกลับมาประทับอยู่เมืองไทยเป็นการถาวรครับ ตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. ๒๔๘๕ เป็นต้นมา

บรรยาย (อรุณี)

นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นครองสิริราชสมบัติ พระองค์ได้พระราชทานพระราชดำรัส และบรมราชาโชวาทเกี่ยวกับกฎหมายของบ้านเมืองไว้มากมายและต่อเนื่อง พระราชดำรัสและพระบรมราชาโชวาททุกองค์มีลักษณะหลายประการที่แสดงให้เห็นว่าเป็นพระราชดำริของพระองค์อย่างแท้จริง

ร.ศ. ธงทอง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระปรีชาสามารถทางด้านกฎหมายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่อง **นิติปรัชญา** นะครับ เพราะ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวคงไม่ใช่คนที่จะไปเขียนกฎหมายเอง ไม่ใช่คนที่จะไปตัดสินคดีความเอง แต่ว่าพระราชภาระกิจที่สำคัญ ที่มีบทบาทเหลือเกินก็คือ การให้แนวทาง แนวความคิด กับนักกฎหมายในวิชาชีพต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทนายความ อัยการ ผู้พิพากษา อาจารย์สอนนักกฎหมาย เป็นนิติกรที่ไหนก็แล้วแต่ เป็นผู้ใช้กฎหมายในบทบาทหน้าที่ต่างๆกัน จะได้รับแนวพระราชดำรินั้นไปใส่เกล้าใส่กระหม่อม ไปคิด ไปตรึกตรอง ทำให้เป็นประโยชน์กับบ้านเมือง พระบรมราโชวาทหรือพระราชดำรัสที่พระราชทานในเรื่องที่เกี่ยวกับกฎหมายนั้นมีหลายโอกาสด้วยกัน มีทั้งที่เป็นทางการ เช่น ในโอกาสที่เสด็จพระราชดำเนินไปพระราชทานประกาศนียบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากสำนักกฎหมายเนติสภา อย่างนี้ก็เป็พระราชดำรัสทางการ มีการร่างไว้เสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็ทรงอ่านตามร่างนั้น โดยมีพระราชดำรัส

อีกประการหนึ่งเป็นพระราชดำรัสสดๆ หมายความว่าไม่ได้มีการร่างมาก่อน เพื่อใช้ในโอกาสที่เป็นลำลองมากกว่านั้น เป็นต้นว่าทรงโปรดเกล้าฯให้คณะจัดงานวันพี วันนิติศาสตร์รำลึกอะไรอย่างนี้เป็นต้น จากจุฬาลงกรณ์ จากธรรมศาสตร์บ้าง ได้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทถวายเงิน ถวายหนังสือ ถวายสิ่งของต่างๆ พระราชดำรัสไม่ว่าจะเป็นอย่างเป็นทางการหรือพระราชดำรัสลำลองที่เป็นพระราชดำรัสสดๆ นั้น สิ่งที่น่าสนใจและเป็นข้อพิสูจน์อะไรอย่างหนึ่ง คือหลายๆคนสงสัยว่า ท่านเขียนเองหรือเปล่า พูตกันตามตรงว่าอย่างนั้น ถ้าท่านได้ศึกษาพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท ตั้งแต่ปีพ.ศ.๒๔๘๔ ที่เป็นพระเจ้าแผ่นดินมาจนถึงปัจจุบันนี้ที่ทรงครองราชย์ปีที่ ๕๐ แล้ว จะเห็นว่าเป็นสำนวนที่สม่ำเสมอและเป็นความคิดที่เป็นระเบียบ สอดคล้องยืนยันหลักการเดิม สิ่ง que เพิ่มเติมคือตัวอย่างหรือคำอธิบายไม่ได้ผิดเพี้ยนหรือแปรเปลี่ยนไปจากเดิม ตรงนี้เองที่ผมนึกว่า คนที่มีมีจฉาติตินึกสงสัยว่า ไปพระราชทานให้คนอื่นเขาเขียนให้ ผมนึกว่าตรงนี้คือคำตอบที่ชัดเจน ใครเขียนก็ตายหมดลงไม่เหลือรอดอยู่เวลานี้หรอก หมุนเวียนต้องเกษียณต้อง

โยกย้ายกันไป จะเห็นได้ว่าจากพระราชดำรัสที่เป็นล้าลองกับพระราชดำรัสที่เป็นทางการจะเป็นเนื้อหาเดียวกัน เพราะฉะนั้นตรงนี้คือ ความสำคัญประการแรกที่อยากจะเรียนย้ำว่าสิ่งที่ปรากฏในพระบรมราโชวาทก็ดี พระราชดำรัสก็ดีนั้น เป็นพระราชดำริ ที่ต้องยืนยันตรงนี้

บรรยาย (อรุณี)

พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ปรากฏอยู่ในพระราชดำรัสและพระบรมราโชวาททั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการนั้น มีสาระสำคัญอันเป็นแนวคิดและแนวปฏิบัติสำหรับเหล่านักกฎหมายหลายเรื่องด้วยกัน ดังตัวอย่างที่ ร.ศ.องทอง ได้ยกมาให้ฟังค่ะ

ร.ศ.องทอง

มี ๒-๓ ประการที่ทรงย้ำอยู่เสมอในพระบรมราโชวาทหลายองค์หลายตอน ๒-๓ เรื่องนั้น ยกตัวอย่างในที่นี้ เช่นเรื่องแรก **ระหว่างกฎหมายกับความยุติธรรม** ทรงเตือนนักกฎหมายว่า เรื่อย่านึกว่าที่เขียนเป็นตัวอักษรตัวหนังสือในประมวลกฎหมายในตัวบทในพระราชบัญญัติของเรามันคือความยุติธรรมเสมอไปนะ **กฎหมายเป็นแค่เพียงเครื่องนำไปสู่ความยุติธรรม** นักกฎหมายนี้เมื่อใดใช้กฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นผู้พิพากษา อัยการ ทนายความ นิติกร ตำรวจ หรืออะไรก็ตามแล้วแต่ก็อย่าลืมจะความจริงข้อนี้ ถ้าเราเผลอไปเมื่อไหร่ ถ้ามันเป็นตัวอักษรแล้วมันต้องยุติธรรมเสมอ เมื่อนั้นเราก็หลอกตัวเราเอง ทรงย้ำเตือนว่า **การใช้กฎหมายในบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ นั้น ต้องคำนึงถึงความยุติธรรมให้อยู่ในใจให้หนักแน่นอยู่เป็นนิจ**ตรงนี้ผมคิดว่าเป็นเรื่องที่เราจะต้องดูความเป็นจริงในโลกนี้ให้ปรากฏ เราคงไม่ปิดตาและตื้อตึงที่จะยืนยันว่า ก็เขียนมาอย่างนี้ต้องยุติธรรมสิ กฎหมายอย่าลืมนะครีบบว่า คุณเขียนขึ้นมามันเปลี่ยนไปตามยุคตามสมัย ตามสภาวะการณ์บ้านเมือง สิ่งหนึ่งที่เคยเหมาะสมสมัยหนึ่ง ต่อไปอีก ๑๐ ปี ๒๐ ปี มันอาจจะเปลี่ยนแปลงไปแล้วก็ได้ ถ้าเราคิดว่ากฎหมายตัวอักษรที่อยู่ในแผ่น

กระดาษนั้นต้องยุติธรรม ต้องดีเสมอ ต้องถูกต้องเสมอ ความจำเป็นที่ต้องแก้ไขกฎหมาย ความจำเป็นที่ต้องเขียนกฎหมายใหม่ก็คงไม่มี แต่โดยธรรมชาติของความเป็นไปในโลกนี้ กฎหมายเก่าได้ กฎหมายไม่ทันสมัยได้ กฎหมายสามารถใช้ไปบนหนทางซึ่งไม่เป็นไปตามครรลองความยุติธรรมได้เหมือนกัน ทรงเตือนนักกฎหมายไว้ว่า ต้องระวังข้อนี้ไว้เป็นจุดสำคัญประการแรก

ประการที่สองที่พระราชทานแนวพระราชดำริไว้สำหรับนักกฎหมาย คือ ความกล้าหาญในวิชาชีพในการปฏิบัติหน้าที่อะไร ทรงเตือนนักกฎหมายเหมือนคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ได้เตือนนักกฎหมายไว้ในกฎหมายตราสามดวงว่า **ต้องปราศจากอคติ ๔ ฉันทะคติ โมหะคติ พญาคติ ความลำเอียง** ว่าเอ๊ะ ตัดสินแล้วจะได้ ๒ ชั้นหรือไม่ เรื่องนี้ฟังไปใครเขาจะว่าอะไรหรือเปล่านักกฎหมายต้องทำหน้าที่ของตัวเองอย่างตรงไปตรงมามีความกล้าหาญในวิชาชีพ ต้องมีความภาคภูมิใจในงานที่ตัวเองได้ทำ พระราชดำรัสที่ได้พระราชทานแก่ผู้พิพากษาต้องรักษาความซื่อสัตย์สุจริตตรงนี้ให้ได้

ประการที่สาม อยากจะเรียนและอาจเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานที่ตนเองปฏิบัติอยู่ตรงนี้ คือ พระราชทานแนวพระราชดำริว่า นักกฎหมายนั้น คนที่รู้กฎหมายต้องหาทางช่วยคนที่ไม่รู้ในเมืองไทยของเรามีคนนับ ๑๐ ล้านเวลานี้ ๖๐ เข้าไปแล้ว ณ วันนี้คนที่ไม่ได้เรียนกฎหมายจนนิติศาสตร์บัณฑิต คนที่ได้ร่ำเรียนเนติบัณฑิตที่ชื่อว่ารู้กฎหมายอย่างได้เรียนมาศึกษา มา ผมว่าคงเป็นจำนวนไม่มากนักเมื่อเทียบกับจำนวนประชากรทั้งประเทศ ได้พระราชทานพระบรมราโชวาทพระราชดำริว่า **“นักกฎหมายไม่ว่าจะเป็นบทบาทหน้าที่ตรงไหนน่าจะได้นำความรู้ที่ตัวเองมีออกไปเผยแพร่คนที่เขาค่อยโอกาสกว่า”** ผมคิดว่าแนวพระราชดำริอย่างนี้เป็นของทันสมัยเหลือเกินเมื่อวาระแรกๆที่ได้พระราชทานเมื่อประมาณ ๒๐ กว่าปีมาแล้ว เวลานั้นความคิดที่จะมีหน่วยเคลื่อนที่หรือมีบริการให้แก่ประชาชนเป็นของใหม่เหลือเกิน

แต่ปัจจุบันนำยีนดีครีบที่มีหลายหน่วยงานได้ร่วมปฏิบัติในแนวทางที่ได้พระราชทานพระบรมราโชวาทไว้อย่างนี้ ไม่ว่าจะเป็โครงการของทางข้าราชการสูงสุด สกช. หรือว่าที่คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นหน่วยงานโดยตรงที่ได้รับพระราชทานบรมราโชวาทพระราชดำรินั้นใส่เกล้าฯ ก็ได้รับมาคิดมาอ่าน มาจัดทำโครงการ เช่น ศูนย์กฎหมายเพื่อประชาชน การเผยแพร่ความรู้ทางวิทยุ โทรทัศน์ หรือแม้กระทั่งจัดหน่วยเคลื่อนที่ไปให้บริการกับพี่น้องประชาชนในช่วงเวลาปิดภาคเรียนอย่างนี้เป็นต้นครับ

เรื่องการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรธรรมชาติมีน้อย คนมีมากขึ้นเรื่อยๆ จะแบ่งสรรปันส่วนอย่างไรก็เป็นปัญหาการคาค้างในบ้านเราและทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ เรื่องเกี่ยวกับป่าสงวนนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไม่ได้นั่งเซ็นชื่อกฎหมายอยู่ในห้องอย่างเดียว แต่ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทั่วทุกหัวระแหงของเมืองไทยมาแล้ว ได้ทรงรับเรื่องราวร้องทุกข์ว่าอย่างนั้นก็ได้ จากราชฎาก็ร้อยก็พันเรื่องก็ไม่ทราบละ มีพระราชดำรัสคราวหนึ่งที่ในเวลา นักกฎหมายเข้าไปเฝ้าฯ ว่า

เวลาที่เรานอกกฎหมายป่าสงวนกำหนดว่าเขตพื้นที่ตรงนั้น อำเภอนี้ ตำบลนี้ ตั้งแต่ทิศเหนือจรดนี้ ทิศใต้จรดโน้น ว่าเป็นเขตป่าสงวนมันก็คืออยู่ แต่ว่าเราได้ใช้ความระมัดระวัง ทำงานกันเต็มที่หรือเปล่าในการที่จะอธิบายให้ประชาชนทราบ เพราะบางที่ประชาชนเขาอยู่มาก่อนกฎหมายออก และกฎหมายก็บอกละว่าตรงนี้ ชิดเส้นได้เข้าไปว่าตรงนี้เป็นป่าสงวน เขาประกาศไปติดที่อำเภอ ศาลากลาง ที่บ้านกำนัน แต่ราชฎรที่อยู่ในป่าจริงๆ อยู่ลึกล้ำตำบลไม่รู้ว่าจะเกิดอะไรขึ้น ก็ไม่ได้มาสงวนสิทธิ์ ไม่ได้มายื่นคำร้องอะไรตามกำหนดที่กฎหมายบอก พอครบ ๖๐ วัน ๙๐ วัน อำเภอก็ออกไปจับ มาบอกว่าบุกรุกป่าสงวน มีพระราชกระแสถามนักกฎหมายที่เข้าเฝ้าฯว่า อย่างนี้กฎหมายไปบุกรุกเขาหรือเขาไปบุกรุกกฎหมายกันแน่ ผมคิดว่า

ใครกล้าตอบก็ไม่รู้เหมือนกันล่ะครับ คนเขียนกฎหมายตรงนี้ต้อง
รับใส่เกล้าใส่กระหม่อมไปจริง ๆ คิดใคร่ครวญดูว่านักเขียน
กฎหมาย คนเขียนกฎหมาย นักนิติบัญญัติก็ดี คนใช้กฎหมายจะ
เป็นศาล เป็นอัยการ ตำรวจ คงต้องช่วยกันคิดให้มาก
ว่าความเป็นธรรมถูกต้องที่แท้จริงอยู่ตรงไหน

การถือเอตรงดื้อตามกฎหมายไปโดยไม่เหลียวดูข้อเท็จจริง
ไม่ดูผลที่เกิดขึ้นว่า สุดท้ายแล้วเรื่องนี้เป็นธรรมหรือไม่เป็นธรรม
ตรงนี้มีเรื่องแทรกนิดเดียวครับ หลายปีมาแล้ว เสตีจฯ ไป
เปิดศาลแห่งหนึ่งที่ต่างจังหวัด เขาก็จัดให้ชั้นประทับบนบัลลังก์
พิจารณาคดี เตรียมคดีไว้เสร็จเป็นคดีอย่างง่าย ๆ จำเลยถูกฟ้อง
ว่าบุกรุกและจำเลยก็รับสารภาพ ศาลก็บอกว่ารับโทษมาพอแล้ว
ก็ให้ปล่อยตัวจำเลยให้พ้นข้อหาไปไม่สั่งติดคุกติดตารางล่ะ เมื่อ
เสร็จกระบวนการศาล เสตีจฯ ขึ้นบัลลังก์ ศาลก็เรียกจำเลยเข้ามา
จำเลยรับสารภาพว่าจริง ศาลก็อ่านคำพิพากษาที่เตรียมมาเสร็จ
เรียบร้อยแล้ว พอเสตีจฯ ลงมาจากบัลลังก์ ท่านถามผู้พิพากษาที่
ท่านฟังมา เมื่อคืนที่จำเลยพูดออกมาได้ความว่า จำเลยถูกไล่พ้น
มาหนีเข้าไปในบ้านของคนเสียหาย ในกรณีนี้แล้วจะกล่าวหา
จำเลยบุกรุกได้อย่างไร ทำไมมันไม่เป็นเรื่องโดยจำเป็น ก็คงจะ
เป็นเรื่องที่น่าสนใจว่า บางทีนักกฎหมายเหมือนคนที่มีกรอบแว่น
อันหนึ่งบังคับสายตาให้มองในสิ่งที่คุ้นเคย เรื่องนี้อาจจะเป็นไป
ได้ไหมครับว่า ท่านผู้พิพากษานั่งคดีเรื่องนั้นก็ด้วยความที่
พิเคราะห์ดูในคำฟ้อง ก็ฟ้องว่าบุกรุกใช่ไหม จำเลยก็รับว่าบุกรุก
เรื่องมันก็ง่ายก็จบแล้วนี่ ส่งฟ้องแล้วท่านก็ตัดสินไว้อย่างนั้น
โดยลืมนึกไปรอบ ๆ ว่าจริงๆ มันวิ่งเข้ามา มันวิ่งมาทำไม อย่างนี้
เป็นต้น สุดท้ายก็ต้องมีการดำเนินการขอพระราชทานอภัยโทษ
ก็มีแก้ไขความบกพร่องตรงนี้

บรรยาย (อรุณี)

จากตัวอย่างนิติปรัชญาที่แอบแฝงอยู่ในพระราชดำรัส
และพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ดังที่
ร.ศ.ธงทอง จันทราศุ ได้ยกมาให้ฟังนั้น แสดงให้เห็นถึงพระราช

วิจารณ์ญาณอันล้ำลึกของพระองค์ โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับกฎหมายที่เป็นบทบัญญัติและความเป็นธรรมในสังคม ซึ่งบางครั้งขัดแย้งกัน โดยที่นักกฎหมายเองอาจคาดไม่ถึง เนื่องจากคิดว่าหากปฏิบัติตามตัวบทกฎหมายนั้นก็จะเป็นสิ่งที่ถูกต้องแล้ว สิ้นนึกถึงสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคม บางกรณีกฎหมายอาจสร้างความไม่เป็นธรรมขึ้นได้ เช่น กรณีราษฎรบุกรุกป่าสงวน เป็นต้น ในเรื่องความยุติธรรมนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเข้าพระราชหฤทัยถึงความหมายที่แท้จริงและทรงตระหนักถึงความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัส ที่ได้พระราชทานแก่คณะบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ในโอกาสต่าง ๆ กัน เช่น พระบรมราโชวาทที่พระราชทานคณะกรรมการเนติบัณฑิตรุ่นที่ ๒๒ เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๑๖ ความตอนหนึ่งว่า

อ่าน(ภูสิต)

“งานในด้านกฎหมายเป็นงานที่สำคัญสำหรับบ้านเมือง เพราะที่บ้านเมืองของเราจะต้องมีกฎหมาย มีระเบียบการที่แน่นแฟ้น เพื่อที่จะได้รับความยุติธรรมในหมู่ชน ความยุติธรรมนี้บางทีก็หายาก เพราะว่าพวกเราอยู่ในจำพวกที่ต้องนึกผลประโยชน์ ผลประโยชน์จะต้องอยู่ในขอบเขต มิฉะนั้นจะต้องมีการเบียดเบียนซึ่งกันและกัน กฎหมายก็มีไว้สำหรับช่วยบรรเทาเท่านั้นเอง คือเมื่อความเบียดเบียนเกิดขึ้นแล้ว ก็แก้ไขเพื่อไม่ให้ความเบียดเบียนนั้นรุกรามไป ถ้าเราสามารถที่จะรักษาความเป็นระเบียบ และความยุติธรรมได้ โลกเราก็จะอยู่เย็นเป็นสุข มีความสงบ เป็นรากฐานสำหรับให้มีความเจริญก้าวหน้าได้ตามความประสงค์”

บรรยาย (อรุณี)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้มีรับสั่งถึงปรัชญาที่เกี่ยวกับความยุติธรรมและกฎหมายว่า “กฎหมายมีไว้เพื่อรักษาความยุติธรรม ดังนั้นความยุติธรรมต้องมาก่อนกฎหมาย หรืออีกนัยหนึ่ง คือ กฎหมายคือกฎหมาย ต้องใช้สนองเป้าหมายของความ

ยุติธรรมเป็นสำคัญ” ดังความตอนหนึ่งของพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานประกาศนียบัตรแก่นักศึกษาของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๑๕ คือ

อ่าน

“กฎหมายทั้งปวงนั้นเราบัญญัติขึ้นเพื่อใช้เป็นปัจจัยสำหรับเพื่อรักษาความยุติธรรม กล่าวโดยสรุปคือ ใช้เป็นแบบแผนแห่งความประพฤติ ปฏิบัติของมหาชนสถานหนึ่ง กับใช้เป็นแม่บทในการพิจารณาตัดสินความประพฤติ ปฏิบัตินั้น ๆ ให้เป็นไปโดยถูกต้องเที่ยงตรง อีกสถานหนึ่ง โดยที่กฎหมายเป็นแต่เครื่องมือในการรักษาความยุติธรรมดังกล่าว จึงไม่ควรจะถือว่า มีความสำคัญยิ่งไปกว่าความยุติธรรม หากจะต้องถือว่า ความยุติธรรมมาก่อนกฎหมาย และอยู่เหนือกฎหมาย การพิจารณาพิพากษาอรรถคดีใด ๆ โดยคำนึงถึงความถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น คุณจะไม่เป็นการเพียงพอ จำต้องคำนึงถึงความยุติธรรม ซึ่งเป็นจุดประสงค์ด้วยเสมอ การใช้กฎหมายจึงจะมีความหมาย และได้ผลที่ควรจะได้”

บรรยาย (อรุณี)

ปัญหาเรื่องกฎหมายกับความยุติธรรมในทางปฏิบัติเป็นเรื่องที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก พระราชดำรัสที่พระราชทานแก่ผู้สอบไล่ได้ตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภาซึ่งเป็นผู้ใช้และรักษากฎหมายต่อไป เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๒๒ ก็ได้ทรงย้ำว่า

อ่าน

“ผู้ที่ได้ผ่านสำนักอบรมกฎหมายทุกคนควรจะได้รับภาระชี้แจงเน้นหนักให้ทราบชัดว่า กฎหมายไม่ใช่ตัวความยุติธรรม หากเป็นแต่เพียงบทบัญญัติหรือปัจจัยที่ตราไว้เพื่อรักษาความยุติธรรม ผู้ใดก็ตามแม้ไม่รู้กฎหมาย แต่ถ้าประพฤติปฏิบัติด้วยความสุจริตแล้วควรจะได้รับ ความคุ้มครอง

จากกฎหมายเดิมที่ ตรงกันข้าม คนที่รู้จักกฎหมายแต่ใช้กฎหมาย
ไปในทางทุจริตคิดว่าทุจริต และกฎหมายไม่ควรคุ้มครองจน
เกินเลยไป เพราะฉะนั้นจึงไม่สมควรจะถือว่า การรักษาความ
ยุติธรรมในแผ่นดินมีวงกว้างอยู่เพียงแค่ขอบเขตของกฎหมาย
จำเป็นต้องขยายออกไปให้ถึงศีลธรรม จรรยา ตลอดจนเหตุและ
ผลตามความเป็นจริงด้วย”

บรรยาย (อรุณี)

ท่านผู้ฟังคะ พระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทเกี่ยว
กับกฎหมายของบ้านเมือง ดังที่รายการจากฟ้า...สู่ดินได้อัญเชิญ
มานี้ เป็นสิ่งที่นักกฎหมายทั่วไปต่างยอมรับว่า หากนำไปเป็น
แนวคิดและปฏิบัติแล้ว ย่อมเกิดความยุติธรรมในสังคมอย่าง
แท้จริง นี่คือพระบารมีแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ปก
เกล้าฯ เหล่านักกฎหมายและประชาชนชาวไทยทั้งมวล

โครงการพัฒนาลุ่มน้ำลำพะยั้งตอนบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

พระราชดำริ "อ่างใหญ่เติมอ่างเล็ก และอ่างเล็กเติมสระเก็บน้ำ"

โครงการพัฒนาลุ่มน้ำลำพะยั้งตอนบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลสงเปลือย อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
วันพฤหัสบดีที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๔๐ เวลา ๒๐.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายกิจจา ผลรังสี รองอธิบดีกรมชลประทาน
นายอดิศร ผลโพธิ์ หัวหน้าโครงการก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ ๑๙
นายเพย ประจวบ และนายวุฒิ สีอาตา ราษฎรตำบลสงเปลือย

ผู้จัดรายการ

ปราณี ศรีสุกใส ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

บรรยาย (ปราณี)

เราทุกคนคงทราบดีว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนดูแลทุกข์สุขราษฎรทั่วราชอาณาจักรอยู่เสมอมิได้ว่างเว้น และในการเสด็จพระราชดำเนินทุกครั้งจะทรงศึกษาความเป็นอยู่ของราษฎรว่าประสบปัญหาอะไรบ้าง ท้องถิ่นนั้นมีทรัพยากร หรือมีศักยภาพอย่างไรที่สามารถจะนำมาใช้ประโยชน์ให้เหมาะสมแก่ความต้องการของราษฎร พระองค์จะพระราชทานพระราชดำริแก่เจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปปฏิบัติโดยจัดทำเป็นโครงการขึ้น มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลอย่างแท้จริงแก่ราษฎร ซึ่งพระองค์จะเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมโครงการและพระราชทานคำแนะนำอยู่เสมอ ดังเช่น โครงการพัฒนาลุ่มน้ำลำพะยังตอนบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลสงเปลือย อำเภอกวาง จังหวัดกาฬสินธุ์ที่ได้พระราชทานพระราชดำริให้กรมชลประทานพิจารณาวางโครงการและก่อสร้างอ่างเก็บน้ำลำพะยังตอนบน (ห้วยวังคำ) บ้านดงหมู ตำบลคุ้มเก่าและบ้านนาทิว ตำบลสงเปลือย อำเภอกวาง เพื่อช่วยเหลือราษฎรในเขตพื้นที่ดังกล่าวให้มีน้ำใช้ทำการเกษตรและอุปโภคบริโภคได้ตลอดปี ตลอดจนยังสามารถบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ตอนล่างได้ส่วนหนึ่ง และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาน้ำจืดเพิ่มรายได้แก่ราษฎรอีกด้วย สำหรับจุดเริ่มต้นของโครงการพัฒนาลุ่มน้ำลำพะยังตอนบนนี้ นายกิจจา ผลภาษี รองอธิบดีกรมชลประทานฝ่ายก่อสร้าง เฝ้าให้ฟังค่ะ

นายกิจจา

เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินไปตรวจเยี่ยมราษฎรที่บ้านกุดสิน ตำบลคุ้มเก่า อำเภอกวาง จังหวัดกาฬสินธุ์ และยังได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรสภาพภูมิประเทศลำพะยังที่แกวบ้านกุดตอแก่น และบริเวณอ่างเก็บน้ำห้วยสายนาเวียง

ตำบลคุ้มเก่า อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้พระราชทานพระราชดำริให้กรมชลประทานพิจารณาวางโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำลำพะยังตอนบนที่ห้วยวังคำ บ้านดงหมู ตำบลคุ้มเก่า และบ้านนาทวี ตำบลสงเปลือย ทั้งหมดอยู่ในอำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อช่วยเหลือราษฎรในเขตพื้นที่ดังกล่าวให้มีน้ำใช้เพื่อการเกษตรอุปโภคบริโภคได้ตลอดทั้งปี และยังสามารถบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ตอนล่างได้ด้วย

ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๔ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำริให้กรมชลประทานพิจารณาดำเนินการก่อสร้างขยายระบบส่งน้ำ พร้อมกับพิจารณาจุดสระน้ำประจำไร่นาสำหรับน้ำเพิ่มเติมจากระบบส่งน้ำดังกล่าวตามแนวทฤษฎีใหม่ เพื่อสามารถขยายพื้นที่รับน้ำชลประทานและช่วยเหลือการเพาะปลูกของราษฎรในหมู่บ้านต่างๆ ในเขตตำบลคุ้มเก่า และตำบลสงเปลือย ซึ่งสภาพขณะนั้นแห้งแล้งและขาดแคลนน้ำในการเกษตรอุปโภคบริโภคเป็นอย่างมาก และคราวเดียวกันนี้ได้มีพระราชดำริให้กรมชลประทานพิจารณานำน้ำจากอ่างเก็บน้ำห้วยไผ่ที่อยู่ทางด้านจังหวัดมุกดาหารเอาน้ำมาเพิ่มเติมให้กับอ่างเก็บน้ำลำพะยัง เพื่อขยายพื้นที่ให้กับราษฎรได้มากขึ้น อันนั้นคือความจำเป็นและความเป็นมาของการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำลำพะยังตอนบนครับ หลังจากที่เราได้สำรวจเรียบร้อยและพิจารณาทางด้านเทคนิคแล้วว่าอ่างเก็บน้ำควรเป็นรูปแบบไหนลักษณะใด ปรากฏว่าพื้นที่อ่างเก็บน้ำที่จะใช้ทั้งหมดในระดับที่เราจะเก็บกักน้ำมีพื้นที่ประมาณ ๔๘๐ ไร่ พื้นที่อ่างเก็บน้ำส่วนหนึ่งจะอยู่ในเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติดงหมู ประมาณ ๕๐ ไร่ ส่วนที่เหลืออยู่นอกเขตซึ่งเป็นที่ดินของราษฎรที่มีเอกสารสิทธิ์ประเภท สค.๑ และนส.๓ ซึ่งเราก็ได้จ่ายค่าทดแทนที่ดินเรียบร้อยแล้วครับ โดยเราทำความเข้าใจและขดเชยให้ตามความเป็นจริงและในราคาที่เหมาะสม อ่างเก็บน้ำลำพะยังตอนบนนี้เราเริ่มสร้างปี ๒๕๓๗ และเสร็จปี ๒๕๓๘

ปราชญ์

ขอความกรุณาอธิบายลักษณะของอ่างเก็บน้ำลำพะยั้งตอนบนนี้ว่า จุน้ำได้สักเท่าไร ขนาดใหญ่แค่ไหนคะ

นายกิจจา

ตัวเขื่อนเก็บกักน้ำเป็นทำนบดินสูงประมาณ ๑๖ เมตร ยาว ๗๒๕ เมตร ตัวหลังทำนบกว้าง ๘ เมตร ทั้งหมดเก็บกักน้ำได้ถึง ๓.๕ ล้านลูกบาศก์เมตร แต่ถ้าน้ำสูงสุดเราก็สามารถเก็บกักน้ำได้ ๔.๔ ล้านลูกบาศก์เมตร ในเวลาเดียวกัน เราก็สร้างอาคารระบายน้ำล้นที่สามารถระบายน้ำในกรณีที่มันน้ำมากเกินกว่าที่เราจะเก็บกักไว้ อาคารระบายน้ำล้นนี้เราสร้างให้สามารถระบายน้ำได้ ๒๐ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที และเรามีการก่อสร้างท่อระบายน้ำฝั่งขวา เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๔ เมตร ส่งน้ำได้ ๑.๖ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที และท่อระบายน้ำฝั่งซ้ายอีกท่อหนึ่งเส้นผ่าศูนย์กลาง ๑.๕ เมตร ระบายน้ำได้ ๑.๑ ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที พร้อมกับก่อสร้างระบบท่อที่จะส่งน้ำไปให้พื้นที่ราษฎรรวมความยาวทั้งสิ้น ๕๐.๗ กิโลเมตร พื้นที่ที่เราวางโครงการไว้จนถึงปัจจุบันนี้ ระบบท่อดังกล่าวสามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่ในขอบเขตประมาณ ๔,๖๐๐ ไร่ ถ้าเราผันน้ำมาจากอ่างเก็บน้ำห้วยไผ่ที่มีพระราชดำริเพิ่มเติมนี้ เราจะสามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่เพิ่มขึ้นอีก ๑๐,๐๐๐ ไร่ เพราะฉะนั้นพื้นที่ส่งน้ำทั้งหมดเราจะได้ ๑๔,๖๐๐ ไร่ครับ

ปราชญ์

ท่านรองคะ การที่จะก่อสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่นี้ งบประมาณของการก่อสร้างก็คงจะมาก ไม่ทราบว่าเป็นโครงการนี้ ต้องใช้ค่าก่อสร้างเท่าไรและได้มาจากไหนคะ

นายกิจจา

งบประมาณเราได้รับมาจากสำนักงานกปร.ส่วนหนึ่ง และเป็นงบประมาณแผ่นดินปกติเพิ่มเติม งบประมาณของโครงการทั้งหมด ๖๖๐ ล้านบาท จนกระทั่งถึงปี ๒๕๔๔ เท่าที่เราประเมินเอาไว้ คือ เป็นอ่างเก็บน้ำลำพะยั้งตอนบน ระบบส่งน้ำ การขุดสระน้ำ พร้อมทั้งการผันน้ำมาจากห้วยไผ่ด้วยนะครับ

ปราณี

ขณะนี้ความคืบหน้าของการก่อสร้างทั้งหมดไปถึงไหน
แล้วคะ

นายกิจจา

แผนงานทั้งหมดเราวางไว้แบบนี้ค่ะ ในปี ๒๕๓๗
เราเริ่ม และเราก่อสร้างอ่างเก็บน้ำตัวนี้เสร็จแล้วในปี ๒๕๓๘
เก็บกักน้ำได้ตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ เป็นต้นมา ในปี ๒๕๓๙ เราดำเนินการ
การก่อสร้างระบบท่อส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้ายระยะทางประมาณ ๓.๕
กิโลเมตร และเราได้ขุดสระน้ำประจำไร่นาขนาดความจุของสระ
๕,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร จำนวน ๘ สระ เสร็จเรียบร้อยในปี ๒๕๓๙
ในปี ๒๕๔๐ ซึ่งเรากำลังดำเนินการอยู่นี้ค่ะ เราก็ก่อสร้าง
ระบบท่อส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้ายเพิ่มเติม มีทั้งสายซอยและสาย
แยกซอยด้วย พร้อมทั้งงานขุดสระน้ำประจำไร่นาขนาดความจุ
ของสระ ๕,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร เหมือนปี ๒๕๓๙ เพิ่มอีก ๑๒ สระ
ในปี ๒๕๔๑-๒๕๔๔ เรากำหนดแผนงานไว้ว่า เราจะให้เสร็จในปี
๒๕๔๔ เราจะมี การสร้างถนนลำเลียงขนส่งวัสดุก่อสร้างอาคาร
ผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำห้วยไผ่ ถนนเส้นนี้ประมาณ ๓ กิโลเมตร
เราก็จะก่อสร้างระบบท่อส่งน้ำของอ่างเก็บน้ำลำพะยังตอนบน
และระบบท่อส่งน้ำจากอ่างผันน้ำห้วยไผ่ และขุดลอกลำห้วย
สาขาลำน้ำ ก่อสร้างอาคารบังคับน้ำต่างๆ พร้อมทั้งขุดสระน้ำ
ประจำไร่นาควบคู่กันไปจนกระทั่งเสร็จโครงการครบ สำหรับผล
ประโยชน์ตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ เราสามารถส่งน้ำให้กับพื้นที่ได้ ๔,๖๐๐
ไร่ เป็นพื้นที่ที่อยู่อาศัยในเขตอ่างเก็บน้ำลำพะยังตอนบน คือ อยู่
ในตำบลคุ้มเก่ากับตำบลสงเปลือย อำเภอกาบัง แต่ผล
ประโยชน์ที่เกิดขึ้นเต็มโครงการนี้เราคาดว่าจะทำได้ภายในปี
๒๕๔๔ ค่ะ

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน

บรรยาย (ปราณี)

จากการดำเนินงานในโครงการพัฒนากลุ่มน้ำลำพะยัง
ตอนบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลสงเปลือย อำเภอกาบัง

จังหวัดกาฬสินธุ์ ตั้งแต่ปี ๒๕๓๗-๒๕๓๘ กรมชลประทานได้ดำเนินการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำลำพะยังตอนบนแล้วเสร็จร้อยเปอร์เซ็นต์ สามารถเก็บกักน้ำได้ตามเป้าหมาย โดยอ่างเก็บน้ำลำพะยังตอนบนสามารถเก็บกักน้ำได้เต็มจำนวนสามล้านห้าแสนลูกบาศก์เมตร ซึ่งจะได้ให้ประโยชน์แก่ราษฎรในพื้นที่ใดบ้างนั้น นายอดิศร ผลโพธิ์ หัวหน้างานโครงการก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ ๑๙ โครงการพัฒนาลุ่มน้ำลำพะยังตอนบนจังหวัดกาฬสินธุ์ กรมชลประทานให้รายละเอียดค่ะ

นายอดิศร

เราจะส่งน้ำในพื้นที่เกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยเราวางแผนเอาไว้ว่าเราจะก่อสร้างเป็นคลองส่งน้ำ ซึ่งสามารถเลี้ยงพื้นที่ได้ ๒,๕๐๐ ไร่ และเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๓๘ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริให้กรมชลประทานขยายพื้นที่การเกษตรให้มากขึ้น กรมชลประทานจึงได้สำรวจและออกแบบใหม่ โดยปรับเปลี่ยนจากการส่งน้ำจากคลองส่งน้ำเป็นท่อส่งน้ำ ขณะนี้เราวางแผนไว้ว่า ในส่วนของอ่างเก็บน้ำลำพะยัง เราจะขยายพื้นที่ได้จาก ๒,๕๐๐ ไร่ เป็น ๕,๐๐๐ ไร่ คือประมาณ ๒ เท่า และในคราวเดียวกันนั้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริให้กรมชลประทานผันน้ำจากอ่างเก็บน้ำห้วยไผ่ซึ่งอยู่ในจังหวัดมุกดาหารเติมให้กับอ่างเก็บน้ำลำพะยัง เพื่อขยายพื้นที่ให้มากกว่าเดิม สำหรับอ่างเก็บน้ำห้วยไผ่เราสามารถนำมาขยายพื้นที่ในส่วนของอำเภอเขาวงได้อีกประมาณ ๑๓,๐๐๐ ไร่ ขณะนี้เราสามารถก่อสร้างท่อส่งน้ำสายเมนได้อีก ๔ กิโลเมตร แผนงานคือเราจะก่อสร้างสายซอยและสายแยกซอย และจะขุดสระน้ำประจำไร่นาให้แก่เกษตรกรทุกแปลงตามที่เกษตรกรร้องขอมา ในขณะเดียวกัน สระน้ำนั้นในช่วงฤดูฝนเกษตรกรสามารถขอรับน้ำจากน้ำฝน มีพื้นที่รับน้ำเป็นสระเก็บน้ำและเกษตรกรจะใช้ไปเรื่อยๆ พอถึงช่วงหน้าแล้ง น้ำจะขาดแคลนทางกรมชลประทานจะส่งน้ำด้วยระบบส่งน้ำโดยท่อเติมให้กับเกษตรกร สรุปลแล้วเกษตรกรก็จะมีน้ำใช้ตลอดทั้งปีครับ เราจะ

เขาน้ำจากอ่างเก็บน้ำลำพะยังมาเติมให้กับสระน้ำของเกษตรกร ถ้าอ่างเก็บน้ำลำพะยังไม่เพียงพอเราสามารถผันน้ำจาก อ่างเก็บน้ำห้วยไผ่ที่ก่อสร้างแล้วมาเติมให้กับอ่างลำพะยัง ก็ตรง ตามพระราชดำริที่ว่า *อ่างใหญ่เติมอ่างเล็ก และอ่างเล็กเติม สระเก็บน้ำ* นะครับ

ปราณี

ในสวนของเกษตรกรที่อยู่ในบริเวณอ่างเก็บน้ำรวมถึง พื้นที่เกษตร น้ำฝนที่เขาวงนี้ได้ทราบถึงแนวพระราชดำริดังกล่าว น้อย่างไรบ้าง ถ้าเขาทราบเขาคิดอย่างไรบ้างคะ

นายอดิศร

เกษตรกรส่วนใหญ่ทราบดีครับ และขณะนี้เกษตรกรได้ยื่น ขอให้กรมชลประทานขุดสระน้ำไว้หลายๆ ส่วนที่เหลือที่ยังไม่ขอ เนื่องจากว่าคงจะรอดูว่าที่เข้าไปแล้วได้ผลประการใด เกษตรกร ส่วนใหญ่ยินดีที่มีโครงการนี้ เห็นได้ชัดจากการที่เราจะขอซื้อที่ดิน เพื่อทำแนวท่อส่งน้ำ เราได้ประชุมร่วมกับเกษตรกรเจ้าของที่ดิน ทั้งหมด ปรากฏว่าเกษตรกรให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในราคา ที่ทางราชการกำหนดให้ และไม่ขัดข้องในการดำเนินการใดๆทั้งสิ้น คือ เขาชื่นชมมากนะครับที่มีโครงการพระราชดำริในพื้นที่ของเขา เขาจึงให้ความร่วมมือกับกรมชลประทานเป็นอย่างดี เราจึง ก่อสร้างโดยไม่มีปัญหาอะไรเลยครับ

บรรยาย (ปราณี)

เพื่อยืนยันว่าราษฎรตำบลสงเปลือย อำเภอเขาวง จังหวัด กาฬสินธุ์ ให้ความร่วมมือกับโครงการโดยขายที่ดินเพื่อทำการ ก่อสร้างอ่างเก็บน้ำและระบบส่งน้ำด้วยความเต็มใจ เพราะ ทราบดีถึงประโยชน์ที่พวกเขาจะได้รับจากโครงการนี้ ฟังนายเผย ปรงเรณู กับนายวุฒิ สีอาตา ราษฎรตำบลสงเปลือย พูดถึงเรื่อง นี้คะ

นายเมย์

ที่แรกมีผู้ใหญ่มาทาบถามกับผู้ใหญ่บ้านบอกว่า เขาจะมา ทำอ่างเก็บน้ำที่นี่ และใครจะสละนาให้ ที่แรกก็ว่าจะไม่สละให้

แต่ตกลงเขาให้ไร่ละสองหมื่นบาทให้ไปซื้อที่ใหม่ ปรีक्षाกันไป ปรีक्षाกันมาว่าเป็นโครงการพระราชดำริก็เลยยอมสละให้ครับ ก็คิดว่าจะได้ประโยชน์มาให้บ้านของเรา ตอนแรกคิดว่าจะได้น้ำมาใช้แต่พอทำจริง ๆ ก็มีถนนเกือบทุกสายในทุ่งนา มีที่ทำกินหาปูหาปลาในอ่างเก็บน้ำ ได้มาทำงานกับโครงการนี้ ก็รู้สึกดีใจที่พระองค์ได้มาดูแลทุกข์สุขของพี่น้องในถิ่นนี้ นับเป็นบุญบารมีของชาวบ้านแถวนี้ที่พระองค์ได้มาแวะเยี่ยมประจำตั้งแต่มีอ่างเก็บน้ำที่ทรงสร้างขึ้นครับ

นายวุฒิ

คุ้มครับ เพราะเรามีน้ำใช้ มีความอุดมสมบูรณ์หากินก็สะดวกมีรายได้วันละร้อยกว่าบาท ถนนหนทางก็สะดวกขึ้นครับ ไปไร่ไปนาที่สบาย รู้สึกปลื้มยินดีมากครับ เพราะว่าในหลวงมาสร้างอ่างเก็บน้ำให้สมบูรณ์ทุกประการทำให้ผมซาบซึ้งมากครับ

เพลงสั้น

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน

บรรยาย (ปราณี)

การดำเนินงานโครงการพัฒนาลุ่มน้ำลำพะยังตอนบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริตำบลสงเปือย อำเภอเขาวง จังหวัดกาฬสินธุ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำริให้กรมชลประทานนำน้ำจากอ่างเก็บน้ำลำพะยังตอนบนมาแจกจ่ายให้แก่สระน้ำที่อยู่ในแปลงของราษฎรด้วยระบบท่อส่งน้ำตามวิธีการของทฤษฎีใหม่ ซึ่งตามปกติถ้าทำในระบบปกติที่แจกจ่ายน้ำด้วยคลองเปิดที่เคยทำจะมีการสูญเสียจากการรั่วซึมหรือระเหยที่จะเลี้ยงพื้นที่ได้เพียง ๒,๕๐๐ ไร่ แต่ถ้าทำตามทฤษฎีใหม่จะสามารถเลี้ยงพื้นที่ได้กว่า ๑๐,๐๐๐ ไร่ รองอธิบดีกรมชลประทานฝ่ายก่อสร้าง นายกิจจา ผลภาณี เล่าให้ฟังถึงพระมหากษัตริย์คุณในเรื่องนี้ค่ะ

นายกิจจา

พระองค์ทรงมีแนวคิดทฤษฎีใหม่ออกมาเพิ่มเติมอีกแน่นอนครับ เท่าที่ผ่านมามีแนวพระราชดำริเกี่ยวกับด้าน

ชลประทานมากมาย เสด็จพระราชดำเนินไปทุกพื้นที่ไม่ว่าจะ
กันดารแห้งแล้งขนาดไหน ตรงไหนที่เราจัดหาน้ำให้ได้ก็ทรงมี
พระราชดำริให้เราดำเนินการ กรมชลประทานก็ได้สนองพระราช
ดำริมาตลอด ปัจจุบันนี้ทรงมีแนวทฤษฎีใหม่เกิดขึ้น เนื่องจาก
พื้นที่สร้างอ่างเก็บน้ำปัจจุบันมีปัญหา มาก เช่น ปัญหาด้านมวลชน
ด้านสังคม ด้านต่างๆ เพราะฉะนั้น จึงมีพระราชดำริว่า พื้นที่ที่มี
อยู่แล้วทำอย่างไรจึงจะเกิดประโยชน์ได้สูงสุด จึงมีทฤษฎี
ใหม่สำหรับราษฎรขึ้นมาว่า สมมติว่าราษฎรมีพื้นที่อยู่ ๑๐-๑๕
ไร่ต่อครอบครัว ให้แบ่งเป็นสระน้ำ ๓๐ เพอร์เซ็นต์พื้นที่ปลูกที่อยู่
อาศัย

จากแนวทฤษฎีใหม่นี้ พระองค์ยังสานพระราชดำริเดิม
เข้ามา หมายความว่าเราต้องมีน้ำต้นทุน อย่างเช่น อ่างเก็บน้ำลำ
พระยงตอนบนที่ให้ก่อสร้างขึ้นมา ทำนองเดียวกันสระน้ำที่ขุดให้
ราษฎรเพื่อให้ไว้กักเก็บน้ำได้ตลอดทั้งปี ในกรณีนี้ไม่พอเราก็
ส่งน้ำเพิ่มเติมจากลำพระยงตอนบนเข้ามาในสระต่างๆเหล่านี้
และแนวทฤษฎีใหม่อีกอันหนึ่งคือ ถ้าเปลี่ยนวิธีส่งน้ำจากระบบ
คลองเปิดซึ่งอาจจะมีการสูญเสีย อาจจะมีการพังทลายได้ง่ายมา
เป็นระบบท่อส่งน้ำที่จะส่งน้ำจากอ่างเก็บน้ำด้านบนลงมาในพื้นที่
ราษฎรตอนล่าง พื้นที่ต่างๆเหล่านี้แต่ละคนแต่ละหมู่บ้าน
แต่ละหน่วยงานเราก็เข้าไปส่งเสริมกันหมด ไม่ว่าจะเป็นกรม
ประมง กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน เป็นต้น ราษฎรก็มี
ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด มีรายได้ทั้งปี การวิวาท การ
แย่งชิงน้ำไม่มี เพราะทุกคนมีน้ำใช้อย่างพอเพียงและเป็นระบบ
สำหรับการขยายผลข้างหน้านั้นเรายังได้วางแผนเอาไว้ โดยกรม
ชลประทานได้วางแผนที่จะชี้แจงให้กับราษฎรบางจุดซึ่งไม่เข้าใจ
หรือเข้าใจคลาดเคลื่อนว่า ในการจัดหาน้ำเป็นการทำให้ความ
เป็นอยู่ของเขาดีขึ้น ไม่ใช่เป็นการทำลายสิ่งแวดล้อมต่างๆ
เป็นการที่จะเสริมคุณภาพชีวิตของราษฎรทั้งหมดให้ดีขึ้น ทำนอง
เดียวกันเราก็ต้องพยายามรักษาสิ่งแวดล้อมเอาไว้ไม่ว่าจะ
เป็นการปลูกป่า การปรับปรุงคุณภาพดิน เป็นต้นครับ

เพลงคั่น

กษัตริย์ - เกษตร

บรรยาย (ปราณี)

ท่านผู้ฟังคะ พระมหากษัตริย์คุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้พระราชทานพระราชดำริให้กรมชลประทานดำเนินงานโครงการพัฒนาลุ่มน้ำลำพะยังตอนบนขึ้นที่ตำบลสงเปลือย อำเภอนาดูน จังหวัดกาฬสินธุ์ พระราชประสงค์หลักเพื่อช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่ดังกล่าวให้มีน้ำใช้ทำการเกษตรและอุปโภคบริโภคได้ตลอดปี ราษฎรเหล่านั้นจะได้มีความอยู่ดีกินดีมากยิ่งขึ้นค่ะ ซึ่งโครงการพระราชดำริของพระองค์ยังมีอยู่อีกมากมายเกือบ ๓,๐๐๐ โครงการค่ะ

ทรงเอาพระทัยใส่ได้ถามเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่และทุกข์สุขของราษฎร เพื่อประกอบพระราชวินิจฉัย
ในการพระราชทานความช่วยเหลือแก่ราษฎร

โครงการพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยวจัด
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ
บ้านเนินธัมมัง และบ้านค้อแดง อำเภอเชียรใหญ่
จังหวัดนครศรีธรรมราช

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๔๐ เวลา ๒๐.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายสิมา โมรากุล รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน

ผู้จัดรายการ

พัชรินทร์ เชยกлінняเทศ ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

โตเติลรายการ

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (พัชรินทร์)

นับเป็นเวลาที่ยาวนานต่อเนื่องมาหลายสิบปี จากการที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ โดยเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ไปในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจในการพัฒนาและยกระดับความเป็นอยู่ของพสกนิกร ในท้องถิ่นทุรกันดารทั่วทุกภาคของประเทศ ทรงอุทิศพระวรกายลำบากตรากตรำเคียงคู่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาโดยตลอดมิเคยว่างเว้น พระมหากรุณาธิคุณอันยิ่งใหญ่ของทั้งสองพระองค์ที่ปกเกล้าปกกระหม่อมมวลพสกนิกรทุกหมู่เหล่า ทุกเชื้อชาติศาสนา ในผืนแผ่นดินไทยนั้น กว้างใหญ่ไพศาลสุดประมาณมิได้ และเป็นที่ประจักษ์ซาบซึ้งแก่หัวใจของคนไทยทุกคนยิ่งนักแล้ว

พระราชกรณียกิจอันหลากหลายของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถที่ได้ทรงกระทำมาอย่างต่อเนื่องนั้น แม้จะมีหลักการเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมงานด้านการพัฒนาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นประการสำคัญก็ตาม แต่ก็ยังมีลักษณะเด่นเฉพาะและมีความเป็นพิเศษที่ปรากฏผลในระยะต่อมาว่า บังเกิดคุณูปการใหญ่หลวงเป็นผลดีแก่ประชาชนผู้ยากไร้และประเทศชาติเป็นส่วนรวม จนเป็นที่ยอมรับไม่เพียงแต่ภายในประเทศไทยเท่านั้น หากแต่ยังเป็นที่ยกย่องสุดดีในนานาประเทศทั่วโลก ทรงได้การน้อมเกล้าน้อมกระหม่อมถวายพระเกียรติคุณ ด้วยการถวายรางวัลเกียรติยศอันเนื่องมาจากงานที่ทรงคุณค่าทางด้านต่างๆ จากสถาบันและองค์กรต่างประเทศมากมายหลายครั้ง ดังที่ทราบกันทั่วไปแล้ว

เพลงคั่น

พระแม่เจ้า...ชาวไทย

บรรยาย (พัชรินทร์)

จากพระราชดำริต่าง ๆ ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ไม่ว่าจะป็นงานด้านพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อเป็นพื้นฐานของการพัฒนาตนเอง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อม หรือแม้แต่ในเรื่องเกี่ยวกับศิลปาชีพเพื่อราษฎร
ผู้ยากไร้ เป็นที่รู้จักกันดีของปวงพสกนิกร โครงการพัฒนาพื้นที่
ดินเปรี้ยวจัด ยังเป็นอีกโครงการหนึ่ง ในพระราชดำริของสมเด็จพระ
พระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งโครงการนี้ได้ดำเนินการที่
บ้านเนินธัมมัง หมู่ที่ ๕ ตำบลแม่เจ้าอยู่หัว และบ้านค้อแดง หมู่ที่
๔ ตำบลเขาพระบาท อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช
ตั้งที่นายสิมา โมรากุล รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ได้เล่าให้ฟัง

นายสิมา

สำหรับความเป็นมาของโครงการนี้ สืบเนื่องมาจากเมื่อวันที่ ๒
ตุลาคม ๒๕๓๗ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้เสด็จ
พระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรที่บ้านเนินธัมมัง อยู่หมู่ที่ ๕ ตำบล
แม่เจ้าอยู่หัว อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ทรง
ทราบถึงปัญหาของราษฎรเกี่ยวกับพื้นที่ส่วนใหญ่ของราษฎรใน
บริเวณนี้ ส่วนใหญ่เป็นดินเปรี้ยวจัด ทำการเพาะปลูกไม่ได้ผล
โดยเฉพาะอย่างยิ่งปลูกข้าวไม่ได้ผลเลย แล้วก็มีปัญหาเกี่ยวกับ
น้ำท่วม ทำให้ราษฎรในบริเวณนี้ทำการเกษตรไม่ได้ผล แล้วก็ทิ้ง
พื้นที่รกร้างเอาไว้มาร่วม ๑๐ ปีแล้ว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระ
บรมราชินีนาถจึงได้มีพระราชดำริให้หน่วยราชการต่างๆ ได้
พิจารณาค้นหาแนวทางช่วยเหลือราษฎร โดยพื้นที่หลักๆ ที่มีปัญหา
นั้นนอกจากบริเวณบ้านเนินธัมมัง ตำบลแม่เจ้าอยู่หัว นี้แล้ว ก็ยังมี
อีกหมู่บ้านหนึ่งที่บ้านค้อแดง อยู่ใกล้ๆ กัน คืออยู่ที่หมู่ที่ ๔
ตำบลเขาพระบาท ทั้งสองบริเวณนี้อยู่ในอำเภอเชียรใหญ่
จังหวัดนครศรีธรรมราช ก็มีพระราชดำริให้หน่วยราชการ
เข้าไปพิจารณาค้นหาแนวทางและก็ช่วยเหลือราษฎรเพื่อให้สามารถ
ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ทำการเกษตรได้ ซึ่งในวันดังกล่าวที่สมเด็จพระ
พระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้มีพระราชดำริ ก็มีหน่วย
ราชการต่างๆ รับผิดชอบพระราชดำริ รวมทั้งจากทางด้านของ
สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอัน
เนื่องมาจากพระราชดำริ หรือ กปร. กรมวิชาการเกษตร กรม
พัฒนาที่ดิน ซึ่งหลังจากที่ได้มีพระราชดำริแล้ว หน่วยงานต่างๆ

ก็ได้มาร่วมกันพิจารณาหาแนวทางแก้ไขที่จะปรับปรุงช่วยเหลือ
ราษฎร

พัชรินทร์

ตั้งที่ได้บอกไปแล้วว่า สภาพพื้นที่ดังกล่าวเป็นดินเปรี้ยว เดิม
ราษฎรในพื้นที่นี้ทำอะไร แล้วเป้าหมายของโครงการนี้มีอย่างไร
บ้างคะ

นายสิมา

หลังจากมีพระราชดำรินี้แล้ว หน่วยงานต่างๆก็ได้มาร่วม
กันที่จะศึกษาวิเคราะห์แล้วก็หาแนวทางที่จะดำเนินการ กรม
พัฒนาที่ดิน ก็ได้ดำเนินการศึกษาด้านข้อมูลพื้นฐานตั้งแต่เบื้องต้น
เสียก่อน อย่างเช่น ดูถึงสภาพพื้นที่ก่อนก็พบว่าสภาพพื้นที่ทั้ง
บ้านเนินธัมมัง และบ้านค้อแดง เป็นพื้นที่ราบลุ่มต่ำชั้นแฉะ มี
ที่ราบลุ่มจากป่าพรุ พื้นที่ส่วนใหญ่เกษตรกรได้ทิ้งไว้เป็นนาร้าง
เป็นป่าพรุ ปัญหาทางด้านดินก็คือเป็นดินเปรี้ยวจัด นอกเหนือ
จากปัญหาที่ว่า เป็นดินเปรี้ยวจัดแล้ว จนกระทั่งเพาะปลูกอะไร
ไม่ได้ผลแล้ว เกษตรกรได้เคยแก้ไขโดยการที่ยกร่องแล้วปลูกไม้ผล
แต่ก็ปรากฏว่าไม่ประสบความสำเร็จ ปัญหาหลักก็คือปัญหา
ดินเปรี้ยวจัด การเพาะปลูกไม่ได้ผล ปัญหาประการที่สองก็คือว่า
ในช่วงฤดูเพาะปลูกจะมีปัญหาน้ำท่วม และในช่วงแล้งก็แล้ง
จนกระทั่งพืชผลที่ปลูกนี้ไม่ได้รับผลดี ปัญหาหลักๆ ก็คือ
ดินเปรี้ยวจัด แล้วก็ประสบปัญหาน้ำท่วมเป็นประจำทุกปี ระยะเวลา
ที่น้ำท่วมนี้ส่วนใหญ่แล้วน้ำจะหลากมาอย่างรวดเร็ว ถึงจะ
ปลูกข้าวแล้วก็ตาม แต่ข้าวถูกน้ำแชขังเป็นเวลานานทำให้ไม่ได้
ผลเช่นเดียวกัน

พัชรินทร์

แล้วจากปัญหาอุปสรรคต่างๆ ขณะนี้ได้ดำเนินการไปเพื่อ
แก้ไขปัญหานี้อย่างไรบ้างคะ

นายสิมา

หลังจากที่เราได้วิเคราะห์ถึงปัญหาแล้ว เราก็ได้วาง
เป้าหมายหลัก โดยที่กรมพัฒนาที่ดินได้เข้าไปดำเนินการ ในส่วน

นี้ได้มอบหมายให้ส่วนงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องของกรม เช่น กองสำรวจดิน กองวางแผนการใช้ที่ดิน กองช่าง แล้วรวมถึงเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ คือ สถานีพัฒนาที่ดินนครศรีธรรมราช สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑๗ ได้เข้าไปสำรวจวิเคราะห์ข้อมูล แล้วก็วางแผนการช่วยเหลือ การช่วยเหลือหลักๆก็โดยการปรับปรุงสภาพพื้นที่ สภาพดิน และวางระบบการปลูกพืชในไร่นา อันนี้เราดำเนินการโดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกปร. นอกจากนั้นก็ได้ร่วมงานกับหน่วยงานอื่นๆ คือ กรมชลประทาน สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท กรมวิชาการเกษตร เราก็ได้แบ่งแยกหน้าที่กัน เช่น กรมวิชาการเกษตรจะเป็นหน่วยงานที่จัดหาจัดเตรียมเมล็ดพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการเพาะปลูกของเกษตรกร กรมชลประทานและสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทดำเนินการในเรื่องของการจัดทำคันดินกั้นน้ำเพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วมน้ำหลากมา ทำให้พืชผลเสียหายและกรมชลประทานก็เข้าไปดำเนินการส่วนหนึ่ง รวมทั้งสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทดำเนินการจัดทำถนน ซึ่งจะเป็นแนวหรือเป็นคันเพื่อป้องกันน้ำท่วมอีกส่วนหนึ่งด้วย

สำหรับงานของกรมพัฒนาที่ดินเราก็ได้แก้ไขหลักๆ คือ การแก้ปัญหาดินเปรี้ยวโดยการใช้หินปูนฝุ่นใส่ลงไปดินแล้วก็ไถคลุกเคล้าไป รวมทั้งการชะล้าง เพราะปัญหาดินเปรี้ยวเกิดจากความเปรี้ยวของดิน เราก็ใช้โดยการใช้น้ำฉีดล้างเพื่อให้ความเปรี้ยวลดลงไปจะทำให้เขาสามารถเพาะปลูกพืชได้ผล เราได้ดำเนินการในลักษณะของการสาธิตที่บ้านเนินธัมมังประมาณ ๗๕๐ ไร่ และที่บ้านค้อแดงอีกประมาณ ๕๐๐ ไร่ ผลการเพาะปลูกของเกษตรกรหลังจากที่เราปรับพื้นที่ ทำร่องระบายน้ำ ปรับปรุงคันนา รวมทั้งทำการปรับปรุงดินโดยใช้หินปูน แล้วก็ใช้พันธุ์ข้าวที่เหมาะสม ปรากฏว่าบ้านเนินธัมมังในตอนปลายปีเจอปัญหาน้ำหลากอีกครั้งหนึ่ง ทำให้น้ำท่วมเป็นระยะเวลา นานทีเดียว แต่อย่างไรก็ตาม เขาก็ยังมีแขนงข้าวที่แตกออกมาก็ยังพอเก็บเกี่ยวได้ผลบ้าง จากบ้านเนินธัมมังซึ่งได้ผลผลิตข้าว

ประมาณ ๑๐ ถึงต่อไร่ แต่ทางบ้านคือแดงได้ผลดีกว่าได้ผลผลิต โดยเฉลี่ยแล้ว ๔๐ ถึงต่อไร่ ถ้าหากว่าจะมองดูก็เห็นว่าการ ดำเนินการในปีแรกของเรายังมีปัญหาอุปสรรคอยู่บ้าง โดยเฉพาะน้ำท่วมในระยะนั้นโครงการสร้างที่ทำเพื่อป้องกันเป็นคัน ดินที่ทำร่วมกับทางด้านกรมชลประทานและสำนักงานเร่งรัด พัฒนาชนบทยังไม่เรียบร้อย เนื่องจากโครงสร้างเรายังไม่เสร็จ สมบูรณ์ เลยทำให้ได้ผลผลิตที่น้อยลงไปหน่อยหนึ่ง แต่ถ้าหากเรา มองดูว่าเรายังเห็นว่าจากการที่เกษตรกรเขาได้พยายาม ช่วยเหลือตัวเอง ได้พยายามเพาะปลูกมาเป็นเวลานานหลายครั้ง หลายหนแล้วไม่ได้ผลผลิต เวลานี้ก็พอชี้ให้เห็นว่าเขาสามารถที่จะ ทำประโยชน์ในที่ดิน ถ้าหากว่าทำได้ทำอย่างถูกต้อง

พัชรินทร์

มีการกำหนดเป้าหมายหรือระยะเวลาของโครงการนี้หรือ เปล่าว่าจะสำเร็จจุล่งเมื่อไหร่

นายสิมา

จริงๆแล้ว โดยเป้าหมายแนวทางการเกษตร เราควร เข้าไปดำเนินการไม่น้อยกว่า ๓ ปี อันนี้ก็ต้องถือว่าเป็นเพียงปี แรกเท่านั้น ปีนี้หมายถึงปี ๒๕๔๐ เป็นปีที่สองที่เราเข้าดำเนินการ ในระยะเวลา ๓ ปีนี้เรียบร้อย แต่ในเรื่องของการดำเนินการ ช่วยเหลือเกษตรกรต่างๆเหล่านี้ ปัญหาของเกษตรกรที่พบสภาพ อย่างนี้มากมาย พื้นที่ดินเปรี้ยวมีเป็นล้านไร่ การที่ทางกรมจะ เข้าไปดำเนินการในลักษณะอย่างนี้ทุกๆพื้นที่ หมายความว่า จะ ช่วยเหลือเขาทั้งหมดคงต้องใช้เวลายาวเหลือเกิน เราก็ใช้ไปใน ลักษณะหนึ่งก็คือ อย่างแรกเป็นการทำเป็นตัวอย่างให้เขา เป็นการสาธิตให้เขา อันนี้เป็นพื้นที่ส่วนหนึ่ง คือ สาธิต อีกส่วน หนึ่งก็จะเป็นส่วนที่ให้บริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้บริการ ดินเปรี้ยวจัดทางด้านภาคใต้ ก็ให้บริการทางด้านหินปูนฝุ่นบดให้ กับเกษตรกรนำไปลงในแปลงนา เป็นตัวอย่างของบ้านอื่น ๆ ด้วย ที่ประสบปัญหาในลักษณะคล้าย ๆ กัน ได้ทราบถึงวิธีการ แก้ไข

พัชรินทร์

สำหรับที่บ้านเนินธัมมังและบ้านค้อแดงนี้ พื้นที่ใช้ทำนา หรือปลูกพืชอย่างอื่นด้วยคะ

นายสิมา

พืชอื่นๆจะมีน้อย เพราะว่าในลักษณะของพื้นที่แล้ว ส่วนใหญ่จะใช้ในการทำนา เพราะว่ามันนอกเหนือจากแปลงที่เป็นแปลงนาแล้ว พื้นที่ที่เป็นที่ลุ่มตื้นน้ำขัง ส่วนมากแล้วก็จะเป็นป่าพรุนอกเหนือจากการทำนาแล้ว อีกส่วนหนึ่งที่เราสาธิตก็คือว่า การสาธิตที่จะเพาะปลูกพืชที่มีลักษณะคล้ายๆไร่นาสวนผสม ตามแนวทฤษฎีใหม่ เราก็จัดทำกรสาธิตในลักษณะนี้ด้วย มีการยกร่องมีการปลูกไม้ผล มีการจัดแบ่งพื้นที่เป็นส่วนหนึ่งที่จะเป็นแหล่งน้ำ ส่วนหนึ่งที่จะใช้ทำนา อีกส่วนหนึ่งจะเป็นที่อยู่อาศัยและอีกส่วนหนึ่งสำหรับเป็นพวกไม้ผล ไม้ยืนต้น หรือการปลูกพืชผัก เพื่อให้เขาสามารถที่จะเป็นตัวอย่างสำหรับพื้นที่บริเวณใกล้เคียง คือส่วนนี้เป็นการลงทุนที่สูงพอสมควร อันนี้ก็เป็นอย่าง ถ้าหากว่าเกษตรกรดูตัวอย่างแล้ว อันไหนที่จะทำตามแนวนี้ได้ ซึ่งเขาไม่จำเป็นจะต้องทำทั้งแปลงทั้งหมด ทำส่วนหนึ่งอาจจะเป็นบางพื้นที่เท่านั้น

พัชรินทร์

โครงการพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดบ้านเนินธัมมังและบ้านค้อแดง เป็นพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ หลังจากที่มีการสนองพระราชดำริแล้ว ได้ถวายรายงานอย่างไรบ้างคะ

นายสิมา

หลังจากที่เราได้ดำเนินการแล้ว เราก็ได้ถวายรายงานให้พระองค์ทราบ โดยปกติแล้ว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ก็จะเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมพื้นที่นี้แทบทุกปี อย่างหลังสุดเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๓๙ ก็ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมราษฎรบ้านเนินธัมมัง ภายหลังที่ได้ทอดพระเนตรบริเวณพื้นที่ที่ได้มีการพัฒนาแล้ว เจ้าหน้าที่ได้ถวายรายงานสรุปถึงผลการดำเนินงานช่วยเหลือเกษตรกรตามที่มีพระราชดำริไว้ ก็เห็นว่าเป็นที่พอพระราชหฤทัยเป็นอย่างยิ่ง

พัชรินทร์

ทรงพระราชทานคำชี้แนะอะไรอีกบ้างหรือไม่คะ

นายสิมา

ก็ทรงขอบใจเจ้าหน้าที่ที่ได้ปฏิบัติงานช่วยเหลือราษฎร ทำให้ราษฎรสามารถทำการเพาะปลูกได้ ซึ่งสิ่งนี้เป็นความภาคภูมิใจไม่ใช่เฉพาะของเจ้าหน้าที่เท่านั้น ราษฎรก็ได้สำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เป็นอย่างสูง

พัชรินทร์

เพียงแต่น้ำพระทัยที่กังวลถึงทุกข์สุขของอาณาประชาราษฎร์เพียงประการเดียว ก็เป็นพระมหากรุณาธิคุณอันล้นพ้นยิ่งแล้ว และนี่ก็เป็นโครงการพัฒนาพื้นที่ดินเปรี้ยวจัดอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ บ้านเนินธัมมัง และบ้านค้อแดง อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นน้ำพระทัยเพียงหยดหนึ่งที่พระราชทานแก่พสกนิกรชาวไทย นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้

นายสิมา

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เหล่าพสกนิกรชาวไทยล้วนรู้สึกสำนึกและซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น ที่ได้ทรงช่วยเหลือราษฎรให้พ้นจากความยากจน และมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และขอเรียนว่าโครงการนี้เป็นเพียงโครงการเล็ก ๆ ส่วนเดียวเท่านั้นที่ทรงพระราชดำริให้ช่วยเหลือราษฎร โดยทั่วไปแล้วไม่ว่าพระองค์ท่านจะเสด็จพระราชดำเนินไปที่ไหน หรือว่าทรงทราบปัญหาของราษฎรที่ไหน ก็ได้เสด็จไปเยี่ยมเยียน และก็ได้มีพระราชดำริที่จะช่วยเหลือราษฎรอีกมากมายทีเดียว

เพลงคั่น

สดุดีพระแม่เจ้า

พระราชทานการศึกษาช่วยประชาชนพื้นที่

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
วันพฤหัสบดีที่ ๔ กันยายน ๒๕๔๐ เวลา ๒๐.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายแก้วขวัญ วัชโรทัย

ประธานมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ในพระบรมราชูปถัมภ์

ผู้จัดรายการ

อรุณี แแดงพันธ์ ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

โคเต็ลรายการ

จากฟ้า...สู่ดิน

เพลง

อันความกรุณาปราณี

บรรยาย (อรุณี)

มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ กำเนิดขึ้นจากมหาวาตภัยที่แหลมตะลุมพุก อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งในครั้งนั้นทำให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและรัฐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สถานีวิทยุ อ.ส.พระราชวังดุสิตเปิดรับบริจาคเงินและสิ่งของ เมื่อได้ช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ประชาชนในระยะแรกแล้ว ยังมีเงินเหลืออยู่สามล้านบาท ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานให้เป็นทุนประเดิมก่อตั้งมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ และโปรดเกล้าฯ ให้อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ ดังนั้นมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ฯ จึงได้ก่อกำเนิดขึ้นด้วยพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๐๖ เป็นองค์การกุศลหนึ่งที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานกำเนิดครบ ๓๔ ปีในเดือนสิงหาคม ๒๕๔๐ นี้ โดยมีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยทั่วประเทศ ทรงเป็นองค์พระบรมราชูปถัมภ์ และพระราชทานนามว่า “มูลนิธิราชประชานุเคราะห์” ซึ่งมีความหมายว่า “พระราชอา” และ “ประชาชน” อนุเคราะห์ซึ่งกันและกัน ประโยชน์สุขที่ประชาชนได้รับ ก็เป็นที่ทราบกันอยู่โดยแพร่หลาย แต่ประโยชน์ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้รับ ก็คือ ความสุขอันเกิดจากความผาสุกของประชาชนของพระองค์

นับตั้งแต่วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๐๖ เป็นต้นมา มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ได้เจริญก้าวหน้ามาเป็นลำดับ ผลการปฏิบัติงานบรรลุผลตามพระราชประสงค์ทุกประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีสาธารณภัยเกิดขึ้น มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ได้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยอย่างทันต่อเหตุการณ์ ทั้งในส่วนกลาง

และส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ ตลอดระยะเวลา ๓๔ ปีที่ล่วงมา มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ได้ให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบความเดือดร้อน เช่น อุทกภัย อัคคีภัย และอื่นๆเป็นจำนวน ๖ ล้านกว่าคน คิดเป็นค่าสิ่งของพระราชทานสงเคราะห์ประมาณ ๒๗๔ ล้านบาท ซึ่งในจำนวนนี้ มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ได้ให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ครอบครัวประสบสาธารณภัย ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ให้ได้รับพระราชทานทุนการศึกษาสงเคราะห์ของมูลนิธิฯ ให้ได้ศึกษาเล่าเรียนถึงขั้นสูงสุดเท่าที่สามารถจะเรียนได้ จำนวน ๔๙๓ ทุน ได้สำเร็จการศึกษา ๒๖๐ คน ในจำนวนนี้ได้ศึกษาจบอุดมศึกษา ๔๗ คน จบอาชีวศึกษา ๔๐ คน จบมัธยมศึกษา ๖๔ คน จบประถมศึกษา ๑๙ คน และได้ขยายการช่วยเหลือให้แก่เด็กนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ให้ได้รับทุนพระราชทานการศึกษาสงเคราะห์อีกด้วย ผู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้วส่วนมากสามารถประกอบอาชีพเป็นหลักฐานช่วยเหลือตนเองได้แล้ว ดังที่ นายแก้วขวัญ วัชโรทัย ประธานมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ในพระบรมราชูปถัมภ์ได้เล่าให้ฟัง

นายแก้วขวัญ

ผู้ที่ได้รับพระราชทานทุนตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๐๕ พอสิ้นสุดการที่ทรงช่วยเหลือในเรื่องการซ่อมโรงเรียนเรียบร้อยแล้ว พอเริ่มปี พ.ศ. ๒๕๐๖ มีมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ก็ได้รับพระราชทานทุนทันที ซึ่งเขาเหล่านั้น หัวหน้าครอบครัวสูญสิ้นไปกับทะเล ก็หมายความว่าตาย ไม่มีหัวหน้าครอบครัวที่จะเป็นหลัก เป็นผู้ที่จะหยิบยื่นความรู้หรือจะช่วยส่งเสริมการเรียนที่จะให้สามารถเรียนต่อไปได้ตามกำลังความสามารถของแต่ละคน ตรงกันข้ามเขาเหล่านั้น ได้เข้ามาสู่อ้อมอกของมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ โดยที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระบรมราโชบายและพระราชทานความไว้วางใจให้กับมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ ให้เป็นผู้ปกครองของเด็กเหล่านั้นทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นเด็กเหล่านั้นในปัจจุบันนี้ได้จบการศึกษาแล้วประมาณ ๒๐๐ กว่า

คน ในจำนวน ๒๐๐ กว่าคนนี้มีผู้ที่จบระดับปริญญาตรีกว่า ๖๐ คน ใน ๖๐ คนทั้งปริญญาเอกคนหนึ่ง ซึ่งรับราชการอยู่ที่ มหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นอาจารย์ระดับซี ๔ ซึ่งหมายความว่าระดับรองอธิบดี ระดับอธิบดี ซึ่งหมายความว่าป็นข้าราชการระดับสูง ซึ่งอาจารย์คนที่ผมกล่าวถึงก็คือ ดร.อารมณ ฉนวนจิต เป็นผู้ที่ได้รับพระราชทานพระมหากษัตริย์คุณ เมื่อจบปริญญาตรีแล้ว เขาก็พากเพียรเรียนต่อถึงปริญญาโท พอถึงปริญญาเอก เขาก็กระตือรือร้นขอไปเรียนต่อที่สหรัฐอเมริกา และก็สามารถเรียนจบได้รับปริญญาเอกได้เป็นดร.กลับมารับราชการต่อที่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้เข้าชั้นมาจนถึงซี ๔ ในปัจจุบันนี้ เมื่อเขาได้งานดั่งที่กระผมทราบ ผมก็กราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า เด็กที่ได้รับพระราชทานทุนการศึกษา บัดนี้ได้เจริญเติบโตขึ้น เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้น เป็นผู้ที่มีความจงรักภักดี เขาก็ถือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยิ่งกว่าพ่อแม่เขา เพราะถ้าหากว่ามีพ่อแม่เขายังอยู่ ตัวเขาเองและอนาคตเขาเองอาจจะไปได้ไม่ไกลถึงแค่นี้ ในปัจจุบันเขามีครอบครัว เขามีลูก เขาสามารถสร้างเนื้อสร้างตัวได้ก็เพราะพระบารมีโดยแท้ ถ้าจะกล่าวอย่างถูกต้องก็คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีส่วนร่วมในการสร้างคนขึ้นมา อันนี้เรียกว่า ระดับมันสมอง

นอกจาก ๖๐ กว่าคนที่ผมเล่าให้ฟังแล้ว ที่จบทั้งหมดก็มี จบโรงเรียนนายร้อยจปร.ก็มี จบครูก็มี รวมทั้งสิ้นประมาณ ๖๐ กว่าคน ที่เหลือก็จบระดับชั้นมัธยมศึกษา นั้น ก็สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้ สามารถยืนอยู่บนลำแข้งของตนเองได้ กระผมรู้สึกว่าคุณค่าความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานให้กับเด็กเหล่านี้ หมายความว่า สิ้นหวังแล้วในการที่จะเรียน การมีผู้อุปการะที่ดีก็ตาม กลับเป็นผู้ที่ได้รับพระราชทานพระมหากษัตริย์คุณได้บำเพ็ญตัวเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ ก็ต้องถือว่าทรงสร้างคนที่มีความสมบูรณ์ ที่มีคุณภาพที่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ไม่เป็นภาระต่อสังคมเกิดขึ้นในหลายๆหมู่ หลากๆคณะ

บรรยาย (อรุณี)

นอกจากมูลนิธิราชประชานุเคราะห์จะให้ทุนการศึกษาแก่เด็กแล้ว ยังได้ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ สร้างโรงเรียนที่ประสบสาธารณภัย และสร้างโรงเรียนใหม่ สำหรับบุตรหลานผู้ประสบภัยในจังหวัดต่างๆ รวม ๓๐ โรงเรียน เป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ รวม ๑๙ โรงเรียนและโรงเรียนประเภทศึกษาสงเคราะห์รับนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถม ๑ จนถึงประถม ๖ สังกัดกรมสามัญศึกษา รวม ๑๑ โรงเรียน

นายแก้วขวัญ

จำนวน ๓๐ โรงเรียน นอกจากโรงเรียนที่ถูกภัยพิบัติโดยพายุพัดพัง หรือว่าต้องไปซ่อมสร้างเพิ่มเติมมีประมาณเกือบ ๒๐ โรงเรียนส่วนใหญ่ก็จะอยู่ในภาคใต้ แม้แต่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มหาสารคาม มีโรงเรียนในท้องที่อำเภอวาปี และใกล้ๆ ๓ โรงเรียน เพราะว่าถูกพายุพัดทำให้โรงเรียนชำรุด ๓ โรงเรียน ไปที่หนองคายก็มี จนถึงเชียงแสน ฉะนั้นเหนือสุด ใต้สุด จนถึงนราธิวาส ไปทางที่ติดพรมแดนพม่าก็มี แม้แต่อำเภอปาย อำเภอแม่ลาน้อย ในภาคอีสานติดกับประเทศลาวก็มีจนถึงศรีสะเกษ อำนาจเจริญ ยโสธร เหล่านี้เป็นโรงเรียนในนามของมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์เหล่านี้เป็นของรัฐบาล ถ้าโรงเรียนไหนสอนแค่ถึงชั้นประถม ๖ ก็ขึ้นแก่สำนักงานประถมศึกษา ถ้าโรงเรียนไหนสอนตั้งแต่มัธยมหนึ่งถึงมัธยมหก ก็จะอยู่สังกัดกรมสามัญศึกษา

บรรยาย (อรุณี)

คณะกรรมการบริหารมูลนิธิได้ลงมติให้ปรับปรุงโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ทุกแห่งทั่วประเทศให้เป็นโรงเรียนตัวอย่างในเรื่องของการอบรมปณิธานแก่นักเรียนและการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม ให้โรงเรียนมีความสมบูรณ์สมกับที่เป็นโรงเรียนตัวอย่าง เฉพาะอย่างยิ่งเป็นการแก้ไขเหตุการณ์ปัจจุบันในเรื่องของการขาดแคลนครูโรงเรียนในท้องถิ่นห่างไกลให้มีโอกาสที่เท่าเทียมกับโรงเรียนในเมือง โดยเฉพาะจะได้เรียน

โดยตรงจากเครื่องรับโทรทัศน์ที่รับสัญญาณจากดาวเทียมและกำหนดให้โรงเรียนวังไกลกังวล หัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเป็นโรงเรียนราษฎร์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดกิจกรรมไปยังโรงเรียนเป้าหมายสำหรับโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ทั้ง ๓๐ แห่ง ก็ได้นำอุปกรณ์ไปติดตั้ง ให้สามารถใช้ระบบทางไกลผ่านดาวเทียมได้ทุกโรงเรียนเช่นเดียวกัน อันเป็นสัญลักษณ์แสดงว่า นักเรียนในโรงเรียนเหล่านั้น จะได้รับพระราชทานการเรียนการสอน เช่นเดียวกับโรงเรียนวังไกลกังวล ด้วยครูคนเดียวกัน วิชาเดียวกัน คุณภาพเดียวกัน ด้วยความเสมอภาคและทัดเทียมกัน

นายแก้วขวัญ

ทั้งเด็กทั้งครูมีความสนิมสนมกัน มีความรู้สึกว่าเขามีความทัดเทียมในเรื่องการเรียนการสอนเช่นเดียวกับที่โรงเรียนวังไกลกังวลเพราะอะไร เพราะมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่ผมเป็นประธานกรรมการมูลนิธิอยู่ก็มีความเห็นว่าเป็นเมื่อเราเห็นว่าโรงเรียนประชานุเคราะห์ส่วนใหญ่เกือบจะเรียกว่าทั้งหมดเลยมีความขาดแคลนครู ถ้าคิดอัตราส่วนโดยเทียบกับโรงเรียนมัธยมประจำจังหวัด โรงเรียนมัธยมประจำจังหวัดก็จะมีนักเรียนประมาณ ๒,๘๐๐ คน หรือ ๓,๐๐๐ คน ต่อครู ๑๘๕-๒๐๐ คน ส่วนโรงเรียนในอำเภอใหญ่ ๆ เช่น อำเภอท่าม่วง จังหวัดลพบุรี จะมีนักเรียน ๑,๐๐๐ คน ต่อครู ๔๔ คน ถ้าคิดตามเราก็จะเห็นว่าที่ราชประชานุเคราะห์ขนาดเป็นโรงเรียนอย่างนี้ ถ้าเป็นโรงเรียนอื่นที่ไม่มีครูช่วยดูแล นักเรียนหนึ่งพันคนไม่ถึง ๒๐ คน ก็มีหรือ ๒๐ คนต่อ ๑,๐๐๐ จะทำอย่างไร ในฐานะที่ผมเป็นผู้จัดการโรงเรียนวังไกลกังวลอยู่ ในฐานะที่เป็นประธานคณะกรรมการมูลนิธิการศึกษาทางไกลอยู่ ในปี ๒๕๓๗ ก็ได้้นำความไปหารือกับ ท่านรัฐมนตรีสัมพันธ์ ทองสมัคร ก็เล่าให้ท่านฟังว่าปี.ศ.๒๕๓๘ จะเป็นปี ไอทีเฉลิมพระเกียรติ ถ้าหากเราจะนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยคือการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมาผนวกเข้าโดยใช้โรงเรียนวังไกลกังวล ซึ่งได้รับความช่วยเหลือกระทรวงศึกษาธิการอย่างมาก

ส่งครูระดับประถมศึกษาจากสำนักงานประถมศึกษาแห่งชาติไปช่วยถึง ๑๘ คน ส่วนระดับชั้นมัธยมส่งไปช่วยถึง ๒๓ คน ครูเหล่านี้เป็นครูที่จบระดับปริญญาตรีหมดทุกคน มีประสบการณ์เทียบ ก็ทำให้นึกถึงว่าถ้าเราสามารถถ่ายทอดการศึกษาทางไกลจากโรงเรียนไกลกังวล ไกลกังวลสอนอย่างไร ให้โรงเรียนอื่นๆ ที่เขาขาดแคลนครู เช่น ขาดแคลนครูภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ขาดแคลนครูวิทยาศาสตร์ ฟิสิกส์ อย่างนี้เป็นต้น หรือแม้แต่การเรียนศิลปะ เช่น เรื่องโขน เล่นละคร อะไรต่าง ๆ ก็จะเป็นประโยชน์กับคนที่เขาไม่มีครู หลังจากการรีบจบ คือหลังสามโมงครึ่งแล้วก็ยังมีวิทยาลัยอาชีพ วิทยาลัยอาชีพนี้ก็เป็นพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระเจ้าที่ทรงแนะนำให้มีโรงเรียนอาชีพ อาชีวะเกิดขึ้น เริ่มตั้งแต่สารพัดช่างที่โรงเรียนวังไกลกังวลท่านรับสั่งบอกว่า นักเรียนที่จบชั้นมัธยมมาแล้วอยากให้เขามีวิชาชีพติดตัว กระผมก็ขอความร่วมมือจากกรมอาชีวะ เสด็จไปวางศิลาฤกษ์ด้วยพระองค์เอง ได้พระราชทานพระมหากรุณาธิคุณมากมาย ได้พระราชทานอาคารเดิมเป็นหอพักให้สว. อีกหลังหนึ่งเวลานี้พัฒนาไปจึงเป็นวิทยาลัยการอาชีพจากระดับ วช.๑ เรียกว่าวิชาช่าง ๑ วิชาช่าง ๒ ก.พ.ไม่เทียบอะไรเลย ไปเป็นปวช.เทียบเท่ามัธยม ๖ กับปวส.ที่นี้เท่ากับอนุปริญญาในสายอาชีพ

นอกจากนั้นยังมีระดับอุดมศึกษาที่วิทยาเขตวังไกลกังวลของสถาบันราชมนฑลสอนวิชาการระดับอุดมศึกษา วิชากฎหมาย วิชาทางวิศวะ วิชาการโรงแรมการท่องเที่ยว บรรดาผู้ปกครองเวลานี้ก็นิยม เพิ่งจะมาลด แต่ก่อนนี้ก็นิยมส่งลูกไปเมืองนอก กลับมาก็ไม่พูดภาษาไทย พ่อแม่ก็อยากจะรู้ว่าลูกพูดว่าอะไร จะไปจ้างครูมาสอนภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส หรือภาษาญี่ปุ่นก็แพง อย่างน้อยเวลานี้ค่าหน่วยกิตก็ขึ้น แต่ที่ไกลกังวลไม่มีค่าหน่วยกิต เรียนฟรีถ้ามีระบบ DTS ไปได้ รับของกศน.ได้ ก็รับของไกลกังวลได้ คุณจะเรียนภาษาอะไรก็ได้ ที่กรมประชาสัมพันธ์รับก็ได้ไม่ต้องเสียเงิน ฉะนั้นอยากจะเรียนรู้เรื่องกฎหมายก็ฟังกฎหมาย อยากจะเรียนเรื่องภาษาอังกฤษก็เรียน

ภาษาอังกฤษ ภาษาอังกฤษมีหลายระดับ มีตั้งแต่มัธยมต้น มัธยมปลาย ภาษาฝรั่งเศสก็เหมือนกับภาษาญี่ปุ่น เหมือนกัน จนถึงภาษาอังกฤษที่ใช้พูดกับนักท่องเที่ยว เราจะจัดเป็นระดับ ขึ้นมา

ผมคิดว่านอกจากที่เล่ามาแล้วก็ยังมีเพิ่มเติมคือ ตาม ธรรมดาวินเสาร์เป็นวันหยุด ฉะนั้นเราจึงปรับปรุงให้วันเสาร์ครึ่ง วันเป็นวันของครู ผู้บริหาร กับวันของนักเรียนทั่วประเทศที่สามารถติดต่อกันได้ด้วยการโทรศัพท์ถึงกัน โดยที่องค์การโทรศัพท์โดยเสด็จพระราชกุศล ไม่คิดค่าโทรศัพท์ ฉะนั้นไม่ว่า อยู่ในแห่งหน ตำบลใด จะใช้โทรศัพท์มาที่โรงเรียนไกลกังวล เลขหมาย (๓๒๐) ๕๑๕-๔๔๗-๘ เขาจะสามารถรับป้อนข้อมูลไปแล้ว พอวันเสาร์ก็ตอบมา ถ้าโทรไปวันเสาร์ก็ได้ตอบกันได้เลย ถึงจะส่งแฟกซ์ไปก็ได้ รับ แฟกซ์ก็ส่งไปที่เบอร์กล่าวมาแล้วข้างต้น อาจส่งไปตั้งแต่วันพุธ พฤหัสบดี ศุกร์ อะไรก็แล้วแต่ แต่วันเสาร์ เขาก็จะตอบให้ทราบ

ฉะนั้นในเรื่องของการส่งแฟกซ์หรือโทรศัพท์ที่ปลายทางจะไปส่งถึงแม่ลำน้อย เชียงราย ไปส่งลำพูน ไปส่งจากไหน ไม่ต้องเสียเงินนั้นเป็นเรื่องที่องค์การโทรศัพท์โดยเสด็จพระราชกุศลซึ่งก็เป็นเรื่องที่ค่อนข้างจะยากสำหรับสถาบันอื่นๆจะทำได้ อย่างนี้ และนอกจากนั้นนักเรียนทั่วประเทศเขาก็มีความรู้สึกว่า ร่นให้ระยะทางมันแคบลง เด็กจากแม่ฮ่องสอนโทรศัพท์มาถึงไกลกังวล เด็กจากศรีสะเกษ โทรมาจากปัตตานี นราธิวาส เดี่ยวเดียวมาถึงหมด จากสิ่งเหล่านี้ก็ทำให้ทั้งครู เด็ก ทั้งผู้บริหาร ทั้งผู้ไปเยี่ยม ในวันเสาร์ที่เราเชิญออกอากาศด้วย มีทั้งนักหนังสือพิมพ์ไปด้วยก็มีความปลื้มปิติ ที่ว่าสามารถทำให้เมืองไทยมีความเป็นกันเองทางด้านวิทยาการ ในเรื่องการศึกษา สามารถและเปลี่ยนความคิดความอ่าน สามารถที่จะปรับทุกข์ แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกันได้ กระผมก็ขอฝากทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ถ้าหากว่าจะจะเป็นประโยชน์ในเรื่องที่ว่า มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ได้จัดทำโรงเรียนมูลนิธิราชประชานุ

เคราะห์ให้เป็นโรงเรียนตัวอย่าง ร่วมกับมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในโรงเรียนมูลนิธิประชาชนุเคราะห์ทุกแห่งก็จะได้เครื่องมือเครื่องไม้จากมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมเสมอภาค ทัดเทียมกับโรงเรียนอื่น ๆ เช่น ในพื้นที่หนึ่ง ๆ จะได้โทรทัศน์ ๒ เครื่อง IRD เครื่องรับ ๑ เครื่อง เครื่องวีดิโอเทป ๑ เครื่อง สมมุติว่าชั้นมัธยม ๑ มีห้องเรียน ๓ ห้องเรียน ได้รับห้องเรียนเดียว แล้วอีก ๒ ห้องเรียนทำอย่างไร สมมุติว่าถ้าเป็นโรงเรียนอื่นก็ต้องช่วยกันหา สำหรับโรงเรียนประชาชนุเคราะห์ที่ว่ามูลนิธิราชประชานุเคราะห์ช่วยส่งเสริมให้ทุกห้องเรียนสามารถมีเครื่องมือเครื่องมือครบถ้วนบริบูรณ์ เพื่อไม่ให้เป็นที่ครหาว่าเพราะเป็นโรงเรียนราชประชานุเคราะห์จึงมีเครื่องใช้บริบูรณ์แต่ในวัตถุประสงค์จริงๆ เป็นเรื่องการจัดโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ทุกแห่งให้เป็นโรงเรียนตัวอย่าง ฉะนั้นโรงเรียนใดก็ได้แล้วแต่ที่อยากจะไปดูเรื่องการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมก็สามารถไปดูได้ที่โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ และสามารถที่จะสอบถามที่มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ก็ได้ หรือมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม เลขหมายโทรศัพท์ที่หัวหิน (๐๓๒) ๕๐๕-๔๕๗, ๕๐๕-๔๕๘, ๕๐๕-๑๐๗ ทั้งสามเลขหมายไม่ต้องเสียค่าโทรศัพท์เพราะทางองค์การโทรศัพท์โดยเสด็จพระราชกุศล ส่วนมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมที่กรมสามัญศึกษาในกรุงเทพฯ ใช้หมายเลข ๒๔๑-๕๖๓๗ สำหรับเบอร์นี้ไม่ได้รับการยกเว้น

บรรยาย (อรุณี)

นายแก้วขวัญ วัชโรทัย ประธานมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ได้เล่าให้ฟังถึงการดำเนินการปรับปรุงโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ทุกแห่งทั่วประเทศ ซึ่งได้ผลเป็นที่น่าพอใจยิ่ง ทั้งนี้ ด้วยเดชพระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อม ทำให้การดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยของมูลนิธิราชประชานุเคราะห์ได้รับความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกจากหน่วยงานของทางราชการและเอกชน ทำให้การดำเนินงานของมูลนิธิฯ เป็นไปด้วยความรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ สามารถแบ่งเบาภาระทางราชการ

ทั้งยังมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและสร้างบุตรของผู้ประสพภัยให้
เป็นคนดีมีความสามารถช่วยตัวเองได้ต่อไป นับเป็นพระมหา
กรุณาธิคุณล้นเกล้าล้นกระหม่อมแก่ประชาชนชาวไทยอย่างหา
ที่สุดมิได้

เพลง

ต้นไม้ของพ่อ

ทรงคืนประชาสู่มาตุภูมิ

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๔๐ เวลา ๒๐.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการสำนักงาน กปร.

และเลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา

ผู้จัดรายการ

ปราณี ศรีสุกใส ศูนย์ผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

บรรยาย (ปราณี)

ท่านผู้ฟังคะ จากการที่ประเทศไทยกำลังประสบภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดปัญหาต่างๆตามมามากมาย โดยเฉพาะปัญหาคนว่างงานจะรุนแรงมากขึ้น ประกอบกับในปีนี้ประชาชนเกือบทุกภาคได้ประสบกับภัยธรรมชาติจากพายุต่างๆหลายครั้ง ทำให้เกิดน้ำท่วมหลายพื้นที่ในหลายจังหวัด เกษตรกรได้รับผลกระทบอย่างมาก รัฐบาลได้สั่งการให้ทุกหน่วยงานช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบอย่างเต็มที่อยู่แล้วนะคะ สำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นในบ้านเมืองทุกเรื่อง โดยเฉพาะปัญหาทางเศรษฐกิจ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทราบดี และทรงติดตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ ทำให้ทรงกังวลว่า ในยามเศรษฐกิจตกต่ำคนงานจะถูกปลดออกจากงานจำนวนมาก และเมื่อไม่สามารถจะทำงานในกรุงเทพฯได้ พวกเขาเหล่านั้นก็จะกลับบ้านในชนบท ซึ่งความเป็นอยู่ในชนบทก็แร้นแค้นอยู่แล้ว จึงมีพระราชกระแสให้มูลนิธิชัยพัฒนา และสำนักงานกปร.หาแนวทางแก้ไขปัญหานี้ เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือ เลขาธิการกปร. และเลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล พูดถึงเรื่องนี้ว่า

ดร.สุเมธ

สำหรับความห่วงใยของพระองค์ท่าน ผมคิดว่าทรงห่วงใยตลอดไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรธรรมชาติ ภัยพิบัติ น้ำท่วม พายุต่างๆ รวมทั้งเรื่องภาวะวิกฤติทางด้านเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นก็ส่งผลกระทบไปยังประชาชนหลายกลุ่มหลายเหล่าในลักษณะต่างๆกัน แต่กลุ่มที่น่าห่วงที่สุดดูเสมือนจะเป็นกลุ่มแรงงานที่ยากจน ผลสุดท้ายต้องกลับไปบ้าน พอกลับบ้านแล้วก็คงหวนกลับสู่การเกษตร หรือ หวนกลับสู่ดินอย่างที่เรารู้จักกันมา แท้ที่จริงขอเรียนเสียก่อนว่างานเกี่ยวกับการเตรียมทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่รองรับผู้คนต่างๆได้ทำอยู่แล้ว ประการหนึ่ง การปรับโครงสร้างธรรมชาติ

ที่มีอยู่และถูกทำลายไป เป็นต้นว่า หนอง คลอง บึง ซึ่งความจริงธรรมชาติสร้างให้มนุษย์อยู่แล้ว ได้ทรงรับสั่งเรื่องนี้มาตั้งหลายปีแล้ว มีพระราชกระแสรับสั่งว่า โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้ขุดลอกคลอง หนอง บึง เตรียมเก็บน้ำไว้เมื่อประชาชนต้องการใช้เมื่อไรก็สามารถนำออกมาใช้ได้ เหมือนกับสร้างสมบัติที่ถาวรทางธรรมชาติไว้ในพื้นที่ จะเห็นได้ว่า ในระยะหลายปีที่ผ่านมาที่ทรงแสวงหาวิธีการที่จะวางระบบการบริหารพื้นที่การเกษตรอย่างไร เป็นที่มาของทฤษฎีใหม่ เพื่อจะวางกำหนดกฎเกณฑ์ของการใช้พื้นที่ว่าจะมีสัดส่วนเท่าไรอย่างไร ให้สอดคล้องกับกิจกรรม หรือสอดคล้องกับทรัพยากรต่างๆ เป็นต้นว่า น้ำ เพื่อเป็นประโยชน์สูงสุด มีการทำแหล่งน้ำเล็ก แหล่งน้ำน้อยในพื้นที่ต่างๆ พื้นฟูป่า

สรุปว่า เป็นการเตรียมการที่ได้ดำเนินการอยู่แล้ว สำนักงานปร.และมูลนิธิชัยพัฒนาที่เป็นงานกิจวัตรปกติ เดิมนั้นไม่ได้มีการเร่งอะไร คือ ทำไปตามขีดความสามารถที่มีอยู่ แต่เมื่อมีภาวะอย่างนี้เกิดขึ้นคงต้องเร่งมือชนิดหนึ่ง อาจมีการระดมกำลังจากชิกเอกชน หน่วยงานราชการต่างๆเข้ามาเพื่อทำการนี้ อันนี้เป็นเรื่องจุดหมายใหญ่ มูลนิธิก็คือมูลนิธิ เป็นการดำเนินงานในลักษณะองค์กรเอกชน และสำนักงานปร.ก็ทำงานในส่วนของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพราะฉะนั้นเป็นส่วนที่แสดงเป็นตัวอย่างหรือไม่ก็เป็นส่วนเสริมหน่วยงานราชการต่างๆ ตรงกันข้ามหน่วยงานของเราเป็นหน่วยเสริมเข้าไปให้เกิดความสมบูรณ์ขึ้นเท่านั้นเอง เป็นเรื่องของนโยบายหลักๆ นโยบายใหญ่ที่ได้พระราชทานมาตั้งนานแล้ว เห็นควรว่าต้องเร่งมือในภาวะอย่างนี้เท่านั้นเองนะครับ

บรรยาย (ปราณี)

จากความห่วงใยที่ทรงมีต่อคนว่างงาน โดยเฉพาะแรงงานจากชนบทที่ต้องกลับบ้านทำอาชีพการเกษตรต่อไปนั้น ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล ได้กล่าวถึงพระราชดำริที่พระราชทานเพิ่มเติม เพื่อช่วยเหลือแรงงานจากชนบทด้วยค่ะ

พระองค์ทรงให้เราไปหาหนทางใดๆเพิ่มเติมขึ้นว่า มีหนทางอะไรเพิ่มจากแล้วๆมาบ้าง ซึ่งขณะนี้เราก็ทำการศึกษาและเตรียมการอยู่ เจ้าหน้าที่ที่ส่งรายงานขึ้นมา พยายามดูปัญหาจริงๆในพื้นที่ชนบท มีปัญหาอะไรบ้างก่อนล่วงหน้า แล้วถ้ามีแรงงานเพิ่มเข้าไป ก็อาจจะมีปัญหาเพิ่มขึ้น จะต้องขยายงานทางด้านไหน หรืองานใดที่ไม่ได้ทำแล้วอาจจะต้องมีการดำเนินการบ้างในบางส่วน เพราะเวลานี้ยังไม่มีข้อมูลออกมาอย่างแน่ชัด แต่เป็นเพียงเค้าโครงออกมาคร่าว ๆ แล้ว ผมคิดว่าในส่วนของเรานั้นในส่วนของสำนักงานกปร.และมูลนิธิชัยพัฒนาทำนั้นจะเกิดวิกฤติการณ์หรือไม่เกิดก็ได้ประโยชน์ เพราะว่าเป็นลักษณะการปรับธรรมชาติ จะใช้ประโยชน์หรือไม่มีประโยชน์ก็เป็นของรองรับได้ทุกเมื่อที่มีวิกฤติการณ์ หรือมีคนกลับสู่ชนบทอีกก็จะได้ประโยชน์นะครับ ในส่วนรวมของประเทศเอง ผมคิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์เพราะว่า สาขาเกษตรนั้นเป็นสาขาที่กำลังทรุดตัวไปทุกที่ๆ คนก็ออกจากหมู่บ้านสู่เมืองเพื่อหางานทำ ตอนนี้เป็นโอกาสที่เขากลับไปแล้วเราน่าจะทำพื้นที่ให้สามารถรองรับได้ เหตุการณ์ข้างหน้า ถ้าหากเขาเห็นว่าการอยู่ในพื้นที่ อยู่ในชนบท อยู่ในบ้านของเขามีนาคมากกว่าอยู่ในเมืองก็จะอยู่อย่างถาวรทำให้ชนบทไม่ทรุดไปอย่างที่เป็นอย่างทุกวันนี้

เพราะฉะนั้นท่ามกลางวิกฤติการณ์ที่อาจจะเป็นเรื่องติดลบ เราก็สามารถทำให้เป็นเรื่องบวกขึ้นมาได้เป็นโอกาสให้เขากลับบ้าน จึงต้องทำอะไรหลายๆอย่าง ทั้งส่วนราชการที่มีแผนงานอยู่แล้ว ก็ทำไป ส่วนมูลนิธิถ้ามีเรื่องอะไรที่พอจะรับไหวจะประสานไว้ หรือ มีทุนรอนอะไรตามแนวพระบรมราโชบาย เราก็จะทำลงไปเสริมในจุดนั้น ถ้าช่วยกันคนละไม้คนละมืออย่างนี้ ผมคิดว่าอนาคตของชนบทก็จะดีขึ้น และจะมีลักษณะการพัฒนาที่ยั่งยืนนะครับ คือเราต้องยึดติดกับแนวทางของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไว้เป็นหลัก คือ **ปรับโครงสร้างของธรรมชาติที่ถูกทำลายไป และอาจสร้างแหล่งน้ำบ้างในที่ที่ประชาชนร้องขอมา** ก็พยายามที่จะเอาทฤษฎี หรือหลักการที่พระองค์กำหนดไว้ใน

การช่วยเหลือประชาชนมาแพร่หลายในพื้นที่ที่ทำได้ ไม่ใช่ทำได้ทุกแห่งเพราะบางแห่งขุดบ่อขุดสระไปแล้ว พื้นดินอาจเก็บน้ำไม่ได้ อาจจะไม่มียุทธศาสตร์ เพราะฉะนั้น เรื่องนี้ต้องค่อยทำค่อยไป และทำอย่างระมัดระวังด้วย สำนักงานกปร.และมูลนิธิชัยพัฒนา คงเข้าไปทำในส่วนที่เคยทำอยู่แล้วแต่จะเร่งมือขึ้นเพื่อให้เป็นประโยชน์ อย่างน้อยบางส่วนการแบกรับภาระคนเป็นจำนวนแสนจำนวนล้านในทันทีทันใดคงจะเกินขีดความสามารถของสำนักงานกปร.หรือมูลนิธิชัยพัฒนาอย่างแน่นอนที่สุดนะครับ

บรรยาย (ปราณี)

เมื่อสำนักงานกปร.และมูลนิธิชัยพัฒนาได้รับพระราชกระแสรับสั่งให้หาหนทางช่วยเหลือประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาสถานะเศรษฐกิจตกต่ำ โดยเฉพาะแรงงานจากชนบทแล้ว ก็ได้เร่งดำเนินการศึกษาและเตรียมการโดยยึดแนวทางของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นหลักคือ การปรับโครงสร้างของธรรมชาติที่ถูกทำลายไป การสร้างแหล่งน้ำตามที่ประชาชนร้องขอ และนำเอาทฤษฎีใหม่มาขยายผลในพื้นที่ที่สามารถทำได้นะคะ ซึ่งดร.สุเมธ ตันติเวชกุล ได้ให้รายละเอียดเรื่องนี้ค่ะ

ดร.สุเมธ

ส่วนแรกคือการปรับโครงสร้างธรรมชาติที่ดำเนินการซ้ำ สักนิด เพราะว่าเครื่องมือในการขุดลอกยังไม่สมบูรณ์ แต่ผมได้ทราบจากกระทรวงเกษตรฯว่า ทางกระทรวงจะซื้อเครื่องเคลื่อนที่ได้เป็นเครื่องน็อคดาว์น (knock down) ได้ เป็นลักษณะเรือที่จะดูเอาเลนขึ้นมาได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งเรื่องนี้เราตีใจที่กระทรวงเกษตรฯได้มีความเห็นสอดคล้องกับเรื่องนี้ เกษตรกรก็ต้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติของตนเองด้วย เพราะคลองบึงก็เป็นสมบัติของท่านทั้งหลาย ผมคิดว่าสมบัติของสาธารณะก็คือของสาธารณะไม่ควรจะเข้าไปละเมิด และทำให้ส่วนรวมถูกผลกระทบด้วย สำหรับเรื่องของทฤษฎีใหม่ เวลานี้เราก็มีต้นแบบแสดงให้ดูหลายแห่ง เป็นต้นว่า ในเขตภาคกลางก็ไปดูที่จังหวัดสระบุรี เขตภาคตะวันออกเฉียงเหนืออาจจะไปดูที่

จังหวัดกาฬสินธุ์ ถ้าสุดที่มีพระราชกระแสให้ดำเนินการคือ ที่ปักษ์
ไทย พื้นที่ที่ประชาชนมีจิตศรัทธาถวายที่ดิน มีพระราชกระแส
รับสั่งให้ทำรูปแบบทฤษฎีใหม่ เพราะฉะนั้นพอมาดูๆก็กลับไปทำ
ที่บ้านได้ ไม่ใช่เรื่องยากเย็นอะไร เป็นแนวความคิดที่ไม่ต้องใช้
เทคโนโลยีสูงทั้งสิ้น พอเห็นพอเรียนรู้สึกหน่อยก็สามารถทำได้แล้ว
และสิ่งที่พิสูจน์ทราบจนถึงขณะนี้ คือ ทำให้รายได้ต่อพื้นที่ดีขึ้น
มากอย่างต่อเนื่องและตลอดทั้งปี และแนวความคิดของทฤษฎี
ใหม่ก็ได้ขยายตัวอย่างให้กระจายมากขึ้น เพื่อชาวบ้านจะได้มาดู
สะดวกเรื่องนี้ทางมูลนิธิทำเองก็ได้ หรือให้กระทรวง ทบวง กรมไป
ดำเนินการแทนก็ได้ เพราะต้นแบบมีอยู่แล้ว และการ
ประสานงานก็ใกล้ชิดอยู่แล้วนะครับ

บรรยาย (ปราชญ์)

สำหรับทฤษฎีใหม่คืออะไร จะทำรายได้ให้กับเกษตรกร
เพิ่มขึ้นได้อย่างไร ฟัง ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล ชี้แจงค่ะ

ดร.สุเมธ

ทฤษฎีใหม่เป็นวิธีแนวทางการวางระบบการจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติ โดยทั่วไปชาวบ้านจะมีที่ดินทำกินและ
คอยฟ้าคอยฝนเพราะว่ากว่า ๘๐ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ทั่ว
ประเทศจะอยู่ภายใต้ระบบเกษตรน้ำฝน ปัญหาของเกษตรน้ำฝน
คือว่า ทุกปีจะมีช่วงที่เราเรียกว่า “ฝนทิ้งช่วง” อนาคตของปีนั้น
จะรอดหรือไม่รอดขึ้นอยู่กับช่วงนี้เพราะทำอย่างไรในช่วง ๒๐ วัน
เดือนหนึ่งนั้นจะมีน้ำมาพุงชีวิตของแปลงเกษตรไม่ว่าจะปลูก
พืชอะไรให้รอดพ้นไปได้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรง
วางระบบการจัดการง่ายๆ โดยใช้สูตร ๓๐-๓๐-๓๐-๑๐ มีพระราช
กระแสรับสั่งว่า ๓๐ เปอร์เซ็นต์แรกควรจะเป็นแหล่งเก็บน้ำคือ
สร้างเป็นสระขึ้นมา ถ้าขุดประมาณ ๓๐ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่
เฉลี่ยประมาณ ๑๕ ไร่ สมมุตินะครับ ก็จะได้น้ำถึง ๑๐,๐๐๐ ลูก
บาศก์เมตร พอพุงสถานการณ์ผ่านพ้นวิกฤติไปได้ ๓๐
เปอร์เซ็นต์ที่สอง ทรงเห็นว่าควรจะปลูกข้าว เพราะถ้ามีข้าวก็มี
อิสรภาพไม่ต้องซื้อข้าว เป็นการลดค่าใช้จ่ายไปด้วย และข้าวใน

๓๐ เพอร์เซ็นต์ของพื้นที่ ๑๕ ไร่ก็จะพอเลี้ยงครอบครัวได้ทั้งครอบครัว ได้มีการคำนวณไว้แล้ว ๓๐ เพอร์เซ็นต์ที่เหลือส่วนที่สามนั้นก็ปลูกไม้ผล ไม้ล้มลุก จะยกเป็นแปลงเป็นร่องก็แล้วแต่ลักษณะของพื้นที่หรือสภาพแวดล้อม และส่วนนี้เองก็ใช้บริโภคในครัวเรือน เหลือจากนั้นก็นำไปขายเป็นรายได้เพิ่มขึ้น และ ๑๐ เพอร์เซ็นต์ที่เหลือก็เป็นสถานที่ปลูกบ้าน เป็นถนนหนทาง หลังบ้านอาจจะเพิ่มเรือนปลูกเห็ด หรืออย่างอื่นเพิ่มรายได้ พุดง่าย ๆ หลักการในที่นี้หลังจากมีน้ำแล้วมีพื้นที่แล้วก็พยายามทำอย่างไรให้ทุกตารางนิ้วทุกตารางฟุต ทุกตารางวาของพื้นที่นั้นให้มีผลผลิตออกมาให้ได้ มีการทดลองทดสอบในพื้นที่ที่สามารถอุ้มน้ำไว้ได้ คือ ขุดสระแล้วไม่รั่วไม่ซึม ชาวบ้านก็ถ้วนแล้วแต่สำเร็จทั้งนั้นได้มีการพิสูจน์มาทุกภาคแล้ว และมีลักษณะเป็นเกษตรผสมผสาน เพราะฉะนั้นจะมีกิจกรรมตลอดทั้งปี เมื่อมีกิจกรรมตลอดปีก็หมายความว่ารายได้ทยอยเข้ามาทั้งปี พิสูจน์ทราบว่ารายได้ต่อปีเป็นเรือนแสน ซึ่งบางครั้งไม่น่าเชื่อแต่ก็เป็นเรือนแสน ในขณะที่รายได้อัตราเฉลี่ยของคนทั่วประเทศแค่ ๖๐,๐๐๐ บาทต่อปี ก็ถือว่าเป็นทางออกของเกษตรกรให้หลุดจากสภาพความยากจนได้รับ

ปราณี

ท่านคะ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเน้นให้คนกลับไปสู่สภาพธรรมชาติ ให้แรงงานชนบทกลับไปสู่หมู่บ้านชุมชนของเขา ทำไมพระองค์จึงได้ทรงเน้นในเรื่องนี้คะ

ดร.สุเมธ

ผมคิดว่าปรัชญาหลักของประเทศนั้นคือ เรื่องของเกษตร การเกษตรถือเป็นชีวิตจิตใจ เป็นรากเหง้าของประชาชนคนไทย และการจะเข้ามาในสาขาอุตสาหกรรมก็มีความจำเป็นถ้ามองในแง่เศรษฐศาสตร์ แต่ถ้ามองในลักษณะวิถีชีวิตของมนุษย์นั้นคิดว่าส่วนสำคัญของประเทศเราหรือคุณค่าของประเทศ เราผูกพันกับเรื่องเกษตรมาเป็นเวลานาน อุตสาหกรรมนั้นความไม่แน่นอนมีอยู่เยอะ บางครั้งอย่างที่เป็นอยู่ในเวลานี้กิจการดีก็ดีไปพอ

กิจการไม่ตีก็ถูกปลดกิจการ ความไม่แน่นอนนี้เกิดขึ้นมาก เพราะฉะนั้น จะทำอะไรให้เกิดการผสมผสานทั้ง ๒ สิ่ง คือ ด้านการเกษตร กับด้านอุตสาหกรรมควบคู่กันไปได้ เวลานี้แม้แต่ในแผนพัฒนาเองก็มีการกล่าวกันเยอะถึงความสมดุลย์ของทั้ง ๒ ซีกนี้ คือ เกษตรกับอุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม พอพูดถึงเกษตร อุตสาหกรรมก็คิดจากความรู้สึกว่า เกษตรน่าจะมาก่อนเพราะเกี่ยวข้องกับชีวิตเกษตรกรยังมีเป็นจำนวนมากอยู่ เรื่องนี้ได้มีพระราชกระแสว่า “ชนบทอยู่ได้ ในเมืองอยู่ได้ ประเทศชาติก็อยู่ได้” เพราะฉะนั้น จะร่ำรวยแค่ไหนเท่าไร จะมีการเปลี่ยนวิถีชีวิตอย่างไร ก็ต้องกินต้องอยู่ ต้องบริโภคผลิตภัณฑ์การเกษตรอยู่ และพวกเราก็มีความพร้อมที่จะพัฒนาในเรื่องนี้อยู่แล้ว ถึงแม้ทรัพยากรจะร่อยหรอไปมากทุกที เพราะฉะนั้นถึงเวลาแล้วที่ต้องหยุดการทำลายล้างทรัพยากรเพื่อบูรณะฟื้นฟูให้กลับสภาพเพื่อรองรับความต้องการของประชาชนในส่วนรวมอีก ผมคิดว่าเรื่องการเกษตรเป็นเรื่องที่เราหนีไม่พ้นและควรให้ความผูกพันมาก เพราะมันเป็นชีวิตจิตใจของคนไทย อุตสาหกรรมนั้นสร้างความร่ำรวยด้วยพร้อม ๆ กัน แต่ความร่ำรวยต่าง ๆ นั้นก็มาพร้อมกับปัญหาด้วยเช่นกัน เพราะฉะนั้นขอย้ำอีกครั้งหนึ่งทำอะไรให้ความสมดุลย์เกิดขึ้นใน ๒ สาขาที่กล่าวมานี้ นะครับ

เพลงค้น

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน

บรรยาย (ปราณี)

จากพระราชกระแสที่ว่า “ชนบทอยู่ได้ ในเมืองอยู่ได้ ประเทศชาติก็อยู่ได้” ทำให้เราทราบว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีสายพระเนตรยาวไกล โดยทรงชี้ให้เห็นมานานแล้วว่า เมืองไทยเป็นเมืองที่มีฐานด้านการเกษตรเป็นหลักของชาติ จึงทรงงานการพัฒนาการเกษตร การเพิ่มรายได้เกษตรกรให้สามารถยืนอยู่ได้ด้วยพึ่งพาตัวเองมากที่สุด โดยเฉพาะพระราชทานพระราชดำริให้นำการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ซึ่งเป็นแนวทางเพิ่มรายได้แก่เกษตรกรที่ได้ผลมาดำเนินการขยาย

ผลให้กว้างขวางยิ่งขึ้นนะคะ และไม่ว่าประเทศชาติจะอยู่ใน
ภาวะวิกฤติในด้านใดก็ตาม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรง
ห่วงใยพสกนิกรของพระองค์ และจะทรงพยายามหาหนทางแก้ไข
หรือช่วยเหลือเท่าที่จะทรงกระทำได้ค่ะ

ดร.สุเมธ

จะเห็นชัดเจนว่าความทุกข์ของประชาชนไม่ว่าจะเกี่ยว
เนื่องมาจากเรื่องใดก็จะทรงเป็นห่วงเป็นใยอยู่ตลอดเวลา และ
ทรงพยายามหาหนทางแก้ไขเท่าที่จะทรงสามารถกระทำ
ได้ดำเนินการในรูปของโครงการพระราชดำริบ้าง หรือในส่วนของ
มูลนิธิบ้าง ก็ทำไปตามกำลังที่มีอยู่ ในเรื่องนี้ก็เป็นเรื่องที่ดี ทุก
ครั้งจะมีหน่วยราชการเข้ามาสนับสนุนประสานการดำเนินการ
เพื่อให้เกิดผลขึ้นอย่างรวดเร็ว เพราะฉะนั้นความทุกข์ของ
ประชาชนไม่ว่าจะมาจากเรื่องใดตั้งแต่ภัยธรรมชาติ น้ำท่วม ไฟไหม้
พายุพัด มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ก็เข้าไปช่วยเหลือทันที ใน
เรื่องทรัพยากร เรื่องการพัฒนามีมูลนิธิช่วยพัฒนาเข้าไปดำเนินการ
ในเรื่องอนาคตของประเทศชาติ ในเรื่องการศึกษา ก็มีมูลนิธิ
มหิตลเข้าไปดำเนินการ จะเห็นว่าทรงมีเครื่องมือไม่ว่าจะเป็น
ราชการ หรือซีอีโอเอกชน หรือมูลนิธิเข้าไปดำเนินงานใน
ทุกๆด้านของชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน เพราะฉะนั้นจะ
เป็นทุกข์ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหนอยู่ในชนบทหรืออยู่ในเมือง ถ้าหากทรง
จะทำอะไรได้ ผมเห็นว่าก็ไม่ทรงลังเลพระทัยเลย ทรงวางแผนไว้
ล่วงหน้าด้วยเข้าไปเกี่ยวกับการแก้ไขทรัพยากรธรรมชาติ
สิ่งแวดล้อม ล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องของการพัฒนา และการแก้ไข
ประเทศทั้งนั้นครับ

บรรยาย (ปราวณีย์)

ความทุกข์แสนสาหัสของคนไทยที่เกิดจากสภาพเศรษฐกิจ
ตกต่ำในขณะนี้ เชื่อว่าอีกไม่นานคงจะทุเลาลงอย่างแน่นอนด้วย
พระบารมีแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่มีพระราชดำริให้
สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอัน
เนื่องมาจากพระราชดำริ และมูลนิธิช่วยพัฒนาหาหนทาง

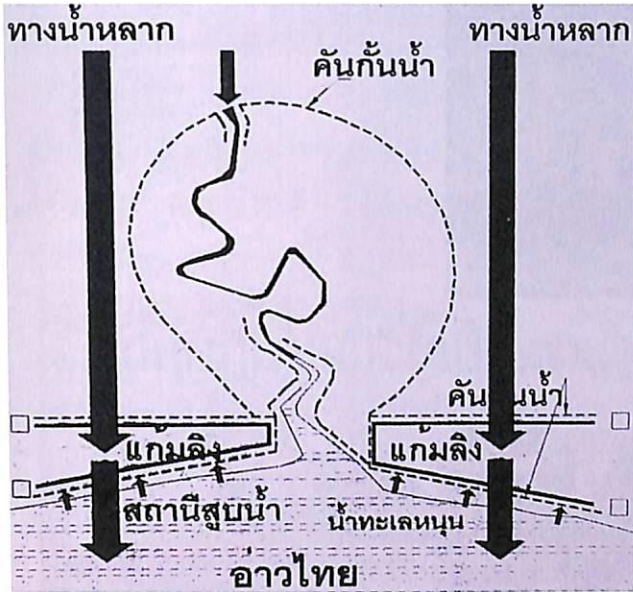
ช่วยเหลือเหล่าพสกนิกรของพระองค์ นอกจากนี้ทรงมุ่งเน้นให้
เห็นถึงความสำคัญของดิน น้ำ และทรัพยากรธรรมชาติ เพราะ
ชีวิตของคนไทยส่วนใหญ่อยู่ที่นั่น ไม่ว่าจะไปอยู่ที่ใดเพื่อแสวงหา
ความร่ำรวย แต่ในที่สุดก็ต้องกลับสู่ดินคือการเกษตร ฉะนั้นพวก
เราชาวไทยต้องร่วมกันกอบกู้ชะตากรรมของชาวชนบท และชีวิต
อื่น ๆ ในชนบท ดังพระราชกระแสที่ว่า “ชนบทอยู่ได้ ในเมืองอยู่
ได้ ประเทศชาติก็อยู่ได้” ค่ะ

เพลง

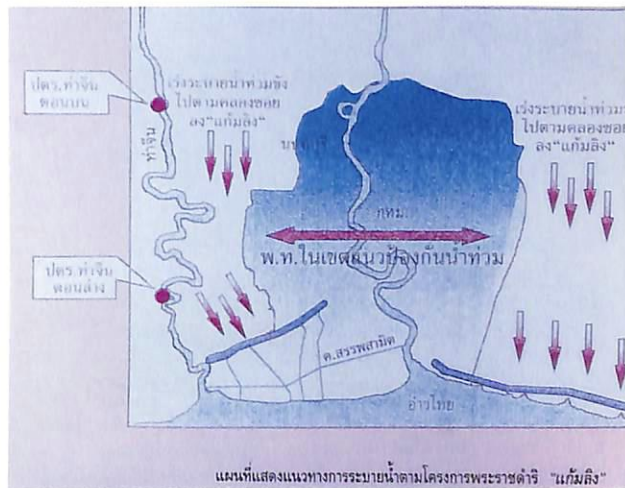
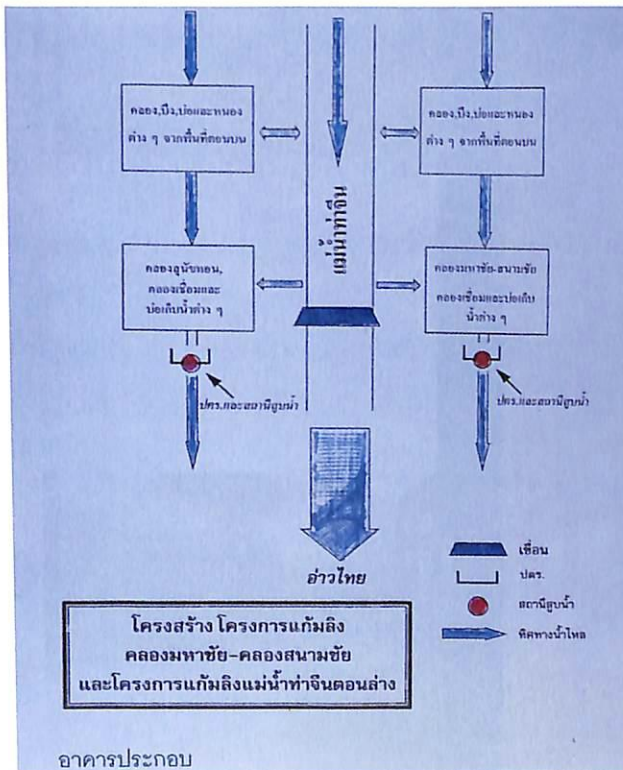
กษัตริย์-เกษตร

โครงการ “แก้มลิง”

“แก้มลิง” มีจุดประสงค์ที่จะแบ่งน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยา หรือแบ่งน้ำจากพื้นที่น้ำท่วมลงไปสู่แหล่งน้ำที่ขุดขึ้น หรือคลองที่มีอยู่ตามธรรมชาติเพื่อรวบรวมน้ำไว้ แหล่งน้ำนั้นเปรียบเสมือนแก้มลิง

“แก้มลิง”

ทฤษฎีการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ตามพระราชดำริ

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๐ เวลา ๒๐.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายปราโมทย์ ไม้กลัด อธิบดีกรมชลประทาน

ผู้จัดรายการ

พัชรินทร์ เชยกลิ้นเทศ ส่วนผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

โตเติลรายการ

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย (พัชรินทร์)

ด้วยเหตุที่ประเทศไทยมีอาณาภูมิประเทศในเขตมรสุม บริเวณพื้นที่ส่วนใหญ่จะมีฝนตกชุกและปริมาณน้ำฝนสูง จึงทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมอยู่ในหลายพื้นที่เกือบทุกภูมิภาค พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงทราบเป็นอย่างดี พระองค์ทรงห่วงใยในปัญหาความทุกข์ความเดือดร้อนของประชาชนที่ประสบปัญหานี้ จึงทรงหาวิธีที่จะช่วยเหลือแก้ไขให้บรรเทาเบาบางลงจนหมดไปในที่สุด โดยทรงวิเคราะห์ลักษณะพื้นที่ที่ประสบปัญหาน้ำท่วม เพื่อใช้วิธีการที่เหมาะสมเข้าแก้ไขปัญหาในแต่ละพื้นที่

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ แสงเทียน

บรรยาย (พัชรินทร์)

สำหรับบริเวณพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จากสภาพธรรมชาติดั้งเดิมมีลักษณะลุ่มต่ำ ทำให้มีการระบายน้ำยาก เกิดภาวะน้ำท่วมให้ออกจากพื้นที่เป็นไปอย่างล่าช้า ทำให้เกิดน้ำท่วมซึ่งเป็นระยะเวลายาวนาน สร้างความเดือดร้อนลำบากแก่ประชาชนเป็นอย่างมาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงพระราชทานแนวพระราชดำริ ให้มีระบบการบริหารจัดการด้านน้ำท่วมในวิธี **แก้มลิง** ดังที่นายปราโมทย์ ไ้มักลัด อธิบดีกรมชลประทาน ได้เล่าถึงแนวพระราชดำริ

นายปราโมทย์

แนวพระราชดำริที่รับสั่ง **แก้มลิง** มีจุดประสงค์ที่จะแบ่งน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยา หรือแบ่งน้ำจากพื้นที่น้ำท่วมลงไปสู่แหล่งน้ำ แหล่งน้ำอาจจะเป็นบริเวณที่เราขุดขึ้น หรือเป็นคลองธรรมชาติที่มีอยู่ เอน้ำลงไปสู่แหล่งน้ำอันนั้นเพื่อเอารวบรวมไว้ แหล่งน้ำอันนั้นก็เปรียบเสมือน **แก้มลิง** ในขณะเดียวกันจากแหล่งน้ำอันนั้น จะต้องมีการระบายน้ำออกสู่ทะเล คือ เป็นกระบวนการที่รับน้ำจากบริเวณที่มีน้ำมากลงไปสู่บริเวณเก็บกักน้ำที่

มีบริเวณขนาดใหญ่พอสมควร และในบริเวณแหล่งน้ำที่เราเก็บ
กักไว้ จะต้องมีการระบายการที่นำน้ำออกสู่ทะเลตามช่วงจังหวะ
การขึ้นลงของน้ำทะเล คือ เวลานั้นน้ำทะเลลงก็ระบายออกจาก
แหล่งน้ำอันนั้นไปตามแรงโน้มถ่วงของโลก เวลานั้นน้ำทะเลขึ้นก็ปิด
กันไม่ให้น้ำทะเลเข้ามา มีผลเกี่ยวกับการระบายน้ำ อาจจะมีการ
ติดตั้งสถานีสูบน้ำที่บริเวณแหล่งน้ำนั้น เพื่อให้เกิดการระบาย
น้ำลงทะเลได้ ๒๔ ชั่วโมงต่อวัน กระบวนการอันนี้ก็จะเป็นระบบ
โดยสามารถที่จะช่วยบริเวณพื้นที่ที่มีน้ำท่วมขังอันนี้ให้
เบาบางลงสู่แก้มลิง อันนั้นเพื่อการระบายน้ำออกสู่ทะเลให้ได้ ๒๔
ชั่วโมงต่อวัน เพราะตามปกติแล้วพื้นที่บริเวณกรุงเทพมหานคร
กับปริมณฑล มีอิทธิพลของน้ำทะเลที่จะเข้ามาหนุนให้การ
ระบายน้ำไม่คล่อง เวลานั้นน้ำทะเลลงเราระบายน้ำลงได้ เวลานั้น
ทะเลหนุนสูงขึ้นการระบายน้ำติดขัดแล้วไม่สามารถระบายน้ำลงได้
ถ้าเรามีระบบแก้มลิงอันนี้เข้าไปช่วย มีการตัดวงจรหรืออิทธิพล
ของน้ำทะเลไม่ให้เข้ามาวุ่นวาย หรือมาทำการขัดขวางการ
ระบายของน้ำบริเวณที่เราจัดไว้เป็นแก้มลิงนั้น

สำหรับบริเวณที่มีพระราชกระแสเกี่ยวกับที่จะให้จัดทำ
แก้มลิง ครั้งแรก คือ มีพระราชกระแสให้กรมชลประทานและ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาใช้คลองสรรพสามิตกับคลอง
สหกรณ์ที่อยู่แถบชายทะเล เอามาปิดกันหัวท้ายทำเป็น แก้มลิง
พร้อมกับให้จัดหาพื้นที่หลายๆพื้นที่ บริเวณที่ติดคลอง
สรรพสามิตให้ขุดเป็นที่เก็บน้ำรวมกัน เพื่อรับน้ำจากที่ต่างๆ เข้า
มารวมกันในคลองสรรพสามิต รวมในแหล่งที่จะขุดเป็นที่เก็บน้ำ
ทั้งหมดนี้เป็น แก้มลิง แล้วหลังจากนั้นก็ขุดคลองจากคลอง
สรรพสามิต หรือจากแหล่งน้ำที่ผมเรียนตอนต้นแล้วว่า เวลานั้น
น้ำทะเลลงให้ระบายน้ำออกตามแรงโน้มถ่วงของโลก ก็ลงไปเลย ก็
ระบายน้ำจากแหล่งน้ำจากคลองสรรพสามิตก็ดี หรือจากที่เราไป
เก็บน้ำท่วมไว้ลงได้โดยตรงโดยแรงโน้มถ่วงของโลก เวลานั้น
น้ำทะเลขึ้นก็ปิดกันสกัดกันไม่ให้อิทธิพลของน้ำทะเลไหลเข้ามา แต่
ในขณะนั้นเราจะหยุดนิ่งไม่ได้ จะต้องมีการสูบน้ำ มีเครื่องสูบน้ำ

ระบายน้ำออกสู่ทะเลตามปกติเช่นเดียวกัน นี่แหละคือพื้นที่หรือบริเวณที่พระราชทานแนวพระราชดำริครั้งแรก ตอนหลังนี่ก็ได้มาพิจารณาถึงบริเวณที่เหมาะสม เพราะว่าสถานที่ที่พระราชทานพระราชกระแส ที่จะจัดหาพื้นที่มาทำแก้มลิงก็ไม่เอื้ออำนวย เพราะว่าราคาที่ดินแพง แล้วก็ไม่สามารถจัดหาที่ได้ ก็เลยเปลี่ยนใช้คลองมหาชัย คลองสนามชัย แทนคลองสรรพสามิต เป็นแก้มลิงแทน นี่คือกระบวนการที่จุดประสงค์มุ่งหมายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คราวแรก เมื่อคราวน้ำท่วมใหญ่ปี ๒๕๓๔ ก็เป็นลักษณะนี้แหละครับ

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน

บรรยาย(พัชรินทร์)

แก้มลิงเปรียบได้กับบ่อพักน้ำหรือแหล่งเก็บกักน้ำ โดยเฉพาะบริเวณกรุงเทพมหานครและปริมณฑลนั้น เมื่อเกิดน้ำท่วมก็ขุดคลองต่างๆ เพื่อชักน้ำให้มารวมกันและนำมาเก็บไว้เป็นบ่อพักน้ำ อันเปรียบได้กับ “แก้มลิง” แล้วจึงระบายน้ำลงทะเลเมื่อปริมาณน้ำทะเลลดลง นายปราโมทย์ ไ้มักัด อธิบดีกรมชลประทาน ได้เล่าให้ฟังต่อไปเกี่ยวกับบริเวณพื้นที่ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริให้จัดทำ แก้มลิง

นายปราโมทย์

ปัจจุบันนี้ หลังจากตามแนวพระราชกระแสหรือแนวพระราชดำริคราวแรกแล้วเราได้มาพิจารณาดูบริเวณพื้นที่ต่างๆ ที่ จะบรรจุระบบแก้มลิงเข้าไป ในย่านนั้นด้านตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา เราก็ใช้คลองมหาชัยกับคลองสนามชัยซึ่งต่อเนื่อง เชื่อมกัน คลองมหาชัยนี่ก็เชื่อมลงแม่น้ำท่าจีนที่จังหวัดสมุทรสาคร แล้วก็ต่อเชื่อมกับคลองสนามชัยกับเขตบางขุนเทียน เราใช้คลองมหาชัย คลองสนามชัย ซึ่งเป็นคลองเดียวกันแต่ชื่อต่างกัน เอามาปิดกันทางด้านเขตบางขุนเทียน ปิดกันทางด้านอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร เรามีอาคารบังคับน้ำเป็นลักษณะปิดเปิดได้ รับน้ำจากพื้นที่ที่จะไปจากกรุงเทพมหานครก็ดี หรือพื้นที่ใน

บริเวณย่านตะวันตกก็ดี ลงสู่คลองมหาชัย ลงสู่คลองสนามชัย เราทำสำเร็จแล้วเมื่อปี ๒๕๓๙-๒๕๔๐ นี้ แล้วจากคลองมหาชัย คลองสนามชัยก็มีคลองเชื่อมออกสู่ทะเลโดยตรงอีกหลายคลอง แต่คลองพวกนี้เราจะจัดระบบทำอาคารบังคับน้ำเหมือนกันปิด เปิดได้ แล้วก็มีส่วนสูบน้ำมีเครื่องสูบน้ำจัดวางไว้ ทุกอาคาร บังคับน้ำจะมีสถานีสูบน้ำมีเครื่องสูบน้ำจัดวางไว้ ที่นี้เมื่อเสร็จ แล้วก็สามารที่จะดูแลพื้นที่บริเวณในเขตจังหวัดสมุทรสาคร รวมไปถึงพุทธมณฑล รวมไปถึงในย่านเขตบางขุนเทียนใน บริเวณที่จะมีน้ำท่วมได้ แล้วสามารที่จะแบ่งน้ำส่วนหนึ่งลง แม่น้ำเจ้าพระยาเข้าทางคลองสนามชัยได้ด้วย อันนี้คือสิ่งที่เรา กระทำเสร็จแล้ว ทำเสร็จแล้วนี้ผมหมายถึงว่า เราทำอย่างเร่งด่วน เสร็จเมื่อปี ๒๕๓๙ และตามโครงการนี้เรามีแผนที่จะออกแบบ ก่อสร้างเป็นอาคารถาวร ทดแทนที่เราทำชั่วคราวด้วย เวลานี้ เรากำลังออกแบบอยู่ว่าอาคารถาวรที่เราจะสร้างที่ปากคลอง มหาชัยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร จะเป็นอย่างไร เรากำลังออกแบบอยู่เพื่อจะทดแทนที่เราเรียกว่าเป็นอาคาร บังคับน้ำชั่วคราวที่เราทำไว้

ระยะแรกนี้เราทำเสร็จแล้ว แล้วมีอีกแห่งหนึ่งที่เราจัด เป็นแก้มลิง ขนาดใหญ่เลย คือใช้แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำท่าจีนที่ไหล มาตั้งแต่จังหวัดชัยนาท สุพรรณบุรี ลงมาผ่านจังหวัดนครปฐม แล้วออกสู่สมุทรสาคร ออกสู่ทะเล เราใช้แม่น้ำท่าจีนเป็น แก้มลิง เวลานี้เรากำลังศึกษาออกแบบ ซึ่งเอกสารการศึกษา ก็เสร็จ เรียบร้อยแล้ว มีแนวโน้มทำได้ กระบวนการที่เราจะทำ แก้มลิง แม่น้ำท่าจีน ในหลักการเช่นเดียวกันว่า ถ้าเราทำ แก้มลิงแม่น้ำ ท่าจีนได้ โดยเราจะทำให้เกิดการระบายน้ำออกสู่ทะเลได้ ๒๔ ชั่วโมงต่อวัน โดยไม่ให้ติดขัดเกี่ยวกับน้ำทะเลหนุน เราก็ปิดปาก แม่น้ำปิดกันแม่น้ำท่าจีนเหนือจังหวัดสมุทรสาครขึ้นไปพอประมาณ ที่นี้เวลาน้ำปิดกันแม่น้ำท่าจีนเหนือจังหวัดสมุทรสาครขึ้นไป พอประมาณ ที่นี้เวลาน้ำทะเลลงเราก็เปิดอาคารบังคับน้ำระบาย น้ำลงตามปกติ เวลาน้ำทะเลขึ้นเราก็ปิดกันไม่ให้อิทธิพลของน้ำ

ทะเลเข้าไปสกัดกั้นน้ำที่ไหลลงมา ที่บริเวณนั้นเราก็สร้างสถานีสูบน้ำ กระบวนการอันนี้จะเกิดการระบายน้ำออกสู่ทะเลได้ ๒๔ ชั่วโมง ไม่มีการติดขัด เพราะฉะนั้นแม่น้ำท่าจีนก็จะทำหน้าที่เป็นแก้มลิง มีระดับน้ำต่ำกว่าตลิ่งตลอดเวลา ก็จะดึงน้ำที่บ่ามาจากแม่น้ำเจ้าพระยา ผ่านคลองมหาสวัสดิ์ ผ่านคลองพระยาบันลือ ผ่านคลองพระพิมล ลงแม่น้ำท่าจีน ก็จะช่วยในการที่จะระบายน้ำจากพื้นที่ บริเวณพุทธมณฑลที่ดี บริเวณอะไรต่างๆ ย่านฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา ก็จะลงสู่แม่น้ำท่าจีน ปรากฏการณ์อันนี้เราเห็นชัดเจนเมื่อปี ๒๕๓๔ แม่น้ำท่าจีนระบายน้ำไม่ออก ระบายได้หน่อยหนึ่งน้ำทะเลขึ้นกระแทกเข้ามา ระบายน้ำได้นิดหนึ่ง น้ำทะเลขึ้นเข้ามา เป็นประจำวันอย่างนี้ก็เกิดน้ำท่วมขัง ถ้าเราจัดระบบแก้มลิงอันนี้ก็จะเกิดการระบายน้ำได้ ๒๔ ชั่วโมงต่อวัน นี่คือด้านตะวันตก

พัชรินทร์

ที่นี่ทางฝั่งด้านตะวันออกล่ะคะ

นายปราโมทย์

ด้านตะวันออกเราก็ทำระบบแก้มลิงอีก จะเห็นชัดเจนว่าด้านตะวันออกโดยเฉพาะอย่างยิ่งกรุงเทพมหานครด้านตะวันออกออกไป ที่เป็นย่านมินบุรี หนองจอก ลาดกระบัง แล้วรวมไปถึงเขตจังหวัดสมุทรปราการ เราจะเห็นว่าพื้นที่ย่านนั้นมีคลองมาก คลองเหล่านี้ไม่สามารถจะระบายน้ำออกสู่ทะเลได้ เพราะว่าเวลาน้ำน้ำฝนตกมาก แล้วยังเป็นฤดูกาลที่น้ำทะเลหนุนสูงอีก การระบายน้ำออกสู่ทะเลก็เช่นเดียวกัน ก็จะระบายน้ำไม่คล่อง เพราะฉะนั้นเราก็ใช้คลองพวกนี้ที่มีอยู่เอามาทำเป็นแก้มลิง ให้เป็นแก้มลิงที่มีประสิทธิภาพ เราก็มีการขุดลอกมีการกำจัดวัชพืช อะไรต่างๆมากมายในคลอง ให้ทำหน้าที่เป็นที่รับน้ำ และในขณะเดียวกันที่ถนนสุขุมวิท ชายทะเลเรามีทั้งอาคารที่จะระบายน้ำออกได้เองตามธรรมชาติเมื่อน้ำทะเลลง และเมื่อน้ำทะเลขึ้นเราก็ปิดอาคารนั้นไม่ให้น้ำทะเลหนุนกระแทกเข้ามา และในขณะเดียวกันตลอดแนวถนนสุขุมวิทเราก็สร้างสถานีสูบน้ำ

น้ำขนาดใหญ่ เพื่อให้เกิดการระบายน้ำต่อเนื่องออกสู่ทะเลได้
พุดง่ายๆ ๒๔ ชั่วโมงต่อวันเกิดการระบายน้ำต่อเนื่อง
เพราะฉะนั้นก็เป็นระบบแก้มลิงใหญ่ที่ย่านตะวันออกของ
กรุงเทพมหานคร ก็เป็นระบบแก้มลิงใหญ่ที่ผมพูดมานี้ถ้าวาด
ภาพให้เห็นจะเห็นว่า ฝนตกก็มีน้ำมาท่วมขังในบริเวณนี้ หรือน้ำ
ป่าจากแม่น้ำเจ้าพระยาเข้ามาท่วมขังบริเวณนี้ ก็พยายามจะ
ออกทะเลตามธรรมชาติจะออกได้วันหนึ่งก็ประมาณสัก ๖ ชั่วโมง
๗ ชั่วโมง ก็ออกไม่ได้แล้ว น้ำทะเลหนุน เพราะฉะนั้นเราต้อง
ช่วยให้มีการนำน้ำออกทะเล โดยใช้คลองที่มีอยู่เป็นแก้มลิงให้
เป็นที่เก็บเฉยๆ ไม่ได้ต้องเอาออก ไม่อย่างนั้นก็จะล้น เก็บแล้วก็
เอาออก เอาออกโดยแรงโน้มถ่วงตามธรรมชาติก็ได้วันละ ๖-๘
ชั่วโมง อย่างมาก เพราะฉะนั้นเราก็จะต้องมีสถานีสูบน้ำช่วย
ออกสู่ทะเล นี่ทั้งหมดเชื่อมโยงถึงกันทั้งระบบนี้ก็จะ เป็นระบบ
แก้มลิง

เพลงคัน

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน

บรรยาย(พัชรินทร์)

นับเป็นนิมิตหมายอันเป็นสิ่งที่ประชาชนชาวไทยได้
รอดพ้นจากทุกข์ภัยที่นำความเดือดร้อนแสนสาหัสเค็ญมาสู่ชีวิตที่
สะดวกสบายหายทุกข์เข็ญ ด้วยน้ำพระทัยที่ทรงห่วงใยของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้พระราชทาน “แก้มลิง”
ทฤษฎีการแก้ไขปัญหาน้ำท่วม ตามพระราชดำริ นั้นเอง

นายปราโมทย์

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ก็ทรงเป็นห่วงเป็นใยพี่น้อง
ประชาชนที่ได้รับปัญหาน้ำท่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อปี ๒๕๓๘
ซึ่งเป็นระยะเวลาเป็นปีที่น้ำมาก ก็ไม่สามารถที่จะระบายออกสู่
ทะเลได้ ก็ไปไปตามพื้นที่ต่างๆ ในเรื่องนี้พระบาทสมเด็จพระ
เจ้าอยู่หัวทรงติดตามข้อมูลอยู่ตลอดเวลาตั้งแต่เริ่มเกิด
เหตุการณ์ พุดง่ายๆ ก็คือตั้งแต่ต้นเดือนกันยายน พฤติกรรมของ
น้ำจากแม่น้ำทางด้านภาคเหนือ ปิง วัง ยม น่าน เป็นอย่างไร

ประเด็นสำคัญในเรื่องนี้ก็ทรงติดตามเหตุการณ์อยู่ตลอดเวลาเกี่ยวกับเรื่องน้ำ ทรงรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องน้ำอยู่ตลอดเวลา ก็ทรงเป็นห่วงเป็นใย ทรงติดตามอย่างใกล้ชิด ทรงเรียกผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายทหาร ฝ่ายกรุงเทพมหานคร กรมชลประทาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาประชุมร่วมกันเมื่อปี ๒๕๓๘ วางแผนแก้ไขปัญหา เรื่องนี้ก็อยากจะขอเรียนให้พี่น้องประชาชนได้รับทราบว่า กระบวนการนั้นนอกเหนือจากหน่วยราชการที่เราทำกันเองแล้ว ถึงคราวที่เกิดวิกฤติการณ์ก็จะทรงลงมา ร่วมในการพระราชทานแนวพระราชดำริ ในการที่จะจัดหาระบบต่างๆ ถึงแม้จะไม่สามารรถที่จะดูแลแก้ไขปัญหาได้ทันทั่วทั้ง แต่ก็เป็นแนวที่หน่วยราชการต่างๆ รับพระราชดำรินี้ไปดำเนินการในหลายรูปหลายแบบ ก็สามารถที่จะทำให้ดำเนินไปได้ตามโครงการแก้มลิง

ในระยะนี้ ก็เป็นการดำเนินงานต่อเนื่องจากแนวพระราชดำริหรือพระราชกระแสที่พระราชทานให้ที่พระที่นั่งดุสิตมหาปราสาท จะเห็นว่าในคราวนั้นก็มีระบบการแบ่งน้ำเหมือนกับลิงรับประทานอาหารเข้าไปไปเก็บไว้ในกระฟุงแก้ม แล้วก็ทยอยๆ ย่อยไปในท้องอะไรในทำนองนั้น ก็เหมือนกันกับเรื่องราวของน้ำ จะสามารถจัดหาพื้นที่เอาไปเก็บไว้ได้ก็เอาไปเก็บ แต่ไม่ใช่เก็บเฉยๆ ต้องหาทางระบายออก ตามแนวพระราชดำรินี้เป็นแนวทางที่ถูกต้อง ซึ่งหน่วยราชการเราก็ดำเนินการอยู่แล้ว แต่เมื่อมีแนวพระราชดำริเพิ่มเติมเราก็สามารถที่จะใช้แนวพระราชดำรินี้ขยายผลให้กว้างขวางได้มากขึ้นหลายพื้นที่ นอกเหนือจากปริมณฑลและกรุงเทพมหานครทำระบบน้ำ ไม่ว่าจะเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาตอนบน ตอนกลาง นครสวรรค์ก็ดี ชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง ก็ดี ระบบของการเอาน้ำเข้าไปเก็บในพื้นที่ที่เคยเกิดน้ำท่วมขัง ก็เป็นเรื่องราวที่จำเป็น เอาไปพักไว้ไปชะลอไว้ หลังจากนั้น ก็ค่อยๆ ทยอยออกมา นี่แหละตามแนวพระราชดำริ ซึ่งพระองค์ท่านทรงศึกษาวิเคราะห์เรื่องราวข้อมูลที่เป็นวิทยาศาสตร์ เรื่องราวที่จะแก้ไข้ปัญหาให้ถูกต้องกับเหตุการณ์ ให้ถูกต้องกับ

ลักษณะทางภูมิประเทศ ลักษณะทางกายภาพ ทุกสิ่งทุกอย่าง และนอกจากนั้นยังมีเรื่องราวปลีกย่อยอีกมากมาย รวมไปถึงที่เคยได้ยินกันอยู่เสมอว่า ฟลัดเวย์หรือทางน้ำผ่าน ก็เคยพระราชทานพระราชดำริไว้ แต่ว่าการทำฟลัดเวย์หรือแนวทางที่ให้น้ำผ่านไปทางใดทางหนึ่งที่เรียกว่าทางระบายน้ำอุทกภัย แนวพระราชดำริเป็นสิ่งที่ถูกต้อง แต่ในทางปฏิบัติจริงๆไม่สามารถทำได้ ในปัจจุบันนี้ เพราะว่าต้องไปผ่านพื้นที่บ้านเรือน พื้นที่ของประชาชนที่มีเอกสารสิทธิ์ก็ทำได้ยาก เพราะฉะนั้นก็ต้องเอาระบบ“แก้มลิง” มาใช้ ก็ผ่อนคลายน้ําหลากได้ระดับหนึ่ง

เพลงคั่น

หนึ่งในใจของไทยประชา...มหाराชนองคภูมิพล

บรรยาย(พัชรินทร์)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระเมตตา พระราชทานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริแก่อำนาประชาราษฎร์ ตั้งแต่เสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติในปีพุทธศักราช ๒๔๘๙ จวบจนปัจจุบัน นับเป็นเวลาถึง ๕๐ ปี และนี่ก็เป็นอีกหนึ่งโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ “แก้มลิง” ทฤษฎีการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมตามพระราชดำริ

สถานีเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าปางตอง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
วันพฤหัสบดีที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ เวลา ๑๙.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายสุวิทย์ แก้วปิยะรัตน์ หัวหน้าสถานีเพาะเลี้ยง
สัตว์ป่าปางตอง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผู้จัดรายการ

อรุณี แแดงพันธ์ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

บรรยาย (อรุณี)

ใครก็ตามที่ดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติแล้ว จะเข้าใจว่าป่าไม้และสัตว์ป่าไม่สามารถจะแยกออกจากกันได้ ทั้งป่าไม้และสัตว์ป่าถือเป็นหน่วยเดียวกัน มีความเชื่อมโยงผูกพันกันอย่างลึกซึ้ง ถ้าไม่มีป่า สัตว์ป่าก็ไม่มีที่พำนักอาศัย แต่ถ้าไม่มีสัตว์ป่า ป่าก็คงเป็นเพียงพื้นที่ที่มีต้นไม้ขึ้นอยู่เท่านั้น การอนุรักษ์ป่าไม้และสัตว์ป่าจึงต้องดำเนินการควบคู่กันไป ดังนั้นจะสังเกตได้ว่าโครงการตามพระราชดำริเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติของสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถจึงมีการดำเนินงานทั้งในด้านการปลูกป่า และรักษาพันธุ์สัตว์ป่าด้วย

ด้วยพระราชดำริที่ว่า สัตว์ป่าในแต่ละภูมิภาคของไทยนั้น อาจจะมี ความแตกต่างกันไปบ้างตามลักษณะภูมิประเทศ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถจึงโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งศูนย์รักษาพันธุ์สัตว์ป่าขึ้นทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ เช่น ในภาคเหนือ มีโครงการสวนสัตว์เปิดศูนย์ปางตอง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีศูนย์เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ ภาคกลางมีศูนย์เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าของกล้าบน อำเภอวัฒนานคร จังหวัดปราจีนบุรี ส่วนภาคใต้ มีโครงการศูนย์เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าโคกไม้เรือ จังหวัดนราธิวาส และที่จังหวัดชลบุรี ยังมีโครงการพัฒนาพื้นที่วัดญาณสังวราราม อำเภอสัตหีบ

สัตว์ป่าที่หายากในศูนย์เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์เหล่านี้ จะได้รับการเลี้ยงดูและขยายพันธุ์ให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เมื่อเติบโตและแข็งแรงพอ จึงปล่อยกลับสู่ป่าธรรมชาติอีกครั้งหนึ่ง นอกจากนี้ในการเสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมเยียนราษฎรภาคต่างๆ ก็มักจะมีราษฎรนำสัตว์ป่าที่หายากมาถวาย ซึ่งพระองค์ก็ทรงรับไว้และทรงมอบให้ศูนย์เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าเหล่านี้ไปเลี้ยงดูและขยายพันธุ์ต่อไป

เพลงค้น

เพลงพื้นเมืองไทยใหญ่

บรรยาย (อรุณี)

สถานีเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าปางตอง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.๒๕๒๖ ตามพระราชดำริ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ว่า พื้นที่บริเวณปางตองควรที่จะตั้งสถานีหรือศูนย์เพาะเลี้ยงสัตว์ป่าเพื่อเพิ่มจำนวนสัตว์ป่าที่มีอยู่ในธรรมชาติ สัตว์ป่าที่หายากและใกล้จะสูญพันธุ์ โดยจัดเป็นสวนสัตว์เปิดเพื่อขยายพันธุ์และนำสัตว์ป่าที่ขยายพันธุ์ได้กลับคืนสู่ธรรมชาติ บริเวณพื้นที่ป่าปางตอง ศูนย์อนุรักษ์สัตว์ป่า กรมป่าไม้ ได้รับสนองพระราชดำริ จัดตั้งสถานีเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าปางตอง มีการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าที่หายากและใกล้จะสูญพันธุ์ เช่น ละอง ละมั่ง ไก่ฟ้า นกยูง รวมทั้งสัตว์ประเภทต่างๆ ที่อยู่ในธรรมชาติ แถบจังหวัดแม่ฮ่องสอน ในปัจจุบันสัตว์ที่เพาะเลี้ยงมีจำนวนมากพอสมควร ส่วนหนึ่งสมเด็จพระนางเจ้าฯพระบรมราชินีนาถทรงทำพิธีปล่อยคืนสู่ธรรมชาติไปแล้ว ๔ ครั้ง จำนวนสัตว์ป่า ๓๐ กว่าตัว นอกจากนั้นเมื่อพ.ศ.๒๕๓๗ สมเด็จพระนางเจ้าฯพระบรมราชินีนาถมีพระราชดำริให้เลี้ยงสัตว์ตระกูลเสือ ซึ่งในขณะนี้ได้เลี้ยงไว้หลายพันธุ์ เช่น เสือลายเมฆ เสือโคร่ง แมวดาว เสือปลา เป็นต้น คาดว่าในอนาคตจะเลี้ยงสัตว์ตระกูลเสือเพิ่มขึ้นอีก สำหรับรายละเอียดในการดำเนินงานของสถานีเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าปางตองแห่งนี้ นายนายสุวิทย์ แก้วปิยะรัตน์ เจ้าพนักงานป่าไม้ ๕ ทำหน้าที่หัวหน้าสถานีเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าปางตอง จังหวัดแม่ฮ่องสอน จะเล่าให้ฟัง

นายสุวิทย์

สัตว์ที่เพาะเลี้ยงไว้แยกออกเป็น ๒ ประเภท ประเภทสัตว์ กีบ เช่น กวาง ละอง ละมั่ง เนื้อทราย เก้ง สัตว์กีบมีอยู่ประมาณ ๑๑๐ ตัว ประเภทสัตว์ปีก เช่น นกยูง ไก่ฟ้า ชนิดต่างๆ มีจำนวนประมาณ ๒๔๐ ตัว เมื่อปี ๒๕๓๗ ก็ได้เพิ่มสัตว์ตระกูลเสือ ตอนนี้มีอยู่ ๔ ตัว

อรุณี

สัตว์ที่เพาะเลี้ยงมาจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนเท่านั้นหรือมาจากที่อื่นด้วยคะ

นายสุวิทย์

สัตว์ที่เพาะเลี้ยงบางประเภทเราต้องนำมาจากสถานเพาะเลี้ยงต่างๆ เช่น จังหวัดราชบุรี ชลบุรี เรานำพ่อพันธุ์แม่พันธุ์มาแล้วก็สืบสายพันธุ์กับสัตว์ที่เราหาได้ในประเภทเดียวกันที่มีอยู่ในท้องถิ่นแม่ฮ่องสอน เช่น พวกนกยูง ไก่ฟ้าหลังเงิน ซึ่งมีอยู่ในท้องถิ่นจังหวัดแม่ฮ่องสอน เราก็จะหาพ่อพันธุ์แม่พันธุ์จากที่อื่นมาสืบสายเลือดเพื่อการขยายพันธุ์

อรุณี

ที่พูดกันว่าสัตว์ที่เลี้ยงแล้วพอปล่อยเข้าป่าจะหากินไม่เป็น ตอนเพาะเลี้ยงเรามีวิธีการที่จะทำให้สัตว์คุ้นเคยกับการหาอาหารหรือชีวิตในป่าก่อนที่จะปล่อยไป

นายสุวิทย์

สัตว์ที่เราเพาะเลี้ยงเราต้องเตรียมการก่อนที่จะนำปล่อยคืนสู่ธรรมชาติ เราต้องแยกไว้ อย่างเช่น ประเภทนกยูงหรือไก่ฟ้า อายุประมาณปีที่สอง เราก็คัดส่วนหนึ่งเอามาฝึกให้เคย อีกส่วนหนึ่งเราเก็บไว้เป็นพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ต่อไป

อรุณี

ที่บอกว่าสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถมีพระราชเสาวนีย์ให้เพาะเสือโคร่ง มีการดำเนินการอย่างไร

นายสุวิทย์

สมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถมีพระราชเสาวนีย์ว่าท่านอยากจะให้มีการเพาะเลี้ยงสัตว์ตระกูลเสือ ท่านโปรดมากคือเสือลายเมฆ ส่วนเสือโคร่งท่านรับสั่งเมื่อเสด็จพระราชดำเนินเร็วๆนี้ว่า มันโตไปและน่ากลัว เราก็จะดูว่าแหล่งเสือประเภทนี้ เช่นเสือลายเมฆที่ท่านโปรดมากมีที่ไหนบ้าง เราจะไปเสาะหาหรือขอความร่วมมือจากส่วนราชการที่เขามีอยู่ เช่น องค์การสวนสัตว์ สถานียางกรมป่าไม้ อย่างเสือลายเมฆที่เราได้มา ตัวผู้เราได้มาจากสถานเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าเขาประทับช้าง จังหวัดราชบุรี

ตัวเมียได้มาจากองค์การสวนสัตว์เชียงใหม่ ซึ่งก็นำมาสืบคู่
เพื่อการขยายพันธุ์ต่อไป

อรุณี ได้ผลบ้างไหมคะ

นายสุวิทย์ สัตว์ตระกูลเสือดำมาจากต่างถิ่น ต้องทำความรู้จักกัน ซึ่ง
ต้องใช้เวลาพอสมควร ตอนนี้เราเพิ่งประสบผล คือเขาอยู่กันได้
เขาจับคู่กันได้ ก็รอผสมพันธุ์เพื่อขยายพันธุ์ต่อไป

อรุณี สัตว์ที่เพาะเลี้ยงขยายพันธุ์เมื่อปล่อยสู่ป่าเป็นอย่างไรบ้าง
ประเภทและจำนวนสัตว์ที่ปล่อย พบบอกคร่าวๆ ได้ไหมคะ

นายสุวิทย์ ที่เราได้ปล่อยสู่ป่าบริเวณปางตองนี้ ก็มี เก้ง นกยูง ไก่ฟ้า
รวม ๓ ชนิด ตามที่เราสำรวจคร่าวๆ ไก่ฟ้า ก็มีจำนวนเพิ่มขึ้น
ในป่าที่เราเข้าไปสำรวจก็เจอไก่ฟ้า ส่วนหนึ่งถ้าเขาดำรงชีวิตอยู่ได้
เขาก็จะขยายพันธุ์ต่อไป ส่วนเก้ง ตามที่เราได้ไปเจอรอยหรือได้ยิน
เสียงร้องตามหุบเขาต่างๆ มีประมาณ ๔ จุด เขาจะแบ่ง
ครอบครัวยังอยู่

อรุณี สัตว์ที่ปล่อยไปมีกี่ตัว อะไรบ้าง

นายสุวิทย์ เก้ง ๔ ตัว นกยูง ๔ ตัว ไก่ฟ้า ๔ ครั้งๆ ละ ๒๒ ตัว

อรุณี เราได้นำวิวัฒนาการสมัยใหม่ ประเภทไมโครชิพ มา
ติดตามผลว่าอยู่หรือตายบ้างไหมคะ

นายสุวิทย์ สำหรับสัตว์ที่ปล่อยไป ยังไม่ได้ใช้วิทยาศาสตร์ใหม่ๆ
เพราะว่าต้นทุนค่อนข้างสูง

อรุณี ถ้าอย่างนั้นการติดตามผลก็ใช้เดินสำรวจหรือฟังเสียงคะ

นายสุวิทย์

เพราะป่าแถบนี้เป็นหุบเขารอบๆป่าของโครงการพระราชดำริ จะเป็นป่าปลูกซึ่งมีชาวบ้านอยู่รอบๆ สัตว์ป่าจะไม่ค่อยเข้ามาเลยหมู่บ้าน เขาจะอยู่ในป่าธรรมชาติบริเวณนี้

อรุณี

ชนิดของสัตว์ป่าที่เอามาเพาะเลี้ยง พิจารณาอย่างไร ทางสถานีดูแลเองหรือสมเด็จพระนางเจ้าฯพระบรมราชินีนาถมีพระราชเสาวนีย์มา

นายสุวิทย์

พระองค์ท่านมีพระราชเสาวนีย์ว่า ควรจะเน้นสัตว์ป่าที่หายากและใกล้จะสูญพันธุ์ ทางกรมป่าไม้ศึกษาดูว่าป่าบริเวณนี้ สัตว์ประเภทไหนที่มีอยู่ในธรรมชาติ ตัวอย่างเช่น ตระกูลไก่ฟ้าที่ปางตอง มีไก่ฟ้าประเภทหลังเงินสีขาว เราก็กทำการเพาะเลี้ยง สัตว์ประเภทนี้ปล่อยไปอยู่ในป่าธรรมชาติ ปล่อยไปผสมพันธุ์ใน ส่วนที่เขาได้อยู่

อรุณี

พอจะให้ข้อมูลได้ไหมคะว่า สภาพสัตว์ป่าของจังหวัดแม่ฮ่องสอนตอนนี้เป็นอย่างไบบ้าง เมื่อเปรียบเทียบกับเมื่อก่อน

นายสุวิทย์

ข้อมูลด้านสัตว์ป่าที่มีอยู่ในธรรมชาติของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งเมื่อ ๑๐ ปีที่แล้วได้เข้ามาสัมผัสและศึกษา สัตว์ป่าตามที่ได้เจอชาวบ้านไปล่ามาได้บ่อยครั้ง เช่น กวาง เก้ง ไก่ฟ้า ตอนหลังตั้งเต้านงานด้านอนุรักษ์สัตว์ป่ามีแรงต่อต้านมากขึ้น ชาวบ้านมีการล่าน้อยลงแต่ก็ยังมีอยู่ ส่วนหนึ่งคาดว่าสัตว์ป่าตามธรรมชาติจริงๆเหลือน้อย เพราะได้สังเกตจากชาวบ้านที่ไม่ค่อยมีสัตว์ป่าออกมาสู่ตลาดบ่อยครั้ง

อรุณี

มีสัตว์ป่าอะไรบ้างที่สูญหายไปจากป่าแม่ฮ่องสอน ตามที่สำรวจพบ

นายสุวิทย์

สัตว์ป่าที่มีในจังหวัดแม่ฮ่องสอนก็ไม่ถึงกับสูญหาย เช่น

กวางผา เสียงผา ก็ยังมีอยู่ ซึ่งเป็นสัตว์ประเภทหายาก และเป็นสัตว์สงวนตามพระราชบัญญัติสัตว์ป่าสงวนของกรมป่าไม้ แต่มีจำนวนลดน้อยลง ยังไม่ถึงกับหมดไปจากป่าแม่ฮ่องสอนจริง ๆ

อรุณี

คิดว่าการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าแล้วปล่อยคืนสู่ป่าเป็นวิธีที่เหมาะสมดีแล้วหรือไม่ในการช่วยมิให้สัตว์ป่าต้องสูญพันธุ์

นายสุวิทย์

การเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าเป็นวิธีหนึ่งในหลาย ๆ วิธีเพื่อการอนุรักษ์ ที่สามารถเพิ่มจำนวนสัตว์ป่าในธรรมชาติไม่มากนักน้อย แต่เป็นวิธีหนึ่งในหลาย ๆ วิธีในด้านการอนุรักษ์ ทั้งด้านการป้องกันที่เขามีอยู่ในธรรมชาติ หรือในด้านการป้องกันการบุกรุกการทำลายป่า เพื่อให้เขามีที่อยู่มีแหล่งอาศัย แหล่งน้ำในป่าธรรมชาติ แต่การเพาะเลี้ยงเป็นวิธีหนึ่งในหลาย ๆ วิธีในด้านการอนุรักษ์เท่านั้น

อรุณี

ได้มีการสร้างบรรยากาศให้สัตว์ป่าคุ้นเคยก่อนที่จะปล่อยอย่างไร เช่น อาหารการกินให้ฝึกหาเองหรืออย่างไรคะ

นายสุวิทย์

เราค่อนข้างให้เขาอยู่เปลี่ยวๆ แล้วอาหารเราเสริมไม่ถึงกับว่าให้เขาอยู่กรงเล็กๆ หรือเราให้เขาทั้งหมด แต่เราก็ไม่ควรจะเลี้ยงนาน เมื่อเราขยายพันธุ์ได้แล้ว เราเอามาเพื่อที่จะดูแล แต่ไม่เอาใจมาก เขาตื่นคน ถ้าเขาเห็นคนหรือคนเลี้ยง เขาจะไม่เข้าหาเหมือนสัตว์ประเภทอื่นที่เราเตรียมไว้เป็นพ่อพันธุ์แม่พันธุ์

อรุณี

เมื่อปล่อยไปแล้วเราติดตามผลได้อย่างไรคะ

นายสุวิทย์

อย่างแก๊งฟังเสียงเขาจะร้อง โกว้าใช้เดินสำรวจ ดูแหล่งที่วางไข่ พื้นที่หากิน หน้าแล้งอาหารน้อย เขาจะเข้ามาหากินกันเป็นคู่ ๆ นี่เป็นข้อสังเกตส่วนหนึ่ง

อรุณี

สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถได้พระราชทานคำ
แนะนำเพิ่มเติมอย่างไรบ้าง

นายสุวิทย์

เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ พระองค์ได้เสด็จ
พระราชดำเนินทรงเยี่ยมติดตามผลการปฏิบัติงานของสถานี
เพาะเลี้ยงสัตว์ป่าปางตอง ท่านก็รับสั่งทั่วไปในเรื่องของสัตว์ป่า
และความเป็นอยู่ของสัตว์ป่า แต่มีข้อหนึ่งท่านรับสั่งเรื่อง ละออง
ละมั่ง ท่านถามว่าในพื้นที่ป่าแม่ฮ่องสอนยังมีละออง ละมั่งอยู่ไหม
กราบบังคมทูลว่ามี แต่เหลือน้อย ท่านรับสั่งว่าน่าจะเพาะเลี้ยง
ให้มีจำนวนมากขึ้น ๆ เพื่อเพิ่มจำนวนสัตว์ที่เหลือน้อยแล้ว

อรุณี

พ่อพันธุ์แม่พันธุ์เป็นสัตว์ที่เลี้ยงมาอยู่แล้ว ไม่ได้เอามาจาก
ป่าไซไหมคะ

นายสุวิทย์

ครับ สัตว์ที่เพาะเลี้ยงมา ต้องสืบสายเลือดอย่าให้ใกล้ชิดกัน

อรุณี

ตอนนี้มีโครงการใหม่ๆ ที่จะทำไหมคะ หรือมีสัตว์ใหม่ที่จะ
เพาะเลี้ยงอีกหรือไม่

นายสุวิทย์

ช่วงนี้จะเพาะเลี้ยงสัตว์ตระกูลเสือ เพิ่งได้เริ่มทำมา ๑ ปี
ปีนี้ก็ได้งบประมาณกรงเสือมาอีก ๑๐ กรง นอกจากนี้เราจะได้
ขยายงานในท้องที่ปางตอง ในปี ๒๕๔๑ นี้ จากแนวพระราชดำริ
ให้ขยายพื้นที่โครงการอนุรักษ์สัตว์ป่าห้วยผายคอก ซึ่งอยู่ในท้องที่
ตำบลปางหมู อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน โครงการนี้จะเน้น
วัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาของชาวแม่ฮ่องสอนในด้านสัตว์ป่า
และเพื่อการท่องเที่ยวให้ความรู้ด้านสัตว์ป่าแก่ประชาชน นับ
เป็นแห่งแรกในจังหวัดแม่ฮ่องสอน สถานีเพาะเลี้ยงสัตว์
ป่าปางตองจะได้ดำเนินการในปีหน้าเป็นต้นไป โดยจะได้นำสัตว์
ป่าที่เราเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์ได้ในบริเวณสถานีแห่งนี้ นำ
ผลผลิตลงไปเพื่อขยายพื้นที่ ขยายแหล่งท่องเที่ยวในด้านสัตว์ป่า

ของแม่ฮ่องสอนต่อไป

อรุณี

ท่านผู้ฟังคะ นอกจากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จะทรงส่งเสริมการเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าที่หายาก และใกล้สูญพันธุ์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนแล้ว ยังมีพระราชดำริให้มีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสัตว์ป่าแก่ประชาชนด้วย ซึ่งจะทำให้ชาวแม่ฮ่องสอนได้ตระหนักถึงความสำคัญของสัตว์ป่า และรู้ถึงวิธีการอนุรักษ์สัตว์ป่าที่ถูกต้อง เป็นการแก้ปัญหาที่จะเกิดผลระยะยาว จึงกล่าวได้ว่าสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถทรงเป็นนักอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ยิ่งใหญ่ของประเทศไทย

เพลง

สดุดีพระแม่เจ้า

โครงการขยายผิวจราจรพื้นที่กรุงเทพมหานคร

โครงการขยายพิวการจราจรพื้นที่กรุงเทพมหานคร ตามพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๔๐ เวลา ๒๐.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายประเสริฐ สมะลาภา ปลัดกรุงเทพมหานคร

ผู้จัดรายการ

ปราณี ศรีสุกใส ส่วนผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ปลัดคทม.

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นผู้ที่มีความขยันและทอดพระเนตรเห็นสิ่งใดแล้วก็จะไม่ทรงปล่อยให้ผ่านไป เรื่องการจราจรที่เกิดโครงการพระราชดำริมาหลายโครงการนั้น เกิดขึ้นเนื่องจากพระองค์เสด็จฯ ผ่านไปในเส้นทางนั้น และทรงสังเกตว่าน่าจะมีการแก้ไข ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งว่าในการแก้ไขปัญหา นั้น การที่จะมารอโครงการใหญ่ๆว่า มีแผนแม่บทต้องทำอย่างนั้นอย่างเดียวยังคงไม่พอ สิ่งใดที่สามารถที่จะแก้ไขเฉพาะหน้าและทำให้ลุ่ล่งได้ในเวลาอันสั้นก็ควรจะดำเนินการ

บรรยาย (ปราณี)

จากคำกล่าวของนายประเสริฐ สมะลาภา ปลัดกรุงเทพมหานครที่มีโอกาสรับใช้ใต้เบื้องพระยุคลบาทสนองพระราชดำรินในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นเวลานาน ทำให้พวกเราทราบถึงความเอาพระทัยใส่ในความเป็นอยู่ของคนกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะปัญหาการจราจรที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชดำริให้กรุงเทพมหานครดำเนินการขยายผิวจราจรและตัดถนนเพิ่มเติมในถนนและสะพานที่เป็นคอขวด รวมทั้งการก่อสร้างสะพานต่างๆ นายประเสริฐ สมะลาภา ปลัดกรุงเทพมหานคร พุ้ถึงพระราชดำรินี้คะ

ปลัดคทม.

โครงการพระราชดำรินี้โครงการแรกคือ **การเชื่อมปลายถนนอิสรภาพไปเชื่อมถนนจรัญสนิทวงศ์** ซึ่งกรณีนี้หน่วยราชการหรือกรุงเทพมหานครก็เห็นว่าทำไม่ได้เนื่องจากเป็นพื้นที่ของการรถไฟที่ให้สัมปทานแก่โครงการโฮปเวลล์ แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีกระแสพระราชดำรินว่า โฮปเวลล์จะสร้างคงอีกหลายปีถ้าเราได้ทำตรงนี้ให้ใช้ได้ใ ๓ ปี ก็เป็นการคุ้มค่าแล้วขอให้ไปพิจารณา ดู ซึ่งโครงการนี้เกิดขึ้นเนื่องจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้เสด็จไปโรงพยาบาลศิริราช ผมคิดว่าคง

เสด็จไปทางอื่นๆด้วย จึงทอดพระเนตรเห็นตรงนี้ เป็นโครงการแรกที่ทรงรับสั่งว่าให้ไปดูแม้ว่าจะมีโครงการที่ผูกพันแล้ว ถ้าเราทำได้เสียก่อนในเวลาที่เขายังไม่ได้ใช้งานตรงนี้ ซึ่งขณะนี้เขาใช้มา ๔ ปีกว่าแล้ว อันนี้จะเห็นประโยชน์โครงการถัดมาก็คือ บริเวณเชิงสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า ตรงนี้เกิดจากที่พระองค์ได้เสด็จไปโรงพยาบาลศิริราช ทั้งเสด็จไปเสด็จกลับ ตอนเสด็จผ่านได้ทรงสังเกตเห็นว่าน่าจะทำอะไรกับที่ว่างตรงนี้ได้จริงอยู่แม้จะเป็นที่ว่างที่เกิดจากไฟไหม้และกว่าจะมีโครงการใหม่มาทดแทนก็คงใช้เวลาเช่นกัน ซึ่งตรงนี้พระราชทานแผนผังที่มีลายพระหัตถ์ของพระองค์ท่านว่า ถ้าหากทำเช่นนี้แล้วคงจะแก้ปัญหาได้ ซึ่งกรุงเทพมหานครได้กราบบังคมทูลเลยว่า ที่จริงตรงนี้เรามีโครงการอยู่ที่จะเป็นทางลอด แต่ท่านรับสั่งว่า การก่อสร้างทางลอดต้องมีการปิดการจราจรจะต้องมีการย้ายสาธารณูปโภค ซึ่งต้องใช้เวลาก่อสร้างถึง ๒ ปีครึ่งขึ้นไป และได้มีการเตรียมงบประมาณไว้ ๓๐๐ กว่าล้านบาท แต่จากแนวพระราชดำริที่เป็นลายพระหัตถ์ได้ทรงมอบให้กรุงเทพมหานครมานั้นก็สามารถเข้าไปดำเนินการปรับปรุงก่อสร้าง โดยใช้เวลาก่อสร้างประมาณ ๓ เดือน เมื่อเทียบกับที่ต้องใช้เวลาถึง ๓ ปี แล้วงบประมาณที่ใช้ ๓๐ กว่าล้านบาท เมื่อเทียบกับ ๓๐๐ กว่าล้านบาทก็จะใช้ได้ผลได้ดีจนถึงปัจจุบัน

ในการที่มีพระราชดำรินั้นได้มีความคิดต่อเนื่องไปหลายอย่าง ในระหว่างการดำเนินการก็ได้พระราชทานกำลังใจให้ด้วยว่า ทำตรงนี้เช่นนี้เสร็จแล้วอาจจะต้องแก้ปัญหาที่ละอย่างควบคู่กันไป แต่ว่าทั้งหมดนี้จะต้องคิดไกลถึงสุดท้ายว่า ผลสุดท้ายจะมีโครงการอะไรบ้าง ซึ่งสืบเนื่องจากโครงการถนนเชิงสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้านั้น ต่อมาก็ได้มีการขยายบริเวณสะพานผ่านฟ้า สะพานมฆวาน อย่างที่เห็นอยู่แล้ว อันนี้จะมีผลเกี่ยวกับการจราจรในถนนราชดำเนินนอก ราชดำเนินกลางและราชดำเนินในโดยตลอดครับ

บรรยาย (ปรามณี)

จากการเสด็จพระราชดำเนินประกอบพระราชกรณียกิจในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ทำให้ทรงทราบว่า คนกรุงเทพฯ ประสบกับปัญหาการจราจรที่ทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะปัญหาการระบายรถเข้าเมือง และออกนอกเมือง จึงมีพระราชดำริให้กรุงเทพมหานครก่อสร้างทางยกระดับสะพานคู่ขนานบริเวณแยกอรุณอมรินทร์-จรัญสนิทวงศ์ ถึงทางแยกต่างระดับตลิ่งชัน ถนนบรมราชชนนี เพื่อระบายรถที่จะออกนอกเมืองให้ได้เร็วที่สุดนะคะ พระราชดำรินี้ในโครงการก่อสร้างคู่ขนานลอยฟ้า ถนนบรมราชชนนีมีรายละเอียด และความคืบหน้าอย่างไร ปลัดกรุงเทพมหานคร นายประเสริฐ สมะลาภา จะชี้แจงให้ฟังคะ

ปลัดทบท.

สืบเนื่องจากที่ผมได้เรียนให้ทราบว่า เมื่อโครงการต่อเชื่อมโครงการต่างๆ จุดต่างๆ ได้สำเร็จลงก็ทรงมีพระราชมติสรรบสั่งไปว่า ต่อไปที่เราจะต้องคิด คือว่าในการที่จะทำให้คนในพื้นที่กรุงเทพฯ สามารถเดินทางไปมาหาสู่กันอย่างสะดวกเช่น ตะวันออกจะไปตะวันตก หรือ เหนือไปได้ ซึ่งอันนี้ก็เป็น **โครงการจตุรทิศ** ที่ทรงรับสั่งเป็นระยะยาว ในเรื่องของทางคู่ขนานลอยฟ้าก็เป็นโครงการแรกของโครงการจตุรทิศ อันนี้ก็เนื่องจากการที่เสด็จพระราชดำเนินไปโรงพยาบาลศิริราช ก็ทรงสังเกตเห็นว่าบริเวณสี่แยกอรุณอมรินทร์ที่มีสะพานข้ามอยู่ และถัดไปก็มีสี่แยกบรมราชชนนีที่ตัดถนนจรัญสนิทวงศ์ การจราจรตรงนั้นค่อนข้างสับสน คือ รถลงจากสะพานอรุณอมรินทร์บางคนก็ต้องชิดซ้ายเพื่อไปเลี้ยวขวาที่ถนนจรัญสนิทวงศ์ แปลว่า รถออกจากศิริราชมาก็ต้องผ่านสะพานที่ถนนจรัญสนิทวงศ์ก็เกิดจุดติดกันหลายจุด ก็ทรงรับสั่งว่าตรงนี้น่าจะมีทางแก้ไขให้รถที่ลงจากสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้าสามารถจะออกไปนอกเมืองได้สะดวก ซึ่งที่รับสั่งไว้ตอนนั้นคิดไม่ออกว่าจะทำอย่างไร เพราะโจทย์ที่ให้มาค่อนข้างยาก แต่ว่าสุดท้ายก็แก้ปัญหาได้ ก็คิดขึ้นมาว่าทำไมเราไม่ทำสะพานยกระดับข้ามไปเลยเป็นสองชั้นเลย ก็เลยเขียนด้วยตนเองและสั่งให้เจ้าหน้าที่ทุกคนหยุดงานเรื่องอื่นแล้วมาทำ

ทุ่นจำลองตรงนี้ขึ้นมาถวาย ก็ทรงพอพระทัยและรับสั่งว่า “*ทำได้ดีกว่าที่ฉันคิดเสียอีก*” ทรงให้กำลังใจ และหลังจากนั้นทรงรับสั่งให้เข้าเฝ้าที่โรงพยาบาลศิริราชเมื่อคราวเสด็จเยี่ยมสมเด็จพระเจ้าและพระราชทานแนวคิดต่างๆ อีกมากมายให้มีการแก้ไข พร้อมกันนั้นก็ทรงรับสั่งว่า “*ให้คุณประเสริฐไปดูพื้นที่ให้ละเอียดบ่อยๆ เพราะว่าฉันเองไปดูไม่ได้ แต่ว่าในหลักการต้องเป็นอย่างนี้ ๆ*” ที่แรกออกแบบมาจะเป็นทางคู่ขนาน คือ ยกระดับข้ามสะพานอรุณอมรินทร์ไปอยู่สองข้างถนนเชื่อมกับทางคู่ขนานถนนพระรามเก้าแต่ว่านี้ระดับดิน แต่อันนี้ยกระดับขึ้นมา จากการที่ผมไปตรวจสอบสถานที่จริงและไปดูเหตุการณ์หลายอย่างก็เห็นว่ามีการใหม่ๆ ขึ้นมา เจ้าของอาคารคงไม่ค่อยสบายใจที่มีสะพานมาขวาง แต่เดิมที่เราจะเอาไว้ข้าง เพราะว่าตรงกลางมีสาธารณูปโภคเยอะ ถ้าต้องย้ายออกจะเป็นเรื่องใหญ่ แต่เมื่อเราดูเหตุการณ์แล้วก็ได้ถวายรายงานกลับไปว่าคงจะต้องมาอยู่ตรงกลาง โดยยอมรื้อย้ายของต่าง ๆ จะเป็นผลดีกว่า ตอนหลังผมได้มีโอกาสเข้าเฝ้าก็ได้พระราชทานชื่อตรงนี้ว่า “*ทางคู่ขนานลอยฟ้า*” เพราะว่าขนานอยู่สองข้าง ผมก็กราบบังคมทูลถามว่า จากแบบที่เป็นทางคู่ขนานลอยฟ้าซึ่งมีอยู่สองข้างทางนั้น บัดนี้เราได้นำมาวางไว้ตรงกลางแล้วยังจะทรงใช้คำว่าคู่ขนานลอยฟ้าหรือเปล่า เพราะว่าข้าพระพุทธเจ้าไม่เห็นว่าจะเป็นทางคู่ขนานแล้วเพราะมันอยู่ตรงกลาง ตอนนั้นพระองค์ก็ทรงนิ่งไปสักครู่หนึ่งแล้วก็ทรงยืนยันว่า ยังต้องให้ใช้ทางคู่ขนานลอยฟ้าอยู่เพราะว่าเป็นการคู่ขนานทางตั้ง เป็น VERTICAL PARRALLEL ซึ่งทุกคนก็ร้องอ้อขึ้นมา ทรงมีพระอารมณ์ขันและปฏิภาณที่เฉียบไว เวลาที่ทำงานถวายพระองค์ท่านก็มีความสุขด้วย ในเรื่องต่างๆ เหล่านี้ครับ ตรงนี้ก็เป็นเรื่องที่ระบายนอกนอกเมือง จะแบ่งการจราจรได้ชัดเจน รถที่จะไปห้างสรรพสินค้าข้างล่างก็วิ่งข้างล่าง แต่รถที่จะออกนอกเมืองก็ให้ออกตรงไปเลย ไปถึงขนส่งสายใต้แล้วก็ข้ามสะพานคลองบางกอกน้อยไป ตอนนั้นบังเอิญฯพณฯบรรหาร ศิลปอาชา เป็นนายกรัฐมนตรี ท่านได้มีโอกาส

เข้าเฝ้าด้วย ท่านก็ได้มีความเห็นเพิ่มเติมว่า ถ้าอย่างนั้นน่าจะทำได้ ไปถึงวงแหวนรอบนอกเลยจะเป็นการผ่อนคลายการจราจรได้ดีขึ้น ก็ได้มีการก่อสร้างตรงนี้ออกไป เดิมทีเคยตั้งใจว่าจะให้เสร็จ ๕ ธันวาคม แต่เนื่องจากมีปัญหาเรื่องการเงินเข้ามาเกี่ยวข้องก็ จะไม่เสร็จ ก็ได้กราบบังคมทูลไปว่า คงจะไม่เสร็จ ๕ ธันวาคม จะไปเสร็จปลายเดือนมกราคม หรืออย่างช้าก็ต้นเดือนกุมภาพันธ์ ถึงจะเสร็จทั้งหมด เพราะว่าต้องเสร็จพร้อมกันทั้งหมดถึงจะเปิด การจราจรได้

สำหรับเส้นทางการจราจรเหล่านี้ จากตลิ่งชันมาถึงสี่แยก อรุณอัมรินทร์จะไม่มีทางขึ้นลงเลย คือ ถ้ารถจะออกจากอรุณ อัมรินทร์จะต้องไปลงสุดท้ายที่ตลิ่งชัน และก็เลยไปถึงฉิมพลีเลย หรือรถจะเข้าเมืองก็ขึ้นตั้งแต่ตลิ่งชัน เพราะฉะนั้นรถข้างล่างก็ จะเป็นรถในพื้นที่ที่จะแยกออกจากกัน ซึ่งอันนี้ก็จะแก้ปัญหาที่รถ ออกจากเมืองได้โดยสะดวก แต่สำหรับรถเข้าเมืองนั้นจะยังเกิด ปัญหาอยู่คือ จะมาเป็นคอขวดที่บริเวณสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า ซึ่งตอนนั้นคณะเจ้าหน้าที่ของเราก็คิดกันว่า ถ้าอย่างนั้นน่าจะ ขยายสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้าขึ้นอีกข้างละหนึ่งช่องทาง แต่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีความคิดเห็นโต้แย้งว่า ถ้าทำ อย่างนั้นแล้วนี่ระบบในถนนราชดำเนินตั้งแต่เชิงสะพานสมเด็จพระ ปิ่นเกล้า หรือ อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย หรือสะพานผ่านฟ้า สะพานมัฆวาน ระบบจะเสียหาย ทำไมไม่คิดหาทางเบนรถไป ทางเหนือ คือ ไปทางบางยี่ขัน จึงได้เกิดโครงการสะพาน พระรามแปดขึ้น โครงการนี้จะเป็นการรับรถจากตลิ่งชันจาก ฉิมพลีมา สามารถเบนซ้ายข้ามสะพานพระรามแปดไปออก วิสุทธิกษัตริย์ จากวิสุทธิกษัตริย์ก็สามารถใช้ถนนสามเสน ใช้ ถนนประชาธิปไตยไปเชื่อมกับถนนศรีอยุธยาได้ พอไปถึงปลาย ถนนศรีอยุธยาด้านถนนราชปรารภ ก็จะเป็นจุดตัดจุดตัน ในชอย นั้นก็จะเป็นซอยรัชตภัณฑ์ที่เข้าบ้านท่านนายกรัฐมนตรีในปัจจุบัน ก็ต้องทำสะพานลัดเลาะบึงมักกะสันเพื่อไปเชื่อมกับถนนพระราม เก้า ตรงนั้นก็จะเส้นทางตะวันออก-ตะวันตกได้โดยสะดวก

ถ้าทั้งหมดนี้เสร็จจะเป็นการช่วยตะวันตก-ตะวันออกได้เป็นอย่างดี
ดีเลยครับ

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน

บรรยาย (ปราณี)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินทรงวาง
ศิลาฤกษ์ทางคู่นานนถายฟ้า ณ ถนนบรมราชชนนี เมื่อวันที่ ๑๖
เมษายน ๒๕๓๙ ซึ่งกรุงเทพมหานครคาดว่า โครงการนี้จะแล้ว
เสร็จประมาณปลายเดือนมกราคม ๒๕๔๐ หรือ ต้นกุมภาพันธ์
๒๕๔๐ ใช้งบประมาณในการก่อสร้างหนึ่งพันสามร้อยเจ็ดสิบเอ็ด
ล้านบาทแสนบาทเศษ ในการติดตามประเมินผลโครงการนั้น
ทรงใช้วิธีการใด เราฟังคำบอกเล่าของปลัดกรุงเทพมหานครค่ะ

ปลัดกทม.

การติดตามประเมินผลที่ทรงได้รับฟังปัญหาของ
ประชาชนหรือผู้ที่ร้องทุกข์ อาจะฟังทางวิทยุกระจายเสียง
นอกจากนี้ก็รับฟังความคิดเห็นของข้าทูลละอองธุลีพระบาทที่มี
บ้านเรือนอยู่ในที่ต่างๆ และจะดูจากข่าว เช่น การพระราชทาน
เงินมาให้สร้างสะพานคนเดินข้ามที่หน้าศาลอาญานั้นก็ทรงเห็น
จากข่าวโทรทัศน์ว่ามีคนข้ามถนนตรงนี้แล้วเสียชีวิตอย่างนี้เป็นต้น
แต่ที่แน่ๆในการก่อสร้าง คือ ภาพถ่ายจากเฮลิคอปเตอร์
ภาพถ่ายจากเครื่องบิน จะช่วยได้มาก และอย่างโครงการแก้มลิง
ในทางตะวันตกแถวบางขุนเทียนก็ทรงได้อาศัยภาพถ่าย จึงได้
ทรงทราบว่าตรงนี้ทำอะไร ตรงนี้เป็นอะไร เป็นต้นครับ ผมคิด
ว่าเป็นบุญของผมที่ได้มีโอกาสเข้าเฝ้าฯ เพราะว่าการที่ได้
เข้าเฝ้าฯถวายงานพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวนั้นเป็นเรื่องที่มี
ความสุขมาก และจะมีความสุขไปในตัวในการทำงาน จะมี
เรื่องที่ทำให้เกิดอารมณ์ขัน จะมีเรื่องปรัชญา จะมีทุกเรื่อง
สอดแทรกเข้ามา ถ้าจะใช้ภาษาง่าย ๆ ก็คือ ทรงเป็นผู้กำกับชั้น
ตอนของทุกเรื่อง ในเรื่องจิตวิทยา เรื่องของความรู้สึก เรื่อง
ของด้านวิชาการ ผมคิดว่าเป็นบุญของประเทศไทยเราที่มี

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงรอบรู้ในทุกๆเรื่องครับ

บรรยาย (ปราณี)

การขยายผลการจราจรเพื่อสร้างถนนหรือสะพานในแต่ละแห่งนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงห่วงใยความรู้สึกและความเดือดร้อนที่ประชาชนจะได้รับผลกระทบด้วยค่ะ

ปลัดกทม.

ทุกครั้งที่ทรงมีพระราชดำริรับสั่งจะทรงเดือนสตออยู่เสมอว่า อย่าให้พี่น้องประชาชนเขาต้องเดือดร้อน หรือ อย่าให้เขาต้องไม่สบายใจ หรือ อย่าให้เขาตกใจ อย่าให้เขาต้องมีความกังวล เช่น โครงการถนนเชิงสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า ซึ่งกทม.ใช้งบประมาณ ๓๐ ล้านบาท ก็ทรงมีความไม่สบายพระทัยอยู่ตลอดเวลา เพราะในระบบราชการแล้วโครงการจะมีงบประมาณของแต่ละรายการนั้นๆอยู่ แต่เฉพาะโครงการนี้เป็นโครงการพระราชดำริ อยู่ๆก็เกิดขึ้นมาโดยกระทันหันในช่วงปลายปี ๒๕๓๖ แล้วกทม.จะเอางบประมาณมาจากไหน คงไปตัดงบประมาณที่ใช้ปรับปรุงซอยต่างๆมาหรือเปล่า ซึ่งผมก็ได้กราบบังคมทูลไปว่า ตรอกซอยต่างๆที่มีงบประมาณไม่ได้ตัด คงมีอยู่เช่นนั้น แต่ที่มีเงินส่วนตรงนี้มาเนื่องจากว่า เวลาที่มีงบประมาณแต่ละรายการแล้วจะมีการประกวดราคา บางรายการมีเงินเหลือเราก็เก็บไว้เป็นกองกลางซึ่งตรงนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงรับสั่งว่า ถ้าอย่างนั้นต้องอธิบายให้ประชาชนทราบ สิ่งเหล่านี้แสดงถึงความห่วงใยแม้กระทั่งความนึกคิด ในเรื่องของเชิงสะพานพระปิ่นเกล้า ถ้าจะว่ากันผู้ที่ทรงงานจริง ๆ คือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร หรือผมเองนี่ ถ้าเปรียบเสมือนก็คือลูกมือที่คอยทำตามคำสั่ง หรือ ตามรับสั่งของพระองค์ครับ อีกเรื่องหนึ่งที่ผมมีความประทับใจคือ ความยุติธรรมความเป็นธรรม เวลาเราพูดถึงความเป็นธรรม เราจะพูดถึงเรื่องของคน เรื่องของเงิน เรื่องของชีวิตคนเรา แต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้ความสำคัญแม้กระทั่งวัตถุ เช่น บริเวณ

อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ซึ่งเดิมมีฐานอนุสาวรีย์ที่กว้าง และเมื่อมีการปรับปรุงบริเวณเชิงสะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้ากับการขยายสะพานผ่านฟ้า กับสะพานมัฆวานแล้ว ตรงอนุสาวรีย์จึงเป็นคอคอด ซึ่งรถจะแล่นไม่สะดวก ก็ทรงรับสั่งว่า ถ้าหากเราลดฐานของอนุสาวรีย์ให้แคบไปสัก ๑ เมตร เราต้องปรับช่องทางจราจรใหม่หมด รถจะแล่นได้สะดวกขึ้น แต่ทรงรับสั่งว่า เมื่อเวลาทำแล้วควรปรับปรุงอนุสาวรีย์ให้เป็นสง่าราศีด้วย เพราะว่าเราไปเอาที่อนุสาวรีย์รอบ ๆ มา ๑ เมตร ควรจะขุดเขยให้ตัวอนุสาวรีย์ให้สง่างามในฐานะที่ต้องสูญเสียที่ตรงนี้ไป แสดงให้เห็นว่าทรงมีความเป็นธรรมแม้แต่ศัตรูครับ

เพลงค้น

สมเด็จพระภูมิพลมหาราช

บรรยาย (ปราณี)

พระมหากษัตริย์คุณและความหวังเฝ้ารอของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงมีต่อพสกนิกรมากมายมหาศาล ทรงห่วงใยทั้งในเรื่องการทำมาหากิน สุขภาพอนามัย ความเป็นอยู่ แม้กระทั่งเรื่องของภัยธรรมชาติ และปัญหาการจราจร พระราชดำริที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานแก่พสกนิกรเพื่อแก้ปัญหาคความเดือดร้อนนั้นยังมีอยู่อีกมากมาย

เพลงโตเติ้ล

อันความกรุณาปราณี...

การปลูกป่าทดแทน เป็นแนวทฤษฎีการพัฒนาป่าไม้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานไว้
เพื่อคืนธรรมชาติสู่แผ่นดิน และเป็นการสร้างจิตสำนึกให้คนรักต้นไม้ รักป่าไม้มากขึ้น

การพัฒนาฟื้นฟูป่าไม้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

วันพฤหัสบดีที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๐ เวลา ๒๐.๓๐ น.

ผู้ร่วมรายการ

นายสถิตย์ สวินทร อธิบดีกรมป่าไม้

นายสุนทร ผกาภาณูจน์ ป่าไม้จังหวัดสมุทรสาคร

นายสมชาย จารุสมพันธ์จิต หัวหน้าโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติฯ

สำนักงานป่าไม้เขตเชียงราย

ผู้จัดรายการ

พัชรินทร์ เขยกลิ่นเทศ ส่วนผลิตรายการ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

โคเต็ลรายการ

จากฟ้า...สู่ดิน

บรรยาย(พัชรินทร์)

ความแห้งแล้ง ขาดแคลนน้ำ หรือการเกิดภาวะน้ำท่วมในหลายพื้นที่ของประเทศไทย สาเหตุที่สำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติเช่นนี้ เป็นเพราะทรัพยากรธรรมชาติอันได้แก่ป่าไม้ของประเทศถูกทำลาย จนส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมของประเทศ และการดำรงชีวิตของประชาชน และนับวันจะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น กรมป่าไม้ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลอยู่ จึงต้องหามาตรการป้องกันและวิธีการแก้ไขอย่างหนึ่งก็คือ ปลูกต้นไม้เสริมหรือเพิ่มเติมเข้าไปในแต่ละพื้นที่ตามสภาพและภูมิอากาศ ดังคำบอกเล่าของนายสถิตย์ สวิทร อธิบดีกรมป่าไม้

นายสถิตย์

สภาพป่าของประเทศไทยปัจจุบันนี้ ตามตัวเลขตามเอกสารที่มีอยู่ปรากฏว่า จะมีประมาณ ๔๐ ล้านไร่เศษๆ ก็คือประมาณ ๒๕ เปอร์เซ็นต์กว่าๆ เป้าหมายของเราคือต้องการ ๔๐ เปอร์เซ็นต์ เวลานี้ก็มีแผนอื่น คือแผนรุกที่จะให้ภาคเอกชนที่จะเข้ามาช่วยกันปลูกไม้เศรษฐกิจ ที่ยังขาดอยู่อีกประมาณ ๑๔ เปอร์เซ็นต์กว่าๆนั้นก็จะช่วยกันทั้งรัฐและประชาชน รัฐมีโครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติฯ เพื่อให้ประชาชนเข้ามาช่วยกันประมาณ ๕ ล้านไร่ในพื้นที่อนุรักษ์ ทางภาคเอกชนก็มีโครงการปลูกไม้เศรษฐกิจ เอาพื้นที่ที่ทำนา ทำไร่ ทำการเกษตรอย่างอื่นที่ทำแล้วไม่ค่อยได้ผล หรือได้ผลไม่คุ้มกับการลงทุน ก็เอามาปลูกต้นไม้ยืนต้น โดยรัฐให้การสนับสนุนช่วยค่าใช้จ่ายบ้างไม่ถึงกับทั้งหมด เพราะว่าบางส่วนนั้นผู้ปลูกได้ประโยชน์เต็มที่ ก็ต้องออกเองบ้าง สิ่งเหล่านี้จะทำให้พื้นที่ป่าไม้ของเราเพิ่มขึ้น

บรรยาย(พัชรินทร์)

จากสภาพปัญหาป่าไม้ของชาติ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตระหนักและห่วงใยในปัญหาป่าไม้ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยยิ่งนัก เพราะการที่ป่าไม้ร่อยหลอลดลงไปทุกที มีผลต่อ

เกษตรกรซึ่งทำเกษตรกรรม ได้รับความเดือดร้อนต่อเนื่องเป็นวงจรมุ่งเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของชาติ พระองค์จึงทรงคิดค้นนานาวิธี ที่จะฟื้นฟูสภาพป่าและอนุรักษ์ป่าไม้ให้ยืนยงคงอยู่ต่อไป โดยระยะแรกๆพระองค์ทรงนำพันธุ์ไม้ต่างๆทั่วประเทศมาปลูกในบริเวณที่ประทับสวนจิตรลดา ในลักษณะป่าไม้สาธิต เพื่อเป็นแบบอย่างและศึกษาธรรมชาติวิทยาของป่าไม้ด้วยพระองค์เองอย่างใกล้ชิดและลึกซึ้ง ต่อมาเมื่อพระราชดำริให้มีการปลูกต้นไม้ ๓ ชนิดที่แตกต่างกัน ได้แก่ ไม้ผล ไม้โตเร็ว และไม้เศรษฐกิจ เพื่อจะทำให้เกิดป่าไม้แบบผสมผสาน และสร้างความสมดุลแก่ธรรมชาติอย่างยั่งยืน ดังที่นายสถิตย์ สวิทร อธิบดีกรมป่าไม้ ได้เล่าให้ฟังว่า

นายสถิตย์

พระองค์ทรงเล็งเห็นความสำคัญของป่าไม้ ของทรัพยากรด้านนี้ เพื่อจะรักษาไว้ให้ยั่งยืนตลอดไปชั่วลูกชั่วหลาน แล้วให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยที่เป็นประเทศเกษตรกรรม มีพระเนตรอันยาวไกล ถ้าพระองค์ไม่เข้ามาช่วยเหลือเกื้อกูลในการให้กรมป่าไม้ดูแลรักษาทรัพยากรด้านนี้ไว้แล้ว ก็คงจะมีปัญหาเกี่ยวกับการที่จะทำการเกษตรกรรมของประชาชนคนไทย ซึ่งอย่างน้อยเดี๋ยวนี้ก็ยังทำอยู่ ๕๐-๖๐ เปอร์เซ็นต์ แล้วก็การทำอาชีพเกษตรกรรมนี้ พระองค์ทรงรับสั่งไว้ว่า อยากจะให้เกษตรกรแบบโบราณ เกษตรแบบยั่งยืน คือ ทำแล้วไม่ทำให้สภาพของดินเสีย สิ่งแวดล้อมเสีย สิ่งเหล่านี้แหละครับ โครงการตามพระราชดำริต่างๆ จึงได้เกิดขึ้นมากมาย ปัจจุบันนี้เรายอมรับกันว่าพระองค์ท่านทรงพระเมตตากับกรมป่าไม้เป็นอย่างยิ่ง และพวกกรมป่าไม้ก็ระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณอยู่ตลอดเวลาว่า ถ้าไม่มีพระองค์ท่านแล้วสิ่งต่างๆ ก็คงจะทำงานได้ยาก พระองค์ท่านทรงรับสั่งมาเรื่อยๆ ต่อไปนี้การฟื้นฟูป่าหรือการจะรักษาป่าเดิมที่มีอยู่ก็ขอให้เจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้ระลึกอยู่เสมอว่าต้องทำอย่างธรรมชาติ ให้ทำแบบธรรมชาติ จะปลูกจะฟื้นฟูอย่างไรก็ให้เป็นแถวเป็นแนว ให้ดูแล้วรู้สึก

ว่าเหมือนของที่เขาเกิดขึ้นมาเอง สภาพนิเวศสภาพแวดล้อมต่างๆ เดิมเป็นไม้อะไรอยู่ ก็ให้ปลูกไม้อย่างนั้นลงไป หรือว่ารักษาที่ตรงนั้นให้เกิดต้นไม้ขึ้นมาเอง ก็คงทำให้พื้นที่เหล่านั้นกลับฟื้นคืนสภาพได้ เพราะพระองค์ทรงทราบว่าประเทศไทยนั้นส่วนใหญ่แล้วก็เป็นป่าที่เป็นป่าฝน มีปริมาณน้ำฝนต่อปีมากมากพอที่จะให้เมล็ดไม้ที่ตกลงไป มีความชื้น พอที่จะงอกได้แล้ว ก็เจริญเติบโตได้ ถ้าเราป้องกันไฟ ป้องกันสัตว์เลี้ยง ป้องกันมนุษย์เข้าไปใช้สอยพื้นที่ตรงนั้น ก็จะทำให้ป่าเกิดขึ้นได้ อย่างไรก็ตามก็ตีทรงแนะนำว่าในบางพื้นที่ถ้าจะปลูกจะสร้างป่าขึ้นมาใหม่ ก็ใช้ไม้ ๓ ชนิด คือ รับประทานใบ รับประทานดอก รับประทานผลได้ สองก็เอาไว้ใช้สอยได้ สามก็ทำเป็นเชื้อเพลิงได้ ๓ หลักไม้ ๓ อย่างนี้ พระองค์ทรงรับสั่งตลอดว่าขอให้ทำอย่างนี้ เพราะว่าประชาชนช่วยกันแล้วจะได้ใช้สอยประโยชน์ได้

เพลงคันทน์

กษัตริย์ - เกษตร

บรรยาย(พัชรินทร์)

กรมป่าไม้เป็นหน่วยงานหลักที่สนองพระราชดำรินโยบายในวโรกาสที่พระเจ้าอยู่หัวทรงเพิ่มปริมาณของป่าไม้ในประเทศไทยให้มากขึ้นอย่างมั่นคงและถาวร ตลอดจนส่งเสริมระบบวงจรป่าไม้ในลักษณะอันเป็นธรรมชาติดั้งเดิม และให้เข้ากับสภาพพื้นที่ภูมิประเทศด้วย ดังตัวอย่างที่ดำเนินการอยู่ตามศูนย์ศึกษาการพัฒนาต่างๆ อันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งมีอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศ นอกจากนั้นยังได้ดำเนินการสนองพระราชดำรินโยบายในโครงการต่างๆ อีกมากมาย นายสถิตย์ สวรินทร์ อธิบดีกรมป่าไม้ ได้เล่าให้ฟังต่อไป

นายสถิตย์

โครงการส่วนใหญ่ทั้งหมด เราได้รับสนองพระราชดำรินโยบายจริงๆแล้ว กรมป่าไม้เริ่มมาก็มีงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินโยบายอยู่ในการกำกับดูแลทั้งหมดประมาณ ๑๐๓ โครงการ ก็มากพอสมควร กระจายอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีทั้งหมดถึง ๕๖ โครงการ ที่ผม เรียกว่า ๑๐๓ โครงการก็รวมทั้งของพระราชวงศ์ด้วย คือของ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระเทพรัตน- ราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี สมเด็จพระเจ้าลูกเธอฯ เจ้าฟ้า จุฬาภรณ และสมเด็จพระบรมวงศ์ต่างๆ ก็ทรงมีพระมหา กรุณาธิคุณต่อกิจการป่าไม้เป็นอเนกประการ รวมแล้วโครงการ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมี ๕๖ โครงการ และโครงการ เหล่านี้ก็มีทำบนภูเขาสูง พวกชาวเขา ชาวคอย เขาจะอยู่กันอย่างไร เมื่ออยู่แล้วไม่ถูกต้อง จะต้องแนะนำกันอย่างไร เช่น มีการปลูก พืชเสพติด ก็บอกอย่าปลูกเลย เอาพืชอื่นที่เป็นไม้ยืนต้น และได้ ผลผลิตเลี้ยงตัวเองได้และไปประกันราคาและให้ขอแนะนำที่ถูก ต้องแก่เขา ก็จะทำให้เขาเปลี่ยนแนวความคิดการปลูกสิ่งไม่ เหมาะสมสำหรับโลก สำหรับบ้านเมือง ให้กลับมาปลูกสิ่งที่เป็น คุณเป็นประโยชน์กับสังคม ตรงนี้พระองค์ท่านได้ทรงมีพระ เมตตามากสำหรับชาวที่สูงคือชาวไทยภูเขา

สำหรับโครงการที่เรียกว่า **ศูนย์ศึกษาการพัฒนา** เป็น โครงการที่มีประโยชน์ต่อประเทศชาติเหลือเกิน พระองค์ท่าน ทรงเล็งเห็นว่าส่วนราชการต่างๆ มักจะทำงานแยกกัน ก็เอาไป ไว้รวมกันเป็นลักษณะของทุกรมกองเข้าไปทำภารกิจของตัวเอง และภารกิจนั้นก็ต้องนำมาเผยแพร่ให้ประชาชนได้นำมาใช้ ประโยชน์ได้ สำหรับกรมป่าไม้นั้นก็ได้มีการปลูกไม้อย่างที่ผม เรียนไว้แต่ต้น คือ **ไม้ไซใบ ดอกผลทานได้ ใช้สอยได้ระยะสั้น ใช้ไม้ทำเชื้อเพลิงได้** แล้วก็เห็นว่าดินไม่ดีตรงนั้น เมื่อปลูก ต้นไม้ไปแล้วจะกี่วันก็เดือนก็ปี ดินนั้นจะดีสามารถกลับฟื้นคืนมา สามารถทำเกษตรกรรมได้ ถ้าใช้วิถีธรรมชาติให้มากที่สุด ซึ่งมี ทั้งหมดไม่น้อยกว่า ๖ หรือ ๘ โครงการ ทางเหนือก็มีห้วยฮ่องไคร้ ที่รู้จักกันมาก ตรงนั้นมีการสร้างกิจกรรมต่างๆ ขึ้นมา จนกระทั่งสภาพป่าตรงนั้นเวลานี้ ในบริเวณพื้นที่ศูนย์ศึกษาการ พัฒนาห้วยฮ่องไคร้ ผมจะตกมากกว่าบริเวณรอบๆ อันนี้เป็น

ข้อเท็จจริงเลย แล้วต้นไม้ที่ขึ้นอยู่บริเวณนั้นจะถูกแผ้วถางทำลาย
บุกรุกไปมาก ก็ฟื้นฟูขึ้นมาเองโดยใช้ระบบของน้ำไหลบนยอดเขา
ลงมาข้างล่าง น้ำทุกหยาดหยดมีคุณค่าหมด สภาพป่าเปลี่ยน
จากป่าที่แล้งเป็นป่าค่อนข้างชื้น เดียวนี้เห็นได้ชัดเลย อันนี้เป็น
โครงการที่เห็นชัดเจน และที่นั่นเราก็มีการเลี้ยงสัตว์ป่า การทำ
ภารกิจอื่นที่กรมป่าไม้สามารถนำไปส่งเสริมให้ราษฎรนำไปใช้
ประโยชน์ได้ เช่นเราส่งเสริมการปลูกไม้บางชนิดที่ออกดอก
ตลอดปี เพื่อให้ชาวบ้านเอาไปเลี้ยงผึ้ง กิจกรรมง่ายๆ ซึ่งชาว
บ้านไม่ลำบากเลย หลากๆอย่างที่เกิดขึ้นในโครงการนั้น
ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
โครงการทางด้านเกษตรมากกว่าทางด้านป่าไม้ ทางด้านป่าไม้นั้น
นั้นก็เฉพาะเป็นบางสิ่งบางอย่างที่คิดว่าจะเป็นอาชีพเสริม
ทางจังหวัดอื่นทางใต้ เช่น โครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง
อันนั้นชัดเจนเหลือเกินเพราะว่าดินส่วนใหญ่จะเป็นพรุดินจะมี
ความเปรี้ยวเพราะเป็นกรด ฉะนั้นจะอย่างไรถึงจะเอาต้นไม้
บางอย่างไปปลูกถึงจะขึ้นได้ เพราะขึ้นได้สภาพดินก็จะค่อยๆ ดีขึ้น
เพราะสภาพการทับถมของซากพืชซากสัตว์ที่อยู่รอบๆนั้น ก็จะทำให้ดินนำมาใช้ประโยชน์ในทางกสิกรรมได้

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน

บรรยาย(พัชรินทร์)

ในขณะนี้ประเทศไทยเรามีพื้นที่ป่าไม้เหลืออยู่เพียงร้อยละ
๒๕ ของพื้นที่ของประเทศ หากจะเพิ่มเนื้อที่ป่าไม้ คนไทยจะ
ต้องช่วยกันปลูกป่า ดังนั้นการปลูกป่าทดแทนจึงเป็นแนวทฤษฎี
การพัฒนาป่าไม้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริที่พระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานไว้ เพื่อคืนธรรมชาติสู่แผ่นดิน
และเป็นการสร้างจิตสำนึกให้คนรักต้นไม้ รักป่ากันมากขึ้น **โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ปีที่ ๕๐** จึงเกิดขึ้น เริ่มตั้งแต่ปี
๒๕๓๗ โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับสนองพระราช

กระแสรีบดำเนินการแก้ไขปัญหาป่าไม้ของชาติ ในแนวคิดที่ว่า จะต้องปลูกป่าให้มากกว่าการทำลายป่า และเพื่อให้สภาพป่าไม้ที่เสื่อมโทรมคืนสภาพโดยรวดเร็ว ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นายปองพล อดิเรกสาร ได้บอกเล่าให้พวกเราช่วยกันดูแลรักษาด้วย

เสียงนายปองพล

“โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติฯ เป็นโครงการสำคัญที่พวกเราช่วยกันทำก็มีทั้งกรมป่าไม้และด้านเอกชนเข้ามา ร่วม ก็เห็นว่าหลายแปลงก็ได้ผล แต่ก็มีบางแปลงที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข เพราะว่าสิ่งที่น่าเป็นห่วงก็คือการบุกรุกของคนที่เข้าไป คือเมื่อปลูกแล้วถ้าคนไม่เข้าไปยุ่งหรือไม่เข้าไปทำลาย ก็ จะขึ้นมาเองได้ตามธรรมชาติ ถึงแม้แต่ละแปลงจะมีเจ้าหน้าที่ดูแลอยู่ แต่บางทีก็ดูแลไม่ไหว พื้นที่มาก ผมก็อยากจะขอให้พวกเราทุกคนช่วยกันดูแลรักษาป่าที่ปลูกไว้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อไปในอนาคต และเป็นโครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวด้วย ทุกคนควรจะช่วยกันดูแลรักษา”

บรรยาย (พัชรินทร์)

โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ปีที่ ๕๐ เป็นอีกโครงการหนึ่งที่สนองพระราชดำริด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ของประเทศพร้อมทั้งปลูกฝังจิตสำนึกให้คนในชาติมีใจรักต้นไม้ รักป่าไม้ และหวงแหนในทรัพยากรธรรมชาติ นายสมชาย จารุสัมพันธ์จิตเจ้าหน้าที่บริหารงานป่าไม้ ๗ ในฐานะหัวหน้าโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติฯ ประจำสำนักงานป่าไม้เขตเชียงราย และนายสุนทร พกกาญจน์ ป่าไม้จังหวัดสมุทรสาคร ได้เล่าให้ฟังถึงการดำเนินงานในการปลูกป่าที่รับผิดชอบ

นายสมชาย

สำหรับพื้นที่ป่าจำนวนแปลงของป่าไม้เขตเชียงรายทั้งหมดมี ๑๑๐ เอฟพีที เนื้อที่ ๔๔๔,๔๔๒ ไร่ ตลอดเวลา ๔ ปี ที่ผ่านมา

ตั้งแต่ปี ๒๕๓๗ จนถึง ๒๕๔๐ เราปลูกเนื้อที่ได้ทั้งหมด ๑๖๖.๓๔๘.๓๒ ไร่ เวลานี้มีผู้จองทั้งหมด ๓๓๒,๐๐๐ ไร่เศษ ปลูกไปได้ประมาณ ครึ่งหนึ่งของโครงการนี้ กรณีผู้ร่วมโครงการมาร่วมโครงการมี เงื่อนไขว่าจะต้องปลูกและดูแลรักษาอีก ๒ ปี รวมเป็น ๓ ปี พอ พันปีที่ ๓ หลายรายส่งมอบให้ฝ่ายป่าไม้เป็นผู้ดำเนินการ โดยเฉพาะในรอบปี ๒๕๔๐ ที่ผ่านมา กรมป่าไม้ได้รับงบประมาณใน การดูแล ซึ่งในปี ๒๕๔๐ เราได้รับของแปลงปี ๒๕๓๗ ทั้งหมด ซึ่ง ของเชียงรายเรามี ๙,๙๕๖ ไร่ ในรอบปี ๒๕๔๐ เราก็ได้รับ งบประมาณส่วนนั้น แต่สำหรับในงบประมาณ ๒๕๔๑ ป่าไม้เขต เชียงรายจะต้องรับมอบพื้นที่ที่จะมีผู้ร่วมโครงการทั้งหมด ๗๖,๐๐๐ กว่าไร่ ขณะนี้เราได้รับแผนที่จัดสรรงบประมาณเพียง ๓๒,๐๐๐ ไร่ หรือประมาณ ๔๑.๙๔ เปอร์เซ็นต์ โครงการก็จะเน้นไม้ในท้องถิ่น ในภาคเหนือ ไม้ท้องถิ่นก็จะมีไม้สักเป็นเกณฑ์ แต่ในเงื่อนไขแปลง ในเชียงรายเวลานี้เราปลูกไม้ที่มีค่าในท้องถิ่น แปลงหนึ่งประมาณ ๔ ชนิดขึ้นไป การเจริญเติบโตแล้วแต่ว่าผู้เริ่มโครงการจะให้ความสนใจแค่ไหน ในส่วนของสำนักงานป่าไม้เขตเชียงราย เรา ให้ความร่วมมือเต็มที่ เรายินดีแนะนำทุกประการ พื้นที่เป้าหมาย ของโครงการปลูกป่าจะใช้พื้นที่ป่าเสื่อมโทรม ในทางภาคเหนือ ส่วนใหญ่สภาพพื้นที่เสื่อมโทรมเกิดจากบุกรุกของชาวเขา การ ทำไร่เลื่อนลอย ถ้าเราดูจากภาพถ่ายทางอากาศเราจะเห็นเลยว่ามีพื้นที่โล่งเตียนมากมาย สำหรับของเชียงรายเองผมได้มีโอกาส สำนวณเมื่อต้นปี ๒๕๓๗ เบื้องต้น และได้รายงานกรมป่าไม้เพื่อ กำหนดเป็นพื้นที่เป้าหมายปลูกป่า

นายสุนทร

ในส่วนของจังหวัดสมุทรสาครซึ่งเป็นจังหวัดปริมณฑล พื้นที่ป่าของเราอยู่ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและป่าชายเลน มีอยู่ ๒ ป่า จังหวัดเน้นปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ เราจะเน้นในพื้นที่ที่นอกเขตป่าอนุรักษ์ เช่น สองข้างทางถนน สถานที่ สาธารณประโยชน์ เช่น ตามวัด โรงเรียน ซึ่งเราเริ่มดำเนินการ มาตั้งแต่ปี ๒๕๓๗ ซึ่งได้รับความร่วมมือและประสบความสำเร็จ

เป็นอย่างดี ในท้องที่จังหวัดสมุทรสาคร เรื่องกิจกรรมเราจะเน้นไปในด้านมวลชนสัมพันธ์เป็นหลัก โดยสร้างจิตสำนึกและชักชวนประชาชนในท้องที่แต่ละตำบลมาปลูกป่าร่วมกับเรา ส่วนในพื้นที่ป่าชายเลนของจังหวัดสมุทรสาคร เดิมทีป่าชายเลนถูกกระแสน้ำกัดเซาะ ทางจังหวัดสมุทรสาครได้ให้เงินพัฒนาจังหวัดประมาณ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อทดลองโครงการ โดยใช้กลไกที่พีเอสจับว่าแนวเขตป่าเดิมที่ติดต่อทะเลอยู่ตรงไหน เมื่อเราจับแนว แล้วเราก็ใช้หินทิ้งเพื่อกักเลน ให้ระหว่างป่าเดิมกับทะเลเป็นเลนแข็งตัว แล้วเราก็ปลูกป่าชายเลนขึ้นมา ในเนื้อที่ ๒๐๐ ไร่ หลังจากที่เรามีการประชาสัมพันธ์แล้ว พื้นที่ของจังหวัดสมุทรสาครจำกัด ศักยภาพของพื้นที่ไม่เหมาะสมกับการที่จะปลูกป่า แต่เราก็พยายามดำเนินการในส่วนของวัด โรงเรียน และที่สาธารณประโยชน์ และสองข้างทางถนนเป็นหลัก

เพลงคั่น

เพลงพระราชนิพนธ์ สายฝน

บรรยาย (พัชรินทร์)

ปัจจุบันหน่วยงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน ร่วมกันสนองพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในอันที่จะช่วยกันฟื้นฟูและพัฒนาป่าไม้ ด้วยความร่วมมือร่วมใจและจิตสำนึกที่ว่า “ปลูกป่าได้ดินงาม อากาศ น้ำ สมบูรณ์ดี เพื่อถวายเป็นราชพลี ทำสืบปิตรงครองราชย์” พร้อมทั้งสืบสานพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในการพัฒนาและฟื้นฟูป่าไม้ของประเทศไทย ด้วยความห่วงใยและเอาพระทัยใส่อย่างแท้จริง

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ ๓๗๘/๒๕๕๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

เพื่อให้การดำเนินงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติเป็นไปอย่างต่อเนื่อง อันจะเป็นผลดีต่อความมั่นคงของชาติ และเพื่อเสริมสร้างเกียรติภูมิและภาพลักษณ์ของคนไทย รัฐบาลไทย และประเทศไทยต่อสังคมโลก

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๑(๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	รองนายกรัฐมนตรี
(นายพิชัย รัตตกุล)	ประธานกรรมการ
๑.๒	รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
(คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์)	รองประธานกรรมการ
๑.๓	รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
(พลอากาศเอก สมบุญ ระหงษ์)	รองประธานกรรมการ
๑.๔	เลขาธิการพระราชวัง	กรรมการ
๑.๕	ราชเลขาธิการ	กรรมการ
๑.๖	เลขาธิการนายกรัฐมนตรี หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๗	เลขาธิการคณะรัฐมนตรี หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๘	ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๙	ผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ หรือผู้แทน	กรรมการ

๑.๑๐	เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา หรือผู้แทน	กรรมการ	
๑.๑๑	เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน หรือผู้แทน	กรรมการ	
๑.๑๒	ปลัดกระทรวงกลาโหม หรือผู้แทน	กรรมการ	
๑.๑๓	ปลัดกระทรวงการคลัง หรือผู้แทน	กรรมการ	
๑.๑๔	ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ หรือผู้แทน	กรรมการ	
๑.๑๕	ปลัดกระทรวงมหาดไทย หรือผู้แทน	กรรมการ	
๑.๑๖	ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือผู้แทน	กรรมการ	
๑.๑๗	ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย หรือผู้แทน	กรรมการ	
๑.๑๘	อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ หรือผู้แทน	กรรมการ	
๑.๑๙	อธิบดีกรมศิลปากร หรือผู้แทน	กรรมการ	
๑.๒๐	เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงาน เยาวชนแห่งชาติ หรือผู้แทน	กรรมการ	
๑.๒๑	เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ หรือผู้แทน	กรรมการ	
๑.๒๒	ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หรือผู้แทน	กรรมการ	
๑.๒๓	ผู้อำนวยการองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย หรือผู้แทน	กรรมการ	
๑.๒๔	กรรมการผู้จัดการใหญ่ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) หรือผู้แทน	กรรมการ	
๑.๒๕	กรรมการผู้อำนวยการใหญ่ บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) หรือผู้แทน	กรรมการ	
๑.๒๖	นายขวัญแก้ว	วัชรโรทัย	กรรมการ
๑.๒๗	พลเอก จรัส	กุลละวณิชย์	กรรมการ
๑.๒๘	คุณหญิงจินตนา	ยศสุนทร	กรรมการ
๑.๒๙	นางฐะปะนีย์	นาครทรรพ	กรรมการ
๑.๓๐	คุณหญิงเต็มสิริ	บุญยสิงห์	กรรมการ
๑.๓๑	นายทองต่อ	กล้วยไม้ ณ อยุธยา	กรรมการ
๑.๓๒	นายเอียรชัย	ศรีวิจิตร	กรรมการ
๑.๓๓	พลเอก พิจิตร	กุลละวณิชย์	กรรมการ
๑.๓๔	นายแมนรัตน์	ศรีกรานนท์	กรรมการ
๑.๓๕	นายเอ็นใจ	เลาหวณิช	กรรมการ

๑.๓๖	นางลดาวัลย์	วงศ์ศรีวงศ์	กรรมการ
๑.๓๗	พลเอก วันชัย	เรืองตระกูล	กรรมการ
๑.๓๘	นายวิจิตร	อาวะกุล	กรรมการ
๑.๓๙	นายสมพร	เทพสิทธิ์	กรรมการ
๑.๔๐	ท่านผู้หญิงสมโรจน์	สวัสดิกุล ณ อยุธยา	กรรมการ
๑.๔๑	หม่อมเจ้าสุภัทรรติศ	ติศกุล	กรรมการ
๑.๔๒	คุณหญิงสุชาดา	ศรีเพ็ญ	กรรมการ
๑.๔๓	ร้อยโท สุวิทย์	ยอดมณี	กรรมการ
๑.๔๔	นายเอนก	สิทธิประศาสน์	กรรมการ
๑.๔๕	ผู้อำนวยการสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ		กรรมการและเลขานุการ
๑.๔๖	ผู้อำนวยการส่วนวิชาการ สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ		กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๔๗	ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ		กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๔๘	หัวหน้าฝ่ายเลขานุการและประสานงาน ส่วนวิชาการสำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ		กรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

- ๒.๑ พิจารณากำหนดนโยบายและแผนงานที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติและการเสริมสร้าง ความมั่นคงให้แก่สถาบันหลักของประเทศ
- ๒.๒ ให้คำปรึกษา ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามนโยบายและแผนงานที่วางไว้
- ๒.๓ ดำเนินงานเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ และการให้ความรู้แก่ประชาชนในเรื่องเอกลักษณ์ของชาติ ตลอดจนเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันหลักของประเทศแก่ชาวไทยและชาวต่างประเทศ
- ๒.๔ ดำเนินการประสานงานและสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติแก่หน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน
- ๒.๕ เพื่อให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติได้เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ และได้ผลตามความมุ่งหมาย ให้ประธานกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อช่วยปฏิบัติงานได้ตามความจำเป็น

สำหรับการเบิกเบี้ยประชุมให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมและค่าตอบแทนที่ปรึกษา
ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ.๒๕๒๓ และฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๓๓ โดยให้ตั้งเบิกจากสำนักเลขาธิการ
นายกรัฐมนตรี

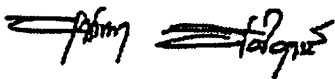
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๐

(นายชวน หลีกภัย)
นายกรัฐมนตรี

สำเนาถูกต้อง

(นางสุคนธา สังข์ยุทธ์)

หัวหน้าฝ่ายเลขานุการและประสานงาน

รายนามคณะอนุกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

ประธานอนุกรรมการ

รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

รองประธานอนุกรรมการ

เลขาธิการพระราชวัง

อนุกรรมการ

อธิบดีกรมวิชาการ	ผู้อำนวยการสำนักงานสารสนเทศ
เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ	กองบัญชาการทหารสูงสุด
อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์	อธิบดีกรมสามัญศึกษา
เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการ-	อธิบดีกรมศิลปากร
การประถมศึกษาแห่งชาติ	ผู้บังคับการตำรวจสันติบาล
ผู้อำนวยการกองเผยแพร่ กรมสารสนเทศ	ผู้อำนวยการกองส่งเสริมและเผยแพร่
กระทรวงการต่างประเทศ	กรมการพัฒนาชุมชน
คุณหญิงจินตนา ยศสุนทร	นายขวัญแก้ว วัชโรทัย
นายประสม สถาปิตานนท์	นายแมนรัตน์ ศรีกรานนท์
ร้อยโท สุวิทย์ ยอดมณี	นายเย็นใจ เลาทวนิช
นางอัชกร เหมะจันทร์	นางมาลี จันทรสุข
นางสาวสมลักษณ์ วงศ์งามขำ	นางสิริพร ทองคำวงศ์
นางพันธุ์พิงค์	ธรรมธัช

อนุกรรมการและเลขานุการ

นางบุญยนาถ เหล่าวานิช

อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

นายนพพร บุญแก้ว
นางอัจฉรา แสงภัทรเนตร
นายกิตติ เฉลิมนิมิตกุล

คณะผู้จัดทำหนังสือ “จากฟ้า... สู่ดิน” เล่ม ๑๒

กองบรรณาธิการ

นางสิริพร ทองคำวงศ์	นางบุญยนาถ เหล่าวานิช
นางปราณี ศรีสุกใส	นายวรวิทย์ หอมเนียม
นางพัชรินทร์ เขยกลั่นเทศ	นายกิตติ เฉลิมนิมิตกุล
นางอรุณี	แดงพันธ์

ภาพ

สำนักราชเลขาธิการ
สำนักพระราชวัง
สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ออกแบบปก

นายมานิช คามณีย์

จากฟ้า...สู่ดิน เล่ม ๑๒
จัดทำโดย คณะอนุกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ
ในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี
พิมพ์เผยแพร่ครั้งที่ ๑
จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม
พุทธศักราช ๒๕๔๑ สงวนลิขสิทธิ์

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ. คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ.

จากฟ้า...สู่ดิน เล่ม ๑๒. -- กรุงเทพฯ : สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ,
๒๕๔๑

๒๐๐ หน้า

๑. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. ๒. ภูมิพลอดุลยเดชมหาราช,
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา, 2470 - I. ชื่อเรื่อง

307.1412

ISBN 974-7772-27-2

พิมพ์ที่ บริษัท เซเว่น พรินติ้ง กรุ๊ป จำกัด
๓๒๔-๓๒๔, ๕๒๗-๕๓๐ ซอย ส.ธรรมินทร์ ๕ ห้วยขวาง กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
โทร. ๒๗๔-๔๐๓๐-๕

เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ไปทอดพระเนตรศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

